

T.T. 1 f. 24

BIBLIOTECA
COMUNALE
TRENTO

TT

h

9

K 258801

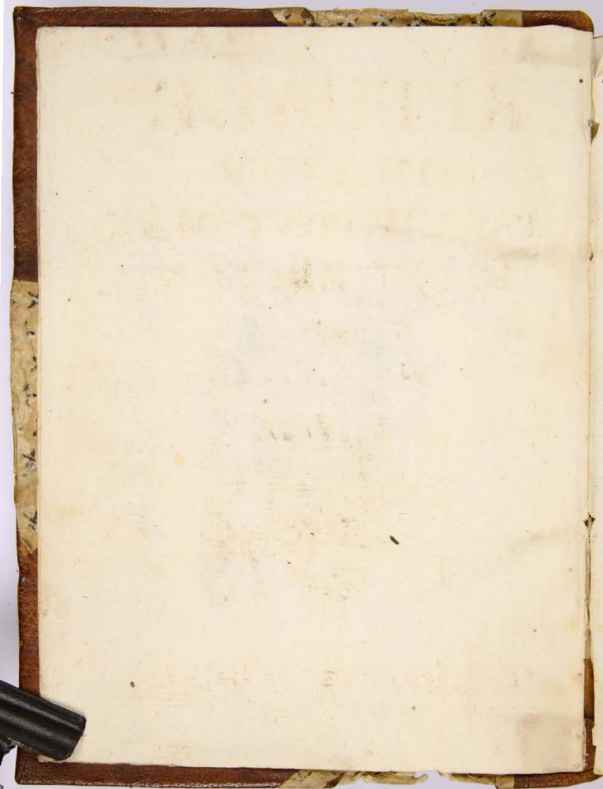
D 258781

5tca

TT I h 4

TT
La Chiesa della Santissima Invio-
lata di Riva. 1822.

Ed Inviolata mi
attinet.

RITUALE
ROMANUM
PAULI.V. PONT: MAX:
IUSSU EDITUM.

TRIDENTI MDCXIX.

RITUALE
ROMANUM
PAULI V. PONT. MAX.
IUSSU EDITUM.

TRIDENTI MDCXIX.

H

DE III. QVA IN
SACRAMENTORUM
ADMINISTRATIONE

6

DE IIS, QUÆ IN

SACRAMENTORVM ADMINISTRATIONE

generaliter seruanda sunt.

Tea, quæ ex antiquis Catholicæ Ecclesiæ institutis, & sacrorum Canonum, Summorumq. Pontificum decretis de Sacramentorum ritibus, ac caeremonijs hoc libro præscribuntur, quæ par est diligentia, ac religione custodiantur, & vbique fideliter seruentur, illud ante omnia scire, & obseruare conuenit, quod Sacrosancta Tridentina Synodus de ijs ritibus decreuit in hæc verba.

[Si quis dixerit, receptos, & approbatos Ecclesiæ Catholicæ ritus in solemnibus Sacramentorum administratione adhiberi cõsuetos, aut cõtēni, aut sine peccato à ministris pro libito omitti, aut in nouos alios per quemcumq. ecclesiæ Pastorē mutari posse, anathema sit.]

Cū igitur in Ecclesiā Dei nihil sanctius, aut vtilius, nihilq. excellentius, aut magis diuinum habeatur, quàm Sacramenta ad humani generis salutem à Christo Domino instituta; Parochus, vel quiuis alius Sacerdos, ad quem eorum administratio pertinet, memini se in primis debet, se sancta tractare; atque omni ferè temporis momento ad tam sanctæ administrationis officium paratum esse oportere.

Quamobrem illud perpetuò curabit, vt int egrè, castè, pièq. vitam agat: nam & si Sacramenta ab impuris coinquinari non possunt, neque à grauis ministris eorum effectus impediri; impurè tamen, & indignè ea ministrantes in æternæ mortis reatum incurrūt. Sacerdos ergo si fuerit peccati mortalis sibi conscius (quod absit) ad Sacramentorum administrationem nō audeat accedere, nisi prius corde peniteat: sed si habeat copiam Confessarij, & temporis, locique ratio ferat, conuenit confiteri.

Quacumque diei, ac noctis hora ad Sacramenta ministranda vocabitur, nullam officio suo præstado (præsertim si necessitas urgeat) moram interponat. Ac propterea populum sepe, prout se offeret occasio, præmonebit, vt cum sacro ministerio opus fuerit, se quamprimum aduocet, nulla temporis, aut cuiuscumque incommodi habita ratione.

Ipse verò antequàm ad huiusmodi administrationem accedat, paululum, si epportunitas dabitur, orationi, & sacræ rei, quam acturus est, meditationi vacabit, atque ordinem ministrandi, & caeremonias pro temporis spatio prauidebit, & perleget.

In omni Sacramentorum administratione superpelliceo sit indutus, & de super illo eius coloris, quem Sacramenti ritus exposcit, nisi in Sacramento Penitentia ministrando occasio, vel consuetudo, vel locus interdum aliter suadeat.

Adhibebit quoque vnum saltem, si habeat, vel plures clericos, prout loci, & Sacramenti ratio postulat, decenti habitu, & superpelliceo pariter indutos.

Curabit etiam, vt sacra suppellex, vestes, ornamenta, lintamina, & vasa ministerij integranitidaque sint, & munda.

In Sacramentorum administratione, eorum virtutem, vsum, ac vtilitatem, & caeremoniarum significationes, vt Concilium Tridentinum præcipit, ex Sanctorum Patrum, & Catechismi Romani doctrina, vbi commodè fieri poterit diligenter explicabit.

A

Dum

Dum Sacramentum aliquo ministrat, singula verba, quæ ad illius formam, & ministerium pertinent, attentè, distinctè, & piè, atque clara voce pronuntiabit. Similiter & alias orationes, & preces deuotè, ac religiòse dicet; nec memoriæ, quæ plerumque labitur, facili confidet; sed omnia recitabit ex libro. Reliquas præterea cærimonias, ac ritus ita decenter, gramine actione peraget, vt altantes ad cælestium rerum cogitationem erigat, & attentos reddat.

Ad ministrandum procedens, rei, quam tractaturus est, intentus sit, nec de ijs, quæ ad ipsam non pertinent, quicquam cum alio colloquatur; in ipsaque administratione actualem attentionem habere studeat, vel saltem virtualem cum intentione faciendi, quod in eo facit Ecclesia.

Illud porro diligenter caueat; ne in Sacramentorum administratione aliquid quauis de causa, vel occasione directè, vel indirectè exigat, aut petat; sed ea gratis ministret, & ab omni simonia, atq. auaritiæ suspitione, nedum crimine, longissimè absit. Si quid verò nomine eleemosynæ, ac deuotionis studio, peracto iam Sacramento, spontè à fidelibus offeratur, id licitè pro consuetudine locorum, accipere poterit, nisi aliter Episcopo videatur.

Fidelibus alienæ parochiæ Sacramenta non ministrabit, nisi necessitatis causa, vel de licentia Parochi, seu Ordinarij.

Omnes autem, qui Sacramenta suscipiunt, loco, & tempore opportuno menebit, vt remoto inani colloquio, & habitu, actuque indecenti, piè, ac deuotè Sacramentis intersint, & ea, qua par est, reuerentia suscipiant.

Librum hunc Ritualem (vbi opus fuerit) semper cum ministrabit, secum habebit, ritusq. & cærimonias in eo præscriptas diligenter seruabit.

Ceterum, illorum tantum Sacramentorum, quorum administratio ad Parochos pertinet, ritus hoc opere præscribuntur; cuiusmodi sunt Baptismus, Pœnitentia, Eucharistia, Extrema vntio, & Matrimonium. Reliqua verò duo Sacramenta Confirmationis, & Ordinis, cū propria sint Episcoporum, ritus suos habent in Pontificali præscriptos. Et ea, quæ de ijs, atque alijs Sacramentis scire, seruare, & docere Parochi debent cum ex alijs libris, tū præcipuè ex Catechismo Romano sumi possunt: Siquidem hic de ijs ferè tantum agere instituti operis ratio postulat, quæ ad ipsorum quinque Sacramentorum ritus pertinent.

Postremò quisquis Sacramenta administrare tenetur, habeat libros necessarios ad officij suum pertinentes, eosq. præsertim, in quibus variarum parochialium functionum notæ ad futuram rei memoriæ describuntur, vt ad finem huius Ritualis habetur.

P A V L V S

P A P A V.

Ad Futuram rei memoriam.

Postolicae Sedi per abundantiam,
diuinæ gratiæ, nullis suffragan-
tibus meritis, præpositi, nostræ
solicitudinis esse intelligimus,
super vniuersam domum Dei ita inuigilan-
do intendere, vt opportunis in dies magis
rationibus prouideatur, quo, sicut admonet
Apostolus, omnia in ea honestè, & secun-
dum ordinem fiant; præcipuè verò quæ per-
tinent ad Ecclesię Dei Sacramentorum ad-
ministrationem, in qua religiosè obseruari
apostolicis traditionibus, & Sanctorum Pa-
trum decretis constitutos ritus, & cæremo-
nias pro nostri officij debito curare omnino
tenemur. Quamobrem se. rec. P I V S P A-
P A V. prædecessor noster, huius nostri,
tunc sui, officij memor, ad restituendam fa-

crorum rituum obseruationem in sacrosan-
cto Missæ sacrificio; diuinoque officio, & si-
mul vt Catholica Ecclesia in fidei vnitae,
ac sub vno visibili capite B. Petri successore
Rom. Pont. congregata, vnum psallendi, &
orandi ordinem, quātum cum Domino po-
terat, teneret, Breuiarium primum, & dein-
de Missale Rom. multo studio, & diligentia
elaborata, pastoralī prouidentia edenda cē-
fuit. Cuius vestigia eodem sapientiæ spiritu
secutus similis mem. CLEMENS PAPA
VIII. etiā Prædecessor noster, non solum E-
piscopis, & inferioribus Ecclesiæ Prælati ac-
curatè restitutū Pōtificale dedit, sed etiam
cōplures alias in Cathedralibus, & inferiori-
bus Ecclesijs cērimonias promulgato Cēre-
moniali ordinauit. His ita constitutis, resta-
bat, vt vno etiam volumine comprehensi,
sacri & sinceri Ecclesiæ Catholice ritus, qui
in sacramentorum administratione, alijsq;
Ecclesiasticis functionibus seruari debent
ab ijs, qui curam animarum gerunt, aposto-
licę sedis auctoritate prodiret, ad cuius vo-

luminis præscriptum in tanta Ritualium
multitudine, sua illi ministeria tamquam
ad publicam & obſignatam normam pera-
gerent, vnoq; ac fideli ductu inoffenſo pede
ambularent cum conſenſu. Quod ſane iam-
pridem agitatum negotium poſteaquàm
generalium Conciliorum græcè, latinèq; di-
uina gratia editorum opus morari deſiuit,
ſollicitè vrgere noſtri muneris eſſe exiſti-
mauimus. Vt autem rectè, & ordine, vt par-
erat, res ageretur, nonnullis ex Ven. Fratri-
bus noſtris S.R.E. Cardinalibus pietate, do-
ctrina, & prudentia præſtantibus, eam de-
mandauimus, qui cum conſilio eruditorum
virorum, varijsq; præſertim antiquis, & quæ
circumferuntur, ritualibus conſultis, eoq; in
primis, quod vir ſingulari pietatis zelo, &
doctrina bon. mem. Iulius Antonius S.R.E.
Cardinalis Sanctæ Seuerinæ nuncupatus,
longo ſtudio, multaque induſtria, & labore
pleniffimum compoſuerat, rebusq; omnibus
maturè conſideratis, demum diuina adſpi-
rante clementia, quanta oportuit breuitate,

Rituale cōfecerunt: in quo circumreceptos,
& approbatos Catholicæ Ecclesiæ ritus suo
ordine digestos cōspexerimus, illud sub no-
mine Ritualis Romani meritò edendum,
publico Ecclesiæ Dei bono iudicauimus.

Quapropter hortamur in Domino Ven.
Fratres, Patriarchas, Archiepiscopos, Epi-
scopos, & dilectos filios eorum Vicarios,
necnon Abbates, Parochos vniuersos, vbi-
que locorum existentes, & alios, ad quos
spectat, vt in posterum tamquam Ecclesiæ
Romanæ filij eiusdem Ecclesiæ omnium,
matris, & magistræ auctoritate constituto
Rituale in sacris functionibus vtantur, &
in re tanti momenti, quæ Catholica Eccle-
sia, & ab ea probatus vsus antiquitatis sta-
tuit, inuiolatè obseruent.

Dat. Romæ apud Sanctam Mariam Maio-
rem, sub annulo Piscatoris, die 17. Iunij
1614. Pontificatus nostri anno decimo.

S. Cobellutius.

De Sacramento Baptismi.

D B

SACRAMENTO

Baptismi ritè administrando.

Sacrum Baptisma, Christianæ religionis, & æternæ vitæ ianua, quod inter alia nouæ legis Sacramenta à CHRISTO instituta primum tener locum, cunctis ad salutem necessarium esse, ipsa Veritas, testatur illis verbis [Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu Sancto, non potest introire in regnum Dei] Itaque summa ad illud opportuna, ritèque administrandum, ac suscipiendum diligentia adhibenda est. Cum autem ad hoc Sacramentum conferendum alia sint de iure diuino absolute necessaria: vt materia, forma, minister, alia ad illius solemnitatem pertineant, vt ritus, ac ceremoniæ, quas ex Apostolica, & antiquissima traditione acceptas, & approbatas, nisi necessitatis causa omittere non licet: de ijs aliqua præmonenda sunt, vt sacrum hoc ministerium ritè, ac sanctè peragatur.

De materia Baptismi.

Ac primum intelligat Paroehus, cum huius Sacramenti materia sit aqua vera, ac naturalis, nullum alium liquorem ad id adhiberi posse. Aqua verò solemnitis Baptismi sit eo anno benedicta in sabbato sancto Paschalis, vel sabbato Pentecostes, quæ in fonte mundo nitida, & pura diligenter conseruetur: & hac quauis tota benedicenda est, in ecclesia, vel potius baptisterij sacrarium effundatur. Si aqua benedicta tam imminuta sit, vt minus sufficere videatur, alia non benedicta ad-

A 2 misceri

misceri potest, in minori tamen quantitate.

Si verò corrupta fuerit, aut effluerit, aut quouis modo defecerit, Parochus in fontem bene mundatum, ac nitidum recentem aquam infundat, eamque benedicat ex formula, quæ infra præscribitur.

Sed si aqua congelata sit, curetur, vt liquefiat, sin autem ex parte congelata sit, aut nimium frigida poterit parum aquæ naturalis non benedictæ calefacere, & admiscere aquæ baptismali vasculo ad id parato, & ea tepescata ad baptizandum vti, ne noceat infantulo.

De forma Baptismi.

Quoniam Baptismi forma his verbis expressa; [Ego te baptizo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti] omnino necessaria est, ideo eam nullo modo licet mutare, sed eadem verba vno & eodem tempore, quo fit ablutio, pronuncianda sunt.

Latinus Presbyter latina forma semper vtatur.

Cum baptismum iterare nullo modo liceat, si quis sub conditione, de quo infra, sit baptizandus, ea conditio explicanda est, hoc modo. [Si non es baptizatus, ego te baptizo in nomine Patris, &c.] Hac tamen conditionali forma non passim, aut leuiter vti licet, sed prudenter, & vbi re diligenter peruestigata, probabilis subest dubitatio infantem non fuisse baptizatum.

Baptismus licet fieri possit, aut per infusionem aquæ, aut per immersionem, aut per aspersionem, primus tamen, vel secundus modus, qui magis sunt in vsu, pro Ecclesiarum consuetudine retineantur, ita vt trina ablutione caput baptizandi perfundatur, vel immergatur in modum crucis vno, & eodem tempore, quo verba proferuntur, & idem sit aquam adhibens, & verba pronuntians.

Vbi verò baptismus fit per infusionem aquæ, cauendum est, ne aqua ex infantis capite in fontem, sed vel in sacrarium baptisterij, prope ipsum fontem extructum de fluat, aut in aliquo vase, ad hunc vsu parato, recepta in ipsius baptisterij, vel in ecclesiæ sacrarij effundatur.

De ministro Baptismi.

Legitimus quidem Baptismi minister Parochus, vel alius Sacerdos à Parocho, vel ab Ordinario loci delegatus, sed quoties infans, aut versatur in vitæ periculo, potest sine solemnitate à quocumque baptizari in qualibet lingua, siue clerico, siue laico etiam excommunicato, siue fidei, siue infidei, siue catholico, siue hæretico, siue viro, siue femina, seruata tamen forma, & intentione Ecclesiæ.

Sed si absit Sacerdos, Diacono præferatur; Diaconus Subdiacono, Clericus laico, & vir femina; nisi pudoris gratia deceat femina potius quam virum baptizare infantem non omnino editum, vel nisi melius femina sciret formam, & modum baptizandi. Quapropter curare debet Parochus, vt fideles, præsertim obstertrices, rectum baptizandi ritum probe teneant, & seruent.

Pater, aut mater propriam prolem baptizare non debet, præterquam in mortis articulo quando alius non reperitur, qui baptizet, neque tunc vllam contrahunt cognationem, quæ matrimonij vsum impediatur.

De baptizandis parulis.

Portune Parochus hortetur eos, ad quos ea cura pertinet, vt natos infantes siue baptizandos, siue baptizatos quamprimum fieri poterit, & qua decet christiana modo-

De Sacramento Baptismi.

5

stia sine pompe vanitate deferant ad ecclesiam, ne illis Sacramentum tantopere necessarium nimium differatur cum periculo salutis, & ut ijs, qui ex necessitate priuatim baptizati sunt, confectæ ceremoniæ, ritusque suppleantur, ommissa forma, & ablutione.

Nemo in utero matris clausus baptizari debet. Sed si infans caput emisit, & periculum mortis imminet, baptizetur in capite; nec postea si viuus euaserit, erit iterum baptizandus. At si aliud membrum emisit, quod vitalem indicet motum, in illo si periculum impendeat, baptizetur; & tunc si natus vixerit, erit sub conditione baptizandus eo modo, quo supra dictum est. [Si non es baptizatus ego te baptizo in nomine Patris, &c.] Si verò ita baptizatus deinde mortuus prodierit ex utero, debet in loco sacro sepeliri.

Si mater prægnans mortua fuerit, fœtus quamprimum cautè extrahatur, ac si viuus fuerit, baptizetur; si fuerit mortuus, & baptizari non potuerit, in loco sacro sepeliri non debet. Infantes expositi, & inuenti, si re diligenter inuestigata de eorum baptismo non constat, sub conditione baptizentur.

In monitis verò baptizandis, si casus eueniat, magna cautio adhibenda est, de quo, si opus fuerit, Ordinarius loci, vel alij periti consulantur, nisi mortis periculum imminet.

Monstrum, quod humanam speciem non præferat, baptizari non debet: de quo si dubium fuerit, baptizetur sub hac conditione. [Si tu es homo, ego te baptizo, &c.]

Illud verò, de quo dubium est, vna ne, aut plures sint personæ, non baptizetur donec id discernatur: discerni autem potest, si habeat vnum vel plura capita; vnum, vel plura pectora; tunc enim totidem erunt corda, & animæ, hominesque distincti, & eo casu singuli seorsum sunt baptizandi, vnicuique dicendo; [Ego te baptizo, &c.] Si verò periculum mortis imminet, tempusque non suppetat, vt singuli separatim baptizentur, poterit minister singulorum capitibus aquam infundens omnes simul baptizare, dicendo; [Ego vos baptizo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti.] Quam tamen formam in ijs solum, & in alijs similibus mortis periculis ad plures simul baptizandos, & vbi tempus non patitur, vt singuli separatim baptizentur, alias numquam licet adhibere.

Quando verò non est certum in monstro esse duas personas, vt quia duo capita, & duo pectora non habet bene distincta: tunc debet primum vnus absolute baptizari, & postea alter sub conditione, hoc modo: [Si non es baptizatus, ego te baptizo in nomine Patris, & Filij & Spiritus sancti.]

De Patrinis.

Parochus antequam ad baptizandum accedat, ab ijs, ad quos spectat, exquirat diligenter, quem, vel quos susceptores, seu Patrinos elegerint, qui infantem de sacro fonte suscipiant, ne plures vnum liceat, aut indignos, vel ineptos admittat.

Patrinus vnus tantum siue vir, siue mulier, vel ad summum vnus, & vna adhibeantur ex decreto Concilij Tridentini: sed simul non admittantur duo viri, aut duæ mulieres, neque ipsius baptizandi pater, aut mater.

Hos autem patrinos saltem in ætate pubertatis, ac Sacramento Confirmationis consignatos esse maxime conuenit.

Sciunt præterea Parochi, ad hoc munus non esse admittendos infideles, aut hæreticos, non publicè excommunicatos, aut interdictos, non publicè criminosos, aut infames, nec præterea qui sana mente non sunt, nec qui ignorant rudimenta fidei. hæc enim Patrini spirituales filios suos, quos de baptismi fonte susceperint, vbi opus fuerit, opportunè docere tenentur.

Præterea ad hoc etiam admitti non debent Monachi, vel Sacramentales, neque alij: cuiusmodi ordinis regulares à seculo segregati.

Quauis Baptismus quouis tempore, etiam interdicti, & cessationis à diuinis, præsertim

si vr-

et vigeat necessitas, eo asferri possit; tamen duo potissimum ex antiquissimo Ecclesie ritu sacri sunt dies, in quibus solemniter ceremonia hoc sacramentum administrari maxime convenit: nempe Sabbatum sanctum Pasche, & Sabbatum Pentecostes, quibus diebus baptizandi, nisi vitæ periculum imminet, retineri debet, aut certe non omnino prætermittuntur, præcipue in Metropolitanis, aut Cathedralibus Ecclesiis.

Ac licet urgente necessitate, ubique baptizare nihil impediat, tamen proprius Baptismi administrandi locus est ecclesia, in qua sit fons baptismalis, vel certe Baptisterium propriæ ecclesiæ.

Itaque, necessitate excepta, in privatis locis nemo baptizari debet, nisi forte sint Regum, aut magnorum Principum filij, id ipsis ita deprecantibus; dummodò id fiat in eorum Capellis, seu Oratorijs, & in aqua baptismali de more benedicta.

Baptisterium sit decenti loco, & foras, materiaque solida, & quæ aquam bene contineat, decenter ornatum, & cancellis circumseptum, fers, & clauis munitum, atque ita obstruatur, ut pulvis, vel aliæ sordes intrò non penetrent, in eoque ubi commodè fieri potest, depingatur Imago Sancti Iohannis Christum baptizantis.

De Sacris Oleis, & alijs requisitis.

Sacrum Chrisma, & sanctum Oleum, quod & Catechumenorum dicitur, quorum usus est in Baptismo, eodem anno sunt ab Episcopo de more benedicta feria quinta in coena Domini.

Curet Parochus, ut ea suo tempore quam primum habeat, & tunc vetera in ecclesia comburatur.

Veteribus oleis, nisi necessitas cogat, ultra annum non utatur; ac si deficere videantur, & Chrisma, aut oleum benedictum haberi non possit, aliud oleum de oliivis non benedictum adijciatur, sed in minori quantitate.

Chrisma, & Oleum sacrum sint in suis vasculis argenteis, aut saltem stanneis bene obstratis: quæ vascula sint inter se distincta, & propriam unumquodque inscriptionem habeat maiusculis litteris incisam, ne quis error committatur.

Ad usum vero quotidianum minora habeantur vascula ex argenteo, si fieri potest, aut si anno; siue separata, siue etiam coniuncta; aptè tamen distincta, & bene cooperta, & cum suis inscriptionibus ut supra, ne Parochus aberret, & unum pro altero sumat, quod cauere debet diligenter.

In eaigitur ex maioribus vasculis chrismatibus, & olei, quod sufficiat, infundatur, atque ut effusionis periculum caueatur, commodum erit in his vasculis bombacium, seu quid simile habere, Oleo sacro, & Chrismate separatim persusum, in quæ pollex, cum opus est, ad invigendum immitratur.

Hæc vascula ita parata in loco proprio, honesto, ac mundo, sub clauis, ac tuta custodia decenter asseruentur, ne aliquo, nisi à Sacerdote temerè tangantur, aut eis sacrilegè quispian abuti possit.

Parochus quantum fieri potest, curet, nè per laicos, sed per se vel per alium Sacerdotem, vel saltem per alium ecclesiæ ministrum hæc olea deferantur, caucat item nè de ijs quicquam illi inquam tribuat, cuiusvis rei prætextu.

Sal, quod in os baptizandi immittendum est, sit benedictum sua peculiari benedictione, quæ infra præscribitur; neque utatur sale exorcizato ad benedicendum aquam; sitque prius bene contractum, & attritum, siccum, ac mundum. sal ita benedictum nemini tradatur, neque etiam ijs, qui benedicendum attulerint, reddatur; sed ad alios baptizandos servietur, aut in sacrarium abijciatur.

Cum

De Sacramento Baptismi.

7

Eam igitur Baptismi Sacramentum iam administrandum est, hec in promptu esse debent.

Vascula Sacri Olei Catechumenorum, & Chrismatis.

Vasculum cum sale benedicendo, vel iam, ut dictum est, benedictio.

Vasculum, seu cocleare ex argento, vel alio metallo nitidum, ad aquam Baptismi fundendam supra caput baptizati, quod nulli præterea alij vsui deferuiat.

Peluis, seu bacile ad excipiendam aquam, ex capite defluentem, nisi statim in sacrarium defluat.

Gossipium, alio nomine bombacium, seu quid simile ad abstergenda loca, sacris oleis inuncta.

Stolæ duæ, ubi commodè haberi possunt, vna violacea, & altera alba, ut infra notatur, munda, sin minus, vna saltem adhibeatur.

Medulla panis, qua inuncti Sacerdotis digitus, cum manus lauat, abstergentur, & vas pro manuum lotionem post Baptismum, quod huic tantum vsui deferuere decet.

Alba vestis in modum pallioli, seu linteolum candidum infantis capiti imponendum.

Cercus, seu candela cerea baptizato ardens tradenda.

Hinc denique Ritualis liber sit paratus, & item liber baptismali, in quo baptizati describuntur.

Omnibus igitur opportunè preparatis, Sacerdos ad tanti Sacramenti administrationem, lotis manibus, superpelliceo, & stola violacea indutus accedat, clericum vnum, seipsum, si potest, secum adhibea, superpelliceo pariter indutos, qui sibi ministrent.

Ita paratus accedat ad limen ecclesiæ, ubi foris expectant, qui infantem detulerunt.

Interroget (nisi de his bene sibi constet) an sit suæ Parochiæ, masculus, an femina an sit domi baptizatus, & à quo, & quàm ritè, & qui sint compatres, qui infantem teneant, pro eo que respondeant, quos pie, ac decenter assilire, ac, prout opus fuerit, pro baptizando ad interrogationes respondere admoneat.

Et quoniam ijs, qui baptizantur, tamquam Dei filijs in Christo regenerandis & in eius militiam adscribendis, nomen imponitur, curet, ne obscena, fabulosa, aut ridicula, vel inanium Deorum, vel impiorum Ethnicorum hominum nomina imponantur, sed potius quatenus fieri potest, Sanctorum, quorum exemplis fideles ad pie viuendum excitentur, & patrocinijs protegantur.

His igitur expeditis, de accepto nomine baptizandi, positi, si infans fuerit, super brachio dextrum illius, qui eum defert, Parochus ad Baptismum procedat, in hunc modum nominatum interrogans.

ORDO BAPTISMI

PARVULORVM.

N. Quid petis ab Ecclesia Dei? *Patrinus respondet:* Fidem. *Sacerdos.* Fides quid tibi prestat? *Patrinus respondet.* Vitam æternam. *Sacerdos.* Si igitur vis ad vitam ingredi, serua mandata: Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex tota mente tua, & proximum tuum sicut te ipsum.

Deinde ter exsufflet leniter in faciem infantis, & dicat semel. Exi ab eo, vel ab ea immunde spiritus, & da locū Spiritui sancto paraclito. *Postea pollices faciat signū Crucis in fronte, & in pectore infantis, dicens:* Accipe signum Crucis tam in fronte, quam in corde, sume fidem cælestium præceptorum, & talis esto moribus, vt templum Dei iam esse possis. *O remus.*

P Reces nostras, quæsumus Domine, clementer exaudi, & hunc electum tuum **N.** Crucis Dominicæ impressione signatū perpetua virtute custodi: vt magnitudinis gloriæ tuæ rudimenta seruans, per custodiam mādatorum tuorum ad regenerationis gloriam peruenire mereamur. Per Christū Dominum nostrū. *¶. An.*

Deinde imponat manum super caput infantis, & dicat. *O remus.*

O Mnipotens sempiterne Deus, Pater Domini nostri IESV Christi respicere dignare super hunc famulum tuum **N.** quæna ad rudimenta fidei vocare digna-

De Sacram. Baptismi.

9

Mgnatus es; omnem cæcitatem cordis ab eo expelle; dis-
rumpe omnes laqueos satanæ, quibus fuerat colligatus,
aperi ei Domine ianuam pietatis tuæ, vt signo sapiētīæ
tuæ imbutus; omnium cupiditatū fœtoribus careat, &
ad suauem odorem præceptorum tuorum latus tibi in
Ecclesia tua deferuiat, & proficiat de die in diem. Per
eundem Christum Dominum nostrum. *℞. Amen.*

*Deinde Sacerdos benedicat salē, qui semel benedictus
aliàs ad eundem vsum deferuire potest.*

¶ Benedictio salis.

Exorcizo te creatura salis, in nomine Dei Patris omni-
potentis ✙ & in charitate Domini nostri IESV Chri-
sti ✙ & in virtute Spiritus sancti ✙ exorcizo te per
Deum viuum ✙ per Deum verum ✙ per Deum San-
ctum ✙ per Deum ✙ qui te ad tutelā humani generis
procreauit, & populo venienti ad credulitatem per ser-
uos suos consecrari præcepit, vt in nomine sanctæ Tri-
nitatis efficiaris salutare Sacramentum ad effugandum
inimicum. Proinde rogamus te Domine Deus noster,
vt hanc creaturam salis sanctificando sanctifices ✙ &
benedicendo benedicas ✙ vt fiat omnibus accipienti-
bus perfecta medicina, permanens in visceribus eorū,
in nomine eiusdem Domini nostri IESV Christi, qui
uenturus est iudicare viuos, & mortuos, & seculum per
ignem. *℞. Amen.*

*Deinde immittat modicum salis benedicti in os infā-
tis, dicens: N. Accipe salem sapientiæ: propitiatio sit
tibi in vitam æternam. ℞. Amen.*

Sacerdos. Pax tecum. ℞. Et cum spiritu tuo.

Rit. Rom. N.

B

Ore-

O remus.

Deus Patrum nostrorū, Deus vniuersæ conditor veritatis, te supplices exoramus, vt hunc famulum tuum **N.** respicere digneris propitius, & hoc primum pabulum salis gustantem, nō diutius esurire permittas, quo minus cibo expleatur cælesti, quatenus sit semper sp̄ritu feruens, spe gaudēs, tuo semper nomini seruīēs. Perduc eū Domine, quæsumus, ad nouæ regenerationis lauacrum, vt cum fidelibus tuis promissionum tuarum æterna præmia consequi mereatur. Per Christum Dominum nostrum. **R.** Amen.

Exor. **D**o te immunde sp̄ritus in nomine Patris **✠** & Filij **✠** & Spiritus sancti, **✠** vt ex eas, & recedas ab hoc famulo Dei **N.** Ipse enim tibi imperat, maledicte dammate, qui pedibus super mare ambulauit, & Petro mergenti dexteram porrexit.

Ergo maledicte diabole, recognosce sententiā tuam, & da honorem Deo viuo, & vero, da honorē Iesu Christo Filio eius, & Spiritui sancto, & recede ab hoc famulo Dei **N.** quia istum sibi Deus, & Dominus noster Iesus Christus ad suam sanctam gratiam, & benedictionem, fontemq. baptismatis vocare dignatus est.

Hic pollice in fronte signat infantem, dicens:

Et hoc signū sanctæ crucis **✠** quod nos frōti eius damus, tu maledicte diabole numquā audeas violare. Per eundem Christum Dominum nostrum. **R.** Amen.

Mox imponit manum super caput infantis, & dicit:

O remus.

Eternam, ac iustissimam pietatem tuam deprecor, Domine

De Sacram. Baptismi.

II

mine sancte, Pater omnipotens, æterne Deus auctor luminis, & veritatis super hunc famulum tuum **N.** vt digneris illum illuminare lumine intelligētiae tuæ, munda eum, & sanctifica, da ei scientiam veram, vt dignus gratia Baptismi tui effectus, teneat firmam spem, cōsiliū rectum, doctrinam sanctam. Per Christum Dominum nostrum. **℟.** Amen.

Posteā Sacerdos imponit extremam partem stolæ super infantem, & introducit eum in Ecclesiam, dicens.

N. Ingredere in templum Dei, vt habeas partem cum Christo in vitam æternam. Amen.

Cum fuerint Ecclesiā ingressi, Sacerdos prorsus ad fontem cū susceptoribus coniunctim clara voce, dicit:

Credo in Deum Patrem omnipotentem, creatorem cæli, & terræ. Et in Iesū Christum filium eius vnicū, Dominum nostrū. Qui conceptus est de Spiritu sãcto, natus ex Maria Virgine. Passus sub Põtio Pilato, crucifixus, mortuus, & sepultus. Descendit ad inferos, tertia die resurrexit à mortuis. Ascendit ad cælos, sedet ad dexteram Dei Patris omnipotētis. Inde venturus est iudicare viuos, & mortuos. Credo in Spiritum sanctū; Sanctam Ecclesiam Catholicam, Sanctorum Cōmunionem, remissionem peccatorum, Carnis resurrectionem, Vitam æternam. Amen.

Pater noster, qui es in cælis, sanctificetur nomē tuū, adueniat regnum tuum, fiat voluntas tua, sicut in cælo, & in terra. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie, & dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. Et ne nos inducas in tē-

tationem. Sed libera nos à malo. Amen.

Ac deinde antequam accedat ad Baptisterium dicat.

Exorcismus.

Exorcizo te omnis spiritus immunde, in nomine Dei Patris omnipotentis ✠ & in nomine Iesu Christi filij eius Domini, & Iudicis nostri ✠ & in virtute Spiritus sancti ✠ vt discedas ab hoc plasmate Dei **N.** quod Dñs noster ad templū sactū suū vocare dignatus est, vt fiat tēplū Dei viui, & Spiritus sanctus habitet in eo. Per eundem Christū Dñm nostrū, qui venturus est iudicare viuos, & mortuos, & seculum per ignem. **Re.** Amen.

Postea Sacerdos digito accipiat de taliua oris tui, & tangat aures, & nares infantis, tangendo vero aurem dexteram, & sinistram, dicat:

Ephphetha, quod est adaperire: **deinde tangat nares, dicens:** In odorem suauitatis. Tu autem effugare diable, appropinquabit enim iudicium Dei.

Postea interrogat baptizandum nominatim, dicens:
N. Abrenūcias satanæ? **Resp. Patrinus.** Abrenuncio.
Et omnibus operibus eius? **Re.** Abrenuncio.
Et omnibus pompis eius? **Re.** Abrenuncio.

Deinde Sacerdos intingit pollicē in oleo catechumenorum, & infantem vngit in pectore, & inter scapulas in modum Crucis, dicens:

Ego te linio ✠ oleo salutis in Christo Iesu Domino nostro, vt habeas vitam æternam. **Re.** Amen.

*Hic deponit stolam
violaceam, & sumpsit
aliā albi coloris.*

Subinde pollicem, & inuncta loca abstergit bombacio, vel re simili, & interrogat expresso nomine baptizandum,

Patri

De Sacram. Baptismi.

13

Patrino respondente.

N. Credis in Deum Patrem omnipotentem, creatorem cæli, & terre? *R.* Credo.

Credis in Iesum Christum filium eius vnicum, Dominum nostrum, natum, & passum? *R.* Credo.

Credis in Spiritum sanctum, sanctam Ecclesiam Catholicam, Sanctorum communionem, remissionem peccatorum, carnis resurrectionem, vitam æternam? *R.* Credo.

Subinde expresso nomine baptizandi, Sacerdos dicit,
N. Vis baptizari? *Resp. Patrinus.* Volo.

Tunc Patrino, vel Matrino, vel utroque (si ambo admittantur) infantem tenente, Sacerdos vasculo, seu vreculo accipit aquam Baptismalem, & de ea ter fundit super caput infantis in modum Crucis, & simul verba proferens, semel tantum distinctè, & attentè dicit:

N. Ego te baptizo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti.

Vbi autem est consuetudo baptizandi per immersionem, Sacerdos accipit infantem, & aduertens ne lædatur, cautè immergit, & trina immersione baptizat, & semel tantum dicit:

N. Ego te baptizo in nomine Patris & Filij, & Spiritus sancti.

Mox Patrinus, vel Matrino vel uterque simul infantem de sacro fonte leuant, suscipientes illum de manu Sacerdotis.

Si verò dubitatur, an infans fuerit baptizatus, utatur hac forma **N.** Si non es baptizatus, ego te baptizo in nomine Patris & Filij & Spiritus sancti.

B 3

intin-

intingat pollicem in sacro Chrismate, & vngit infante in summitate capitis in modum Crucis, dicens:

Deus omnipotens, Pater Domini nostri IESV Christi, qui te regenerauit ex aqua, & Spiritu sancto, quique dedit tibi remissionem omnium peccatorum (*hic inungi*) ipse telineat Chrismate salutis **+** in eodē Christo IESV Dño nostro in vitam æternam. *R.* Amen.

Sacerdos. Pax tibi. *R.* Et cum spiritu tuo.

Tum bombacio, aut re simili abstergit pollicem suū, & locum inunctum, & imponit capiti eius linteculum candidum loco vestis alba, dicens.

Accipe vestem candidam, quam immaculatam perfectas ante tribunal Domini nostri Iesu Christi, vt habeas vitam æternam. *R.* Amen.

Postea dat ei, vel Patrino candelam accensam dicens: Accipe lampadem ardentem, & irreprehensibilis custodi Baptismum tuum; serua Dei mandata, vt cum Dominus venerit ad nuptias, possis occurrere ei, vnā cum omnibus Sanctis in aula cælesti, habeasq; vitam æternam, & viuas in secula seculorum. *R.* Amen.

Postremo dicit N. Vade in pace, & Dominus sit tecum. *R.* Amen.

Si verò fuerint plures baptizandi siue masculi, siue feminae, in catechismo masculi statuuntur ad dexteram, feminae verò ad sinistram, & omnia pariter dicantur vt suprà in proprio genere, & numero plurali. verum prima nominis interrogatio, exsufflatio, Crucis impressio, seu signatio, tactus aurium, & narium cum saliuā, abrenunciationis interrogatio, vinctio Olei Catechumenorum,

De Sacram. Baptismi.

15

rum, interrogatio de fide, seu Symbolo, & ipse Baptismus, inunctio Chrismatis, cādidæ vestis impositio, atque accensæ candelæ traditio singulariter singulis, & primū masculis, deindē fēminis fieri debent.

Si infans vel adultus ægrotus adeo grauitē laboret, ut periculum immineat ne pereat, antequā Baptismus perficiatur, Sacerdos omissis, quæ Baptismum præcedunt, cum baptizet, ter, vel etiam semel infundēs aquā super caput eius in modum Crucis, dicens. **Ego te baptizo in nomine Patris** ✝ **&c.**

Si non habeatur aqua baptismalis, & periculū impendeat, Sacerdos utatur aqua simplici.

Deindē si habeat Chrisma, liniat eum in vertice dicēs: **De⁹ om̃ipotēs, Pater Dñi nr̃i Iesu Christi &c.** **† supra.**

Postea dat ei linteolū cādidū, dicēs: **Accipe vestē &c.**

Ac demum det ei ceream candelam accensam dicens: Accipe lampadem, ut supra. Si superuixerit, suppleantur alij ritus omissis.

Admonēdi sunt susceptores de spiritali cognitione, quam cōtraxerunt cū baptizato baptizatique patre, & matre, quæ cognatio impedit matrimoniu, ac dirimit.

Curet Parochus parētes infantis admoneri, ne in lecto secum ipsi, vel nutrices paruulū habeant, propter oppressionis periculū: sed cum diligenter custodiant, & opportunē ad Christianam disciplinam instituant.

Cōmonendi sunt etiā parentes, & alij si opus fuerit, ne filios Hebræis, alijs vè infidelibus, vel Hæreticis mulieribus vllō modo lactandos, aut nutriendos tradant.

Antequā infans ex Ecclesia asportetur, aut suscepto

res discedant, eorum nomina, & alia de administrato Baptismo ad præscriptam formam in Baptismali libro Parochus accurate describat.

DE BAPTISMO ADULTORVM.

Si quis adultus sit baptizandus, debet prius secundum Apostolicam regulam in Christiana fide, ac sanctis moribus diligenter instrui, & per aliquot dies in operibus pietatis exerceri, eiusque voluntas, & propositum sæpius explorari, & non nisi sciens, & volens, probeque instructus baptizari.

At verò si quis, dum instruitur, in mortis periculum incidat, baptizariquæ voluerit, habita ratione periculi, vel necessitatis baptizetur.

Adultorum Baptismus, ubi commodè fieri potest, ad Episcopum deferatur, ut si illi placuerit, ab eo sollemnius conferatur; alioquin Parochus ipse baptizet, statâ cæremonia.

Decet autem huiusmodi Baptismus ex Apostolico instituto, in Sabbato sancto Paschatus, vel Pentecostes sollemniter celebrari.

Quare, si circa hæc tempora Catechumeni sint baptizandi, in ipsos dies, si nihil impediât, Baptismus differri conuenit.

Verum si circa, seu post tempus Pentecostes aliqui conuersi fuerint, qui ægrè ferant suum Baptisma in longum tempus differri, & ad illud festinent, instructique, ac ritè parati esse noscantur, citius baptizari possunt.

Catechumenus instructus baptizetur in Ecclesia seu in baptisterio. Patrinus ei assistat, & ipse Catechumenus ad Sacerdotis interrogationes respondeat; nisi mutus fuerit, aut omnino surdus, vel ignotæ linguæ: quo casu vel per Patrinum, si illam intelligat, aut alium interpretem, vel nutu consensum explicet suum.

Pro huius autem veneratione Sacramenti, tam Sacerdotem, qui adultos baptizabit, quam ipsos adultos, qui sani sunt, conuenit esse ieiunos.

Quare non post epulas; aut prandia, sed ante meridiem (nisi ex rationabili causa aliter faciendum esset) eorum Baptisma celebretur.

Admonendus est Catechumenus, ut peccatorum suorum poeniteat.

Amentes, & furiosi non baptizentur, nisi tales à natiuitate fuerint: tunc enim de ijs idè iudicium faciendum est, quod de infantibus; atque in his Ecclesiæ baptizari possunt.

Sed si dilucida habent intervalia, dum mentis compotes sunt, baptizentur, si velint. Si verò antequam insanirent, suscipiendi Baptismi desiderium ostenderint, ac vitæ periculum immineat, etiamsi non sint compotes mentis, baptizentur.

Idemq. dicendum est de eo, qui lethargo, aut phrenesi laborat; ut tantum vigilans, & intelligens baptizetur; nisi periculum mortis impendat, si in eo prius apparuerit Baptismi desiderium.

Sacerdos diligenter curet, ut certior fiat de statu, & conditione eorum, qui baptizari petunt, præsertim exterorum. De quibus facta diligenti inquisitione, num aliàs, ac ritè sint baptizati, caueat, ne quis iam baptizatus imperitiâ, vel errore, aut ad quæstum, vel ob aliam causam, fraude, doloueiter baptizari veiat.

Omnes autem, de quibus re diligenter inuestigata, probabilis dubitatio est, an baptizati fuerint, si nihil aliud impediât, sub conditione baptizentur.

Hæretici verò ad Catholicam Ecclesiam venientes, in quorum Baptismo debita forma, aut materia seruata nō est, ritè baptizadi sūt: sed prius errorū suorū prauitatem agnoscant, & desistentur, & in fide Catholica diligenter instruuntur: ubi vero debita forma, & materia seruata est, omnia tantū suppleantur, nisi rationabili de causa aliter Episcopo videatur.

Cæteri legantur, & seruentur ea, quæ supra de Baptismo in cōmuni scripta sunt. fol. 3.

ORDO

De Sacram. Baptismi.

17

ORDO BAPTISMI ADULTORVM.

IN primis Sacerdos paratis his, quæ supra de obseruandis in administratione Sacramenti Baptismi paruulorū dicuntur, indutus super pelliceo, & stola, vel etiā pluuiiali violacei coloris, cū suis Clericis accedit ad gradus altaris, & genibus flexis, pias mēte ad Deū preces effūdit, vtrātū Sacramētū dignè valeat ministrare, & ad implorandū diuinū auxiliū, surgens se signat, & si tēporis ratio ferat, dicit: Deus in adiutoriū meum intende. *Ps.* Dñe ad adiuuandum me festina. Gloria Patri. Sicut erat. Postea incipiat, prosequētibus Clericis Antiph. Effūdā super vos aquā mundā, & mundabimini ab omnib⁹ inquinamentis vestris, dicit Dominus. *Psalmus 8.*

Domine Dominus noster: quàm admirabile est nomen tuum in vniuersa terra.

Quoniam eleuata est magnificentia tua: super cælos.

Ex ore infantium, & lactentium perfecisti laudē propter inimicos tuos: vt destruas inimicum & vltorem.

Quoniam videbo cælos tuos, opera digitorum tuorū: lunam & stellas, quæ tu fundasti.

Quid est homo quòd memores eius? aut filius hominis, quoniam visitas eum?

Minuisti eū paulo minus ab Angelis: gloria & honore coronasti eū, & cōstituisti eū sup̄ opera manūū tuarū.

Omnia subiecisti sub pedibus eius: oues & boues vniuersas, insuper & pecora campi.

Volucres cæli, & pisces maris: qui perambulant semitas maris.

Domine Dominus noster: quàm admirabile est nomen tuum

trum in vniuersa terra!

Gloria Patri, & Filio: & Spiritui sancto.

Sicut erat in principio, & nunc, &c. **Psalmus 28.**

Afferte Domino filij Dei: afferte Dño filios arietū.
Afferte Domino gloriam, & honorē, afferte Dño
gloriā nomini eius: adorate Dñm in atrio sancto eius.

Vox Domini super aquas, Deus maiestatis intonuit:
Dominus super aquas multas.

Vox Domini in virtute: vox Domini in magnificentia.

Vox Domini confringentis cedros: & confringet Do-
minus cedros Libani.

Et comminuet eas tamquam vitulum Libani: & dile-
ctus quemadmodum filius vnicornium.

Vox Domini intercidentis flammā ignis, vox Dñi cō-
cutientis desertū: & cōmouebit Dñs desertū Cades.

Vox Domini pręparantis ceruos, & reuelabit condē-
sa: & in templo eius omnes dicent gloriam.

Dominus diluuium inhabitare facit: & sedebit Domi-
nus Rex in æternum.

Dominus virtutem populo suo dabit: Dominus bene-
dicet populo suo in pace.

Gloria Patri. **S**icut erat. **Psalmus 41.**

Quemadmodum desiderat ceruus ad fontes aqua-
rum: ita desiderat anima mea ad te Deus.

Sitiuit anima mea ad Deum fortem viuum: quando
veniam, & apparebo antē faciem Dei?

Fuerunt mihi lacrymę meę panes die, ac nocte: dum
dicitur mihi quotidie, Vbi est Deus tuus?

Hęc recordatus sum, & effudi i me animā meā: quoniā
transi-

De Sacram. Baptismi.

19

trāsibo i locū tabernaculi admirabilis vsq̃ ad domū Dei

In voce exultationis, & confessionis: sonus epulantis.

Quare tristis es anima mea: & quare conturbas me?

Spera in Deo, quoniam adhuc confitebor illi: salutare vultus mei, & Deus meus.

Ad meipsū anima mea cōturbata est: propterea memor ero tui de terra Iordanis, & Hermonij à monte modico

Abysus abyssum inuocat: in voce cataractarū tuarū.

Omnia excelsa tua, & fluctus tui: super me transierūt.

In die mandauit Dominus misericordiam suam: & nocte canticum eius.

Apud me oŕo Deo vitę meę: dicā Deo, Susceptor me⁹ es

Quare oblitus es mei? & quare contristatus incedo: dū affligit me inimicus?

Dum confringuntur ossa mea, exprobrauerunt mihi: qui tribulant me inimici mei.

Dum dicunt mihi per singulos dies, Vbi est Deus tuus? quare tristis es anima mea, & quare conturbas me?

Spera in Deo, quoniam adhuc confitebor illi: salutare vultus mei, & Deus meus.

Gloria Patri, & Filio: & Spiritui s̄cto. **S**icut erat, &c.

Et repetitur Añā. Effundam super vos aquam mūdā.

Qua repetita dicitur, Kyrie eleisō **C**hriste eleisf. **K**yrie. eleison, **P**ater noster. **ψ.** Et ne nos inducas in tētationē.

℞. Sed libera nos à malo. **ψ.** Domine exaudi orationem meā.

℞. Et clamor meus ad te veniat, **ψ.** Dominus vobiscum.

℞. Et cum spiritu tuo. **G**remus.

Omnipotens sempiterne Deus, qui dedisti famulis tuis in confessione veræ fidei, æternæ Trinitatis

glo-

gloriam agnoscere, & in potentia Maiestatis adorare vnitatem, quæsumus, vt eiusdē fidei firmitate ab omnibus semper muniamur aduersis.

Oratio.

Adesto supplicationibus nostris, omnipotēs Deus, & quod humilitatis nostræ gerendum est ministerio, tuæ virtutis impleatur effectu.

Oratio.

DA quæsumus Dñe, electo nostro; vt sãctis edoctrumysterijs, & renouetur fonte Baptismatis; & inter Ecclesiæ tuæ mēbra numeretur. Per Christum Dominum nostrum. *R.* Amen.

Si plures fuerint baptizãdi, hæc tertia Oratio dicatur in numero plurali. Deinde Sacerdos p̄cedit ad fores Ecclesiæ, & stat in limine, catechizandus vero extra limē. Et si sũt plures mares, & feminæ, illi ad dexterã Sacerdotis, hæc vero ad sinistrã statuãtur, & Sacerdos interrogat. Quo nomine vocaris? *Catechumenus respondet N.*

Sacerdos. N. Quid petis ab Ecclesia Dei? *R.* Fidem.

Sacerdos. Fides quid tibi præstat? *R.* Vitam æternã.

Sacerdos. Si vis habere vitam æternã, serua mandata. Diliges Dñm Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex tota mente tua, & proximum tuũ sicut teipsum. In his duobus mādatis tota lex p̄det, & Prophetæ. Fides autem est, vt vnum Deum in Trinitate, & Trinitatē in vnitatem venereris, neque confundendo personas, neque substantiã separando. Alia est enim persona Patris, alia Filiij, alia Spiritus sãcti; sed horũ trium vna est substantia, & non nisi vna Diuinitas.

Et rursus interrogat. N. Abrenuncias Satanæ?

Rsp. Abrenuncio?

In-

De Sacram. Baptismi.

21

Interrog. Et omnibus operibus eius? **Resp.** Abrenúcio.

Interrog. Et omnibus pópis eius? **Resp.** Abrenuncio.

Deinde Sacerdos interrogat de Symbolo fidei, dicens

Credis in Deum Patrem omnipotentem, Creatorem
cali, & terræ? **Resp.** Credo.

Interrog. Credis & in Iesú Christú Filium eius vnicú:
Dñm nostrum, natum, & passum? **Resp.** Credo.

Interrogat. Credis & in Spiritum sanctum, Sanctam
Ecclesiam Catholicam, Sanctorum communionem,
remissionem peccatorum, carnis resurrectionem, &
vitam æternam? **Resp.** Credo.

Túc Sacerdos extufflat ter in faciē eius, semel dicens: Exi
ab eo spirit⁹ imúde, & da locú Spiritui sãcto paraclito.

Hic in modum Crucis haler in faciem ipsius, & dicat.

N. Accipe Spiritum bonú per istam insufflationem, &
Dei benedictionem. ✝ Pax tibi. **Re.** Et cum spiritu tuo.

**Deinde facit Crucem cum pollice in eius fronte, &
in pectore, dicens.**

N. Accipe signum Crucis tã in fronte ✝ quàm in cor-
de ✝ sume fidem celestium præceptorum. Talis esto
moribus, vt templum Dei iam esse possis: ingressusque
Ecclesiam Dei, euasisse te laqueos mortis letus agnosce:
horresce idola; respue simulacra; cole Deum Patrem
omnipotentem, & Iesum Christú Filium eius vnicum,
Dominum nostrú, qui venturus est iudicare viuos, &
mortuos, & seculum per ignem. **Re.** Amen.

**Hic aduertendú est, quod dicta verba, horresce idola,
respue simulacra, dicantur Catechumeno, qui venit
de gentilitatis errore, seu de Ethnicis, & Idolatris
Cate-**

Catechumeno verò Iudæo, siue ex Hebræis venienti, loco horum verborū dicatur; horresce Iudaicam perfidiam, respue Hebraicam superstitionem.

Saraceno autē, vel Turcæ, aut Persæ, siue alij ex Mahumetanis ad fidem venienti Catechumeno, loco eorundem verborum dicatur; horresce Mahumeticam perfidiam, respue prauam sectam infidelitatis.

Athæretico ad Catholicam Ecclesiam venienti, qui, si in eius Baptismo debita forma seruata non est, baptizari debet, dicatur: horresce hæreticam prauitatem, respue nefarias sectas impiorum. **Ve** exprimat^{ur} proprio nomine secta, de qua Catechumenus venit,

Si plures sunt electi, omnia supradicta dicuntur sigillatim super singulis. Oremus. Oratio.

TE deprecor, Domine sancte, Pater omnipotens, æterne Deus, vt huic famulo tuo **N.** qui in huius seculi nocte vagatur incertus, ac dubius, viam veritatis & agnitionis tuæ iubeas demonstrari: quatenus referatis oculis cordis sui, te vnū Deū Patrem in Filio, & Filiū in Patre cū Spiritu sancto recognoscat, atque huius confessionis fructū & hic, & in futuro seculo percipere mereatur. Per Christum Dñm nostrum. **R.** Amen.

Deinde signet illū signo Crucis cū pollice i trōte, dicēs: Signo tibi frontem ✙ vt suscipias Crucem Domini.

In auribus. Signo tibi aures ✙ vt audias diuina p̄cepta.

In oculis. Signo tibi oculos ✙ vt videas claritatē Dei.

In naribus. Signo tibi nares ✙ vt odorem suauitatis Christi sentias.

In ore. Signo tibi os ✙ vt loquaris verba vitæ.

De Sacram. Baptismi.

23

In pectore. Signo tibi pectus ✝ vt credas in Deum.

In scapulis. Signo tibi scapulas ✝ vt fuscipias iugum seruitutis eius.

In toto corpore illud non tangens manu producit signum Crucis, & dicit:

Signo te totū in nomine Patris ✝ & Filij ✝ & Spiritus sancti ✝ vt habeas vitam æternam, & viuas in secula seculorum. *R.* Amen.

Si plures sint electi, præcedentes Orationes, & Exorcismi dicantur in numero plurali, & genere suo. Signationes autem fiant, & illarum verba dicantur singula singulis.

O remus.

Oratio.

Preces nostras, quæsumus Domine, clementer exaudi, & hunc electum tuū *N.* Crucis Dominicæ, cuius impressione eum signamus, virtute custodi, vt magnitudinis gloriæ tuæ rudimenta seruans, per custodiā mandatorum tuorum ad regenerationis gloriam peruenire mereatur. Per Christū Dñm nostrū. *R.* Amen.

O remus.

Oratio.

Deus, qui humani generis ita es cōditor, vt sis etiam reformator, propitiare populis adoptiuis, & nouo testamēto sobolē nouæ prolis adscribe, vt filij promissionis quod nō potuerūt assequi per naturā, gaudeāt se recepisse per gratiā. Per Christū Dñm nostrū. *R.* Amē.

Tunc imponit manum super caput electi, & dicit.

O remus.

Omnipotens sempiterne Deus, Pater Domini nostri IESV Christi, respicere digneris super hunc famulum tuum *N.* quem ad rudimenta fidei vocare

re

re dignatus es, omnem cæcitatem cordis ab eo expelle, dirumpe omnes laqueos Satanæ, quibus fuerat colligatus: aperi ei Domine ianuam pietatis tuæ, vt signo sapientiæ tuæ imbutus, omnium cupiditatum fœtoribus careat, & ad suauem odorem præceptorum tuorū, lætus tibi in Ecclesia tua deseruiat, & proficiat de die in diem, vt idoneus efficiatur accedere ad gratiam Baptismi tui, percepta medicina. Per eundem Christum Dominum nostrum. *℟.* Amen.

Si plures sint, hæc, & præcedēs Oratio, Preces nostras dicantur in numero plurali.

Deinde Sacerdos benedicit Sal.

¶ Benedictio salis dandi Catechumeno.

Exorcizo te creatura salis &c. *vt in ordine Baptismi paruulorum. fol. 9.*

Tunc pollice, & indice accipit de ipso sale, & immitit in os Catechumeni, dicens:

N. Accipe salem sapientiæ, propitiatio sit tibi in vitam æternam. *℟.* Amen. Pax tibi. *℟.* Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Oratio.

Deus Patrum nostrorum, Deus vniuersæ conditor veritatis, te supplices exoramus, vt hunc famulū tuum *N.* respicere digneris propitius, & hoc primum pabulum salis gustantem nō diutius esurire permittas, quo minus cibo expleatur cælesti, quatenus sit semper spiritu feruens; spe gaudens, tuo sēper nomini seruiēs. Perduc eum Domine, quæsumus, ad nouę regenerationis lauacrum, vt cum fidelibus tuis promissionum tuarum æterna præmia consequi mereatur. Per Christum Domi-

De Sacram. Baptismi.

25

Dominum nostrum. *℞. Amen.*

Si plures sint, dicatur singulis. N. Accipe salē, &c. & præcedens Oratio, Deus Patrum nostrorum. in numero plurali.

Quod si Cathecumenus fuerit Gentilis, seu ex Idololatriis venerit ad fidem, benedicto sale, priusquam eius medicinam gustet, Sacerdos addat sequentem Orationem, dicens.

Oremus.

Domine sancte, Pater omnipotens, æterne Deus, qui es, qui eras, & qui permanes vsque in finem, cuius origo nescitur, nec finis comprehendi potest: te supplices inuocamus super hūc famulum tuū *N.* quem liberaſti de errore gentilium, & conuerſatione turpissima; dignare exaudire eum, qui tibi ceruices suas humiliat ad lauacri fontem, vt renatus ex aqua, & Spiritu sancto, expoliatus veterem hominem, induat nouum, qui secundum te creatus est; accipiat vestem incorruptam, & immaculatam, tibiq; Deo nostro seruire mereatur. Per Christum Dominum nostrum. *℞. Amen.*

Si plures sint, præcedens Oratio, dicatur in numero plurali: Deinde Sacerdos dicat super masculum tantū. Ora electe, flecte genua, & dic, Pater noster.

Et electus genuflexus orat, & dicit, Pater noster.

Et cum orauerit, & dixerit. Pater noster, vsque ad, Sed libera nos à malo, inclusiue, Sacerdos subiungit. Leua, comple orationem tuam, & dic, Amen.

Et ille respondet. Amen.

Et Sacerdos dicit Patrino. Signa eum. Deinde electo. Accede. Et Patrinus pollice signat eum in fronte dicens.

Rit. Rom. N.

C

In

In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti.
*Tum quoque Sacerdos facit Crucem in fronte eius ita
 dicendo:* In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti.
Et imponit manū super eum, & dicit. O remus. Oſo:

Deus Abraham, Deus Isaac, Deus Iacob, Deus, qui
 Moyſi famulo tuo in monte Sinai apparuiſti, & fi-
 lios Iſrael de terra Ægypti eduxiſti, deputans eis Ange-
 lum pietatis tuæ, qui cuſtodiret eos die, ac nocte, te quæ-
 ſumus, Domine, vt mittere digneris ſanctum Angelum
 tuum de cælis, qui ſimiliter cuſtodiat, & hunc famulū
 tuum *N.* & perducatur eum ad gratiam Baptiſmi tui. Per
 Chriſtum Dominum noſtrum. *R.* Amen.

Exorcismus

Ergo maledicte diabole, recognosce ſententiam
 tuam, & da honorem Deo viuo, & vero, da hono-
 rem IEſu Chriſto Filio eius, & Spiritui ſancto: & re-
 cede ab hoc famulo Dei *N.* quia iſtum ſibi Deus, & Do-
 minus noſter Ieſus Chriſtus ad ſuam ſanctam gratiam,
 fontemq; Baptiſmatis vocare dignatus eſt: & hoc ſignū
 Sanctæ Crucis, quod nos fronti eius damus, tu male-
 dicte diabole, numquā audeas violare. Per eūdem Chri-
 ſtum Dominum noſtrum, qui venturus eſt iudicare vi-
 uos, & mortuos, & ſeculum per ignem. *R.* Amen.

*Sed ſi plures ſint Catechumeni hic, & in ſequentibus
 Sacerdos dicat in numero plurali.*

Orate electi, ſelectite genua, & dicite, Pater noſter:

Et electi genuſlexi orant, & dicunt. Pater noſter.

Et cū orauerint, & dixerint. Pater noſter, vſq. ad, Sed
 libera nos à malo, *accluſiue, Sacerdos ſubiūgit.* Leuate,

com-

De Sacram. Baptismi.

27

complete orationem vestram, & dicite, Amen.

Et illi respondent, Amen.

Et Sacerdos dicit Patrino, Signa eos. Deinde electis, Accedite. Et Patrinus pollice signat eos in fronte dicēs:
In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti.

Tum quoque Sacerdos facit Crucem in fronte eorum ita dicendo: In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti.

Et imponit manum super eos, ac dicit. Oremus. Orō.

DEus Abraham, Deus Isaac, Deus Iacob, Deus, qui Moyfi famulo tuo in mōte Sinai apparuisti, & filios Israel de terra Ægypti eduxisti, deputās eis Angelū pietatis tuæ, qui custodiret eos die, ac nocte, te quæsumus, Domine, vt mittere digneris Sanctum Angelum tuum de cēlis, qui similiter custodiat, & hos famulos tuos. *N. & N.* & perducatur eos ad gratiam baptismi tui. Per Christum Dominum nostrum. *R.* Amen.

Item super vnum secundo dicat.

Ora electe, flecte genua, & dic, Pater noster.

Et electus genuflexo orat, & dicit, Pater noster.

Et cum orauerit, & dixerit Pater noster, vtque ad, Sed libera nos à malo, inclusiue, Sacerdos subiungit.
Leua, comple orationem tuam, & dic, Amen.

Et ille respondet, Amen.

Et Sacerdos dicit Patrino. Signa eum. Deinde electo. Accede. Et Patrinus pollice signat eum in fronte dicēs:
In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti.

Tum quoque Sacerdos facit Crucē in fronte eius ita dicendo: In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti.
Et imponit manum super eum, & dicit.

C 2

Oremus.

O. remus.

Oratio.

Deus immortale præsidium omnium postulantium, liberatio supplicum, pax rogantium, vita credentium, resurrectio mortuorum, te inuoco super hunc famulum tuum **N.** qui Baptismi tui donum petens, æternam consequi gratiam spiritali regeneratione desiderat: accipe eum Domine, & quia dignatus es dicere, petite, & accipietis; quærite, & inuenietis, pulsate, & aperietur vobis: petenti præmium porrige, & ianuam pande pulsanti, vt æternam cælestis lauacri benedictionem cōsequutus, promissa tui muneris regna percipiat. Qui cum Patre, & Spiritu sancto viuis, & regnas Deus in secula seculorum. ✠ Amen.

✠ Exorcismus.

AVdi maledicte Satana, adiuratus per nomen æterni Dei, & Saluatoris nostri Iesu Christi Filij eius, cum tua victus inuidia tremens, gemensq; discede nihil tibi sit cōmune cum seruo Dei **N.** iam cælestia cogitante, renunciaturo tibi, & seculo tuo, & beatæ immortalitati victuro. Da igitur honorem aduenienti Spiritui sancto, qui ex summa cæli arce descendens, proturbatis fraudibus tuis, diuino fonte purgatum pectus, sãctificatum Deo templum, & habitaculum perficiat, vt ab omnibus penitus noxijs præteritorum criminum liberatus seruus Dei, gratias per æni Deo referat semper, & benedicat nomen sanctum eius in secula seculorum. ✠ Amé.

Item super vnum masculum tertio dicat

Ora electe, flecte genua, & dic Pater noster, &c.

Et electus genuflexor, & dicit Pater noster. Et cū oraue-

orauerit, & dixerit, Pater noster. vsq. ad, Sed libera nos à malo. inclusiue, Sacerdos subiungit. Leua, cõple orationem tuam, & dic, Amen. Et ille responder, Amen. Et Sacerdos dicit Patrino, Signa eum. Deinde electo Accede. Et Patrinus pollice signat eum in frõte dicens. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Tum quoque Sacerdos facit Crucem in fronte eius ita dicendo, In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti.

Deinde imponit manum super eum dicens:

¶ Exorcismus.

Exorcizo te immunde spiritus, In nomine Patris ✠ & Filij ✠ & Spiritus sancti ✠ vt ex eas, & recedas ab hoc famulo Dei N. ipse enim tibi imperat, maledicte dammate, qui pedibus super mare ambulauit, & Petro mergenti dexteram porrexit.

¶ Exorcismus.

Ergo maledicte diabole, &c. & repetit totũ, vt supra habetur. Super femina verò Sacerdos dicit. Ora electa, flecte genua, & dic Pater noster. Et electa genuflecta orat, & dicit: Pater noster. Et cũ orauerit, & dixerit, Pater noster vsque ad, Sed libera nos à malo, inclusiue, Sacerdos subiungit, Leua, comple orationem tuam, & dic, Amen. Et illa responder, Amẽ. Et Sacerdos dicit Patrino: Signa eam. Deinde electa, Accede. Et Patrinus pollice signat eam in fronte dicens. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Tum quoque Sacerdos facit Crucem in fronte eius, ita dicendo: In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. deinde imponit manum super eam, & dicit.

Oremus.

Oratio.

Deus celi, Deus terræ, Deus Angelorum, Deus Archangelorum, Deus Patriarcharum, Deus Prophetarum, Deus Apostolorum, Deus Martyrum, Deus Confessorum, Deus Virginum, Deus omnium benevolentium, Deus, cui omnis lingua confitetur, & omne genu flectitur, cælestium, terrestrium, & infernorum: te inuoco Domine, super hanc familiam tuam. **N.** vt eam custodire, & perducere digneris ad gratiâ Baptismi tui. Per Christum Dominum nostrum. **R.** Amen.

Deinde dicatur Exorcismus. Ergo maledicte diabole recognosce sententiam tuam, &c. **vt supra.**

Si plures fuerint feminae Catechumenæ, hic, & insequentibus Sacerdos dicat in numero plurali. Orate electæ, flectite genua, & dicite, Pater noster. **Et electæ genuflexæ orant, & dicunt:** Pater noster, **Et cum orauerint, & dixerint, Pater noster, vsque ad, Sed libera nos à malo. inclusiue, Sacerdos subiungit,** Leuate, complete orationem vestram, & dicite, Amen. **Et illæ respondent, Amen. Et Sacerdos dicit Patrino, signa eas. Deinde electis, Accedite Et Patrinus pollice signateas, in fronte dicens:** In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. **Tum quoque Sacerdos facit crucem in fronte earum, in dicendo:** In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. **Deinde imponit manum super capita singularum, & postea in eodem numero plurali dicit Orationem:** Deus celi, Deus terræ, &c. **& Exorcismus.** Ergo maledicte diabole, &c. **vt supra.**

Interim super vnâ tantum secundo, & tertio repetit:

Ora

De Sacram. Baptismi.

31

Ora electa, flecte genua, & dic, Pater noster. *Et electa genuflexa orat, & dicit.* Pater noster, *Et cum orauerit, & dixerit:* Pater noster, *vsque ad,* Sed libera nos à malo, *inclusiue, Sacerdos subiungit,* Leua, comple orationem, & dic, Amen. *Et illa respondet, Amē. Et Sacerdos dicit Patrino.* Signa eam. *Deinde electa, Accede. Et Patrinus pollice signat eam in fronte dicens.* In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. *Tum quoque Sacerdos facit Crucem in fronte eius, ita dicendo:* In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. *Postea dicit Orationem.* O remus. *Oratio.*

DEUS Abraham, Deus Isaac, Deus Iacob, Deus, qui Moyfi famulo tuo in monte Sinai apparuisti, & filios Israel de terra Ægypti eduxisti, deputans eis Angelum pietatis tue, qui custodiret eos die, ac nocte, te quesumus, Domine, vt mittere digneris sanctum Angelum tuum de cælis, qui similiter custodiat, & hanc famulam tuam **N.** & perducatur eam ad gratiam Baptismi tui. Per Christum Dominum nostrum. *℟.* Amen.

Qua finita imponit manum super caput eius, & post tertiam signationem dicit:

¶ Exorcismus.

Exorcizo te immunde spiritus, per Patrem **✠** & Filium **✠** & Spiritum sanctum **✠** vt ex eas, & recedas ab hac famula Dei **N.** ipse enim tibi imperat, maledicte dammate, qui cæco nato oculos aperuit, & quadriduanum Lazarum de monumento suscitauit. Ergo maledicte diabole, &c. *totum, vt supra.*

Super utrumque siue masculum, siue feminam imponit

nit manu tuam super caput eius, & dicit: **Oremus.**

Æ Ternam, ac iustissimam pietatem tuam deprecor, Domine sancte, Pater omnipotens, æterne Deus, auctor luminis, & veritatis, super hunc famulum tuum **N.** vt digneris eum illuminare lumine intelligentiæ tuæ: munda eum, & sanctifica, da ei scientiam verā, vt dignus efficiatur accedere ad gratiam Baptismi tui, teneat firmam spem, consilium rectum, doctrinam sanctam, vt aptus sit ad percipiendam gratiam tuam. Per Christum Dominum nostrum. **℞. Amen.**

Si plures fuerint electi, siue mares, siue feminae, præcedentes Orationes, & Exorcismi dicantur in numero plurali, & in genere proprio, vt superius dictum est.

His peractis Sacerdos sinistra manu apprehendens dexteram electi prope brachium, vel ei porrigens extremā partem stolæ, introducit eum in Ecclesiam, dicens:

N. Ingredere in sanctam Ecclesiam Dei, vt accipias benedictionem cælestem à Domino Iesu Christo, & habéas partem cum illo, & sanctis eius. **℞. Amen.**

Si plures fuerint, dicat in numero plurali. Ingredimini in sanctā Ecclesiā Dei, &c. & introducat eos, vt superius.

Et ingressus electus procumbit, seu prosternit se in pavimento, & adorat.

Deinde surgit, & Sacerdos imponit manum super caput eius, & electus cum eo recitat Symbolum Apostolorum, & Orationem Dominicam.

Ita etiā si plures fuerint, omnes surgūt, & simul recitant.

Credo in Deum Patrem omnipotentem, Creatorem cæli, & terræ. Et in Iesum Christum Filium eius

eius vnicū, Dominum nostrum. Qui conceptus est de Spiritu sancto natus, ex Maria Virgine: passus sub Pontio Pilato, crucifixus, mortuus, & sepultus. Descendit ad inferos, tertia die resurrexit à mortuis. Ascendit ad cælos, sedet ad dexterā Dei Patris omnipotentis. Inde vēturus est iudicare viuos, & mortuos; Credo in Spiritum sanctum: Sanctam Ecclesiam Catholicam, Sanctorum communionem: remissionem peccatorum: Carnis resurrectionem, Vitam æternam. Amen.

Pater noster, qui es in cælis, sanctificetur nomē tuū: adueniat regnum tuum: fiat voluntas tua, sicut in cælo, & in terra. Panem nostrū quotidianum da nobis hodie: & dimitte nobis debita nostra, sicut, & nos dimittimus debitoribus nostris: Et ne nos inducas in tentationem. Sed libera nos à malo. Amen.

Tunc rursus Sacerdos imponat manum

super caput electi, & dicat.

¶ Exorcismus.

Nec te latet, Satana, imminere tibi pœnas, imminere tibi tormenta, imminere tibi diem iudicij, diem supplicij sempiterni, diem, qui venturus est velut clibanus ardens, in quo tibi, atque vniuersis angelis tuis preparatus sempiternus erit interitus. Proinde dammate, atque damnande, da honorem Deo viuo, & vero, da honorem IESV Christo Filio eius, da honorem Spiritui sancto paraclito, in cuius nomine, atque virtute, præcipio tibi, quicumque es, spiritus immunde, vt ex eas, & recedas ab hoc famulo Dei. **N.** quem hodie idem Deus, & Dominus noster Iesus Christus ad suam sanctam gratiam

tiam, & benedictionem, fontemque baptismatis domo
vocare dignatus est; vt fiat eius templum per aquam re-
generationis in remissionem omniū peccatorū. In no-
mine eiusdem Domini nostri Iesu Christi, qui venturus
est iudicare viuos, & mortuos, & seculū per ignē. Amē.

*Similiter, si plures fuerint, imponit manum super ca-
pita singulorum, & dicit eundem Exorcismum in nu-
mero multitudinis, & genere suo.*

Postea Sacerdos pollicē accipit de salua oris sui, & tā-
git aures, & nares electi, tangendo vero aurem dextrā,
& sinistram dicat.

Ephphetha, quod est adaperire. *deinde tangendo nares
dicat:* In odorem suauitatis. & *subdit.*

Tu autē effugare diabole, appropinquabit enim iudi-
cium Dei. *Deinde interroget electum.* Quis vocaris?
& *iple respondet. N.*

Interroget. N. Abrenuncias Satanæ? *ꝫ.* Abrenuncio.

Interrog. Et omnibus operibus eius? *ꝫ.* Abrenuncio.

Interrog. Et omnibus pompis eius? *ꝫ.* Abrenuncio.

Tunc Sacerdos iungit pollicem dextrę manus in oleo
Sancto Catechumenorum, & inungit electum primū
in pectore, deinde inter scapulas in modum Crucis, di-
cens; Ego te linio oleo salutis *✠* in Christo Iesu Domi-
no nostro in vitam æternam. *ꝫ.* Amen. Pax tibi.

Resp. Et cum spiritu tuo. *mox bombacio, vel re simi-
li tergit pollicem, & loca inuncta. Et subiungit dicens:*

Exi immunde spiritus, & da honorem Deo viuo, & ve-
ro. Fuge immunde spiritus, & da locum Iesu Christo
Filio eius. Recede immunde spiritus, & da locū Spi-
ritui

De Sacram. Baptismi.

35

tui sancto paraclito.

Quando plures sunt electi, idem fit circa singulos eorum. Et ducitur electus ad Baptisterium, ubi si ob aliquam causam non habeatur, siue præparata non fuerit aqua baptismalis, fiat benedictio fontis, ut infra ponitur, & cum fuerit prope fontem Sacerdos interrogat.

Quis vocaris? *Resp. N.*

Interrog. N. Credis in Deum Patrem omnipotentem, Creatorem cæli, & terræ? *Resp.* Credo.

Interrog. Credis & in Iesum Christum Filiū eius unicum Dñm nostrum, natum, & passum? *Resp.* Credo.

Interrogat. Credis & in Spiritum sanctum, Sanctam Ecclesiam Catholicam, Sanctorum communionem, remissionem peccatorum, carnis resurrectionem, & vitam æternam? *Resp.* Credo.

Iterum interrogat dicens: *N.* Quid petis?

Resp. Baptismum.

Interrog. Vis baptizari? *Resp.* Volo.

Tunc Patrino, vel Matrino, vel utroque (si ambo admittuntur) admota manu, tenēte, seu tangente electum, vel electam aperto capite, & laxatis à collo vestibus inclinatum, Sacerdos vasculo, vel vrculo haurit aquam baptismalem de fonte, & cum ea sub trina supra caput in modum Crucis infusione, baptizet electum, seu electam in nomine Sanctæ Trinitatis sic dicens:

Ego te baptizo in nomine Patris fundat primò.

Et Filij fundat secundò, Et Spiritus sancti fundat tertio.

Si aqua, quæ ex capite baptizati defluit, non dilabitur in

in sacrariū Baptistērij, recipiatur in subiecta aliqua pelui, & in illud postmodū proijciatur. Cum plures sunt Electi singillatim singuli interrogantur, & baptizantur, vt supra. Si sunt mares, & feminae, primum mares, dein de feminae. Verū si probabiliter dubitetur, an electus fuerit alias baptizatus, dicat Sacerdos.

Si non es baptizatus, Ego te baptizo, in nomine Patris
✠ & Filij ✠ & Spiritus sancti. ✠

Deinde Sacerdos intingat pollicem dextrum in sacrum
Chrisma, & pungat verticē Electi in modū crucis, dicēs
Deus omnipotens, Pater Domini nostri Iesu Christi,
qui te regenerauit ex aqua, & Spiritu scto, quiq. dedit
tibi remissionem omnium peccatorum, ipse te liniat
Chrysmate salutis ✠ in eodem Christo Iesu Domino
nostro in vitam æternam. ✠ Amen.

✠ Pax tecum. ✠ Et cum spiritu tuo.

Tunc bombacio, vel re simili pollicem tergit, & impo
nit capiti Electi chrysmale, seu candidum linteolum, &
dat illi vestem candidam, dicens.

Accipe vestem cādidam quam immaculatam perferas
ante tribunal Domini nostri Iesu Christi, vt habeas vi
tam æternam. ✠ Amen.

Et electus deponit priores vestes, & induitur nouis al
bicoloris, vel saltem exteriore candida, quam à Sacer
dote accepit. Postea dat ei Sacerdos cereum, seu can
delam accensam in manu dextra, dicens.

Accipe lampadem ardentem, & irreprehēibilis custo
di baptismum tuum, serua Dei mandata, vt cum Domi
nus venerit ad nuptias, possis occurrere ei in aula cēlesti

De Sacram. Baptismi.

32

in vitam æternam. *℞. Amen.*

Iple vero Neophytus eum de cereum accensum manibus teneat vsque in finem, præterquam dū cōfirmatur.

In Ecclesijs autem, vbi baptismus fit per mersionem, siue totius corporis, siue capitis tantum, Sacerdos accipiat electum per brachia prope humeros, & superiore parte corporis nudatum, reliqua honeste contectū, ter illum, vel caput eius mergendo, & toties eleuādo baptizet sub trina mersione Sanctam Trinitatem semel tantum sic inuocando.

Ego te baptizo, in nomine Patris *✠* mergat semel. Et Filij *✠* mergat iterū. Et Spiritus sancti *✠* mergat tertio. Patrino, vel matrino, vel utroq. cum tenēte, vel tangēte.

Et cum Electus surrexerit de fonte, Patrinus vel Matrino cū linteo in manibus suscipit eum de manu Sacerdotis, & Sacerdos intincto pollice dextro in sacro Chrismate, illum in vertice in modū Crucis perungit, dicens.

Deus omnipotens, Pater Domini nostri Iesu Christi, &c. *vt supra.*

Deinde Sacerdos imponit capiti eius linteolum, seu chrismale, & dat ei vestem candidam dicens: Accipe vestem candidam, *vt supra.*

Et statim prædicto linteo abstergitur, & in loco semoto vestitur nouis, & albis vestibus, & exteriori candida, quam accepit.

Postea dat ei Sacerdos candelam accensam in dextera manu dicens: Accipe lampadem, *vt sup.* Eodem modo, si plures fuerint, fit super singulis.

Postea dicit. *N. Vade i pace, & Dñs sit tecum. ℞. Amē.*

Si

Si adlit Episcopus qui id legitime præstare possit, ab eo Neophyti Sacramento Cōfirmationis initiatur: deinde si hora cōgruens fuerit, celebratur Missa, cui Neophyti interfunt, & sanctissimā Eucharistiā deuotè suscipiūt.

Si verò ob baptizandorum multitudinem, vt in India, & nouo Orbe quandoque cōtingit, in singulorum baptismo præscripti ritus omnes adhiberi nō possunt, tunc vel pluribus simul adhibeantur, vel si vrget necessitas, omittantur minus necessarij.

ORDO SUPPLENDI OMISSA

super baptizatum.

CVM vrgente mortis periculo, vel alia cogente necessitate, siue paruulus, siue adultus, sacris precibus, ac cæremonijs prætermisissis, fuerit baptizatus, vbi conualuerit, vel cessauerit periculum, & ad Ecclesiam delatus fuerit, omissa omnia suppleantur: idemq. ordo, ac ritus sequetur, qui in baptismo paruulorū (si fuerit paruulus) seu aduleorum (si fuerit adultus) præscriptus est. Excepto quod interrogatio, an velit baptizari, formaq. baptismi, & ablutio prætermittuntur, & quedā orationes, & exorcismi suo quoq. loco imutari, vt infra, dicuntur.

Sacerdos igitur antequam immitrat salē in os baptizati, manum super caput eius imponens dicit.

Oramus.

Oratio.

OMnipotens sempiterne Deus, Pater Domini nostri Iesu Christi, respicere dignare super hunc famulum tuum **N.** quem dudum ad rudimenta fidei vocare dignatus es, omnem cæcitatem cordis ab eo expelle, disrūpe omnes laqueos satanę, quibus fuerat colligatus:

De Sacram. Baptismi.

39

tus: aperi ei, Domine, ianuā pietatis tuæ, vt signo sapien-
tiæ tuæ imbutus; omnium cupiditatum fœtoribus ca-
reat, & ad suauem odorem præceptorum tuorum lætius
tibi in Ecclesia tua deseruiat, & proficiat de die i diem;
aridoneus fit frui gratia baptismi tui, quē suscepit, salis
percepta medicina. Per eundem Christum Dominū
nostrum. *℞. Amen.*

*Deinde posteaquam modicum salis immisit in os ba-
ptizati, dicēs.* Accipe salem sapientiæ, propitiatio sit ti-
bi in vitam æternam. *Amen. dicit.* *℞. O remus.*

DEus Patrum nostrorum, Deus vniuersæ conditor
veritatis, te supplices exoramus, vt hunc famulum
tuum *℞.* respicere digneris propitiū, vt hoc pabulum
salis gustantem non diutius esurire permittas, quò mi-
nus cibo expleatur cælesti, quatenus sit semper spiritu
feruens, spe gaudens, tuo semper nomini seruiens, &
quem ad nouę regenerationis lauacrū perduxisti, quē-
sumus Domine, vt cum fidelibus tuis promissionum
tuarum æterna præmia consequi mereatur. Per Chri-
stum Dominum nostrum. *℞. Amen.*

*Post hæc facto signo Crucis in frõte baptizati, dicitur
que illis verbis.*

Et hoc signum Crucis *✝* quod nos frõti eius damus;
tu maledicte diabole numquam audeas violare. Per
eundem Christum Dominum nostrum. *℞. Amen.*

manu super caput eius imposita dicit: *℞. O remus.*

ÆTERNAM, ac iustissimam pietatem tuam depre-
cor, Domine sancte, Pater omnipotens, æterne
Deus, auctor luminis, & veritatis, super hunc famulum
ruum

tuum. *N* vt digneris eum illuminare lumine intelligē-
 tia tuā; munda eum, & sanctifica: da ei scientiam ve-
 rā, vt dignus sit frui gratia baptismi tui, quem suscepit,
 teneat firmam spem, consilium rectum, doctrinam sā-
 ctam, vt aptus sit ad retinendam gratiam baptismi tui.
Per Christum Dominum nostrum. R. Amen.

*In baptismo autem adultorum præter illa, quæ supra
 notata sunt, quando suppleuntur omissa, hæc mutari de-
 bent. primum in exorcismo. Audi maledicte satane,
 ubi dicitur (habitaculum perficiat) dicatur habitacu-
 lum perfecit. deinde in exorcismo. Nec te latet (ubi di-
 citur vt fiat) dicatur, vt fieret.*

R I T U S S E R V A N D V S,
 cum Episcopus baptizat.

SI Episcopus, vel S. R. E. Cardinalis paruulos, vel
 adultos baptizare voluerit, parantur, & seruantur
 omnia, vt superius de ordine baptismi dictum est, at-
 que hæc præterea, quæ infra notantur.

Adfint Cappellani, vel alij Presbyteri, & Clerici su-
 perpelliceis induti, qui ei assistant, ac ministrent.

Ipse verò super rochetum, siue superpellicem, si est
 regularis accipiat albam, & cingulum, & stolam, & plu-
 uiale violacei coloris, ac mitram: atq. ita paratus cū mi-
 nistris procedat ad baptismi ministerium. Et dum inter
 rogat. *N. Quid petis ab Ecclesia Dei?* ac dum facit reli-
 quas interrogationes, sedet cum mitra, cum verò exsuf-
 fiat dicendo: **Exi ab eo immunde spiritus; surgit cum**
mitra. Rursus sedet, cum signat Catechumenum si-
 gno Crucis in fronte, & in pectore, vel dicit: **Accipe**
signū

De Sacram. Baptismi.

41

signum Crucis, &c. & cum dicit orationes, quæ præcedunt, vel sequuntur benedictionem salis, surgit deposita mitra, similiter cū ipsum salē benedicat. Cum autem salē benedictum immittit in os baptizandi, mitram accipit, & sedet. Cum vero legit exorcismos, & dum saluā aures, & nares Catechumeni tangens dicit: ephphetha; ac dum introducit eum in Ecclesiam, stat cū mitra cum autem dicit: Credo in Deum Patrem, &c. & Pater noster super Catechumenum, stat sine mitra. Sed cum nomen querit, & interrogat. N. Abrenuncias satanæ, &c. & baptizandum oleo sacro in pectore, & inter scapulas inungit, sedet cum mitra. quo facto accipit stolam, & pluuiāle album. Et cum rursus interrogat de fide, Credis in Deum, &c. Vis baptizari, &c. & cum baptizat per infusionem, sedet cū mitra. Si vero baptizat per immersionem, mitram retinens stare debet.

Cum demum Chrismate verticem baptizati linat, & dat ei vestem candidam, & candelā accensam, ac dicit: Vade in pace, &c. Sedet cum mitra.

Si autem Pontifex quempiam à Presbytero iam catechizatū, tantum baptizare voluerit, sic paratur vestimentis albis incipiat, postquam ad baptisterium deuenit fuerit, dicens: Quo nomine vocaris? R. N. Episcopus interrogat N. Credis in Deū Patrē omnipotentē, &c. & similiter usque in finē iuxta ordinē Baptismi.

BENEDICTIO FONTIS BAPTISMI

extra Sabbatum Paschæ, & Pentecostes,
cum aqua consecrata non habetur.

Prunum lauant, & mundatur vas baptisterii, demum

Rit. Rom. N

D

Rituale Romanum

de limpida aqua repletur. Tum Sacerdos cum suis Clericis, vel etiam alijs Presbyteris, Cruce, & duobus cereis præcedentibus, ac thuribulo, & incenso, & cum vasculis Chrismatis, & olei Catechumenorum descendit ad fontem, & ibi vel ante altare baptisterij, dicit Litaniam ordinariam, prout habetur infra post septem Psalmos penitenciales.

Et ante vers. vt nos exaudire digneris, dicat, & secundo repetat sequentem versum

Vt fontē istū ad regenerandā tibi nouā prolē benediceret & consecrare digneris; Te rogamus audi nos.

Potest etiā dici Litaniam breuior, vt in Missali in Sabbato sancto, & dicto ultimo, Kyrie eleisō. Sacerdos dicat,

Pater noster, & Credo in Deū, &c. omnia clara voce quibus finitis dicat: ψ. Apud te Domine est fons vitæ.

℞. Et in lumine tuo videbimus lumen. ψ. Domine exaudi orationem meam. ℞. Et clamor meus ad te veniat.

ψ. Dominus vobiscum. ℞. Et cū spiritu tuo. Oremus.

OMnipotens sempiterne Deus, adesto magnæ pietatis tuæ mysterij, adesto Sacramētis, & ad recreandos nouos populos, quos tibi fons baptismatis parturit, spiritum adoptionis emitte; vt quod nostrę humilitatis gerendū est ministerio, virtutis tuæ impleatur effectū. Per Dominum nostrum Iesum Christum Filium tuum, qui tecū viuit, & regnat in vnitāte Spiritus sancti Deus, per omnia sæcula sæculorum. ℞. Amen.

¶ Exorcismus aquæ.

EXorcizo te creatura aquæ, per Deum viuum & per Deum verum & per Deum Sanctum & per Deum, qui

De Sacram. Baptismi.

43

qui te in principio, verbo separauit ab arida, cuius super te spiritus ferebatur, qui te de paradiso manare iussit.

Hic manu aquam diuidat, & deinde de ea effundat extra marginē fōtis versus quatuor Orbis partes, prosequens.

Et in quatuor fluminibus totam terram rigare præcepit, qui te in deserto amaram per lignum dulcem fecit, atq. potabilem, qui te de petra produxit, vt populum, quem ex Aegypto liberauerat, siti fatigatum recrearet. Exorcizo te, & per Iesum Christum Filium eius vnicum, Dominum nostrum, qui te in Cana Galilææ signo admirabili sua potentia cōuertit in vinum: qui super te pedibus ambulauit, & à Ioanne in Iordane in te baptizatus est, qui te vna cū sanguine de latere suo produxit, & discipulis suis iussit, vt credentes baptizarent in te, dicēs: Ite, docete omnes gētes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti; vt efficiaris aqua sancta, aqua benedicta, aqua, quæ lauat sordes, & mundat peccata. Tibi igitur præcipio omnis spiritus immūde, omne phantasma, omne mēdacium, eradicare, & effugare ab hac creatura aquæ, vt qui in ipsa baptizādi erūt, fiat eis fons aquæ salientis in vitam æternam, regenerās eos Deo Patri, & Filio, & Spiritui sancto in nomine eiusdē Domini nostri Iesu Christi, qui vêturus est iudicare viuos, & mortuos, & seculum per ignem. *℟. Amen.*

Oremus.

Oratio.

Domine sancte, Pater omnipotens, æterne Deus, aquarum spiritualiū sanctificator; te suppliciter deprecamur, vt ad hoc ministerium humilitatis nostræ respicere digneris, & super has aquas abluendis, & puri-

D 2

ficandis

ficandis hominibus preparatas, Angelum sanctitatis emittas, quo peccatis vitę prioris ablutis, reatuque deterſo; purum Sācto spiritui habitaculū regenerati effici mereantur. Per Dñm nostrum Iesum Christum Filiū tuū, qui tecum viuit, & regnat in vnitāte eiusdem Spiritus sancti Deus, per omnia secula seculorum. *Re. Amē.*

Tunc sufflet ter in aquam versus tres partes secundum hanc figuram†, deinde imponit incensum in thuribulo, & fontē incensat Postea infundens de oleo Catechumenorum in aquam in modū Crucis clara voce, dicit.

Sāctificetur, & fœcūdetur fons iste oleo salutis resuscitentibus ex eo in vitam æternam, In nomine Patris ✠ & Filij, ✠ & Spiritus ✠ sancti. *Re. Amen.*

Deinde intundit d. Chrismate modo, quō supra dicēs: Infusio Chrismatis Domini Iesu Christi, & Spiritus sācti paracliti fiat in nomine Sanctę Trinitatis. Re. Amē.

Postea accipit ambas ampullas dicti olei sancti, & Chrismatis, & de vtroque simul in modum Crucis infundendo, dicit:

Commixtio Chrismatis sanctificationis, & olei vntionis, & aquę baptismatis pariter fiat, In nomine Patris ✠ & Filij, ✠ & Spiritus ✠ sancti. *Re. Amen.*

Tūc deponit ampulla, dextera manu oleum sanctū, & Chrisma infusum miscet cum aquā, & spargit per totum fontem. Deinde medulla panis manum tergit, & si quis baptizandus est, eum baptizat, vt supra. Quod si neminem baptizat: statim manus abluat, & ablutio effundatur in Sacrarium.

DE SACRAMENTO

P OE N I T E N T I A E.

Sacramentum Pœnitentiæ Sacramentum, ad eos, qui post baptismum lapsi sunt, in gratiam Dei restituendos, à Christo Domino institutum; eo diligentius administrandum est, quo frequentior est eius usus, & quo plura requiruntur ad illud rectè, dignèque tractandum, ac suscipiendum. Cum autem ad illud constituendum tria concurrant, materia, forma, & minister: illius quidem remora materia sunt peccata; proxima verò sunt actus pœnitentis; nèpè contritio, confessio, & satisfactio. Forma autem illa absolutionis verba: [Ego te absoluo,] &c. Minister denique est Sacerdos, habens potestatem absolvendi, vel ordinariam, vel delegatam.

Sed si periculum mortis immineat, approbatusque desit Confessarius; quilibet Sacerdos potest à quibuscunque censuris, & peccatis absolvere. In eius ministerio requiritur etiam bonitas, scientia, atque prudentia, cum sigillo secretæ confessionis sub exacto, perpetuoque silentio. Quibus, & alijs ad id opportunis ut optimè sint instructi, omni studio curare debent Confessarii.

In primis meminerit Confessarius, se iudicis, pariter & medici personam sustinere, ac diuinæ iustitiæ simul & misericordiæ ministrum à Deo constitutum esse, ut tamquam arbitrum inter Deum, & homines, honori diuino, & animarum saluti consulat.

Ut ergo rectè iudicare queat, discernens inter lepram, & lepram, & tamquam peritum medicus animarum morbos prudenter curare, & apta cuique remedia applicare sciat, quantam potest maximam ad id scientiam, atque prudentiam tum assiduam ad Deum precibus, tum ex probatis auctoribus, præsertim à Catechismo Romano, & prudenti consilio peritorum, studeat sibi comparare.

Sciat casus, & censuras Sedi Apostolicæ, & Ordinario suo reueruatas, & suæ cuiusque Ecclesiæ constitutionis, easque diligenter obseruet.

Denique huius Sacramenti doctrinam omnem rectè nosse studebit, & alia ad eius rectam administrationem necessaria. Atque in hoc ministerio ita procedat, ut infra præscribitur.

Sacerdos ad audiendam confessionem vocatus promptum, facilemque se præbeat: ac priusquam ad audiendum accedat, si tempus suppetat, ad hoc ministerium rectè, sanctèque obeundum, diuinum auxilium pijs precibus imploret.

In Ecclesia, non autem in priuatis adibus confessiones audiat, nisi ex causa rationabili, quæ cum incidit, studeat tamen id decenti, ac patenti loco præstare.

Habeat in Ecclesia sedem confessionalem, in qua sacras confessiones excipiat: quæ sedes patenti, conspicuo, & apto Ecclesiæ loco posita, crate perforata inter pœnitentem, & Sacerdotem sit instructa.

Superpelliceo, & stola violacei coloris utatur, prout tēpus vel locorū feret consuetudo. Pœnitens, si opus fuerit, admoneatur, vt qua decet humilitate mentis, & habitus accedat, flexis genibus signo Crucis se muniat.

Mox Confessarius inquirat de illius statu (nisi aliter notus fuerit) & quampridem sit confessus, & an impositam pœnitentiam adimpleuerit, num ritè, atque integrè alias confessus fuerit, num conscientiam suam, vt debet, prius diligenter discusserit.

Quod si pœnitens aliqua censura, vel casu reservato sit ligatus, a quo ipse non possit absolueri, non absoluat, nisi prius obtenta facultate à Superiore.

Si verò Confessarius, pro personarum qualitate, cognouerit pœnitentem ignorare Christianæ fidei rudimenta; si tempus suppetat, eum breuiter instruat de articulis fidei, & alijs ad salutem cognitu necessarijs, & ignorantiam eius corripiat, illumque admoneat, vt ea postmodum diligentius addiscat.

Tum pœnitens confessionem generalem latine, vel vulgari lingua dicat, scilicet [Confiteor,] &c. vel saltem utatur his verbis, [Confiteor Deo omnipotenti, & tibi Pater.] Peccata sua exinde confiteatur; adiuvante, quotiescunq; opus fuerit, Sacerdote; qui conscientem non reprehendet, nisi finita, vt dicitur confessione; neq; interpellabit, nisi opus fuerit aliquod melius intelligere: proinde fiduciam ei præbeat, & humaniter suggerat, vt omnia peccata sua ritè, & integrè confiteatur, remota ista illa quorundam verecundia, qua prædicti, suadente diabolo, peccata confiteri non audent.

Si pœnitens numerum, & species, & circumstantias peccatorum explicatu necessarias, non exprefferit, eum Sacerdos prudenter interroget.

Sed caueat, ne curiosis, aut inutilibus interrogationibus quemquā detineat, præsertim iuniores vtriusque sexus, vel alios, de eo, quod ignorant, imprudenter interrogans, ne scandalum patiantur, indeque peccare discant.

Demum, audita confessione, perpendens peccatorum, quæ ille admisit, magnitudinem, ac multitudinem, pro eorum gravitate, ac pœnitentis conditione, opportunas correptiones, ac monitiones, prout opus esse viderit, paterna charitate adhibebit & ad dolorem, & contritionem efficacibus verbis adducere conabitur, atque ad vitam emendam, ac melius instituendam inducet, remediaque peccatorum tradet.

Postremò salutarem, & convenientem satisfactionem, quantum spiritus, & prudentia suggererit, iniungat, habita ratione status, conditionis, sexus, & ætatis, & item dispositionis pœnitentis. Videatur ne pro peccatis grauib; leuissimas pœnitentias imponat, ne si forte peccatis conueniant, alienorum peccatorum participes efficiatur. Id verò ante oculos habeat, vt satisfactio non sit tantum ad nouæ vitæ remedium, & infirmitatis medicamentum, sed etiam ad præteritorum peccatorum castigationem.

Quare curet, quantum fieri potest, vt contrarias peccatis pœnitentias iniungat: vt luti auarus elemosinas, libidinosus ieiunia, vel alias carnis afflictiones; superbis humilitatis officia, desidia studijs. Rariùs autem vel seriùs contentibus, vel in peccata facile recidentibus, vtilissimum fuerit consulere, vt sæpe, puta semel in mense, vel certis diebus solemnibus confiteantur, & si expediat, communicent.

Pœnitentias pecuniarias sibi ipsis Confessarij nō applicant: neque à pœnitentibus quicquam tamquam ministerij sui præmij petant, vel accipiant.

Pro peccatis occultis, quantumvis grauib; manifestam pœnitentiam non imponant. Videat autem diligenter Sacerdos, quando, & quibus conferenda, vel neganda, vel differenda sit absolutio; ne absoluat eos, qui talis beneficij sunt incapaces: quales sunt, qui nulla dant sig na doloris, qui odia, & inimicitias deponere, aut aliena, si possunt, restituere, aut proximam peccandi occasionem deferere, aut alio modo peccata derelinquere, & vitam in melius emendare nolunt; aut qui publicum scandalum dederunt, nisi publice satisfaciant. & scandalum tollant; neque etiam eos absoluat, quorum peccata sunt superiori- bus reseruata.

Si verò quis confiteatur in periculo mortis constitutus, absoluentus est ab omnibus pec- catis, & censuris, quantumvis reseruatis: (cessat enim tunc omnis reseruatio) sed prius, si potest, cui debet, satisfaciatur: ac si periculum euaserit, & aliqua, ratione Superiori, à quo alias esset absoluentus, se sistere teneatur, cum primum poterit, eoràm eo listat, quicquid debet prætuturus.

Quod si inter constitendum, vel etiam antequam incipiat confiteri, vox, & loquela ægrû deficiat, nutibus, & signis conetur, quoad eius fieri poterit, peccata pœnitentis cognosce- re, quibus utcumque vel in genere, vel in specie cognitis, vel etiam si confitendi desideriu, siue per se, siue per alios ostenderit, absoluentus est.

Meminerit porro Sacerdos, ægris non esse iniungendam grauem, aut laboriosam pœ- nitentiam, sed indicendam tantum illam, quam, si conualuerint, opportuno tempore per- agant. Interim iuxta grauitatem morbi, aliqua oratione, aut leni satisfactione imposita, & acceptata, absoluantur, prout opus fuerit.

ABSOLUTIONIS FORMA.

Cum igitur pœnitentem absolueret voluerit, iniuncta ei prius, & ab eo acceptata salutari pœni- tentia, primo dicit.

Misereatur tui omnipotens Deus, & dimissis peccatis tuis perducatur te ad vitam æternam. Amen.

Deinde dextera versus pœnitentem eleuata, dicit:

Indulgentiam, absolutionem, & remissionem pecca- torum tuorum tribuat tibi omnipotens, & misericors Dominus. Amen.

Dominus noster Iesus Christus te absoluat, & ego au- thoritate ipsius te absoluo ab omni vinculo excomuni- cationis, suspensionis, & interdicti, in quâ tum possum, & tu indiges. **deinde** Ego te absoluo à peccatis tuis, In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Amen.

Si pœnitens sit laicus, omittitur verbum, suspensionis.

Passio Domini nostri Iesu Christi, merita Beatæ Mariæ Virginis, & omnium Sanctorū, & quicquid boni feceris, & mali sustinueris sint tibi in remissionem peccatorum, augmentum gratiæ, & præmiū vitæ æternæ. Amē.

In confessionibus autem frequentioribus, & brevioribus omitti potest, Misereatur, &c. satis erit dicere, Dominus noster Iesus Christus, &c. vt supra vsque ad illud, Passio Domini, &c.

Virgente verò aliqua graui necessitate in periculo mortis breuiter dicere poterit.

Ego te absoluo ab omnibus cēsuris, & peccatis, In nomine Patris, &c.

DE ABSOLVTIONE AB EXCOMMV- nicatione in foro exteriori.

Si potestas absoluedi ab excommunicationis sentētia Sacerdoti commissā fuerit à Superiore, & in mādato certa forma sit præscripta, illa omnino seruāda est, si verò in mandato, seu commissione dicitur: in forma Ecclesiæ consueta absoluat: hæc seruanda sunt.

Primò, vt excommunicatus ei, ob cuius offensam in excommunicationem incurrit, prius, si potest, satisfaciāt. quod si tunc non possit, sufficientem cautionē præbeat, aut saltem, si eam præstare non potest, iuret se, cū primum poterit, satisfacturum.

Secundò, si crimem, ob quod in excommunicationē incidit, sit graue, iuramentum ab eo exigatur de parendo mādatis Ecclesiæ, quæ illi fient pro tali causa: ac præcipuè, ne deinceps delinquat cōtra illum canonem, vel decretum, contra quod faciendo, censuram incurrit.

¶ Deni-

De Sacram. Pœnitent.

49

¶ Denique hunc absoluendi ritum obseruabit.

Pœnitentem coram se vtroque genuflexo, in humero (si vir fuerit) vsq. ad camisiā exclusiue denudato, virga, aut funiculis sedens leuiter percutit, dicendo totum Psalmum. **M**iserere mei Deus, &c. **cū** Gloria Patri, &c. **D**einde surgit, & **A**perto capite dicit. **K**yrie eleison. **C**hriste eleison. **K**yrie eleison. **P**ater noster. Et ne nos inducas in tentationem. **R.** Sed libera nos à malo.

V. Saluum fac seruum tuum, **vel** ancillam tuam, Domine. **R.** Deus meus sperantē in te. **V.** Nihil proficiat inimicus in eo, **vel** in ea. **R.** Et filius iniquitatis non nocebit ei. **V.** Esto ei Domine turris fortitudinis. **R.** A facie inimici. **V.** Domine exaudi orationem meam.

R. Et clamor meus ad te veniat. **V.** Dominus vobiscum. **R.** Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Deus, cui proprium est misereri semper, & parcere, suscipe deprecationem nostram, vt hunc famulū tuum, quem excommunicationis sententia cōstringit, miseratio tuæ pietatis clementer absoluat. Per Christū Dominum nostrum. **R.** Amen.

Mox fedit, & cooperto capite dicit:

Dominus noster Iesus Christus te absoluat, & ego auctoritate ipsius, & Sanctissimi Domini nostri Papæ, **vel** Reuerendissimi Episcopi **N. vel talis Superioris**, mihi commissa, absoluo te à vinculo excommunicationis, in quā incurristi (**vel incurrisse declaratus es**) propter tale factum, **vel** causam, &c. & restituo te communioni, & vnitati fidelium, & sanctis Sacramentis Ecclesiæ, in
nomi-

nomine Patris **&** Filij, & Spiritus sancti.

Quod si Sacerdoti nulla sit à Superiore præscripta forma, nec sibi mandatum, vt in forma Ecclesiæ communi, vel consueta absoluat, tunc nihilominus pro rei grauitate prædictam ceremoniã, & preces adhibeat, at vero si res non fuerit adeo grauis, absoluere poterit, dicēs.

Dominus noster Iesus Christus te absoluat, & ego auctoritate ipsius, & Sãctis. Domini nostri Papæ (si à Papa fuerit delegatus) vel Reuerendissimi Episcopi N. vel talis Superioris, mihi cõcessa, absoluo te, &c. **vt supra.**

In foro autem interiori Cõfessarius habēs facultatem absoluendi excommunicatum, absoluat iuxta formam communem supra præscriptam in absolutione sacramentali.

R I T U S A B S O L V E N D I

excommunicatum iam mortuum.

Si quis excommunicatus ex hac vita decedens dedit signum contritionis, ne Ecclesiastica careat sepultura, sed Ecclesiæ suffragijs, quatenus fieri potest, adiuetur, absolui potest hoc modo.

Si corpus nondū sepultum fuerit, verberetur & absoluat, vt infra, deinde absolutū in loco sacro sepeliatur.

Si verò fuerit sepultum in loco profano, si commodè fieri poterit, exhumabitur, & eodem modo verberabitur, & post absolutionem in loco sacro sepelietur, sed si commodè exhumari nō potest, locus sepulturæ verberetur, postea absoluat.

Quod si in loco sacro sit sepultus, non exhumabitur, sed verberabitur sepulchrum. Dum autem corpus, siue sepul-

De Sacram. Pœnitent.

51

sepulturam verberat, Sacerdos dicat Antiphonam.
Exultabūt Domino ossa humiliata. **Psal.** Miserere mei
Deus, &c. **Quo facto, absoluator, dicendo:** Auctorita-
te mihi cōcessa, Ego te absoluo à vinculo excommuni-
cationis, quam incurristi, **vel** incurrisse declaratus es
propter tale factum, & restituo te communioni fide-
lium. In nomine Patris, **✠** & Filij, & Spiritus sancti.
Amē. **Deinde dicatur Psal.** De profundis. **in fine,** Re-
quiem æternam dona ei Domine. **R.** Et lux perpetua lu-
ceat ei. **Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleisō.**
Pater noster. **ψ.** Et ne nos inducas in tentationē. **R.** Sed
libera nos à malo. **ψ.** A porta inferi. **R.** Erue Domine
animam eius. **ψ.** Requiescat in pace. **R.** Amen. **ψ.** Do-
mine exaudi orationem meā. **R.** Et clamor meus ad te
veniat. **ψ.** Dominus vobiscum. **R.** Et cum spiritu tuo.

Oremus.

DA quæsumus Dñe, animæ famuli tui quem excom-
municationis sententia cōstrinxerat, refrigerij se-
dem, quietis beatitudinem, & superni luminis claritatē.
Per Christum Dominum nostrum. **R.** Amen.

DE MODO ABSOLVENDI

à Suspensione, vel ab Interdicto, extra, vel intra
sacramentalem Confessionem.

SI Sacerdoti sit commissa facultas absoluēdi aliquem
à suspensione, vel interdicto, quamuis nulla verba
sint præcipuè determinata, vti poterit hac formula.

Pœnitens dicat: Confiteor, &c. **Sacerdos.** Misereas-
tur, &c. Indulgentiam, &c.

Auctoritate mihi ab **N.** tradita, Ego absoluo te à vin-
culo

culo suspensionis, **vel** interdicti, quam, **vel** quod, propter tale factū, **vel** causam incurristi, **leu** incurrisse declaratus es, In nomine Patris **✠** & Filij, & Spiritus sancti. Amen.

Si vero Cōfessario, siue in foro conscientie, siue extra, data est potestas dispensandi super irregularitate, tunc postquam absoluerit à peccatis, addat consequenter.

Et eadem auctoritate dispenso tecū super irregularitate, **vel** irregularitatibus, **si sunt plures** in quam, vel in quas ob talem, **vel** tales causas, **cas exprimendo** incurristi, & habilem reddo, & restituo te executioni Ordinū, & officiorum tuorum, In nomine Patris **✠** & Filij, & Spiritus sancti. Amen.

Si nullum haber Ordinem, dicatur: Habilem reddo te ad omnes ordines suscipiendos, **vel** etiam ad alia iuxta tenorem mandari.

Quod si necesse sit titulum beneficij restituere, & fructus male perceptos condonare, subiungat.

Et restituo tibi titulum, **seu** titulos beneficij, **seu** beneficiorum, & cōdono tibi fructus male perceptos, In nomine Patris **✠** & Filij, & Spiritus sancti. Amen.

Aduertat autem Sacerdos, ne vno modo in ijs facultatis sue terminos excedat.

DE SANCTISSIMO E V C H A R I S T I A E SACRAMENTO.

53

Omibus quidem Ecclesiae Catholicae Sacramentis religiosè, sanctèque tractandis, ac diligens cura adhibenda est, sed præcipuè in administrando, ac suscipiendo Sanctissimæ Eucharistiae Sacramento, quo nihil dignius, nihil sanctius, & admirabilius habet Ecclesia Dei; cum in eo contineatur præcipuum, & maximum Dei donum, & ipsemet omnis gratiæ, & sanctitatis fons, auctorque Christus Dominus.

Parochus igitur summum studium in eo ponat, ut cum ipse venerabile hoc Sacramentum qua decet reverentia, debitoque cultu tractet, custodiat, & administret, tum etiam populus sibi commissus religiosè colat, sanctè frequenterque suscipiat, præsertim in maioribus anni solemnitatibus.

Ideo populum sæpius admonet: qua præparatione, & quanta animi religione, ac pietate, & humili etiam corporis habitu ad tam diuinum Sacramentum debeat accedere: ut præmissa sacramentali confessione, omnes saltem à media nocte ieiuni, & utroque genuflexo Sacramentum humiliter adorent, ac reuerenter suscipiant, viri quantum fieri potest à mulieribus separati.

Moneatur præter ea communicantes, ut sumpto Sacramento non statim ab Ecclesia discedant, aut colloquantur, nec statim vagis oculis circumspeciant, aut expuant, neque de libro statim orationes recitent; ne Sacramenti species de ore decendant, sed qua par est deuotione, aliquantisper in oratione permaneant, gratias agentes Deo de tam singulari beneficio, atque etiam de sanctissima passione Domini, in cuius memoriam hoc mysteriū celebratur, & sumunt.

Curare porro debet, ut perpetuò aliquot particule consecrate eo numero, qui vsui infirmorum, & aliorum fidelium communioni satis esse possit, conseruentur in pixide ex solida, decentiq; materia, eaq; munda, & suo operculo bene clausa, albo velo cooperta, & quantum res feret, ornatu in tabernaculo clauè obferato.

Hoc autem tabernaculum conopæo decenter opertum, atq; ab omni alia re vacuum in
altari

altari maiori, vel in alio, quod venerationi, & cultui tanti Sacramenti commodius, ac decentius videatur, sit collocatum; ita vt nullum alijs sacris functionibus, aut Ecclesiasticis officijs impedimentum afferatur Lampades coram eo plures, vel saltem vna, die noctuq; perpetuo colluceat; curabiq; Parochus, vt omnia ad ipsius Sacramenti cultum ordinata, integra, mundaq; sint, & conferuentur.

Sanctissimæ Eucharistiæ particulas frequenter renouabit. Hostiæ vero; seu particulae consecrandæ sint recentes, & vbi eas consecrauerit, veteres primò distribuat, vel sumat.

Fideles omnes ad sacram communionem admittendi sunt, exceptis ijs, qui iusta ratione prohibentur. Arcendi autem sunt publice indigni, quales sunt excommunicati, interdicti, manifesteque infames, vt meretrices; concubinarij, fœneratores, magi, sortilegi, blasphemæ, & alij eius generis publici peccatores: nisi de eorum pœnitentia, & emendatione constet, & publico scandalo prius satisfecerint.

Occultos verò peccatores, si occultè petant, & non eos emendatos agnouerit, repellat; non autem si publicè petant, & sine scandalo ipsos præterire nequeat.

Amentibus præterea, seu phreneticis communicare non licet: licebit tamen, si quando habeant lucida interualla, & deuotionem ostendant, dum in eo statu manent, si nullum indignitatis periculum adsit.

Ijs etiam, qui propter ætatis imbecillitatem nondum huius Sacramenti cognitionem; & gustum habent, administrari non debet.

ORDO MINISTRANDI

sacram Communionem.

Sacerdos igitur sanctissimam Eucharistiam ministraturus, hostijs, seu particulis pro populi multitudine consecratis, vasculoq; vno, vel pluribus, decet, & commodo loco expositis, cum vino, & aqua ad purificationem eorum, qui communionem sumplerint, & ante eos linteo mundo extenso, lotis prius manibus, & super pelliceo indutus, ac desuper stola coloris officio illius diei conuenientis, præcedente Clerico, seu alio ministro, procedit ad altare manibus iunctis, & accensis cereis, facta prius, & postea genuflexione, extrahit pizidem, & illam super corporale depositam discooperit. Minister genibus flexis, nomine populi ad cornu Epistolæ facit confessionem generalem, dicens Confiteor Deo, &c. Tum Sacerdos iterum genuflectit, & manibus iunctis ante pectus vertit se ad populum (aduer-

tens

De Sacram. Eucharistiæ.

55

tenus ne terga vertat Sacramento) & in cornu Evangelij
dicit: Misereatur vestri, &c. & addit. Indulgentiam,
absolutionem, & remissionem peccatorum vestro-
rum tribuat vobis omnipotēs, & misericors Dominus.
R. Amen. dicens: Indulgentiam, &c. manu dextera in
formam Crucis signat communicandos.

Deinde ad Altare se conuertit, genuflectit, manu fini-
stra pixidē prehēdit, & duobus digitis pollice, & indice
Sacramentū accipit, & eleuat, cōuersusq; ad populū in
medio altari dicit clara voce: Ecce Agnus Dei, ecce qui
tollit peccata mūdi. mox subdit. Dñe non sū dignus, vt
intres sub tectū meum, sed tantū dic verbo, & sanabitur
anima mea. quod iterum, ac tertio repetit, qua formula
etiam vtendum est, cum semine cōmunio ministratur.

Postea ad communicandum accedit, incipiens ab ijs,
qui sunt ad partē Epistolæ; sed primò, si Sacerdotibus,
vel alijs ex clero danda sit communio, ijs ad gradus alta-
ris genuflexis præbeatur: vel si cōmodè fieri potest, in-
tra sepimentum altaris sint à laicis distincti. Sacerdotes
verò cum stola communicent.

Sacerdos vnicuique porrigens Sacramentum, & faci-
ens cum eo signum Crucis super pixidem simul dicit:
Corpus Domini nostri Iesu Christi custodiat animam
tuam in vitam æternam. Amen.

Vbi vero omnes communicauerint, Sacerdos reuer-
sus ad altare dicere poterit. O Sacrum conuiuium, in
quo Christus sumitur, recolitur memoria passionis ei⁹,
mens impletur gratia, & futurę glorię nobis pignus da-
tur. V. Panem de cælo præstitisti eis. Minister respōdet.

Omne

Omne delectamētum in se habētem. *tempore Pasche-
ti additur*, Alleluia. *mox Sacerdos dicit. v. Domine*
exaudi orationem meam. r. Et clamor meus ad te ve-
niat. f. Dominus vobiscum. r. Et cum spiritu tuo.

O remus.

Deus, qui nobis sub Sacramento mirabili, passionis
tuæ memoriam reliquisti: tribue quæsumus, ita
nos Corporis, & sanguinis tui sacra mysteria venerari,
vt redemptionis tuæ fructū in nobis iugiter sentiamus.
Qui viuīs, & regnas, &c.

Tempore Paschali dicitur Oratio.

Spiritum nobis Domine, tuæ charitatis infunde, vt
quos Sacramentis Paschalibus satiasti, tua facias pie-
tate concordēs. Per Christum Dñm nostrum. Amē.

Antequam reponat Sacramentū, diligenter aduertat,
vt si aliquod fragmentum digitis adhaeserit, illud in pi-
xidem deponat, & eisdem digitos, quibus tetigit Sacra-
mentum, abluat, & abstergat purificatoriū; abluentiā
verò sumat, si celebrauerit; aut ijs, qui tunc communi-
carunt, sumendam tradat, aut saltem in sacrarium intj-
ciat. Postea genuflectens reponit Sacramentum in ta-
bernaculo, & clauē obserat. Deinde extēta manu
dextera benedicit ijs, qui communicarunt, dicens
Benedictio Dei omnipotentis, Patris & Filij, & Spi-
ritus sancti descendat super vos, & maneat semper.

Amen.

*Communio autem populi intra Missam, statim po-
communione Sacerdotis celebrantis fieri debet. q-
quandoquē ex rationabili causa post Missam fit &c.*

da) cum orationes, quæ in Missa post communionem dicuntur, non solum ad Sacerdotem, sed etiam ad alios communicantes spectent.

Itaque Sacerdos, sumpto sacratissimo Sanguine, ante quàm se purificet, ponat patriculas cōsecratas in pixide, vel si pauci sint communicandi, super patenam, nisi in principio posita fuerint in pixide; & genuflectit, ministro interim faciente confessionem, ut supra, Postea vertens se ad populū in cornu Euangelij dicit: Misereatur vestri, &c. & eo, quo supra dictum est, modo, porrigit communicandis Eucharistiam, incipiēs à ministris altaris, si velint communicare. Finita cōmunionē, reuertitur ad altare nihil dicens, & non dat eis benedictionē, quia illam dabit in fine Missæ. Deinde dicit secreto.

Quod ore sumpsimus, &c. ut in Missali: se purificat, & Missam absoluit. Quod si cōtingat, absoluta Missa, statim aliquos interdum communicare, tunc Sacerdos ad huc planeta indutus sacram communionem eo modo, quò supra dictum est, ministrabit.

DE COMMUNIONE PASCHALI.

C Vret autem Parochus, ut in Quadragesima per se vel per alios concionatores populo opportunè denuncietur Constitutio Concilij Lateranēsis sub Innocētio III. quæ sic habet.

Omnis vtriusq; sexus fidelis postquam ad annos discretionis pervenerit, cōmuniā suā peccata saltem semel in anno fideliter confiteatur proprio Sacerdoti, & inuicē sibi penitentiam proprijs viribus studeat adimplere suscipiens reuerenter ad minus in Pascha Eucharistie Sacramentum. nisi forte de proprij Sacerdotis consilio, ob aliquam rationabilem causam ad tempus ab huiusmodi perceptione duxerit abstinendum; alioquin & vivens ab ingressu Ecclesiæ arceatur, & moriens Christiana careat sepultura.

Ut igitur hoc salutare Concilij decretum inuiolabiliter seruetur, descripta Parochus habeat nomina suorum Parochianorum, & qui dicto tempore non communicauerint, & post octauam Paschæ eos, qui propriæ salutis immemores sæpius admoniti non obtemperauerint, Ordinario suo denunciet.

Dabit quoque operam Parochus, quoad eius fieri potest, ut in ipso die sanctissimo Paschæ communicent, quo die ipse per se, nisi legitimè impediatur, parochiæ suæ fidelibus hoc Sacramentum ministrabit. Alienæ vero parochiæ fideles ad proprium Parochum remitter, præter peregrinos, & aduenas, & qui certum domiciliū non habent: quibus ipse sacram præbebit Communionem, si ad illum accesserint ritè parati, vel ubi est ea consuetudo, eos ad Cathedralis Ecclesiæ Parochos remittet. In ceteris vero seruabit ea, quæ in libro de statu animarum, ut infra, præscribuntur.

Ægrotis quoque parochialibus, etiamsi communionem extra præscriptos Paschales dies sumpserint, in Paschalibus diebus illam deferet, ac ministrabit.

D E C O M M U N I O N E infirmorum.

Vaticum sacratissimi Corporis Domini nostri Iesu Christi summo studio, ac diligentia ægrotantibus opportuno tempore procurandum est, ne fortè contingat, illos tanto bono, Parochi incuria, priuatos decedere. Cauendum autem in primis est, ne ad indignos cum aliorum scandalo deferatur, quales sunt publici vsurarij, concubinarij, notoriè criminosi, nominatim ex-

com-

De Sacram. Eucharistiæ.

59

communicati, aut denunciati; nisi sese prius sacra Cōfessione purgauerint, & publicæ offensionī, prout de iure, satisfecerint.

Hortetur Parochus infirmum, vt sacram Communio nem sumat, etiā si grauiter nō ægrotet, aut mortis periculum nō immincat, maximè si festi alicuius celebritas id suadeat, neq. ipse illam ministrare recusabit.

Pro Viatico autem ministrabit, cum probabile est, quod eam amplius sumere non poterit. Quod si æger, sumpto Viatico, dies aliquot vixerit, vel periculū mortis euaserit, & cōmunicare voluerit, eius pio desiderio Parochus non deerit.

Potest quidem Viaticum breui morituris dari non ieiunis; id tamē diligenter curandum est, ne ijs tribuatur, à quibus ob phrenesiam, siue ob assiduam tussim, aliumue similem morbum aliqua indecentia cum iniuria tāti Sacramenti timeri potest. Cēteris autem infirmis, qui ob deuotionem in ægritudine communicant, danda est Eucharistia ante omnem cibum, & potum, nō aliter ac cēteris fidelibus, quibus nec etiam per modum medicinæ ante aliquid sumere licet.

Sed alicui ad adorandum solūm, seu deuotionis, seu cuiusvis rei prætextu ad ostendendum non deferatur.

Deferri autem debet hoc sanctum Sacramentum ab ecclesia ad priuatas ægrotantium domos decenti habitatu, superposito mundo velamine, manifestè, atq. honorificè, ante pectus cum omni reuerentia, & timore, semper lumine præcedente.

Parochus igitur processurus ad communicandū infirmum,

mū, aliquot campanę ictibus iubeat cōuocari Parochia-
nos, seu Confraternitatē sanctissimi Sacramēti, (vbi fue-
rit instituta:) seu alios pios Christi fideles, qui sacrā Eu-
charistiam cum ceteris, seu intortitijs comitentur, & um-
bellam, seu baldachinum, vbi haberi potest, deferant.
Præmoneat, vt agri cubiculū mundetur, & in eo pare-
tur mensa linteo mundo cooperta, in qua sanctissimum
Sacramentum decenter deponatur.

Parentur luminaria, ac duo vascula, alterum cum vi-
no, alterum cum aqua; præterea linteum mundum an-
te pectus communicādi ponatur, atque alia ad ornātū
loci, pro cuiusque facultate.

Vbi verò conuenerint, qui Eucharistiam comitaturi
sunt Sacerdos indutus superpelliceo, & stola, & si ha-
beri potest, pluuiā albi coloris; Acolythi, seu Clerici
aut etiam Presbyteris (si locus feret) superpelliceo pari-
ter indutis comitatus, decenter, & de more acceptas ali-
quot particulas consecratas, vel vnam tantum (si lon-
gius, aut difficilius iter sit faciendum) ponat in pixide,
seu parua custodia, quam proprio suo operculo coope-
rit, & velum sericum super imponit; ipse verò Sacerdos
imposito sibi prius ab vtroque humero oblongo velo
decenti, vtraque manu accipiat vas cum Sacramento,
& deinde umbellam, seu baldachinum subeat, nudo
capite processurus.

Præcedat semper Acolythus, vel alius minister defe-
rens laternam (noctu autem hoc Sacramentum deferri
non debet, nisi necessitas urgeat) sequātur duo Clerici,
vel qui illorum vices suppleant; quorum alter aquam
bene-

benedictam cum aspersorio, & bursam cum corporali, quod supponendum erit vasculo Sanctissimi Sacramenti super mensa in cubiculo infirmi, & cum linteolo purificatorio ad digitos Sacerdotis abstergendos; Alter hunc librum Ritualem deferat, & campanulam iugiter pulset. Succedant deinde deferentes intorticia. Postremo Sacerdos Sacramentum gestans elevantum ante pectus sub umbella dicens Psalmum, Miserere, & alios Psalmos, & Cantica. Quod si longius, aut difficilius iter obeundum sit, & fortasse etiam equitandum, necesse erit, vas, in quo Sacramentum deferitur, bursa deceter ornata, & ad collum appensa, aptè includere, & ita ad pectus alligare, atque obstringere, ut neque decidere, neque è pixide excuti Sacramentum queat.

Ingrediens verò locum, ubi iaceat infirmus, dicat: Pax huic domui. *R.* Et omnibus habitantibus in ea.

Tum depositum Sacramentum super mensa, supposito corporali, genu flexus adorat, omnibus in genua procumbentibus; & mox accepta aqua benedicta, aspergit infirmum, & cubiculum dicens Antiphonam, Asperges me Domine hyssopo; & mundabor: lauabis me, & super niuem dealbabor. & **primum versum Psalmi.**

Miserere mei Deus, cum Gloria Patri. Sicut erat, &c. Deinde repèritur Antiphona. Asperges me, &c.

Postea. *Ps.* Adiutorium nostrum in nomine Domini.

R. Qui fecit cælum, & terram. *Ps.* Domine exaudi orationem meam. *R.* Et clamor meus ad te veniat. *Ps.* Dominus vobiscum. *R.* Et cum spiritu tuo.

O remus.

EXaudi nos, Domine sancte, Pater omnipotens, aterne Deus, & mittere digneris sanctum Angelum tuum de celis, qui custodiat, foueat, protegat, visitet, atque defendat omnes habitantes in hoc habitaculo. Per Christum Dominum nostrum. *Re.* Amen.

His dictis, accedat ad infirmum, ut cognoscat, num sit bene dispositus ad suscipiendum sacrum Viaticum, & utrum velit aliqua peccata confiteri, & illum audiat, atque absoluat, quamvis prius deberet esse rite confessus, nisi necessitas aliter urgeat. Postea facta de more confessione generali siue ab infirmo, siue eius nomine ab alio, Sacerdos dicit. *Misereatur, &c. Indulgentiam, &c.* Deinde facta genuflexione, accipit Sacramentum de vasculo, atque illud eleuans ostendit infirmo, dicens. Ecce Agnus Dei, ecce qui tollis peccata mundi: & more solito ter dicat: Domine non sum dignus, ut intres sub tectum meum; sed tantum dic verbo, & sanabitur anima mea. Et infirmus simul cum Sacerdote dicat eadem verba, saltem semel, submissa voce, tum Sacerdos dans infirmo Eucharistiam dicat: Accipe frater, vel soror, Viaticum Corporis Domini nostri Iesu Christi, qui te custodiat ab hoste maligno, & perducatur in vitam aeternam. Amen.

Si vero Communio non datur per modum Viatici, dicat more ordinario, Corpus Domini nostri Iesu Christi custodiat, &c.

Quod si mors immineat, & periculum sit in mora, tunc dicto *Misereatur, &c.* predictis precibus omnibus,

De Sacram. Eucharistiæ.

63

bus, vel ex parte omillis, ei statim Viaticum præbeatur. Postea Sacerdos abluat digitos nihil dicens, & infirmo detur ablutio. Deinde dicat. *Ÿ. Dominus vobiscum.*

Ŗ. Et cum spiritu tuo. Oremus.

Domine sancte, Pater omnipotens, æterne Deus, te fideliter deprecamur, vt accipienti fratri nostro, (vel sorori nostre) sacrosâctum Corpus Domini nostri Iesu Christi Flij tui, tam corpori, quàm animæ proſit ad remedium sempiternum. Qui tecum viuít, & regnat in vnitæte Spiritus sancti Deus, per omnia sæcula sæculorum. *Ŗ. Amen.*

His expletis, si altera particula Sacramenti superſuerit (superesse autem ſemper debet, præterquam in caſu iam dicto) genuſſectit, ſurgit, & accipiens vas cum Sacramento, facit cum eo ſignum Crucis ſuper infirmum, nihil dicens, & reuerenter illud deferens, ordine quo venerat, reuertitur ad Eccleſiam dicẽdo Pſalmum. Laudate Dominum de cælis, & alios Pſalmos, & Hymnos, prout tempus feret. Cum peruenerit ad Eccleſiam, ponit Sacramentum ſuper Altare, adorat, deinde dicit. Ÿ. Panem de cælo præſtitisti eis. Ŗ. Omne delectamentum in ſe habentem. Ÿ. Dominus vobiscum. Ŗ. Et cū ſpiritu tuo. Oremus.

Deus, qui nobis ſub Sacramento mirabili Paſſionis tuæ memoriã reliquiſti, tribue, quæſumus, ita nos Corporis, & Sanguinis tui ſacra myſteria venerari, vt redemptionis tuæ fructum in nobis iugiter ſentiamus. Qui viuís, & regnas, &c. Amen.

Deinde annuntiat Indulgentias à ſummis Pontifici-

bās concessas sanctissimum Sacramentum comitanti-
bus.

Postea cum Sacramēto in pixide velo cooperta faciat
signum Crucis super populum nihil dicens. Postremo
illud in loco suo reponat.

Quod si ob difficultatem, aut longitudinem itineris,
vel quia ea, qua decet, veneratione Sacramentum ad
Ecclesiam commodè reportari non potest, sumpta fue-
rit vna tantum particula consecrata, vt dictum est, tūc
ea infirmo administrata, Sacerdos prædictis precibus
recitatis, cum manu benedicit, & vna cum alijs priua-
to habitu, extinctis luminibus, vmbellam demissa, la-
tente pixide, ad Ecclesiam, vel domum quisque suam
reuertatur.

DE SACRAMENTO EXTREMÆ VNCTIONIS.

E

Xtremæ vnctionis Sacramentum, à Christo Domino institutum, tamquam celestis medicina non animæ solum, sed etiam corpori salutaris, omni studio, ac diligentia periculose ægrotantibus adhibendum est; & eo quidem tempore, si fieri possit, cum illis adhuc integra mens, & ratio viget: vt ad vberiolem Sacramenti gratiam percipiendam, ipse etiam suam fidem, ac piam animi voluntatem conferre possint, dum sacro liniuntur oleo.

In quo illud in primis ex generali Ecclesiæ consuetudine obseruandum est, vt si tempus, & infirmi conditio permittat, ante Extremam vnctionem, Pœnitentiæ, & Eucharistiæ Sacramenta infirmis præbeantur.

Habeat igitur Parocus loco nitido, & decenter ornato, in vase argenteo, seu stanno diligenter custoditum sacrum Oleum infirmorum, quod singulis, annis Feria V. in Cæna Domini ab Episcopo benedictum, veteri combesso, renouandum est. Id tamen, si fortè infra annum aliquo modo ita deficiat, vt sufficere non posse videatur, neque aliud benedictum haberi queat, modico Oleo non benedicto in minori quantitate super iniusto, reparari potest.

Oleum porro ipsum, vel per se solum, vel in bombacio, seu re simili, seruari potest; sed ad euitandum effusionis periculũ multo cõmedius ad infirmos deferri in bombacio.

Debet autem hoc Sacramentum infirmis præberi, qui cum ad vsum rationis peruenerint, tam grauiter laborant, vt mortis periculum imminere videatur, & ijs, qui præ senio deficiunt, & in diem videntur morituri, etiam sine alia infirmitate.

Infirmis autem, qui dum sana mente, & integris sensibus essent, illud petierunt, seu verisimiliter perijissent, seu dederint signa contritionis: etiam si deinde loquelam amiserint, vel amentes effecti sint, vel delirent, aut non sentiant, nihilominus præbeatur.

Sed si infirmus dum phrenesi, aut amentia laborat, verisimiliter posset quicquam facere contra reuerentiam Sacramenti non iniungatur, nisi periculum tollatur omnino.

Impe-

Impenitentibus verò, & qui in manifesto peccato mortali moriuntur; & excommunicatis, & nondum baptizatis penitus denegetur.

Non ministretur etiam prælium inituris, aut nauigationem, aut peregrinationem, aut alia pericula subituris, aut reis ultimo supplicio mox efficiendis, aut pueris rationis usum non habentibus.

Si quis autem laborat in extremis, & periculum immineat, ne decedat antequam finiantur vnctiones, cito vngatur, incipiendo ab eo loco: [Per istam sanctam Vnctionem, &c.] vt infra: deinde si adhuc superuiuat, dicantur orationes prætermisæ suo loco positæ.

Si verò dum inungitur, infirmus decedat, Presbyter ultra non procedat, & prædictas orationes omittat.

Quod si dubitet, an viuat adhuc, vnctionem prosequatur sub conditione pronuncians formam dicens: [Si uiuis per istam sanctam Vnctionem, &c.] vt infra.

Si autem acciderit, infirmum post peccatorum suorum confessionem ad exitum vitæ prosperare, tunc cum sacro Viatico poterit, & Oleum infirmorum ad eum deferri per ipsum Sacerdotem, qui deferret sacram Eucharistiam: si tamen alius Presbyter vel Diaconus, qui Oleum sanctum deferat, haberi possit, per ipsum deferatur; qui superpelliceo indutus cum Oleo sacro occultè delato sequatur Sacerdotem Viaticum portantem: & postquàm infirmus Viaticum sumpsit, inungatur à Sacerdote.

In eadem infirmitate hoc Sacramentum iterari non debet, nisi diuturna sit, vt cum infirmus conualuerit, iterum in periculum mortis incidit.

Quinque verò corporis partes præcipuè vngi debent, quas veluti sensuum instrumenta homini natura tribuit; nempe oculi, aures, nares, os, & manus: attamen pedes etiam, & renes vngendi sunt; sed renum vnctio in mulieribus, honestatis gratia, semper omittitur; atque etiam in viris, quando infirmus commodè moueri non potest. Sed siue in mulieribus, siue in viris alia corporis pars pro renibus vngi non debet.

Manus verò, quæ reliquis infirmis interius vngi debent, Presbyteris exterius vngantur.

Dum oculos, aures, & alia corporis membra, quæ paria sunt, Sacerdos vagit, caueat, ne altero ipsorum inungendo, Sacramenti formam prius absoluat, quam ambo huiusmodi paria membra peruenerit.

Si quis autem sit aliquo membro mutilatus, pars loco illi proxima inungatur, eadem verborum forma.

Huius autem Sacramenti forma, quæ Sancta Romana Ecclesia vtitur, solemnis illa præcatio est, quam Sacerdos ad singulas vnctiones adhibet, cum ait.

Per istam sanctam vnctionem, & suam pijsissimam misericordiam, indulgeat tibi Dominus quicquid per visum, siue per auditum, &c. deliquisti.

De Sac. extremæ Vnctionis.

67

ORDO MINISTRANDI SACRAMENTVM extremæ Vnctionis.

Sacerdos igitur hoc Sacramentum ministraturus, quatenus fieri poterit, parari curet apud infirmum mensam mappa candida coopertam, item q; vas, in quo sit bombacium, seu quid simile in septem globulos distinctum, ad abstergendas partes inunctas, medullam panis ad detergendos digitos, & aquam ad abluendas Sacerdotis manus; ceream item candelam, quæ deinde accensa ipsi vngenti lumen præbeat. Denique operam dabit, vt quanta poterit munditia, ac nitore hoc Sacramentum ministretur.

Deinde conuocatis Clericis, seu ministris, vel saltem vno Clerico, qui crucem sine hasta, aquam benedictam cum aspersorio, & librum Ritualement deferat, ipse Parochus deceter accipit vas sacri Olei infirmorum sacculo serico violacei coloris inclusum, illudque cautè defert, ne effundi possit. Quod si longius iter peragendum, aut etiam equitandum sit, vel aliàs adsit periculum effusionis, vas Olei sacculo, aut bursa inclusum, vt dictum est, ad collum appendat, vt commodius, & securius perferat. Procedat autem sine sonitu campanarum. Cum peruentum fuerit ad locum, vbi iacet infirmus, Sacerdos intrans cubiculum dicit: Pax huic domui. Et omnibus habitantibus in ea.

Deinde deposito Oleo super mensam, super pelliceo, stolaque violacea indutus, ægroto Crucem piè deosculandam porrigit: mox in modum Crucis eum aqua benedicta, & cubiculum, & circumstantes aspergit, dicens
Anti-

Antiphonā. Asperges, &c. **Quòd si agrotus voluerit confiteri, audiat illū, & absoluat; Deinde pijs verbis illū consoletur, & de huius Sacramenti vi, atque efficacia, si tempus ferat, breuiter admoneat, & quantum opus sit, eius animum confirmet, & in spem erigat vitæ æternæ.**

Postea dicat versiculum. Adiutorium nostrum in nomine Domini. *Re.* Qui fecit cælum, & terram. *Ps.* Dominus vobiscum. *Re.* Et cum spiritu tuo. **Oremus.**

Introeat, Dñe Iesu Christe, domum hanc sub nostræ humilitatis ingressu, æterna felicitas, diuina prosperitas; serena lætitia, charitas fructuosa, sanitas sēpiterna: effugiat ex hoc loco accessus dæmonum; adsint Angeli pacis, domūq̃ hanc deferat omnis maligna discordia. Magnifica, Domine, super nos nomen sanctum tuum: & benedic ✠ nostræ cōuersationi: sanctifica nostrę humilitatis ingressum, qui sanctus, & pius es, & permanes cum Patre, & Spiritu sancto in sēcula sēculorum. Amē.

Oremus, & deprecemur Dominum nostrum. Iesum Christum, vt benedicendo benedicat ✠ hoc tabernaculum, & omnes habitantes in eo, & det eis Angelum bonum custodem, & faciat eos sibi seruire ad considerandum mirabilia de lege sua, auertat ab eis omnes contrarias potestates: eripiat eos ab omni formidine, & ab omni perturbatione, ac sanos in hoc tabernaculo custodire dignetur. Qui cum Patre, & Spiritu sancto viuit, & regnat Deus in sēcula sēculorum. Amen. **Oremus.**

Exaudi nos, Domine sancte, Pater omnipotens, eterne Deus, & mittere digneris sanctum Angelum tuū de cælis, qui custodiat, foueat, protegat, visitet, atq̃ defendat

fendat omnes habitantes in hoc habitaculo. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Quæ orationes, si tempus non patiat, ex parte, vel in totum poterunt omitti Tum de more facta confessione generali, Latino, vel vulgari sermone, Sacerdos dicat: Misereatur tui, &c. Indulgentiam absolutionem, &c.

Antequam Parochus incipiat vngere infirmum, moneat adstantes, ut pro illo orēt, & ubi commodum fuerit, pro loco, & tempore, & adstantiū numero, vel qualitate, recitent Septem Psalmos Pœnitentiales, cum Litanij, vel alias Preces, dum ipse vñctionis Sacramentū administrat, mox dicat.

IN nomine Patris & Filij & Spiritus sancti exinguatur in te omnis virtus diaboli per impositionē manuum nostrarum, & per inuocationem omniū sanctorum, Angelorum, Archangelorum, Patriarcharū, Prophetarum, Apostolorum, Martyrum, Confessorū, Virginum, atque omnium simul Sanctorum. Amen.

Deinde intincto pollice in Oleo sancto in modum Crucis vngit infirmum in partibus hic subscriptis, aptādo proprio loco verba formæ in hunc modum.

Ad oculos.

PER istam sanctam Vñctionem & suam pijsimam misericordiam, indulgeat tibi Dominus quicquid per visum deliquisti. Amen.

Minister vero si est in lacris, vel ipse met Sacerdos postquamlibet vñctionem tergat loca inuncta nouo globulo bombacij, vel rei similis, eaque in vase mundo reponat, & ad Ecclesiam postea deferat, cōburat, cineresq; pro-

Projiciat in Sacramentum.

¶ Ad aures.

Per istam sanctam vñctionem ✝ & suam pijsimam misericordiam, indulgeat tibi Dominus quicquid per auditum deliquisti. Amen.

¶ Ad nares.

Per istam sanctam vñctionem ✝ & suam pijsimam misericordiam, indulgeat tibi Dominus quicquid per odoratum deliquisti. Amen.

¶ Ad os, compressis labijs.

Per istam sanctam vñctionem ✝ & suam pijsimam misericordiam, indulgeat tibi Dominus quicquid per gustum, & locutionem deliquisti. Amen.

¶ Ad manus.

Per istam sanctam vñctionem ✝ & suam pijsimam misericordiam, indulgeat tibi Dominus quicquid per tactum deliquisti. Amen.

Et aduerte, quod Sacerdotibus, vt dictum est, manus non inunguntur interius, sed exterius.

¶ Ad pedes.

Per istam sanctam vñctionem ✝ & suam pijsimam misericordiam, indulgeat tibi Dominus quicquid per gressum deliquisti. Amen.

¶ Ad lumbos, siue renes.

Per istam sanctam vñctionem ✝ & suam pijsimam misericordiam, indulgeat tibi Dominus quicquid per lumborum delectationem deliquisti. Amen.

Hæc autem vñctio ad lumbos, vt dictum est, omittitur semper in feminis, & etiã in viris, qui ob infirmitatem

De Sac. extremæ Vntion.

71

tem vix, aut sine periculo moueri non possunt.

Quibus omnibus peractis, Sacerdos dicit: **K** yrie elei-
fon. **C** hriste eleison. **K** yrie eleison. **P** ater noster, &c.
Et ne nos inducas in tentationem. **R.** Sed libera nos à
malo. **V.** Saluum fac seruum tuum. **R.** Deus meus spe-
rantem in te. **V.** Mitte ei Domine auxilium de Sancto.
R. Et de Sion tuere eum. **V.** Esto ei Domine turris forti-
tudinis. **R.** A facie inimici. **V.** Nihil proficiat inimicus
in eo. **R.** Et filius iniquitatis non apponat nocere ei.
V. Domine exaudi orationem meam. **R.** Et clamor
meus ad te veniat. **V.** Dominus vobiscum. **R.** Et cum
spiritu tuo. **O** remus.

Domine Deus, qui per Apostolum tuum Iacobum
locutus es: Infirmatur quis in vobis? inducat pres-
byteros Ecclesiæ, & orent super eum, vngentes eum.
Oleo in nomine Domini, & oratio fidei saluabit infir-
mum, & alleuiabit eum Dominus, & si in peccatis sit,
remittentur ei: cura quæsumus, Redemptor noster gra-
tia sancti Spiritus languores istius infirmi, eiusquæ sana
vulnera, & dimitte peccata, atque dolores cunctos men-
tis, & corporis ab eo expelle, plenamquæ interius, & ex-
terius sanitatem misericorditer redde, vt ope misericor-
diæ tuæ restitutus ad pristina reparetur officia. Qui cū
Patre, & Spiritu sancto viuis, & regnas Deus in sæcula
sæculorum. Amen. **O** remus.

Respice, quæsumus, Domine, famulum tuum **N.**
in infirmitate sui corporis fatiscentem, & animam
refoue, quam creasti; vt castigationibus emendatus, se-
tu a sentiat medicina saluatum. Per Christum Domi-
num

num nostrum. Amen. *Oramus.*

Domine sancte, Pater omnipotens, eterne Deus, qui benedictionis tue gratiam agris infundendo corporibus, facturam tuam multiplici pietate custodis; ad inuocationē tui nominis benignus assiste, vt famulum tuum ab ægritudine liberatum, & sanitate donatum, de xtera tua erigas, virtute confirmes, potestate tuearis, atque Ecclesiæ tuæ sanctę, cum omni desiderata prosperitate restituas. Per Christum Dñm nostrum. Amen.

Ad extremum, pro personæ qualitate, salutaria monita breuiter præbere poterit, quibus infirmus ad moriendum in Domino confirmetur, & ad fugandas dæmonū tentationes roboretur.

Denique aquam benedictam, & Crucem, nisi aliam habeat, coram eo relinquet; vt illā frequenter aspiciat, & pro sua deuotione osculetur, & amplectatur.

Admoneat etiam domesticos, & ministros infirmi, vt si morbus ingrauescat, vel infirmus incipiat agonizare, statim ipsum Parochum accersant, vt morientem adiuuet, et usq. animam Deo commendat: sed si mors imminet, priusquam discedat, Sacerdos animam Deo ritè commendabit.

Quæ autem pertinent ad visitationem, curam q. infirmorum, & adiuuandos morientes, ad commendationē animæ, & ad exequias, infra suis locis præscribuntur.

SEPTEM PSALMI

Pœnitentiales, cum Litanij.

Pro infirmis, dum sacro liniuntur Oleo, seu pro alia necessitate, dicuntur flexis genibus, Antiphona.

Ne reminiscaris.

Psalmus 6.

Domine, ne in furore tuo arguas me: neque in ira tua corripas me.

Miserere mei Domine, quoniam infirmus sum: sana me Domine, quoniam conturbata sunt ossa mea.

Et anima mea turbata est valde: sed tu Dñe vsquequo?

Conuertere Domine, & eripe animam meam: saluum me fac propter misericordiam tuam.

Quoniam non est in morte qui memor sit tui: in inferno autem quis confitebitur tibi?

Laboraui in gemitu meo, laua bo per singulas noctes lectum meum: lacrymis meis stratum meum rigabo.

Turbatus est à furore oculus meus: inueteraui inter omnes inimicos meos.

Discedite à me omnes qui operamini iniquitatem: quoniam exaudiuit Dominus vocem flectus mei.

Exaudiuit Dominus deprecationem meam: Dominus orationem meam suscepit.

Erubescant, & conturbentur vehementer omnes inimici mei: conuertantur & erubescant valde velociter.

Gloria Patri.

Psalmus 31.

Beati quorum remissæ sunt iniquitates: & quorum resecta sunt peccata.

Rit. Rom. N.

F

Beatas

Beatus vir, cui non imputauit Dominus peccatum: nec est in spiritu eius dolus.

Quoniam tacui, inueterauerunt ossa mea: dum clamerem tota die.

Quoniam die ac nocte grauata est super me manus tua: conuersus sum in ærumna mea, dum configitur spina.

Delictum meum cognitum tibi feci: & iniustitiā meā non abscondi.

Dixi, Confitebor aduersum me iniustitiam meam Domino: & tu remisisti impietatem peccati mei.

Pro hac orabit ad te omnis sāctus: in tēpore opportuno.

Veruntamen in diluuiο aquarum multarum: ad eum non approximabunt.

Tu es refugium meum à tribulatione, quæ circumdedit me: exultatio mea, erue me à circumdantibus me.

Intellectum tibi dabo, & instruam te via hac, qua gradieris: firmabo super te oculos meos.

Nolite fieri sicut equus, & mulus: quibus non est intellectus.

In camo, & fræno maxillas eorum constringe: qui non approximant ad te.

Multa flagella peccatoris: sperantem autem in Domino misericordia circumdabit.

Lætamini in Domino, & exultate iusti: & gloriamini omnes recti corde. **Gloria Patri.** **Psalmus 37.**

Domine ne in furore tuo arguas me: neque in ira tua corripas me.

Quoniam sagittæ tuæ infixæ sunt mihi: & confirmasti super me manum tuam.

Non

Non est sanitas in carne mea à facie iræ tuæ: non est pax ossibus meis à facie peccatorum meorum.

Quoniam iniquitates meæ supergressæ sunt caput meum: & sicut onus graue grauata sunt super me.

Putruerunt, & corruptæ sunt cicatrices meæ: à facie insipientiæ meæ.

Miser factus sum, & curuatus sum vsque in finem: tota die contristatus ingrediebar.

Quoniam lumbi mei impleti sunt illusionibus: & non est sanitas in carne mea.

Afflictus sum, & humiliatus sum nimis: rugiebam à gemitu cordis mei.

Domine ante te omne desiderium meum: & gemitus meus à te non est absconditus.

Cor meum conturbatū est, dereliquit me virtus mea: & lumen oculorum meorum, & ipsum non est mecum.

Amici mei, & proximi mei: aduersum me appropinquauerunt, & steterunt.

Et qui iuxta me erant, de longe steterunt: & vim faciebant qui quærebant animam meam.

Et qui inquirebant mala mihi locuti sunt vanitates: & dolos tota die meditabantur.

Ego autem tamquam surdus non audiebam: & sicut mutus non aperiens os suum.

Et factus sum sicut homo non audiens: & non habens in ore suo redargutiones.

Quoniam in te Domine speraui: tu exaudies me domine Deus meus.

Quia dixi, ne quādo supergaudeāt mihi inimici mei: &

dū comouentur pedes mei, super me magna locuti sūt.

Quoniam ego in flagella paratus sum: & dolor meus in conspectu meo semper.

Quoniam iniquitatem meam annūciabo: & cogitabo pro peccato meo.

Inimici autem mei viuunt, & cōfirmati sunt super me: & multiplicati sunt qui oderunt me inique.

Qui retribuunt mala pro bonis, detrahebant mihi: quoniam sequebar bonitatem.

Ne derelinquas me Dñe Deus meus: ne discefferis à me.

Intende in adiutorium meum: Domine Deus salutis meæ. Gloria Patri.

Psalmus 50.

Miserere mei Deus: secundum magnam misericordiam tuam.

Et secundum multitudinem miserationum tuarum: dele iniquitatem meam.

Amplius laua me ab iniquitate mea: & à peccato meo munda me.

Quoniam iniquitatem meam ego cognosco: & peccatum meum contra me est semper.

Tibi soli peccaui, & malum coram te feci: vt iustificeris in sermonibus tuis, & vincas cum iudicaris.

Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum: & in peccatis concepit me mater mea.

Ecce enim veritatem dilexisti: incerta & occulta sapientię tuę manifestasti mihi.

Asperges me Domine hyssopo, & mundabor: lauabis me, & super niuem dealbabor.

Auditui meo dabis gaudium & letitiam: & exultabunt

ossa

ossa humiliata.

Auerte faciem tuam à peccatis meis : & omnes iniquitates meas dele.

Cor mundum crea in me Deus : & spiritum rectum innoua in visceribus meis.

Ne proijcias me à facie tua : & spiritum sanctum tuum ne auferas à me.

Redde mihi lætitiā salutaris tui : & spiritu principali confirma me.

Docebo iniquos vias tuas : & impij ad te conuertentur.

Libera me de sanguinibus Deus , Deus salutis meæ : & exultabit lingua mea iustitiā tuam.

Domine labia mea aperies : & os meum annuntiabit laudem tuam.

Quoniam si voluisses sacrificium, dedissem vtique : holocaustis non delectaberis.

Sacrificium Deo spiritus contribulatus : cor contritū , & humiliatum Deus non despicias.

Begnigne fac Domine in bona voluntate tua Sion : vt ædificentur muri Ierusalem.

Tunc acceptabis sacrificium iustitiæ, oblationes, & holocausta : tunc imponent super altare tuum vitulos.

Gloria Patri.

Psalmus 101.

Domine exaudi orationem meam : & clamor meus ad te veniat.

Non auertas faciem tuam à me : in quacumque die tribulor, inclina ad me aurem tuam.

In quacumque die inuocauero te : velociter exaudi me.

Quia defecerunt sicut fumus dies mei : & ossa mea sicut

cremium aruerunt.

Percussus sum vt fœnum, & aruit cor meum: quia oblitus sum comedere panem meum.

Avoce gemitus mei: adhæsit os meum carni meæ.

Similis factus sum pellicano solitudinis: factus sum sicut nycticorax in domicilio.

Vigilaui: & factus sum sicut passer solitarius in tecto.

Tota die exprobrabant mihi inimici mei: & qui laudabant me, aduersum me iurabant.

Quia cinerem tanquam panem manducabam: & potum meum cum fletu miscebam.

Afacie irę, & indignationis tuę: quia eleuās allisisti me.

Dies mei sicut vmbra declinauerunt: & ego sicut fœnum arui.

Tu autem Domine in æternum permanes: & memoriale tuum in generationem, & generationem.

Tu exurgens misereberis Sion: quia tempus miserendi eius, quia venit tempus.

Quoniam placuerunt seruis tuis lapides eius: & terræ eius miserebuntur.

Et timebunt gentes nomen tuum Domine: & omnes reges terræ gloriam tuam.

Quia ædificauit Dñs Sion: & videbitur in gloria sua.

Respexit in orationem humilium: & non spreuit precem eorum.

Scribantur hæc in generatione altera: & populus qui creabitur, laudabit Dominum.

Quia prospexit de excelsis sancto suo: Dominus de celo in terram aspexit.

Septem Psalmi Pœniten.

79

Vt audiret gemitus compeditorum: vt solueret filios in teremptorum.

Vt annuntient in Sion nomen Domini: & laudem eius in Ierusalem.

In conueniendo populos in vnum: & reges vt seruiant Domino.

Respondite ei in via virtutis suæ: paucitatem dierum meorum nuntia mihi.

Ne reuoces me in dimidio dierum meorum: in generationem & generationem anni tui.

Initio tu Domine terram fundasti: & opera manuum tuarum sunt celi.

Ipsi peribunt, tu autem permanes: & omnes sicut vestimentum veterascent.

Et sicut opertorium mutabis eos, & mutabuntur: tu autem idem ipse es, & anni tui non deficient.

Filij seruorum tuorum habitabunt: & semen eorum in sæculum dirigetur. **G**loria Patri. **Psalmus 129.**

De profundis clamaui ad te Domine: Domine exaudi vocem meam.

Fiant aures tuæ intendentes: in vocē deprecationis meę.

Si iniquitates obseruaueris Dñe: Dñe quis sustinebit?

Quia apud te propitiatio est: & propter legem tuam sustinui te Domine.

Sustinuit anima mea in verbo eius: sperauit anima mea in Domino.

Acustodia matutina vsque ad noctem: speret Israel in Domino.

Quia apud Dominum misericordia: & copiosa apud

cum redemptio.

Et ipse redimet Israel: ex omnibus iniquitatibus eius gloria Patri.

Psalmus 142.

Domine exaudi orationem meam, auribus percipe obsecrationem meam: in veritate tua exaudi me, in tua iustitia.

Et non intres in iudicium cum seruo tuo: quia non iustificabitur in conspectu tuo omnis viuens.

Quia persecutus est inimicus animam meam: humiliavit in terra vitam meam.

Collocavit me in obscuris sicut mortuos seculi: & anxius est sup me spiritus meus, in me turbatum est cor meum.

Memor fui dierum antiquorum, meditatus sum in omnibus operibus tuis: in factis manuum tuarum meditabar.

Expandi manus meas ad te: anima mea sicut terra sine aqua tibi.

Velociter exaudi me Domine: defecit spiritus meus.

Non auertas faciem tuam a me: & similis ero descendētibz in lacum.

Auditam fac mihi mane misericordiam tuam: quia in te speravi.

Notam fac mihi viam, in qua ambulem: quia ad te leuavi animam meam.

Eripe me de inimicis meis Domine, ad te confugi: doce me facere voluntatem tuam, quia Deus meus es tu.

Spiritus tuus bonus deducet me in terram rectam: propter nomen tuum Domine, viuificabis me in æquitate tua.

Educes de tribulatione animam meam: & in misericordia tua disperdes inimicos meos.

Et

Et perdes omnes, qui tribulant animam meam: quoniã
ego seruus tuus sum. Gloria Patri.

Antiph. Ne reminiscaris Dñe, delicta nostra, vel parẽ-
tũ nostrorũ, neque vindictã sumas de peccatis nostris.

LITANIÆ.

KYrie eleison. Omnes sancti Patriarchæ
Christe eleison. & propheta, orate.

Kyrie eleison. Sancte Petre, ora.

Christe audi nos. Sancte Paule, ora.

Christe exaudi nos. Sancte Andrea, ora.

Pater de cælis Deus, Mife- Sancte Iacobe, ora.
rere nobis. Sancte Ioannes, ora.

Fili redẽptor mundi Deus, Sancte Thoma, ora.
Miserere nobis. Sancte Iacobe, ora.

Spiritus sante Deus, Mi- Sancte Philippe, ora.
serere nobis. Sancte Bartholomæe, ora.

Sãcta T rinitas vnus Deus, Sancte Matthæe, ora.
Miserere nobis. Sancte Simon, ora.

Sancta Maria, Ora pro Sancte Thadæe, ora.
nobis. Sancte Matthia, ora.

Sancta Dei genitrix, ora. Sancte Barnaba, ora.

Sãcta virgo virginũ, ora. Sancte Luca, ora.

Sancte Michael, ora. Sancte Marce, ora.

Sancte Gabriel, ora. Omnes sancti Apostoli, &

Sancte Raphael, ora. Euangelistæ, orate.

Omnes sãcti Angeli, & Ar Omnes sãcti discipuli Do-
chãgeli, Orate p nobis. mini, orate.

Omnes sancti beatorũ spi- Omnes sancti Innocen-
rituum ordines, orate. tes, orate.

San-

S ancte Stephane,	ora.	O mnes sancti Sacerdotes;
S ancte Laurenti,	ora.	& Leuitæ, orate.
S ancte Vincenti,	ora.	O mnes sancti Monachi,&
S ancti Fabiane.& Sebastia	Eremitæ, orate.	
ne,	orate.	S ancta Maria Magdale-
S ancti Ioannes, & Pau-	na, ora.	
le,	orate.	S ancta Agatha, ora.
S ancti Cosma, & Damia-	S ancta Lucia, ora.	
ne,	orate.	S ancta Agnes, ora.
S ancti Geruasi, & Prota-	S ancta Cæcilia, ora.	
si,	orate.	S ancta Catharina, ora.
O mnes sancti Martyres,	S ancta Anastasia, ora.	
orate.	O mnes sanctæ Virgines,	
S ancte Siluester,	& Viduæ, orate.	
S ancte Gregori,	ora.	O mnes Sancti & Sanctæ
S ancte Ambrosi,	ora.	Dei, Intercedite p̄ nobis.
S ancte Augustine,	ora.	P ropitius esto Parce nobis
S ancte Hieronymus,	ora.	Domine.
S ancte Martine,	ora.	P ropitius esto, Exaudi nos
S ancte Nicolae,	ora.	Domine.
O mnes sancti Pontifices,	A b omni malo, Libera nos	
& Confessores, orate.	Domine.	
O mnes sancti Doctores,	A b omni peccato, Libera.	
orate.	A b ira tua, Libera.	
S ancte Antoni,	ora.	A subitanea, & improvisa
S ancte Benedicte,	ora.	mor-te, Libera.
S ancte Bernarde,	ora.	A b insidijs diaboli, Lib.
S ancte Dominice,	ora.	A b ira, & odio, & omni ma
S ancte Franciscæ,	ora.	la voluntate, Libera.

Aspiritu

A spiritu fornicationis, L.

A fulgure, & tempestate,
Libera.

A morte perpetua, Libera.

Per mysterium sanctæ incarnationis tuæ, Libera.

Per Aduētum tuū, Libera.

Per Natiuitatem tuā, Lib.

Per baptismum, & sactum
ieiunium tuum, Libera.

Per crucem, & Passionem
tuam, Libera.

Per mortem, & sepulturam
tuam, Libera.

Per sanctam resurrectionē
tuam, Libera.

Per admirabilem Ascensionem
tuam, Libera.

Per Aduētum Spiritus sancti
paracliti, Libera.

In die iudicij, Libera.

Peccatores, Te rogamus
audi nos.

Vt nobis parcas, Te rog.

Vt nobis indulgeas, Te rog.

Vt ad veram pœnitentiam
nos perducere digneris,

Te rogamus audi nos.

Vt Ecclesiam tuam sanctā

regere, & conseruare digneris, Te rogamus.

Vt domnum Apostolicū,
& omnes Ecclesiasticos

ordines in sancta religio
ne conseruare digneris,

Te rogamus audi nos.

Vt inimicos sanctæ Eccle-
siæ humiliare digneris,

Te rogamus audi nos.

Vt Regibus, & Principib⁹
Christianis pacem, & ve-

ram concordiam dona-
re digneris, Te rogam.

Vt cūcto populo Christia-
no pacem, & vnitatem

largiri digneris, Te rog.

Vt nosmetipsos in tuo sancto
seruitio confortare,

& conseruare digneris,

Te rogamus audi nos.

Vt mentes nostras ad cēle-
stia desideria erigas, Te

rogamus audi nos.

Vt omnibus benefactori-
bus nostris sēpiterna bo-

na retribuas, Te rogam.

Vt animas nostras, fratrum,
propinquorum, & be-

nefa-

nefactorum nostrorum
ab aeterna damnatione
eripias, Te rogamus.

Vt fructus terræ dare, & cō
seruare digneris, Te ro-
gamus audi nos.

Vt omnibus fidelibus de-
functis requiē aeternā do-
nare digneris, Te rog.

Vt nos exaudire digneris,
Te rogamus audi nos.

Fili Dei, Te rogamus.

Pater noster. secr. v. Et ne nos inducas in tentationem.

Sed libera nos à malo.

Psalmus 69.

Deus in adiutorium meum intende: Domine ad ad-
iuuandum me festina.

Confundātur, & reuereantur: qui quærūt animā meā.

Auertātur retrorsū, & erubescāt: qui volūt mihi mala.

Auertantur statim erubescētes: qui dicunt mihi, Eu-
ge, euge.

Exultēt & lētentur in te omnes, qui quērunt te: & dicāt
semper, Magnificentur Dñs, qui diligunt salutare tuū.

Ego verò egenus, & pauper sum: Deus adiuua me.

Adiutor meus, & liberator meus es tu: Domine ne mo-
reris. **G**loria Patri, &c. **v.** Saluos fac seruos tuos. **℞.** De-
us meus sperātes in te. **v.** Esto nobis Dñe turris fortitu-
dinis. **℞.** A facie inimici. **v.** Nihil proficiat inimicus in
nobis. **℞.** Et filius iniquitatis non apponat nocere no-
bis. **v.** Domine non secundum peccata nostra facias no-

bis

bis. **℞.** Neque secundum iniquitates nostras retribuas nobis. **℣.** Oremus pro Pōtifice nostro **N. ℞.** Dominus conseruet eum, & viuificet eum, & beatum faciat eum in terra, & non tradat eum in animam inimicorū eius.

℣. Oremus p̄ benefactoribus nostris. **℞.** Retribuere dignare Dñe omnibus nobis bona facientibus propter nomen tuum vitam æternam. Amē. **℣.** Oremus pro fidelibus defunctis. **℞.** Requiem æternam dona eis Dñe, & lūx perpetua luceat eis. **℣.** Requiescant in pace. **℞.** Amē.

℣. Pro fratribus nostris absentibus. **℞.** Saluos fac seruos tuos, Deus meus sperantes in te. **℣.** Mitte eis Dñe auxilium de sancto. **℞.** Et de Sion tuere eos. **℣.** Dñe exaudi orationem meā. **℞.** Et clamor meus ad te veniat. **℣.** Dominus vobiscum. **℞.** Et cū spiritu tuo. **Oremus. Oſo.**

Deus, cui proprium est misereri semper, & parcere: suscipe deprecationem nostram: vt nos, & omnes famulos tuos, quos delictorum catena constringit, misericordia tuæ pietatis clementer absoluat.

Exaudi quæsumus Domine, supplicum preces, & confitentium tibi parcere peccatis: vt pariter nobis indulgentiam tribuas benignus, & pacem.

Ineffabilem nobis Domine, misericordiam tuam clementer ostende: vt simul nos & à peccatis omnibus exuas, & à pœnis, quas pro his meremur, eripias.

Deus, qui culpa offenderis penitentia placaris: p̄ces populi tui supplicatis propitius respice: & flagella tuæ iracundiæ quæ p̄ peccatis nostris meremur, auerte.

Omnipotens sempiternæ Deus, miserere famulo tuo Pontifici nostro **N.** & dirige eum secundum tuam clemen-

clementiam in viam salutis æternæ: vt te donante tibi placita cupiat, & tota virtute perficiat.

Deus, a quo sancta desideria, recta consilia, & iusta sunt opera: da seruis tuis illam, quam mundus dare non potest, pacem, vt & corda nostra mandatis tuis dedita, & hostium sublata formidine, tempora sint tua protectione tranquilla.

VRe igne sancti Spiritus renes nostros, & cor nostrum, Domine: vt tibi casto corpore seruiamus, & mundo corde placeamus.

Fideliū Deus omniū conditor, & redemptor, animabus famulorum, famularumq; tuarum remissionem cunctorum tribue peccatorum: vt indulgentiam, quā semper optauerunt, pijs supplicationibus cōsequatur.

Actiones nostras, quesumus Dñe, aspirando præueni, & adiuuando prosequere: vt cuncta nostra oratio, & operatio à te sēper incipiat, & per te cēpta finiat.

Omnipotens sempiterne Deus, qui viuorum dominaris simul, & mortuorum, omniumq. misereris, quos tuos fide, & opere futuros esse prænosceis: te supplices exoramus, vt pro quibus effundere preces decreuimus, quosquē vel præsens seculum adhuc in carne retinet, vel futurum iam exutos corpore suscepit, intercedē tibus omnibus Sanctis tuis, pietatis tuæ clementia, omnium delictorum suorum veniam consequantur. Per Dominum nostrum. *✠* Dominus vobiscum. *✠* Et cū spiritu tuo *✠* Exaudiat nos omnipotens, & misericors Dominus. *✠* Amen. *✠* Et fidelium animæ per misericordiam Dei requiescant in pace. *✠* Amen.

DE VISITATIONE,

& cura Infirmorum.

P

Arachus in primis meminisse debet, nō postremas esse muneris sui partes, ægrotantium curam habere. Quare cum primum nouerit, quem piam ex fidelibus curæ suæ commissis ægrotare, non expectabit, ut ad eum vocetur; sed vltro ad illum accedat, idque non semel tantum, sed sæpius; quatenus opus fuerit; horteturq; parochiales suos, ut ipsū admoneat, cum aliquem in parochia sua ægrotare contigerit, præcipuè si morbus grauior fuerit.

Ad hoc iuuabit; præsertim in amplis parochis; ægrotorum notam seu catalogum habere, ut cuiusq; statum, & conditionem cognoscat, eorumq; memoriam facilius retinere, & illis opportunè subuenire possit.

Quod si Parochus legitime impeditus, infirmorum, ut quando plures sunt; visitationi interdum vacare non potest, id præstandum curabit per alios Sacerdotes, si quos habet in Parochia sua, aut saltem per laicos homines pios, & Christiana charitate præditos.

A Egrotos visitans, ea, qua Sacerdotes Domini decet, honestate, & grauitate se habeat, ut non ægris solum, sed sibi, & domesticis verbo, & exemplo profit ad salutem.

Eorum verò præcipuam curam geret, qui humanis auxilijs destituti, benigni, ac prouidi pastoris charitatem, & operam requirunt. Quibus si non potest ipse succurrere de suo, & eleemosynas illis, prout debet, si facultas suppetit, erogare, quantum fieri potest, siue per Charitatis, vel alterius nominis Confraternitatem, si in ea ciuitate, vel loco fuerit; siue per priuatas, siue per publicas collectas, & eleemosynas illorum necessitatibus succurrendū curabit.

In primis autem spiritualem ægrotantium curam suscipiat, omnemq; diligentiam in eo ponat, ut in via salutis eos dirigat, atq; à diabolicis insidijs salutarium adiutorum præsidio defendat, ac tueatur.

Accedat autem ad ægrotum ita paratus, ut in promptu habeat argumenta ad persuadendum apta; ac præsertim Sanctorum exempla, quæ plurimum valent, quibus curæ in Domi-

no consoletur, excitet, & recreet. Morteturque vt omnem spem suam in Deo ponat, peccatorum suorum poeniteat; diuinam misericordiam imploret; & infirmitatis penas tamq[ua]m paternam Dei visitationem, patienter ferat, & ad salutem suam prouenisse credat, vt vitamoreq[ue] suos melius instituat.

Deinde quia par est prudentia, & charitate hominem ad sacram confessionem inducat, & confitentem audiat, etiam si velit totius vitæ peccata confiteri; ac si opus fuerit, tam infirmo, quàm eius familiaribus, vel propinquis in memoriam reuocet, quod Lateranensis Concilij, ac plurium summorum Pontificum decretis cauetur sub grauib[us] poenis, ne Medici ultra tertiam vicem agrotos, visitent, nisi prius ip[s]is certò confiteri, illos confessionis Sacramento ritè expiatis fuisse.

Illud præterea diligenter seruari curabit, ne quis pro corporali salute aliquid agrotò suadeat, vel adhibeat, quod in detrimētum animæ conuertatur.

Vbi verò periculum imminet, Parochus monebit agrotum, ne demonum astutia, neq[ue] medicorum pollicitationib[us], neq[ue] propinquorum, aut amicorum blanditijs, se vllò modo decipi sinat, quo minus ea, quæ ad animæ salutem pertinent, opportune procuret, & quæ par est deuotione, & celeritate, sancta Sacramenta, dum sana mens est, integriq[ue] sensus, religiose suscipiat, extra falacem illam, ac perniciosam procrastinationem, quæ plurimos ad æterna supplicia perduxit, in dieq[ue] salente diabolo, periciat.

Quo si ager aliquis hortationib[us], ac monitis Sacerdotum, vel amicorum, & domesticorum consilij ad duci non potest, vt velit peccata sua confiteri, tunc non omnino desperanda res est; sed quandiu ille viuit, rependendæ sunt frequentes, variæ, & efficaces Sacerdotum, & aliorum piorum hominum exhortationes, proponendæq[ue] æternæ salutis damna, & sempiternæ mortis supplicia; ostendendæq[ue] immensa Dei misericordia, cum ad penitentiam prouocantis, ad ignoscendum paratissimi: adhibendæ sunt etiam tum priuatæ, tum publicæ ad Deum preces ad diuinam gratiam impetrandam pro salute miseri decubentis.

Videbit deniq[ue] Sacerdos quibus potissimum tentationib[us], aut prauis opinionib[us] ager sic subiectus, eiq[ue], prout opus fuerit, apta remedia prudenter adhibebit.

Sacras imagines Christi Domini Crucifixi, Beatæ Mariæ Virginis, & Sancti, quem ager præcipue veneratur, ob oculos eius apponi curabit. Vasculum item ad sit aquæ benedictæ, quæ frequenter aspergatur.

Proponet etiam agrotanti, prout eius conditio feret, aliquas breues orationes, & pias mentis ad Deum excitationes; præsertim versiculos è psalmorum libro, vel oratione Dominicæ, & salutationem Angelicam, Symbolum Fidei, vel Passions Domini nostri meditationem, & sanctorum martyria, & exempla, ac celestis gloriæ beatitudinem. Hæc tamē oportuere, & discretè suggerantur, ne agrotò molestia, sed leuamen asseratur.

Consoletur infirmum dicens, se pro eo in Missæ sacrificio, & alijs precibus oraturum, curaturumq[ue], vt alij itidem pro eo faciant, idque re ipsa præstabit.

Si morbus grauior, vel cum periculo fuerit, agrotò suadeat, vt dum integra mentis est, rem suam omnem rectè constituat, & testamentum faciat, si quid habet alienum, restituat, & ad remedium animæ suæ pro facultatib[us], quod in Domino ei placuerit, disponat: sed hæc suggerendo omnis auaritiæ nota caueatur.

Mortetur denique, vt si conualuerit, ante omnia ad ecclesiam veniat, vbi Deo gratias agat de restituta valetudine, & sacram Communionem piè suscipiat, ac deinceps meliorem vitæ disciplinam teneat.

De Visitation. & cura Infirm. 89

Sequentes preces omnes; vel ex parte prout tempus, & agrotorum conditio feret; arbitrio Sacerdotis, dici, vel omitti possunt.

Sacerdos igitur infirmi cubiculum ingressus, primū dicat. Pax huic domui. *Re.* Et omnibus habitantibus in ea. mox infirmū, & lectum eius, & cubiculum aspergat aqua benedicta, dicens Antiphonam. Asperges me Domine, &c. Deinde erga infirmum officium suū præstet, vt supra dictum est. Quo præstito, vel antequam discedat, dicere poterit supra infirmum aliquem Psalmum ex quatuor prioribus Pœnitentialibus. vel Psalmus. Qui habitat in adiutorio, &c. cum Gloria Patri. in fine. Postea dicat: Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison. Pater noster, &c. *Ps.* Et ne nos inducas in tentationem. *Re.* Sed libera nos à malo.

Ps. Saluum fac seruum tuum. *Re.* Deus meus sperantem in te. *V.* Mitte ei Domine auxilium de sancto. *Re.* Et de Sion tuere eum. *Ps.* Nihil proficiat inimicus in eo. *Re.* Et filius iniquitatis non apponat nocere ei. *Ps.* Esto ei Domine turris fortitudinis. *Re.* A facie inimici. *Ps.* Dominus opem ferat illi. *Re.* Super lectum doloris eius. *Ps.* Domine exaudi orationem meā. *Re.* Et clamor meus ad te veniat. *Ps.* Dominus vobiscum. *Re.* Et cum spiritu tuo.

O remus.

Deus, cui proprium est misereri semper, & parcere: suscipe deprecationem nostram: vt nos, & hūc famulum tuum, quos delictorum catena constringit, miseratio tuæ pietatis clementer absoluat.

Deus infirmitatis humanæ singulare præsidium, au-

Rit. Rom. N.

G

xlij

xilij tui super infirmum famulum tuum, ostende virtutem, ut ope misericordiae tuae adiutus, Ecclesiae tuae sanctae incolumis representari mereatur.

Concede hunc famulum tuum, quaesumus, Domine Deus, perpetua mentis, & corporis sanitate gaudere; & gloriosa beatae Mariae semper Virginis intercessione, a praesenti liberari tristitia, & aeterna perfrui laetitia. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Benedictio Dei omnipotentis, Patris **✠** & Filij, & Spiritus sancti descendat super te, & maneat semper. **℟.** Amē.

Deinde aspergat eum aqua benedicta.

Qui sequuntur Psalmi, & Evangelia cum precibus pro temporis etiam opportunitate, & aegrotantium pio desiderio, Sacerdotis arbitrio, dici poterunt. Psalmus, Domine ne in furore tuo arguas me, &c. in fine Gloria Patri. **S**icut erat. **ut supra** fol. 73. **℣.** Dominus vobiscum. **℞.** Et cum spiritu tuo.

℣. Sequentia sancti Evangelij secundum Matthaeum.
℞. Gloria tibi Domine.

Dum Sacerdos dicit. Sequentia sancti, &c. **faciat** signum crucis de more super se in fronte, ore, & in pectore, similiter super infirmum, si fuerit masculus, & is ob infirmitatem non potest se signare.

Si autem fuerit femina, dum Sacerdos se signat, illa per semetipsam in locis praedictis se signet, si potest; si vero non potest alia mulier eam signet, & hoc idem in sequentibus Evangelijis servetur. **Matth. 8.**

In illo tempore: Cū introisset Iesus Capharnaum, accessit ad eum Centurio rogans eum, & dicens: Domine

De Visitation. & cura Infirm. 91

mine puer meus iacet in domo paralyticus, & malè torquetur. Et ait illi Iesus: Ego veniam, & curabo eum. Et respondens Centurio ait. Domine non sum dignus, vt intres sub tectum meum, sed tantum dic verbo, & sanabitur puer meus. Nam & ego homo sum sub potestate cōstitutus, habens sub me milites, & dico huic, vade, & vadit, & alio, veni, & venit, & seruo meo: fac hoc, & facit. Audiens autem Iesus miratus est, & sequentibus se dixit: Amen dico vobis, non inuenit tantam fidem in Israel. Dico autem vobis, quod multi ab Oriente, & Occidente venient, & recumbent cum Abraham, Isaac, & Iacob in regno cælorum: filij autem regni eiiciuntur in tenebras exteriores: ibi erit fletus, & stridor dentiũ. Et dixit Iesus Centurioni: Vade, & sicut credidisti, fiat tibi. Et sanatus est puer in illa hora. O remus.

O Mnipotens sempiternus Deus, salus æterna credentium, exaudi nos pro infirmo famulo tuo **N** pro quo misericordiæ tuæ imploramus auxilium, vt reddita sibi sanitate, gratiarũ tibi in Ecclesia tua referat actiones. Per Christum Dominum nostrum. **Re.** Amen.

Psalmus 15.

C onserua me Domine, quoniam speraui in te: dixi Domino, Deus meus es tu, quoniam bonorum meorum non egess.

sanctis, qui sunt in terra eius: mirificauit omnes voluntates meas in eis.

Multiplicatæ sunt infirmitates eorum: postea accelerauerunt.

non congregabo cōuenticula eorum de sanguinibus:

nec memor ero nominum eorum per labia mea.

Dominus pars hereditatis meæ, & calicis mei: tu es qui restitues hereditatem meam mihi.

Funes ceciderunt mihi in præclaris: etenim hereditas mea præclara est mihi.

Benedicam Dominum, qui tribuit mihi intellectû: insuper, & vsque ad noctem increpuerunt me renes mei.

Prouidebam Dominum in cōspectu meo semper: quoniam à dextris est mihi, ne commouear.

Propter hoc lætatum est cor meum, & exultauit lingua mea: insuper & caro mea requiescet in spe.

Quoniam non derelinques animam meam in inferno: nec dabis sanctum tuum videre corruptionem.

Notas mihi fecisti vias vitæ, adimplebis me lætitia cum vultu tuo: delectationes in dextera tua vsque in finem.

Gloria Patri. **S**icut erat, &c. **✠** Dominus vobiscum.

✠ Et cum spiritu tuo.

✠ Sequentia sancti Euangelij secundum Marcum.

✠ Gloria tibi Domine.

Marc. 16.

In illo tempore: Recumbentibus vñdecim discipulis, apparuit illis Iesus, & exprobrauit incredulitatem eorum, & duritiam cordis, quia his, qui viderāt eum resurrexisse, non crediderunt. Et dixit eis: Euntes in mundum vniuersum, prædicate Euangelium omni creaturæ. Qui crediderit, & baptizatus fuerit, saluus erit: qui verò non crediderit, condemnabitur. Signa autem eos, qui crediderint, hæc sequentur. In nomine meo dæmonia eiicient: linguis loquentur nouis: serpentes tollent; & si mortiferum quid biberint, non eis

noce-

De Visitation. & cura infirm. 93

nocebit. Super agros manus imponent, & bene habebunt. O remus. Oratio.

Virtutum celestium Deus, qui ab humanis corporibus omnem languorem, & omnem infirmitatem præcepti tui potestate depellis: adesto propitius huic famulo tuo **N.** vt fugatis infirmitatibus, & viribus receptis, nomen sanctum tuum, instaurata protinus sanitate, benedicat. Per Christum Dominum nostrum. **R.** Amen.

Psalmus 19.

Exaudiat te Dominus in die tribulationis: protegat te nomen Dei Iacob.

Mittat tibi auxilium de sancto: & de Sion tueatur te.

Memor sit omnis sacrificij tui: & holocaustum tuum pingue fiat.

Tribuat tibi secundum cor tuum: & omne consilium tuum confirmet.

Lætabimur in salutari tuo: & in nomine Dei nostri magnificabimur.

Impleat Dominus omnes petitiones tuas: nunc cognoui quoniam saluum fecit Dominus Christum suum.

Exaudiet illum de cælo sancto suo: in potentatibus saluus dextera eius.

Hi in curribus, & hi in equis: nos autem in nomine Domini Dei nostri inuocabimus.

Ipsi obligati sunt, & ceciderunt: nos autem surreximus, & erecti sumus.

Domine saluum fac regem: & exaudi nos in die, qua inuocauerimus te.

Gloria Patri **R.** Dominus vobiscum. **R.** Et cum spiritu

tuo. *✠* Sequentia sancti Euangelij secundum Lucam.

✠ Gloria tibi Domine.

Luc. 4.

In illo tempore: Surgens Iesus de synagoga introiuit in Domum Simonis: socrus autem Simonis tenebatur magnis febribus: & rogauerunt illum pro ea. Et stans super illam imperauit febrim, & dimisit illam, & continuo surgens ministrabat illis. Cum autem sol occidisset, omnes qui habebant infirmos varijs languoribus, ducebant illos ad Iesum. At ille singulis manus imponens, curabat eos. *O remus.* *Oratio.*

Domine sancte, Pater omnipotens, æterne Deus, qui fragilitatem humanæ conditionis, infusa virtutis tuæ dignatione, confirmas, vt salutaribus remedijs pietatis tuæ corpora nostra, & mentes vegetentur: super hunc famulum tuum propitius intende, vt omni necessitate corporeæ infirmitatis exclusa, gratia in eo pristinae sanitatis perfectè reparetur. Per Christum Dominum nostrum. *✠* Amen. *Psalms 85.*

Inclina Domine aurem tuam, & exaudi me: quoniam inops & pauper sum ego.

Custodi animam meam, quoniam sanctus sum: saluum fac seruum tuum, Deus meus, sperantem in te.

Miserere mei Domine, quoniam ad te clamaui tota die: Iustificam animam serui tui, quoniam ad te Domine animam meam leuaui.

Quoniam tu Domine suavis & mitis: & multæ misericordiae omnibus inuocantibus te.

Auribus percipe Domine orationem meam: & intende voci deprecationis meæ.

De Visitat. & cura Infirmi.

95

In die tribulationis meæ clamaui ad te: quæ exaudisti me.

Non est similis tui in dijs Domine: & non est secundum opera tua.

Omnes gentes quascumque fecisti, veniet, & adorabunt coram te Domine: & glorificabunt nomen tuum.

Quoniam magnus es tu, & facies mirabilia: tu es Deus solus.

Deduc me Domine in via tua, & ingrediar in veritate tua: lætetur cor meum, ut timeat nomen tuum.

Confitebor tibi Domine Deus meus in toto corde meo: & glorificabo nomen tuum in æternum.

Quia misericordia tua magna est super me: & eruisti animam meam ex inferno inferiori.

Deus iniqui insurrexerunt super me, & synagoga potentium quæsierunt animam meam: & non proposuerunt te in conspectu suo.

Et tu Domine Deus miserator, & misericors: patiens, & multæ misericordiæ, & verax.

Respice in me, & miserere mei: da imperium tuum pueri tuo, & saluum fac filium ancillæ tuæ.

Fac mecum signum in bonum, ut videant qui oderunt me, & confundantur: quoniam tu Domine adiuuisti me, & consolatus es me. **Gloria Patri. Sicut erat.**

V. Dominus vobiscum. **R.** Et cum spiritu tuo.

V. Sequentia Sancti Euangelij secundum Ioannem.

R. Gloria tibi Domine.

Ioan. 5.

In illo tempore: Erat dies festus Iudæorum, & ascendit Iesus Ierosolymam. Est autem Ierosolymis probatica piscina, quæ cognominatur Hebraicè Bethesda, quinque porticus habens. In his iacebat multitudo ma-

gna languentium, cæcorum, claudorum, aridorum expectantium aquæ motum. Angelus autem Domini descendebat secundum tempus in piscinam, & mouebatur aqua. Et qui prior descendisset in piscinam post motionem aquæ, sanus fiebat à quacūque detinebatur infirmitate. Erat autem quidam homo ibi triginta, & octo annos habens in infirmitate sua. Hunc cum vidisset Iesus iacentem, & cognouisset, quia multum iam tempus haberet, dicit ei: Vis sanus fieri? Respondit ei languidus: Domine hominem non habeo, vt cum turbata fuerit aqua, mittat me in piscinam: dum venio enim ego, alius ante me descendit. Dicit ei Iesus: Surge, tolle grabatum tuum, & ambula. Et statim sanus factus est homo ille, & sustulit grabatum suum, & ambulabat. Erat autem Sabbatum in die illo. Dicebant ergo Iudæi illi, qui sanatus fuerat: Sabbatum est, non licet tibi tollere grabatum tuum. Respondit eis. Qui me sanum fecit, ille mihi dixit: Tolle grabatum tuum, & ambula. Interrogauerunt ergo eum: Quis est ille homo, qui dixit tibi: tolle grabatum tuum, & ambula? Is autem, qui sanus fuerat effectus, nesciebat, quis esset. Iesus autem declinauit à turba constituta in loco. Postea inuenit eum Iesus in templo, & dixit illi. Ecce sanus factus es: iam noli peccare, ne deterius tibi aliquid contingat.

Oremus.

Oratio.

Respice Domine famulum tuum in infirmitate sui corporis laborantem, & animam refoue, quam crea sti, vt castigationibus emendatus, continuò se sentiat tua medicina saluatum, Per Christum Dominum nostrum

nostrum. *R.* Amen.*Psalmus 90.*

Qui habitat in adiutorio Altissimi: in protectione Dei cæli commorabitur.

Dicet Domino, susceptor meus es tu, & refugium meum: Deus meus sperabo in eum.

Quoniam ipse liberauit me de laqueo venantium: & à verbo aspero.

Scapulis suis obūbrabit tibi: & sub pēnis eius sperabis.

Scuto circumdabit te veritas eius: non timebis à timore nocturno.

A sagitta volante in die, à negotio perambulāte in tenebris: ab incursu, & dæmonio meridiano.

Cadēt à latere tuo mille, & decem millia à dextris tuis: ad te autem non appropinquabit.

Verumtamen oculis tuis considerabis: & retributionē peccatorum videbis.

Quoniam tu es Domine spes mea: altissimum posuisti refugium tuum.

Non accedet ad te malum: & flagellum non appropinquabit tabernaculo tuo.

Quoniam Angelis suis mandauit de te: vt custodiāt te in omnibus vijs tuis.

In manibus portabunt te: ne forte offendas ad lapidem pedem tuum.

Super aspidem, & basiliscū ambulabis: & conculcabis leonem, & draconem.

Quoniam in me sperauit, liberabo eum: protegam eū, quoniam cognouit nomen meum.

Clamabit ad me, & ego exaudiam eum: cum ipso sum
in

in tribulatione, eripiam eum, & glorificabo eum.

Longitudine dierum replebo eum: & ostendam illi salutarem meum. **G**loria Patri. **S**icut erat.

Oremus.

Oratio.

OMnipotens sempiterne Deus, infirmitatem famulitui propitius respice, atque ad protegendum eum dexteram tuæ Maiestatis extende. Per Christum Dominum nostrum. **R.** Amen.

Completa Oratione ultima, Sacerdos imponat dexteram manum super caput infirmi, & dicat.

Super ægros manus imponent, & bene habebunt, Iesus Mariæ filius, mundi salus, & Dominus, meritis, & intercessione Sanctorum Apostolorum suorum Petri, & Pauli, & omnium Sanctorum, sit tibi clemens, & propitius. Amen.

Postea dicat, ψ. Dñs vobiscum. **R.** Et cum spiritu tuo.

ψ. Initium sancti Euangelij secundum Ioannem.

R. Gloria tibi Domine.

IN principio erat verbum, & verbū erat apud Deum, & Deus erat verbum. Hoc erat in principio apud Deum Omnia per ipsum facta sunt: & sine ipso factum est nihil, quod factum est, in ipso vita erat, & vita erat lux hominum: & lux in tenebris lucet, & tenebræ eam non comprehenderunt. Fuit homo missus à Deo, cui nomen erat Ioannes. Hic venit in testimonium, vt testimonium perhiberet de lumine, vt omnes crederent per illum, non erat ille lux, sed vt testimonium perhiberet de lumine. Erat lux vera, quæ illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. In mundo erat,

&

De Visitatione & cura infirmorum. 99

& mundus per ipsum factus est, & mundus eum non cognouit. In propria venit, & sui eum non receperunt. quotquot autem receperunt eum, dedit eis potestatem filios Dei fieri, his qui credunt in nomine eius, qui non ex sanguinibus, neque ex voluntate carnis, neque ex voluntate viri, sed ex Deo nati sunt. **Et verbum caro factum est,** & habitauit in nobis: & vidimus gloriam eius, gloriam quasi vnigeniti à Patre plenū gratiæ, & veritatis. **Deo gratias.**

Postea benedicens infirmum subiungat, dicens: Benedictio Dei omnipotentis Patris, **✝** & Filij, & Spiritus sancti descēdat super te, & maneat semper. **✝ Amē.**

Deinde alpergat eum aqua benedicta.

Si fuerint plures infirmi in eodem cubiculo, vel loco, preces, & orationes prædictæ dicantur super eos in numero plurali.

Quæ omnia etiam poterunt arbitrio Sacerdotis breuioræ fieri.

MODVS INVVANDI MORIENTES.

Ingauescente morbo Parochus infirmum frequentius visitabit, & ad salutem diligenter iuuare nō desinet: monebitque instante periculo se confestim vocari, ut in tempore præsto sit morienti; sumproq; sanctissimo Viatico, & sacra Vnctione adhibita, si periculum immineat, statim commendationis animæ officiū præstabit, de quo infra. Sed si tempus supperat, sequentia pietatis officia præstare poterit, si ita expedire iudicauerit pro conditione personæ.

Ac primò, si ægrotus indulgentiam legitima auctoritate

tate concessam consequi possit, eam illi reducat ad mentem, proponatque quid ad eam consequendam agi debeat: præsertim, ut contrito corde Sanctissimum nomen Iesu semel, vel sæpius inuocet.

Deinde hortetur infirmum, & excitet, ut dum mente viget, eliciat actus fidei, spei, & charitatis, aliarumque virtutum, nempe.

Vt firmiter credat omnes articulos fidei, & quidquid sancta Romana Ecclesia Catholica, & Apostolica credit, & docet.

Vt speret, Christum Dominum nostrum, pro sua immensa clementia, sibi fore propitiū, & merito eius Sanctissimæ Passionis, & per intercessionem Beatæ Mariæ, & omnium Sæctorum se vitam æternam consequuturū.

Vt toto corde diligit, & maximè diligere cupiat Dominum Deum ea dilectione, qua illum diligunt Beati, Sanctique omnes.

Vt ob amorem Dei doleat ex corde de omni offensa, qualitercumque contra Dominum Deum, & proximum commissa.

Vt ex corde ob amorem Dei parcat omnibus, qui sibi quoquo modo fuerint molesti, aut inimici.

Vt ab ijs veniam postulet, quos aliquando dictis, aut factis offendit.

Vt quem patitur dolorem, & morbi molestiam propter Deum in pœnitentiam peccatorum suorum patienter toleret.

Vt si Dominus sibi salutē corporis præstare dignabitur, proponat de cætero p viribus suis à peccatis cauere,

& eius mandata seruare.

Hortetur præterea, vt eo modo quo potest, saltem ex corde ita per interualla precetur.

Miserere mei Deus, secundum magnam misericordiam tuam.

In te Domine speraui: non confundar in æternum.

In manus tuas Domine commendo spiritum meum.

Redemisti me Domine Deus veritatis.

Deus in adiutorium meum intende: Domine ad adiuuandum me festina. Esto mihi Domine in Deum protectorem. Deus propitius esto mihi peccatori.

Dulcissime Domine Iesu Christe, per virtutem Sanctissimæ Passionis tuæ recipe me in numerum electorum tuorum.

Domine Iesu Christe, suscipe spiritum meum.

Maria mater gratiæ, Mater misericordiæ, Tu nos ab hoste protege, & hora mortis suscipe.

Sancte Angele Dei, mihi custos assiste. Omnes sancti Angeli, & omnes sancti intercedite pro me, & mihi succurrite.

Hæc, & his similia poterit prudens Sacerdos vulgari, vel Latino Sermone pro personæ captu morienti lugere.

Deinde sequentes Preces quanta poterit maiori deuotione dicat, admoneat que domesticos, & circumstantes vt simul orent pro moriente.

ORDO COMMENDATIONIS ANIMÆ.

Parochus ad decedentis animæ Commendationem accedens, Clericum saltem vnum, si potest, secum habe-

habeat, qui deferat vasculum aquæ benedictæ, suppel-
liceum, & stolam violaceam, quibus ipse Sacerdos an-
te infirmi cubiculum indutus. locum ingrediens dicat:
Pax huic domui, & omnibus habitantibus in ea.

Deinde aspergat ægrotum, lectum, & circumstantes
aquâ benedicta, dicens. **Asperges me Domine hyssopo, & mundabor, &c.**

Postea Saluatoris nostri Crucifixi imaginem ægroto
osculandam præbeat, verbis efficacibus cum ad spem
æternæ salutis erigens, ipsamque imaginem coram eo
ponat, ut illam aspiciens salutis suæ spem sumat.

Deinde accensa candela genibus flexis cum omnibus
circumstantibus breues Litanias deuote recitet, in hunc
modum.

K yrie eleison.	S anctæ Ioannes, ora.
C hriste eleison.	O mnes sancti Apostoli, &
K yrie eleison.	Euangelistæ, orate.
S ancta Maria, Ora pro eo.	O mnes sancti discipuli Do-
O mnes sancti Angeli, &	mini, orate.
Archægeli, Orate pro eo.	O mnes sancti Innocen-
S anctæ Abel, ora.	tes, orate.
O ischorus iustorum, orate.	S anctæ Stephane, ora.
S anctæ Abraham, ora.	S anctæ Laurenti, ora.
S anctæ Ioannes Baptista, ora.	O mnes sancti Martyres,
O mnes sancti Patriarchæ	orate pro eo.
& prophetæ, orate.	S anctæ Siluester, ora.
S anctæ Petre, ora.	S anctæ Gregori, ora.
S anctæ Paule, ora.	S anctæ Augustine, ora.
S anctæ Andrea, ora.	O mnes sancti Pontifices,
	&

Ordo Commendat. Animæ 103

& Confessores, orate.	Apœnis inferni, Libera.
Sancte Benedicte, ora.	Ab omni malo, Libera.
Sancte Franciscæ, ora,	Apotestate diaboli, Lib.
Omnes sancti Monachi, &	Per Natiuitatem tuâ, Lib.
Eremitæ, orate.	Per crucem, & Passionem
Sancta Maria Magdale-	tuam, Libera.
na, ora.	Per mortem, & sepulturâ
Sancta Lucia, ora.	tuam,
Omnes sanctæ Virgines,	Per gloriosam resurrectio
& Viduæ, orate.	nem tuam, Libera.
Omnes Sancti & Sanctæ	Per admirabilem Ascensio-
Dei, Intercedite pro eo.	nem tuam, Libera.
Propitius esto, Parce ei	Per gratiâ Spiritus sancti
Domine.	paracliti, Libera.
Propitius esto, Libera eû	In die iudicij, Libera.
Domine.	Peccatores, Te rogamus
Propitius esto, Libera.	audi nos.
Ab ira tua, Libera.	Vt ei parcas, Te rogamus,
Apericulo mortis, Libera.	Kyrie eleison. Christe elei
Amala morte, Libera.	son. Kyrie eleison.

Deinde cum in agone sui exitus anima anxietur, dicantur sequentes Orationes. Oratio.

Proficiſcere anima Christiana de hoc mundo, in nomine Dei Patris omnipotentis, qui te creauit: in nomine Iesu Christi filij Dei viui, qui pro te Passus est: in nomine Spiritus sancti, qui in te effusus est: in nomine Angelorum, & Archangelorum: in nomine Thronorum & Dominationum: in nomine Principatum & Potestatum: in nomine Cherubim, & Seraphim: in nomi-

in nomine Patriarcharum, & Prophetarum: in nomine
sanctorum Apostolorum, & Euangelistarum: in nomi-
ne sanctorum Martyrum, & Confessorum: in nomine
sanctorum Monachorum, & Eremitarum: in nomine
sanctarum Virginum, & omnium Sanctorum, San-
ctarum Dei: hodie sit in pace locus tuus, & habitatio
tua in sancta Sion. Per eundem Christum Dominum
nostrum. *℟.* Amen.

Oratio.

Deus misericors, Deus clemens, Deus, qui secun-
dum multitudinem miserationum tuarum pecca-
ta pœnitentium deles, & præteritorum criminum cul-
pas venia remissionis euacuas: respice propitius super
hunc famulum tuum *N.* & remissionem omnium pec-
catorum suorum tota cordis confessione poscentem de
precatus exaudi. Renoua in eo pijsissime pater, quidquid
terrena fragilitate corruptum, vel quidquid diabolica
fraude violatum est: & vnitati corporis Ecclesiæ mem-
brum redemptionis annecte. Miserere Domine gemitum,
miserere lacrymarum eius: & non habentem fi-
duciam, nisi in tua misericordia, ad tuæ sacramentum
reconciliationis admitte. Per Christum Dominum no-
strum. *℟.* Amen.

Commendo te omnipotentij Deo, charissime frater,
& ei, cuius es creatura, committo: vt cum humani-
tatis debitum morte interueniente persolueris, ad au-
ctorem tuum, qui te de limbo terræ formauerat, reuerta-
ris. Egredienti itaque animæ tuæ de corpore splendi-
dus Angelorum cœtus occurrat: iudex Apostolorum
tibi senatus adueniat: candidatorum tibi Martyrum
trium-

Ordo Commendat. Animæ. 105

triumphator exercitus obuiet: liliata rutilantiū te Confessorum turma circumdet: iubilantium te Virginum chorus excipiat: & beatę quietis in sinu Patriarcharum te cōplexus astringat: mitis atque festiuus Christi Iesu tibi aspectus appareat, qui te inter assistentes sibi iugiter interesse decernat. Ignoret omne quod horret in tenebris, quod stridet in flammis, quod cruciat in tormētis. Cedat tibi teterrimus satanas cum satellitibus suis: in aduentu tuo te comitantibus Angelis contremiscat, atque in æternę noctis chaos immane diffugiat. Exurgat De^o, & dissipentur inimici eius: & fugiant qui oderunt eum, à facie eius. Sicut deficit fumus, deficiat: sicut fluit cera à facie ignis, sic pereant peccatores à facie Dei: & iusti epulentur, & exultent in conspectu Dei. Cōfundantur igitur & erubescāt omnes tartarea legiones, & ministri satanę iter tuum impedire non audeant. Liberet te à cruciatu Christus, qui pro te crucifixus est. Liberet te ab æterna morte Christus, qui pro te mori dignatus est. Constituat te Christus filius Dei viui intra paradisi sui semper amœna virētia, & inter oues suas te verus ille Pastor agnoscat. Ille ab omnibus peccatis tuis te absoluat; atque ad dexteram suam in electorum suorum te sorte constituat. Redemptorem tuum facie ad faciē videas, & pręsens semper assistens, manifestissimam beatis oculis aspicias veritatem. Constitutus igitur inter agmina beatorum contemplationis diuinę dulcedine potiaris in sæcula sæculorum. ✠ Amen.

Oratio.

Suscipe Domine seruum tuum in locum sperandę sibi saluationis à misericordia tua. ✠ Amen.

Rit. Rom. N.

H

Libera

Libera Domine animam serui tui ex omnibus periculis inferni, & de laqueis pœnarum, & ex omnibus tribulationibus. *R. Amen.*

Libera Domine animã serui tui sicut liberaſti Enoch, & Eliam de communi morte mundi. *R. Amen.*

Libera Domine animam serui tui, sicut liberaſti Noe de diluuiο. *R. Amen.*

Libera Domine animam serui tui, sicut liberaſti Abraham de Vr Chaldæorum. *R. Amen.*

Libera Domine animam serui tui, sicut liberaſti Iob de passionibus suis. *R. Amen.*

Libera Domine animã serui tui, sicut liberaſti Isaac de hostia, & de manu patris sui Abraham. *R. Amen.*

Libera Domine animam serui tui, sicut liberaſti Lot de Sodomis, & de flamma ignis. *R. Amen.*

Libera Domine animam serui tui, sicut liberaſti Moysen de manu Pharaonis regis Ægyptiorum. *R. Amen.*

Libera Domine animam serui tui, sicut liberaſti Daniellem de lacu leonum. *R. Amen.*

Libera Domine animam serui tui, sicut liberaſti tres pueros de camino ignis ardentis, & de manu regis iniqui. *R. Amen.*

Libera Domine animam serui tui, sicut liberaſti Sufannam de falso crimine. *R. Amen.*

Libera Domine animam serui tui, sicut liberaſti Dauid de manu regis Saul, & de manu Goliæ. *R. Amen.*

Libera Domine animam serui tui, sicut liberaſti Petrum & Paulum de carceribus. *R. Amen.*

Et sicut beatissimam Theclam virginem & martyrem tuam

Ordo Commendat. Animæ. · 107

tuam de tribus atrocissimis tormentis liberaſti, ſic liberare digneris animam huius ſerui tui, & tecum facias in bonis congaudere celeſtibus. *Re.* Amen. **Oratio.**

Commendamus tibi Domine animam famuli tui **N.** precamurque te Domine Ieſu Chriſte, ſaluator mundi, vt propter quam ad terrā miſericorditer deſcendiſti, Patriarcharum tuorum ſinibus inſinuare non reſtuas. Agnoſce Domine creaturam tuam, non à dijs alienis creatam, ſed à te ſolo Deo viuo & vero: quia non eſt alius Deus præter te, & non eſt ſecundum opera tua. Lætifica Domine animam eius in conſpectu tuo, & ne memineris iniquitatum eius antiquarum, & ebrietatū, quas ſuſcitauit furor, ſiue feruor mali deſiderij. Licet enim peccauerit, tamen Patrem, & Filium, & Spiritū ſanctum non negauit, ſed credidit, & zelum Dei in ſe habuit, & Deū, qui fecit omnia, fideliter adorauit. **Oſo.**

Deliſta iuuentutis, & ignorantias eius, quaſumus, ne memineris Domine: ſed ſecundum magnam miſericordiam tuam memor eſto illius in gloria claritatiſ tuæ. Aperiantur ei cæli, collatentur illi Angeli. In regnum tuum Domine ſeruum tuum ſuſcipe. Suſcipiat eum ſanctus Michael Archangelus Dei, qui militiæ celeſtis meruit principatum. Veniant illi obuiam ſancti Angeli Dei, & perducant eum in ciuitatem celeſtem Ieruſalem. Suſcipiat eum beatus Petrus Apoſtolus, cui à Deo clauſes regni celeſtis tradita ſunt. Adiuet eum ſanctus Paulus Apoſtolus, qui dignus fuit eſſe vas electionis Intercedat p̄ eo ſanctus Ioannes electus Dei Apoſtolus, cui reuelata ſunt ſecreta celeſtia Orēt pro eo omnes

sancti Apostoli, quibus à Domino data est potestas ligandi atque soluendi. Intercedant pro eo omnes sancti & electi Dei, qui pro Christi nomine tormenta in hoc saeculo sustinuerunt: vt vinculis carnis exutus, peruenire mereatur ad gloriam regni caelestis: praestante Domino nostro Iesu Christo: Qui cum Patre & Spiritu sancto viuit & regnat in saecula saeculorum. *ps. Amen.*

Siverò diutius laborat anima, poterit legi super eum hoc Euangelium Sancti Ioannis.

Ioan. 17.

Subleuatis oculis in celum IESVS dixit. Pater veni hora, clarifica Filium tuum, vt Filius tuus clarificet te: Sicut dedisti ei potestatem omnis carnis, vt omne, quod dedisti ei, det eis vitam aeternam. Hæc est autem vita aeterna: Vt cognoscant te, solum Deum verum, & quem misisti Iesum Christum. Ego te clarificavi super terram: opus consummaui, quod dedisti mihi, vt faciam: & nunc clarifica me tu Pater apud te ipsum, claritate, quam habui, prius quam mundus esset, apud te. Manifestavi nomen tuum hominibus, quos dedisti mihi de mundo. Tui erant, & mihi eos dedisti: & sermonem tuum seruauerunt. Nunc cognouerunt, quia omnia, quæ dedisti mihi, abs te sunt: quia verba, quæ dedisti mihi, dedi eis: & ipsi acceperunt, & cognouerunt verè quia à te exiui, & crediderunt quia tu me misisti. Ego pro eis rogo: non pro mundo rogo, sed p̄ his, quos dedisti mihi, quia tui sunt: & mea omnia tua sunt, & tua mea sunt: & clarificatus sum in eis. Et iam non sum in mundo, & hi in mundo sunt, & ego ad te venio. Pater sancte, serua eos in nomine tuo, quos dedisti mihi: vt sint
vnum,

Vnum, sicut & nos. Cum essem cum eis, ego seruabam eos in nomine tuo. Quos dedisti mihi, custodiui: & nemo ex eis periit, nisi filius perditionis, vt Scriptura impleatur. Nunc autem ad te venio, & hæc loquor in mundo, vt habeant gaudium meum impletum in semetipsis. Ego dedi eis sermonem tuum, & mundus eos odio habuit, quia non sunt de mundo, sicut & ego non sum de mundo. Non rogo vt tollas eos de mundo, sed vt serues eos à malo. De mundo non sunt, sicut & ego non sum de mundo. Sanctifica eos in veritate. Sermo tuus veritas est. Sicut tu me misisti in mundum, & ego misi eos in mundum. Et pro eis ego sanctifico me ipsum: vt sint & ipsi sanctificati in veritate. Non pro eis autem rogo tantum, sed & pro eis, qui credituri sunt per verbum eorum in me: vt omnes vnum sint, sicut tu Pater in me, & ego in te, vt & ipsi in nobis vnum sint: vt credat mundus, quia tu me misisti. Et ego claritatem, quam dedisti mihi, dedi eis: vt sint vnum, sicut & nos vnum sumus. Ego in eis, & tu in me: vt sint consummati in vnum: & cognoscat mundus quia tu me misisti, & dilexisti eos sicut & me dilexisti. Pater, quos dedisti mihi, volo vt vbi sum ego, & illi sint mecum: vt videant claritatem meam, quam dedisti mihi: quia dilexisti me ante constitutionem mundi. Pater iuste, mundus te non cognouit. Ego autem te cognoui: & hi cognouerunt, quia tu me misisti. Et notum feci eis nomen tuum, & notum faciam: vt dilectio, qua dilexisti me, in ipsis sit & ego in ipsis.

Passio Dñi nostri Iesu Christi secundum Ioannem. Cap. 18.

In illo tempore: Egressus est Iesus, cum discipulis

fuis trans Torrentem Cedron, vbi erat hortus, in quē introiuit ipse, & discipuli eius. Sciebat autem & Iudas, qui tradebat eum, locum: quia frequenter Iesus conuenerat illuc cum discipulis suis. Iudas ergo cum accepisset cohortem, & à Pontificibus, & Pharisæis ministros, venit illuc cum laternis, & facibus, & armis. Iesus itaque sciens omnia, quæ ventura erant super eum, processit, & dixit eis: Quem quæritis? Responderunt ei: Iesum Nazarenum. Dicit eis Iesus: Ego sum. Stabat autem & Iudas, qui tradebat eum, cum ipsis. Vt ergo dixit eis: Ego sum: abierunt retrorsum, & ceciderunt in terram. Iterum ergo interrogauit eos: Quem quæritis? Illi autem dixerunt: Iesum Nazarenum. Respondit Iesus: Dixi vobis, quia ego sum: si ergo me quæritis, finite hos abire. Vt impleretur sermo, quem dixit: Quia quos dedisti mihi, non perdidici ex eis quemquam. Simon ergo Petrus habens gladium eduxit eum: & percussit pontificis seruum: & abscidit auriculam eius dexteram. Erat autem nomen seruo Malchus. Dixit ergo Iesus Petro: Mitte gladium tuum in vaginam. Calicē quem dedit mihi Pater, non vis vt bibam illum? Cohors ergo, & tribunus, & ministri Iudæorum comprehenderunt Iesum, & ligauerunt eum: & adduxerunt eum ad Annam primum. Erat enim socer Caiphæ, qui erat pontifex anni illius. Erat autem Caiphæ, qui consilium dederat Iudæis: Quia expedit, vnum hominem mori pro populo. Sequebatur autem Iesum Simon Petrus, & alius discipulus. Discipulus autem ille erat notus pontifici, & introiuit cum Iesu in atrium pontifi-

Ordo Commendat Animæ. III

cis. Petrus autem stabat ad ostium foris. Exiuit ergo discipulus alius, qui erat notus pontifici, & dixit ostiariæ: & introduxit Petrū. Dicit ergo Petro ancilla ostiariæ: Numquid & tu ex discipulis es hominis istius? Dicit ille: Non sum. Stabant autem serui, & ministri ad prunas: quia frigus erat, & calefaciebant se: erat autē cum eis & Petrus stans; & calefaciens se. Pontifex ergo interrogauit Iesum de discipulis suis, & de doctrina ei⁹. Respondit ei Iesus: Ego palam locutus sum mundo: ego semper docui in synagoga, & in templo, quo omnes Iudæi conueniunt: & in occulto locutus sū nihil. Quid me interrogas? interrogas eos, q̄ audierūt, quid locutus sim ipsis: ecce hi sciunt, quæ dixerim ego. Hæc autē cū dixisset, vnus assistens ministrorum dedit alapam Iesu, dicens: Sic respondens pontifici? Respondit ei Iesus: Si malè locutus sum, testimonium perhibe de malo: si autem benè, quid me cædis? Et misit eum Annas ligatum ad Caiphā pontificem. Erat autem Simon Petrus stans, & calefaciens se. Dixerunt ergo ei: Nūquid & tu ex discipulis eius es? Negauit ille, & dixit: Non sum. Dicit ei vnus ex seruis pontificis, cognatus eius cuius absceidit Petrus auriculam: Nonne ego te vidi in horto cum illo? Iterum ergo negauit Petrus: & statim gallus cantauit. Adducunt ergo Iesum à Caipha in prætorium. Erat autem mane: & ipsi non introierunt in prætorium, vt non contaminarentur, sed vt manducarent Pascha. Exiuit ergo Pilatus ad eos foras, & dixit: Quam accusationem assertis aduersus hominem hunc? Responderunt, & dixerunt ei: Si non esset hic malef-

Ator, non tibi tradidissē museum. Dixit ergo eis Pilatus: Accipite eum vos, & secundum legem vestram iudicate eum. Dixerunt ergo ei Iudæi: Nobis non licet interficere quemquam. Vt sermo Iesu impleretur, quem dixit: significans qua morte esset moriturus. Introiuit ergo iterum in prætorium Pilatus, & vocauit Iesum, & dixit ei: Tu es rex Iudæorum? Respondit Iesus: A temetipso hoc dicis, an alij dixerunt tibi de me? Respondit Pilatus: Numquid ego Iudæus sum? Gens tua, & Pontifices tradiderunt te mihi: quid fecisti? Respondit Iesus: Regnum meum non est de hoc mundo, si ex hoc mundo esset regnum meum, ministri mei vtique decertarent, vt non traderer Iudæis: nunc autē regnum meum non est hinc. Dixit itaque ei Pilatus: ergo rex es tu? Respondit Iesus. Tu dicis quia rex sum ego. Ego in hoc natus sum, & ad hoc veni in mundum vt testimonium perhibeam veritati: omnis, qui est ex veritate, audit vocem meam. Dicit ei Pilatus: Quid est veritas? Et cum hoc dixisset, iterum exiuit ad Iudeos, & dicit eis: Ego nullam inuenio in eo causam. Est autem consuetudo vobis, vt vnum dimittam vobis in Pascha: vultis ergo dimittam vobis regem Iudæorum? Clamauerunt ergo rursus omnes dicentes: Non hunc, sed Barabbam. Erat autem Barabbas latro. Tunc ergo apprehendit Pilatus Iesum, & flagellauit. Et milites plectentes coronam de spinis imposuerunt capiti eius, & veste purpurea circumdederunt eum. Et veniebant ad eum, & dicebant: Aue rex Iudæorum: & dabant ei alapas. Exiuit ergo iterum Pilatus foras, &
dicat

dicit eis: Ecce adduco vobis eum foras, vt cognoscatis
 quia nullam inuenio in eo causam. Exiuit ergo Iesus
 portans coronam spineam, & purpureum vestimentū.
 Et dicit eis: Ecce homo. Cum ergo vidissent eum Pō-
 tifices, & ministri clamabant, dicentes: Crucifige, cruci-
 ge eū. Dicit eis Pilatus: Accipite eum vos, & crucifigi-
 te: ego enim non inuenio in eo causam. Responderūt ei
 Iudæi: Nos legem habemus, & secundum legem debet
 mori, quia filium Dei se fecit. Cū ergo audisset Pilatus
 hunc sermonem, magis timuit. Et ingressus est præto-
 rium iterum: & dixit ad Iesum: Vnde es tu? Iesus autē
 responsum non dedit ei. Dicit ergo ei Pilatus: Mihi non
 loqueris? nescis quia potestatem habeo crucifigere te,
 & potestatem habeo dimittere te? Respondit Iesus: Nō
 haberes potestatem aduersum me vllam, nisi tibi datū
 esset deluper. Propterea q̄ me tradidit tibi: maius pecca-
 tum habet. Et exindē quærebat Pilatus dimittere eum.
 Iudæi autem clamabant dicentes: Si hunc dimittis, non
 es amicus Cæsaris. Omnis enim, qui se regem facit,
 contradicit Cæsari. Pilatus autem cum audisset hos ser-
 mones, adduxit foras Iesum, & sedit pro tribunali, in lo-
 co, qui dicitur Lithostrotos, Hebraicè autem Gabba-
 tha. Erat autem parasceue Paschæ, hora quasi sexta:
 & dicit Iudæis: Ecce rex vester. Illi autem clamabant:
 Tolle, tolle, crucifige eum. Dicit eis Pilatus: Regem
 vestrum crucifigam? Responderunt Pontifices: Non
 habemus Regem, nisi Cæsarem. Tunc ergo tradidit
 eis illum, vt crucifigeretur. Susceperunt autem Iesum,
 & eduxerunt. Et baiulans sibi crucem exiuit in eum,
 qui

qui dicitur Caluariae, locum, Hebraicè autem Golgotha: vbi crucifixerunt eum, & cum eo alios duos hinc & hinc, medium autem Iesum. Scripsit autem & titulum Pilatus: & posuit super crucem. Erat autem scriptum: Iesus Nazarenus, Rex Iudeorum. Hunc ergo titulum multi Iudæorum legerunt: quia prope ciuitatem erat locus, vbi crucifixus est Iesus: & erat scriptum Hebraicè, Græcè, & Latinè. Dicebant ergo Pilato Pontifices Iudæorum: Noli scribere, Rex Iudeorum, sed quia ipse dixit: Rex sum Iudeorum. Respondit Pilatus: Quod scripsi, scripsi. Milites ergo cum crucifixisset eum, acceperunt vestimenta eius, (& fecerunt quatuor partes: vnique militi partem) & tunicam. Erat autè tunica inconsutilis, desuper contexta per totum. Dixerunt ergo ad inuicem: Non scindamus eam, sed sortiamur de illa cuius sit. Vt Scriptura impleretur, dicens: Partiti sunt vestimenta mea sibi: & super vestem meam miserunt sortem. Et milites quidem hæc fecerunt. Stabat autem iuxta crucem Iesu Mater eius, & soror matris eius, Maria Cleophae, & Maria Magdalene. Cum vidisset ergo Iesus Matrem, & discipulum stantem, quem diligebat, dicit Matri suæ: Mulier ecce Filius tuus. Deinde dicit discipulo. Ecce Mater tua. Et ex illa hora accepit eam discipulus in sua. Postea sciens Iesus, quia omnia consummata sunt, vt consummaretur Scriptura, dixit: Sitio. Vas ergo erat positum aceto plenum. Illi autem spongiam plenam aceto, hyssopo circumponentes, obtulerunt ori eius. Cum ergo accepisset Iesus acetum, dixit: Consummatum est. Et inclinato capite tradidit
spiri-

Ordo Commendat. Animæ. 115

Spiritum. Iudæi ergo (quoniam Parasceue erat) vt non remanerent in cruce corpora sabbato (erat enim magnus dies ille Sabbati) rogauerunt Pilatum, vt frangeretur eorum crura, & tollerentur. Venerunt ergo milites, & primi quidem frugerunt crura, & alterius, qui crucifixus est cum eo. Ad Iesum autem cum venissent, vt viderunt eum iam mortuum, non frugerunt eius crura, sed vnus militum lancea latus eius aperuit, & continuo exiuit sanguis, & aqua. Et qui vidit testimoniū perhibuit & verum est testimonium eius. Et ille scit, quia vera dicit: vt & vos credatis. Facta sunt enim hæc vt Scriptura impleretur: Os non comminuetis ex eo. Et iterum alia scriptura dicit: Videbunt, in quem transfixerunt. Post hæc autem rogauit Pilatum Ioseph ab Arimathæa, (eo quod esset discipulus Iesu, occultus autem propter metum Iudeorum) vt tolleret corpus Iesu. Et permisit Pilatus. Venit ergo, & tulit corpus Iesu. Venit autem & Nicodemus, qui venerat ad Iesum nocte primum, ferens mixturam myrrhæ, & aloes, quasi libras centum. Acceperunt ergo corpus Iesu, & ligauerunt illud linteis cum aromatibus, sicut mos est Iudæis sepelire. Erat autem in loco, vbi crucifixus est, hortus: & in horto monimentum nouum, in quo nōdum quisquam positus erat. Ibi ergo propter Parasceuen Iudæorum, quia iuxta erat monumentum posuerunt Iesum.

Oratio ad Dominum Iesum Christum de singulis articulis passionis eius dicenda à moriente, vel ab alio pro eo.

✠. Adoramus te Christe, & benedicimus tibi. ✠. Quia

pci

per sanctam Crucem tuam redemisti mundum?

Deus, qui pro redemptione mundi voluisti nasci, circumcidi, à Iudæis reprobari, à Iuda traditore osculo tradi, vinculis alligari; sicut agnus innocens ad victimam duci, atque conspectibus Annæ, Caiphe, Pilati, & Herodis indecenter offerri; à falsis testibus accusari, flagellis, & opprobrijs vexari, sputis cōspui, spinis coronari, colaphis cædi, arundine percuti, facie velari, vestibus exui, cruci clavis affigi, in cruce leuari, inter latrones deputari, felle, & aceto potari, & lācea vulnerari. Tu Domine per has sanctissimas pœnas tuas, quas ego indignus recolo, & per sanctam crucem, & mortem tuam libera me (vel si alius dicit pro eo.) libera famulū tuum. **N.** à pœnis inferni, & perducere digneris, quò perduxisti latronem tecum crucifixum. Qui cum Patre, & Spiritu sancto viuis, & regnas in sæcula sæculorum. Amen.

Dici præterea possunt sequentes Psalmi. Psal. 117.

Confitemini Domino quoniam bonus: quoniam in sæcululum misericordia eius.

Dicat nunc Israel quoniam bonus: quoniam in sæculum misericordia eius.

Dicat nunc domus Aaron: quoniam in sæculum misericordia eius.

Dicant nunc qui timent Dominum: quoniam in sæculum misericordia eius.

Detribulatione inuocaui Dominum: & exaudiuit me in latitudine Dominus.

Dominus mihi adiutor: non timebo quid faciat mihi

homo.

Dominus mihi adiutor: & ego despiciā inimicos meos.

Bonum est cōfidere in Dño: quā confidere in homine.

Bonum est sperare in Domino: quā sperare in principibus.

Omnes gentes circuierunt me: & in nomine Domini, quia vltus sum in eos.

Circumdantes circumdederunt me: & in nomine Domini quia vltus sum in eos.

Circumdederunt me sicut apes, & exarserūt sicut ignis in spinis: & in nomine Domini quia vltus sum in eos.

Impulsus euersus sum vt caderem: & Dominus suscepit me.

Fortitudo mea, & laus mea Dominus: & factus est mihi in salutem.

Vox exultationis, & salutis: in tabernaculis iustorum.

Dextera Domini fecit virtutem, dextera Domini exaltauit me: dextera Domini fecit virtutem.

Non moriar, sed viuam: & narrabo opera Domini.

Castigans castigauit me Dominus: & morti non tradidit me.

Aperite mihi portas iustitiæ, ingressus in eas cōfitebor Domino: hæc porta Domini, iusti intrabunt in eam.

Confitebor tibi quoniam exaudisti me: & factus es mihi in salutem.

Lapidem, quem reprobaucrunt ædificantes: hic factus est in caput anguli.

ADño factū est istud: & est mirabile in oculis nostris.

Hæc est dies, quam fecit Dominus: exulemus, & late-

mur in ea.

O Domine saluum me fac, ò Domine bene prosperare, benedictus qui venit in nomine Domini.

Benidiximus vobis de domo Domini: Deus Dominus, & illuxit nobis.

Constituite diem solemnem in condensis: vsque ad cornu altaris.

Deus meus es tu, & confitebor tibi: Deus meus es tu, & exaltabo te.

Confitebor tibi quoniam exaudisti me: & factus es mihi in salutem.

Confitemini Dominio quoniam bonus: quoniã in sæculum misericordia eius. **G**loria Patri.

Psalmus 118.

Beatissimi immaculati in via: qui ambulant in lege Domini:

Beatissimi qui scrutantur testimonia eius: in toto corde exquirunt eum.

Non enim qui operantur iniquitatem: in vijs eius ambulauerunt.

Tu mandasti: mandata tua custodiri nimis.

Ntinam dirigantur viæ meæ: ad custodiendas iustificationes tuas.

Tunc non confundar: cum perspexero in omnibus mandatis tuis.

Confitebor tibi in directione cordis: in eo quod didici iudicia iustitiæ tuæ.

Iustificationes tuas custodiam: non me derelinquas vsquequaque.

Ordo Commendat. Animæ. 119

In quo corrigit adolescentior viam suam? in custodiendo sermones tuos.

In toto corde meo exquisiui te: ne repelles me à mandatis tuis.

In corde meo abscondi eloquia tua: vt nō peccem tibi.

Benedictus es Domine: doce me iustificationes tuas.

In labijs meis: pronunciaui omnia iudicia oris tui.

In via testimoniorum tuorum delectatus sum: sicut in omnibus diuitijs.

In mandatis tuis exercebor: & considerabo vias tuas.

In iustificationibus tuis meditabor: non obliuiscar sermones tuos. Gloria Patri.

Retribue seruo tuo, viuifica me: & custodiam sermones tuos.

Reuela oculos meos: & considerabo mirabilia de lege tua.

Incola ego sum in terra: non abscondas à me mandata tua.

Concupiuit anima mea desiderare iustificationes tuas: in omni tempore.

In crepasti superbos: maledicti qui declinant à mandatis tuis.

Aufer à me opprobrium, & contemptum: quia testimonia tua exquisiui.

Etenim federunt principes, & aduersum me loquebantur: seruus aut tuus exercebatur in iustificationib⁹ tuis.

Nam & testimonia tua meditatio mea est: & consilium meum iustificationes tuæ.

Alta sit pauimento anima mea: viuifica me secundū verbū

verbum tuum.

Vias meas enunciaui, & exaudisti me: doce me iustificationes tuas.

Viam iustificationum tuarum instrue me: & exercebor in mirabilibus tuis.

Dormitauit anima mea præ tædio: confirma me in verbis tuis.

Viam iniquitatis amoue à me: & de lege tua miserere mei.

Viam veritatis elegi: iudicia tua non sum oblitus.

Adhaesi testimonijs tuis Domine: noli me confundere.

Viam mandatorum tuorum cucuri: cum dilatasti cor meum. Gloria Patri.

Tres prae, & vtilis morientibus orationes, cum tribus Pater noster, & tribus Ave Maria, in agone mortis recitandæ, Primò dicitur. Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison. Pater noster. Ave Maria. Oratio.

Domine Iesu Christe, per tuam sanctissimam agoniam, & orationem, qua orasti pro nobis in monte Oliueti, quando factus est ludor tuus, sicut guttae sanguinis decurrentis in terram: obsecro te, ut multitudinem sudoris tui sanguinei, quæ præ timoris angustia copiosissimè pro nobis effudisti, offerre, & ostendere digneris Deo Patri omnipotenti contra multitudinem omnium peccatorum huius famuli tui. **R.** & libera eum in hac hora mortis suæ ab omnibus poenis, & angustijs, quas pro peccatis suis se timet meruisse. Qui cum Patre, & Spiritu sancto viuis, & regnas Deus in sæcula sæculorum. **A.** Amen. Secundò dicitur. Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison

Ordo Commendat. Animæ.

121

eleison. **Pater noster. Ave Maria.**

Oratio.

Domine Iesu Christe, qui pro nobis mori dignatus es in cruce, obsecro te, vt omnes amaritudines passionum, & penarum tuarū, quas pro nobis miseris peccatoribus sustinuisti in cruce, maximè in illa hora, quā do sanctissima anima tua egressa est de sanctissimo corpore tuo, offerre, & ostendere digneris Deo Patri omnipotenti pro anima huius famuli tui **N.** & libera eum in hac hora mortis ab omnibus penis, & passionibus, quas pro peccatis suis se timer meruisse. Qui cū Patre, & Spiritu sancto viuis, & regnas Deus in sæcula sæculorū. **Re.**

Amen. Tertiò dicitur. Kyrie eleison. Christe eleison.

Kyrie eleison. Pater noster. Ave Maria. Oratio.

Domine Iesu Christe, qui per os Prophetę dixisti: In charitate perpetua dilexi te, ideo attraxi te miserans tui: obsecro te, vt eandem charitatē tuā, quæ te de cælis in terram ad tolerandas omnium passionum tuarum amaritudines attraxit, offerre; & ostēdere digneris Deo Patri omnipotenti pro anima huius famuli tui **N.** & libera eum ab omnibus passionibus, & pœnis, quas pro peccatis suis timet se meruisse. Et salua animam eius in hac hora exitus sui. Aperi ei ianuam vitæ, & fac eum gaudere cū Sanctis tuis in gloria æterna. Et tu pijsissime Domine Iesu Christe, qui redemisti nos pretiosissimo sanguine tuo, miserere animæ huius famuli tui, & eam introducere digneris ad semper virentia, & amœna loca Paradisi, vt viuat tibi amore indiuisibili, qui à te, & ab electis tuis numquam separari potest. Qui cum Patre, & Spiritu sancto viuis, & regnas Deus in sæcula sæcu-

Rit. Rom. N.

I

lorum.

lorú. *R.* Amen.

IN EXPIRATIONE.

Cum verò tempus expirandi institerit, tunc maxime ab omnibus circumstantibus flexis genibus vehementer orationi instandú est. Ipse verò moriens si potest, dicat: vel si non potest assistens, siue Sacerdos, per clara voce pronunciet: Iesu, Iesu, Iesu. Quod, & ea, quę sequuntur, ad illius aures, si videbitur, etiá sepius repetat.

In manus tuas Domine cōmendo spiritum meum. Domine Iesu Christe suscipe spiritum meum. Sancta Maria ora pro me. Maria mater gratię, mater misericordię, tu me ab hoste protege, & hora mortis suscipe.

Tunc ubi viger pia consuetudo, pulsetur campana parochialis ecclesię aliquibus ictibus ad significandum fidelibus in vrbe, vel loco, aut extra in suburbanis existentibus instantem mortem expirantis ægroti, ut pro Deum rogare possint.

Egressa anima de corpore, statim dicatur
hoc responsum.

Subuenite Sancti Dei, occurrere Angeli Domini; Suscipientes animam eius, Offerentes eam in conspectu Altissimi. *V.* suscipiat te Christus, qui vocauit te, & in sinum Abrahamę Angeli deducant te. *R.* Suscipientes animam eius, offerentes eam in cōspectu Altissimi. *V.* Requiem æternā dona ei Domine. *R.* Et lux perpetua, &c. Offerentes eam in conspectu Altissimi. *K* yrie eleison. *C*hriste eleison. *K* yrie eleison. *P*ater noster. *V.* Et ne nos inducas in tentationem. *R.* Sed libera nos a malo. *V.* Requiem æternam dona ei Domine. *R.* Et lux perpetua

Ordo Commendat. Animæ.

123

petua luceat ei. ✠ A porta inferi. ✠ Erue Domine animam eius. ✠ Requiescat in pace. ✠ Amen. ✠ Domine exaudi orationem meam. ✠ Et clamor meus ad te veniat. ✠ Dominus vobiscum. ✠ Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Tibi Domine commendamus animam famuli tui **N.** vt defunctus seculo tibi viuat, & quæ per fragilitatem humanæ conuersationis peccata commisit, tu venia misericordissimæ pietatis absterge. Per Christum Dominum nostrum.

Interim detur campanæ signum transitus defuncti pro loci consuetudine, vt audientes pro eius anima Deum precentur. Deinde corpus de more honestè compositum loco decenti cum lumine collocetur; ac parua crux super pectus inter manus defuncti ponatur: aut vbi crux desit, manus in modum crucis componantur; interdumq; aspergatur aqua benedicta, & interim donec efferatur, qui adsunt, siue Sacerdotes, siue alij orabunt pro defuncto.

DE EXEQVIIS.

Secras ceremonias, ac ritus, quibus ex antiquissima traditione, & filiorum Pontificum institutis sancta Mater Ecclesia Catholica in filiorum suorum exequiis uti solet, tamquam vera religionis mysteria, Christianæque pietatis signa, & fidelium mortuorum saluberrima suffragia, Parochi summo studio servare debent, atque visu retinere.

His itaque præstandis, quæ par est modestia, ac deuotione ita se habebunt, ut ad defunctorum salutem simulque ad viuorum pietatem, quemadmodum verè sunt, non ad quæstum eiusmodi ritus sancti instituti esse videantur.

Nullum corpus sepeliatur, præsertim si mors repentina fuerit, nisi post debitum temporis interuallum, ut nullus omnino de morte relinquitur dubitandi locus.

Quod antiquissimi est instituti, illud quantum fieri poterit, retineatur, ut Missa præsentem corpore defuncti pro eo celebretur, antequam sepultura tradatur.

Si quis die festo sit sepeliendus, Missa propria pro defunctis præsentem corpore celebrari poterit, dum tamen Conuentualis Missa, & officio diuina non impediuntur, magnaue diei celebritas non obstat.

Caueant omnino Parochi, alijque Sacerdotes, ne sepultura, vel exequiarum, seu annularij mortuorum officij causa, quicquam paciscantur, aut tamquam pretium exigant: Sed ijs eleemosynis contenti sint, quæ aut probata consuetudine dari solent aut Ordinarius constituerit. Neque permittant, ut pallia, aut alia altaris ornamenta ad ornatum feretri, vel tumbarum adhibeantur.

Cum autem antiquissimi ritus Ecclesiastici sit, cereos accensos in exequiis, & funeribus de ferre, caueant item ne eiusmodi ritus omittatur, ac ne quid auarè, aut indignè in eo committatur.

Pauperes verò quibus mortui nihil, aut ita parum superest, ut proprijs impensis, humari non possint gratis omnino sepeliantur; ac debita lumina suis impensis si opus fuerit adhibeant Sacerdotes, ad quos defuncti cura pertinet; vel aliqua pia Confraternitas si fuerit, iuxta loci consuetudinem.

potest,

Vbi viget antiqua consuetudo sepeliendi mortuos in cœmeterijs retineatur, & vbi fieri potest, restituatur; at verò cui locus sepulturæ dabitur in ecclesia, humi tantum detur. Cadavera autem prope altaria non seveliantur.

Sepulchra Sacerdotum, & Clericorum cuiuscumque ordinis, vbi fieri potest, à sepulchris laicorum separata sint; ac decentiori loco sita; atque ita vbi commodum fuerit, vt alia pro Sacerdotibus, alia pro inferioris ordinis Ecclesiæ ministris parata sint.

Sacerdos, aut cuiusvis ordinis Clericus defunctus vestibus suis quotidianis cõmunibus vsque ad talarem vsque inclusiue; tum desuper sacro vestitu sacerdotali, vel clericali, quæ ordinis sui ratio deposcit, indui debet. Sacerdos quidem super talarem vestem, amictu, alba, cingulo, manipulo, stola, & casula, seu planeta violacea sit indutus.

Diaconus verò induatur amictu, alba, cingulo, manipulo, stola, super humerum, sinistrum, quæ sub axilla dextra annectatur, & Dalmatica violacea.

Subdiaconus autem amictu, alba, cingulo, manipulo, & tunicella.

Alij præterea inferiorum ordinum Clerici superpelliceo supra vestem talarem ornari debent, singuli prædicti cum tonsura ac birretis suis.

Nullum porro cauer perpetuæ sepulturæ traditum ex vlla cuiusvis Ordinis ecclesia asportari liceat, nisi de licentia Ordinarij.

Laici cadaver, quolibet generis, aut dignitatis titulo præditus ille fuerit, Clerici ne deferant, sed laici.

Corpora defunctorum in ecclesia ponenda sunt pedibus versus altarem maius, vel si cõduntur in Oratorijs; aut Cappellis ponantur cum pedibus versus ad illarum altaria, quod etiam pro situ, & loco fiat in sepulchro. Presbyteri verò habeant caput versus altare.

Ceterum nemo Christianus in communione fidelium defunctus extra ecclesiam, aut cœmeterium ritè benedictum sepeliri debet. Sed si necessitas cogat ex aliquo euentu aliquando ad tempus aliter fieri: curetur, vt quatenus fieri poterit, corpus in locum sacrum quamprimum transferatur, & interim semper crux capiti illius apponi debet, ad significandum illum in Christo quiescere.

Quibus non licet dari Ecclesiasticam sepulturam.

Ignorare non debet Parochus, qui ab ecclesiastica sepultura ipso iure sunt excludendi; ne quemquam ad illam contra sacrorum Canonum decreta vnquam admittat.

Negatur igitur ecclesiastica sepultura Paganis, Iudæis, & omnibus infidelibus, Hæreticis, & eorum fautoribus: Apollatis à Christiana fide; Schismaticis, & publicis excommunicationis maiori excommunicatione; Interdictis nominatim; & ijs, qui sunt in loco interdicto, eo durante.

Se ipsos occidentibus ob desperationem, vel iracundiam (non tamen si ex infamia id accidat) nisi ante mortem dederint signa pœnitentiæ.

Morientibus in duello, etiam si ante obitum dederint pœnitentiæ signa.

Manifestis, & publicis peccatoribus, qui sine pœnitentia perierunt.

Iis, de quibus pub icè constat, quod semel in anno non susceperint Sacramenta Cõfessionis, & communionis in Pascha, & absque vlllo signo contritionis obierunt.

Infantibus inortuis absque baptismo.

Vbi verò in prædictis casibus dubium occurrerit, Ordinarius consulatur.

Exequiarum Ordo.

Constituto tempore, quo corpus ad Ecclesiam deferendum est, conuocetur Clerus, & alij, qui funeri interesse debent, & in parochialem, vel in aliam ecclesiam iuxta loci consuetudinem, ordine conueniant; ac datis certis campana signis, eo modo, & ritu quo in soloco fieri solet, Parochus indutus superpelliceo, & stola nigra, vel etiam pluviali eiusdem coloris, Clerico præferente crucem, & alio aquam benedictam, ad domum de facili cum alijs procedit: distribuitur cerei, & accenduntur interititia, mox ordinatur processio, præcedentibus laicorum Confraternitatibus, si adsint; tum sequitur Clerus regularis,

laris, & secularis per ordinem, binique procedunt, prælata Cruce, deuotè Psalmos, ve in
fra decantantes, Parocho præcedente feretrum cum luminibus, inde sequuntur alij funus
comitantes, & pro defuncto Deum ritè deprecantes sub silentio.

Parochus verò antequàm cadauer efferatur, illud asper-
git aqua benedicta, mox dicit Antiphonā, Si iniquita-
tes, & Psal. De profundis clamaui, &c. in fine, Requie
æternam dona ei Domine, & lux perpetua luceat ei.
repetit Antiph. totam. Si iniquitates, &c. Deinde cada-
uer effertur, parochusq. de domo procedens statim gra-
ui voce intonat Antiphonam. Exultabunt Domino;
& Cantores inchoant Psalmum. Misere mei Deus
secundum magnam, &c. Clero alternatim prosequen-
te; ac si longitudo itineris postulauerit, dicuntur Psalmi.
Graduales. Ad Dominum cum tribularer clamaui. vel
alij Psalmi ex officio mortuorum, & in fine cuiusq. Psalmi
inducitur; Requiem æternam dona ei Domine, &c.
qui Psalmi deuotè, distinctè, grauique voce recitari de-
bent usque ad Ecclesiam.

Ad ingressum ecclesiæ repetitur Antiphona. Exul-
tabunt Domino ossa humiliata. Deinde ecclesiam in-
gressi, cantant Resp. Cantore incipiente, & Clero alter-
natim respondente, videlicet.

De Exequijs.

127

Vb ueni te Sancti Dei

b

oc cur rite An geli Do

mini, Su sci pi en tes a nimam

e ius, O ffe rentes e am

in con te tu Al tis si mi.

v. Su sci pi at te

Christus qui

vo ca uit te: & in sinum Abrahæ

de du cant te.

Su sci r *conty**angeli*

* Re qui em æter nam do na
 e i Do mine Et lux per pe-
 tu a lu ce at c i.
 O fferentes.

Deposito feretro in medio Ecclesiæ, ita ut defuncti pe-
 des si fuerit laicus, sint versus altare maius, si vero fuerit
 Sacerdos, ut dictum est, caput sit versus ipsū Altare: &
 cereis accēsis circa corpus, statī, nisi quid impediat, ut
 infra monebitur, dicatur officium mortuorum, cum tri-
 bus nocturnis, & laudib⁹, ut infra ponitur; & duo ex cle-
 ro incipiāt absolute Inuitatoriū. Regē cui omnia viuūt
 venite adoremus, & reperitur à clero. Regē, cui oīa; & c.
 Psal. V enite exultemus, & c. & duplicatur Antiphonæ.
 Ad finem Officij post Añam Cantici Benedictus, & c.
 Ego sū resurrectio, dicitur P ater noster. secreto. Et ne
 nos inducas in tentationem. Sed libera nos à malo.
 * A porta inferi. Erue Domine animā eius. * Re-
 quiescat in pace. Amen. Domine exaudi oratio-
 nem

nem meam. *℣.* Et clamor meus ad te veniat.

℣. Dominus vobiscum. *℣.* Et cum spiritu tuo.

O remus.

Oratio.

Absolue, quæsumus, Domine, animam famuli tui ab omni vinculo delictorum, vt in resurrectionis gloria inter Sanctos, & electos tuos resuscitatus respiret Per Christum Dominum nostrum. *℣.* Amen.

Dum in officio dicuntur Laudes, Sacerdos cum ministris paratur ad celebrandam Missam solemnem pro defuncto, si tempus congruens fuerit, vt in die depositionis in Missali Romano.

Finita Missa, Sacerdos, deposita casula, seu planeta, & manipulo, accipit pluuiale nigri coloris, & Subdiaconus accipit crucem, & accedit ad feretrum, & se sistit ad caput defuncti cū cruce medius inter duos Acolythos, seu cerosetarios cū candelabris, & candelis accensis: & omnes alij de clero veniūt ordinatim in gradu suo cum candelis accensis, & stant in circuitu feretri: tū sequitur Sacerdos cū Diacono, & assistente, alijsq; ministris, & facta reuerētia altari, sistit se cōtra crucem ad pedes defuncti, retrō astātibus ei à sinistris duob⁹ Acolythis vno cum thuribulo, & nauicula incēsi, altero cū vase aquæ benedictæ, & alperiorio, & Acolycho, seu Clerico tenē telum, absolutē dicit sequentem Orationem.

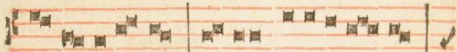
Non intres in iudicium cum seruo tuo Domine, quia nullus apud te iustificabitur homo, nisi per te omnium peccatorū ei tribuatur remissio. Non ergo eū, quæsumus, tua iudicialis sentētia premat, quem tibi vera supplicatio fidei Christianæ commendat: sed gratia
tua

tua illi succurrente, mereatur euadere iudiciū ultionis,
qui dū viueret insignitus est signaculo Sanctæ Trinita-
tis; qui uiuis, & regnas in sæcula sæculorum. *Ps. Amen.*

*Deinde cantore incipiente, clerus circumstans cantat
sequens Responsorium.*

I bera me Do mi ne, de

morte æ ter na in die i l la tremen da.

Quādo, cæ li mo uendi sunt, & ter ra.

Dum ve neris iu di-

ca re se cu lum per i guem.

Tremens factus sum ego, & ti me o, dū

discussio vene rit, atque ven tu ra ira.

Quando

De Exequijs.

131

Quando cæli mouendi sunt, & terra.

✠ Dies illa, dies ira, calamitatis,

& miseria, dies magna, & ma-

ravel de.

Dum ve-

neris.

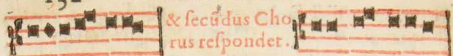
✠ Requiem æternam

donec i Domine, & lux perpetua luceat

ei. ✠ Li bera me.

Dum cantatur prædictum responsorium, Sacerdos, Acolytho seu Diacono ministrante, accipit incensum de nauicula, & ponit in thuribulum, & finito responso-rio, Cantor cum primo Choro dicit.

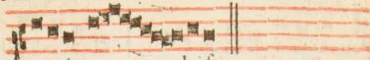
Kyrie

Kyrie e leison.

Christee leison.

Deinde omnes simul dicunt.

Kyrie e leison.

Mox Sacerdos dicit alta voce, *Pater noster, &c.* & secreto dicitur ab omnibus; & ipse interim accipit à Diacono, vel Acolytho asperforium aquę benedicta, & facta profunda inclinatione Cruci, quę est ex aduerso, Diacono, seu ministro genuflectente, & fimbrias pluuialis subleuante: circumiens feretrum (si transit ante Sacramentum genuflectit) aspergit corpus defuncti, deinde reuersus ad locum suum, Diacono ministrante, accipit thuribulum, & eodem modo circuit feretrum, & corpus incensat, vt asperferat: postea reddito thuribulo, ei a quo acceperat, stans in loco suo, Acolytho seu alio ministro tenente librum apertum antese, dicit. ✠ Et ne nos inducas in tentationē. ✠ Sed libera nos à malo. ✠ A porta inferi. ✠ Erue Dñe animam eius. ✠ Requiescat in pace. ✠ Amē. ✠ Domine exaudi orationem meam. ✠ Et clamor meus ad te veniat. ✠ Dñs vobiscum. ✠ Et cum spiritu tuo. Oremus. Oratio.

Deus, cui proprium est misereri semper, & parcere, te supplices exoramus pro anima famuli tui
Nquam hodie de hoc seculo migrare iussisti, vt non tradas eam in manus inimici, neque obliuiscaris in finem, sed iubeas eam à sanctis Angelis suscipi, & ad patriam

De Exequijs.

133

triam Paradisi perducere, ut quia in te sperauit, & credit, non pœnas inferni sustineat, sed gaudia sempiterna possideat. Per Christum Dominum nostrum.
R. Amen.

Si defunctus fuerit Sacerdos, in Oratione dicatur: pro anima famuli tui Sacerdotis, quam hodie, &c.

Finis Oratione, corpus defertur ad sepulchrum, si tunc deferendum sit, & dum portatur, Clerici cantant Antiphonam.

I N pa ra di sum de du cāt te An ge li in

tuo aduen tu suscipiant te Martyres, & perdu-

cant te in ci ui ta tem sāctam Ie ru sa lem.

Chorus Ange lo rum te su sci pi at, & cū La za ro

quodam pau pe re æ ter nam ha be as re qui em.

Cum autem peruenerit ad sepulchrum, si nō est benedictum, Sacerdos illud benedicit dicens hāc orationē.

Ore-

Oremus.

DEus, cuius miseratione animæ fidelium requiescunt, hunc tumulum benedicere dignare, eique Angelum tuum sanctum deputa custodem, & quorum quarumque corpora hic sepeliuntur, animas eorum ab omnibus absolue vinculis delictorum, ut in te semper cum Sanctis tuis sine fine latentur. Per Christum Dominum nostrum. *℟.* Amen.

Dicta Oratione, Sacerdos aqua benedicta aspergat, deinde incenset corpus defuncti, & tumulum.

Quod si corpus tunc ad sepulturam non deferatur, omisso responso, In Paradisum, &c. & benedictione sepulchri, si iam est benedictum, prosequatur officium, ut infra, quod numquam omittitur, & intonet Antiphonam.

*& dicitur
Canticum
Benedictus.*
Ego sum resurrectio.

Evo vae.

Et repetitur
Antiphona.

Ego sum resurrectio & vita, qui
credit in me, etiam si mortuus fuerit, viuet,

& omnis, qui vivit, & credit in me, non morietur

rie tur in æ ter num.

Postea Sacerdos dicit: Kyrie eleif. **Christe** eleif. **Kyrie** eleif. **Pater noster.** **interim corpus aspergit.** **¶** Et ne nos inducas in tentationē. **℟.** Sed libera nos à malo. **¶** A porta inferi. **℟.** Erue Dñe animā ei⁹ **¶** Requiescat in pace. **℟.** Am̃. **¶** Dñe exaudi orationē meā. **℟.** Et clamor me⁹ ad te veniat. **¶** Dñs vobiscū. **℟.** Et cū spū tuo. **Oremus.**

FAc, quęsumus Domine, hanc cum seruo tuo defuncto, **vel** famula tua defuncta misericordiam, vt factorum suorum in pœnis non recipiat vicem, qui, **vel** quę tuam in votis tenuit voluntatem, vt sicut hic eum, **vel** eam vera fides iunxit fidelium turmis, ita illic eū, **vel** eam tua misericordia societ Angelicis choris. Per Christū Dominum nostrum. **℟.** Amen. **¶** Requiem æternā dona ei Domine. **℟.** Et lux perpetua luceat ei. **¶** Requiescat in pace. **℟.** Amen. **¶** Anima eius, & animæ omnium fidelium defunctorum per misericordiam Dei requiescant in pace.

Deinde a sepultura in ecclesiam, vel in sacristiam reuertentes dicant sine cantu Antiph. Si iniquitates, **cum Psalmo.** De profundis, &c. Requiem æternam dona eis Domine, &c.

Si verò ob rationabilem causam, videlicet ob tēporis angustiam, vel aliorum funerum instantem necessitatem, prædictum officium mortuorum cum tribus nocturnis, & laudibus dici non potest; depositum in ecclesia
fers-

feretro cum corpore, dicatur saltem primum nocturnum cū laudibus, vel etiam sine laudibus, maximè ubi eiusmodi viget consuetudo, incipiendo ab Inuitatorio. Regem cui omnia viuunt, Venite, &c. Et postea omnia alia dicantur, quæ supra præscripta sunt dicenda post officium mortuorum, & Missam.

Quod si etiam ea fuerit temporis angustia, vel alia vrgens necessitas, vt vnum nocturnum cum laudibus dici non possit, aliæ prædictæ preces, & suffragia numquā omittantur.

Missæ verò, si hora fuerit cōgruens, ritu pro defūctis, vt in die obitus præsentē corpore non omittatur, nisi obster magna diei solemnitas, aut aliqua necessitas aliter suadeat, & post Missam fiat vt supra.

O F F I C I U M

DEFVNCTORVM.

Dicitur in Choro in die depositionis, & alijs diebus pro temporis opportunitate, & Ecclesiarum consuetudine, vt supra dictum est. In die verò depositionis, & tertio, septimo, & anniuersario, duplicatur Antiph. Et in fine Psalmorum dicitur: Requiem æternam dona eis Domine, & lux perpetua luceat eis. Etiam si pro vno tantum fiat Officium.

Ad Vesperas absolurè incipiatur ab Antiphona.

Placbo Domino. E v o v a c.

Psalm.

Officium Defunctorum.

137

Psalmus 114.

Dilexi, quoniam exaudiet Dominus vocem orationis meae.

Quia inclinavit aurem suam mihi: & in diebus meis inuocabo.

Circumdederunt me dolores mortis: & pericula inferni inuenerunt me.

Tribulationem & dolorem inueni: & nomen Domini inuocaui.

O Domine libera animam meam: misericors Dominus & iustus, & Deus noster misereatur.

Custodiens paruulos Dominus: humiliatus sum, & liberauit me.

Conuertere anima mea in requiem tuam: quia Dominus benefecit tibi.

Quia eripuit animam meam de morte: oculos meos à lacrymis, pedes meos à lapsu.

Placebo Domino: in regione viuentium.

Requiem æternam.

Antiphona. Placebo Domino in regione viuentium.

Antiphona. Hei mihi. Evoy a e.

Psalmus 119.

Ad Dominum cum tribularer clamaui: & exaudivit me.

Rit. Rom. N.

K

Domi-

Domine libera animam meam à labijs iniquis: & à lingua dolosa.

Quid detur tibi, aut quid apponatur tibi: ad linguam dolosam?

Sagittæ potentis acutæ: cum carbonibus desolatorijs.

Hec mihi, quia incolatus meus prolongatus est, habitavi cum habitantibus Cedar: multum incola fuit anima mea.

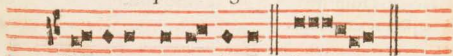
Cum his qui oderunt pacem, eram pacificus: cum loquebar illis, impugnabant me gratis.

Antiphona. Hei mi hi Do mi ne: quia in-

co la tus meus pro longa rnis est.

Añã Dominus cu sto ditte. Ev o va e.

Pfal. 120.

Leuavi oculos meos in montes: vnde veniet auxilium mihi.

Auxilium meum à Domino: qui fecit cælum & terram.

Non det in commotionem pedem tuum: neque dormitet qui custodit te.

Ecce nõ dormitabit, neq. dormiet: qui custodit Israel.

Dominus custodit te: Dominus protectio tua super ma-

num

sum dexteram tuam.

Per diem sol non uret te: neque luna per noctem.

Dominus custodit te ab omni malo: custodiat animam tuam Dominus.

Dominus custodiat introitum tuum, & exitum tuum: ex hoc nunc & usque in seculum.

Antiphona. Dominus custodit te ab omni malo:

custodiat animam tuam Dominus.

Antiphona. Si iniquitates. Evov a c.

Psalmus 129.

De profundis clamaui ad te Domine: Domine exaudi vocem meam.

Fiant aures tuae intendentes: in vocem deprecationis meae.

Si iniquitates observaueris Domine: Domine quis sustinebit?

Quia apud te propitiatio est: & propter legem tuam sustinuit te Domine.

Sustinuit anima mea in verbo eius: speravit anima mea in Domino.

Ac custodia matutina usque ad noctem: speret Israel in

Domino.

Quia apud Dominum misericordia: & copiosa apud eum redemptio.

Et ipse redimet Israel: ex omnibus iniquitatibus eius.

Antiphona. Si iniquitates obseruaue ris

Domine: Domine quis sustinebit?

Antiphona. Opera. Evovae.

Psalmus 137.

Confitebor tibi Domine in toto corde meo: quoniam audisti verba oris mei.

In conspectu Angelorum psallam tibi: adorabo ad templum sanctum tuum, & confitebor nomini tuo.

Super misericordia tua & veritate tua: quoniam magnificasti super omne, nomen sanctum tuum.

In quacumque die inuocauero te, exaudi me: multiplicabis in anima mea virtutem.

Confiteantur tibi Domine omnes reges terræ: quia audierunt omnia verba oris tui.

Et cantent in vijs Domini: quoniam magna est gloria Domini.

Quoniam excelsus Dominus, & humilia respicit: & alta à longe

Officium Defunctorum.

141

alonge cognoscit.

Si ambulauero in medio tribulationis, uiuificabis me:
& super iram inimicorum meorum extendisti manum
tuam, & saluum me fecit dextera tua.

Dominus retribuet pro me: Domine misericordia tua
in saeculum, opera manuum tuarum ne despicias.

Requiem æternam: dona eis Domine.

Et lux perpetua luceat eis.

Antiphona. Opera manuum tuarum Domine

ne despicias.

V. Audiui uocem de caelo dicentem mihi.

R. Beati mortui qui in Domino moriuntur.

**Ad Magni-
ficat, Anti-
phona**

Om ne. Evovae.

Magnificat:
anima mea
&c. ut intra.

Antiphona.

Om ne quod dat mihi pa-

K 3

ter,

Sequentes preces dicuntur flexis genibus, similiter, & ad Laudes. Pater noster. lect. v. Et ne nos inducas in tentationem. R. Sed libera nos à malo.

Psalmus 145.

Lauda anima mea Dominum, laudabo Dominum in vita mea: psallam Deo meo quamdiu fuero.

Nolite confidere in principibus: in filiis hominum, in quibus non est salus.

Exibit spiritus eius, & reuertetur in terram suam: in illa die peribunt omnes cogitationes eorum.

Beatus cuius Deus Iacob adiutor eius, spes eius in Domino Deo ipsius: qui fecit cælum, & terram, mare, & omnia quæ in eis sunt.

Qui custodit veritatem in sæculum, facit iudicium iniuriam patientibus: dat escam esurientibus.

Dominus soluit cõpeditos: Dominus illuminat cecos.

Dominus erigit elisos: Dominus diligit iustos.

Dominus custodit aduenas, pupillum & viduam suscipiet: & vias peccatorum disperdet.

Regnabit Dominus in sæcula, Deus tuus Sion: in generationem & generationem.

Requiem æternam dona eis Domine, &c.

A por-

Officium Defunctorum.

143

✠ A porta inferi. ✠ Erue Domine animam eius.

✠ Requiescat in pace. ✠ Amen.

✠ Domine exaudi orationem meam.

✠ Et clamor meus ad te veniat.

✠ Dominus vobiscum. ✠ Et cum spiritu tuo.

In die depositionis Defuncti.

Oratio.

Absolve, quæsumus Domine, animam famuli tui; **vel** famulæ tuæ, vt defunctus, **vel** defuncta sæculo tibi viuat: & quæ per fragilitatem carnis humana cōuersatione commisit, tu venia misericordissimæ pietatis absterge. Per Christum. ✠ Amen.

Vcl

Deus, cui proprium est misereri semper, & parcere; te supplices exoramus pro anima famuli tui **N. vel** famulæ tuæ, quā hodie de hoc sæculo migrare iussisti: vt non tradas eam in manus inimici, neq. obliuiscaris in finem: sed iubeas eam à sanctis Angelis suscipi, & ad patriā Paradisi perducī: vt quia in te sperauit, & credidit, non pœnas inferni sustineat, sed gaudia æterna possideat. Per Christum. ✠ Amen.

In die tertio, septimo, & trigesimo depositionis defuncti. Oratio.

Quæsumus Domine, vt animæ famuli tui **N. vel** famulæ tuæ cuius depositionis diem tertium, **vel** septimum, **vel** trigesimum commemoramus, sanctorum, arque electorum tuorum largiri digneris cōfortium: & rorem misericordiæ tuæ perennem infundas. Per Christum Dominum nostrum.

✠ Amen.

In anniuersario.

Oratio.

D Eus indulgentiarum, Domine, da animæ famuli tui, *vel* famulæ tuæ, *vel* animabus famulorum, famularumque tuarum, cuius, *vel* quorum anniuersarium depositionis diem commemoramus, refrigerij sedem, quietis beatitudinem, & luminis claritatem. Per Christum Dominum nostrum. *v.* Amen.

Aliæ Orationes diuersæ pro defunctis.

Pro Summo Pontifice defuncto. Oratio.

D Eus, qui inter summos Sacerdotes famulum tuum *N.* ineffabili tua dispositione connumerari voluisti: præsta quæsumus, vt qui vnigeniti Filij tui vices in terris gerebat, Sanctorum tuorum Pontificum consortio perpetuo aggregetur. Per eundem Christum Dominum nostrum. *v.* Amen.

Pro defuncto Episcopo.

Oratio.

D Eus, qui inter Apostolicos Sacerdotes famulum tuum Pontificali fecisti dignitate vigere, præsta quæsumus; vt eorum quoque perpetuo aggregetur consortio. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Si fuerint plures dicatur in numero plurali.

Pro Episcopo Cardinali defuncto dicatur: famulum tuum *N.* Episcopum Cardinalem pontificali fecisti, dignitate, &c.

Pro Presbytero Cardinali dicatur: famulum tuum *N.*

Presbyterum Cardinalem Sacerdotali fecisti, &c.

Pro Diacono autem Cardinali dicitur Oratio. Inclina Domine,

quæ habetur paulo infra, hoc modo. Vt animam famuli tui *N.* Diaconi Cardinalis, quam de hoc

hoc seculo, &c.

Pro defuncto Sacerdote.

Oratio.

Deus, qui inter apostolicos Sacerdotes, famulum tuum Sacerdotali fecisti dignitate vigere, presta quæsumus, ut eorum quoque perpetuo aggregetur confortio.

Vel Oratio.

Presta quæsumus Domine, ut anima famuli tui **N.** Sacerdotis, quem in hoc sæculo commorantem sacris muneribus decorasti, in cælesti sede gloriosa semper exaltet. Per Christum Dominum nostrum.

Pro vno defuncto.

Oratio.

Incлина Domine aurem tuam ad preces nostras, quibus misericordiam tuam supplices deprecamur, ut animam famuli tui, quam de hoc sæculo migrare iussisti, in pacis, ac lucis regione constituas, & sanctorum tuorum iubeas esse consortem. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Pro vna defuncta.

Oratio.

Quæsumus Domine, pro tua pietate miserere animæ famulæ tuæ: & à contagijs mortalitatis exutam in æternæ saluationis partem restitue. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Pro defunctis fratribus, propinquis, & benefactoribus.

Deus veniæ largitor, & humanæ salutis amator: quæsumus elementiam tuam, ut nostræ congregationis fratres, propinquos, & benefactores, qui ex hoc seculo transierunt: beata Maria semper Virgine intercedente

te cum omnibus Sanctis tuis, ad perpetuæ beatitudinis consortium peruenire concedas. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Pro fidelibus defunctis generalis oratio.

Fidelium Deus, omnium conditor, & redemptor, animabus famulorum, famularumq. tuarum, remissionem cunctorum tribue peccatorum: ut indulgentiam, quam semper optauerunt, pijs supplicationibus consequantur. Qui viuus, & regnas in sæcula sæculorū.

✠ Amen. ✠ Requiem æternam dona eis Domine.

✠ Et lux perpetua luceat eis. ✠ Requiescant in pace.

✠ Amen.

AD MATVTINVM,

Inuitatorium.

Regem cu i omni a vi uant:

Chorus repetit.

Regem, &c.

Veni te ado re mus.

Psalmus 94.

Eni te exultemus Do mino, iu bi le-

mus Deo salu tari nostro: præ oc cu pe mus fa-
ciem

Officium Defunctorum.

147

cjem eius in confessi o ne, & in psalmi iubile-

mus e i. *R* egem.

Q uo ni am Deus ma gnus Do mi nus, &

rex ma gnus su per omnes deos: quo ni am

non repellet Dominus plebem suā, quia in

manu eius sunt omnes fines ter ræ, & al ti tu-

dines montiū ipse cōspicit. *V* e ni te.

Q uoniam ip si us est ma re, & ipse fe cit il-

Iud,

laud, & aridam fundaverunt manus eius:

Veni te adoremus, & procidamus ante Deum

ploremus coram Domino qui fecit nos, quia ip-

se est Dominus Deus noster: nos autem populus

eius, & oves pascuæ eius. *R*egem.

*H*odie si vocemur audieris,

noli te obdurare coram tua, si cut

in exacerbatione secundum diem

ten-

ren ta ti o nis in de ser to: vbi ten ta -

uerunt me patres vestri, proba ue ruunt,

& viderunt ope ra mea. **V** enite.

Qua dra gin ta annis proximus fu i genera -

ti o ni huic, & dixi, semper hi errant cor -

de: ipsi verò non co gnouerunt vi as meas,

quibus iuravi in i ra me a, si intro ibunt in

requiem meam.

Regem.

Requie

Requiem æ ternam do na e is Domine &
 lux perpe tua luceat e. is. *V*enire.
*R*e gem cui omnia viuunt. *V*enite adoremus.
Antiphona. Di rige. *E*voa e.

Psalmus 5.

Verba mea auribus percipe Domine: intellige clamorem meum.

Intende voci orationis meæ: rex meus, & Deus meus.

Quoniam ad te orabo: Domine, mane exaudies vocem meam.

Mane adstabo tibi, & videbo: quoniam non Deus volens iniquitatem tu es.

Neque habitabit iuxta te malignus: neque permanent iniusti ante oculos tuos.

Odisti omnes, qui operantur iniquitatem: perdes omnes, qui loquuntur mendacium.

Virum sanguinum & dolosum abominabitur Dominus: ego autem in multitudine misericordiæ tuæ.

Officium Defunctorum.

151

Intrabo in domum tuam: adorabo ad templum sanctum tuum in timore tuo.

Domine deduc me in iustitia tua: propter inimicos meos dirige in conspectu tuo viam meam.

Quoniam non est in ore eorum veritas: cor eorum vanum est.

Sepulchrum patens est guttur eorum, linguis suis dolose agebant: iudica illos Deus.

Decidant à cogitationibus suis, secundum multitudinem impietatum eorum expelle eos: quoniam irritaverunt te Domine.

Et latentur omnes, qui sperant in te: in æternum exultabunt, & habitabis in eis.

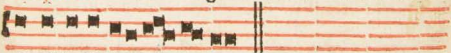
Et gloriabuntur in te omnes, qui diligunt nomen tuum: quoniam tu benedices iusto.

Domine, ut scuto bonæ voluntatis tuæ: coronasti nos.

Requiem æternam.

Antiphona. Di rige Do mi ne Deus meus

in cōspectu tuo vi am meam.

Antiphona. Convertere Domine. E vo a e.

Psal-

Domine, ne in furore tuo arguas me: neque in ira tua corripas me.

Miserere mei Domine, quoniam infirmus sum: sana me Domine, quoniam conturbata sunt ossa mea.

Et anima mea turbata est valde: sed tu Domine usquequo?

Conuertere Domine, & eripe animam meam: saluum me fac propter misericordiam tuam.

Quoniam non est in morte: qui memor sit tui: in inferno autem quis confitebitur tibi?

Laboraavi in gemitu meo, lauabo per singulas noctes lectum meum: lacrymis meis stratum meum rigabo.

Turbatus est à furore oculus meus: inueteraui inter omnes inimicos meos.

Discedite à me omnes qui operamini iniquitatem: quoniam exaudiuit Dominus vocem fletus mei.

Exaudiuit Dominus deprecationem meam: Dominus orationem meam suscepit.

Erubescant, & conturbentur vehementer omnes inimici mei: conuertantur & erubescant valde & ociter.

Requiem æternam.

Antiphona. Conuertere Domine, & eripe

animam meam: quoniam non est in morte,
qui

qui memor sit tui

Antiphona. Nequando. **Evovae.** **Psalm. 7.**

Domine Deus meus, in te speravi: saluum me fac ex omnibus persequentibus me, & libera me.

Nequando rapiat ut leo animam meam: dum non est qui redimat, neque qui saluum faciat.

Domine Deus meus, si feci istud: si est iniquitas in manibus meis.

Si reddidi retribuentibus mihi mala: decidam merito ab inimicis meis inanis.

Persequatur inimicus animam meam, & comprehendat, & conculcet in terra vitam meam: & gloriam meam in pulverem deducat.

Rexurge Domine in ira tua: & exaltare in finibus inimicorum meorum.

Etexurge Domine Deus meus in præcepto quod mandasti: & synagoga populorum circumdabit te.

Et propter hanc in altum regredere: Dominus iudicat populos.

Iudica me Domine secundum iustitiam meam: & secundum innocentiam meam super me.

Consumetur nequitia peccatorum, & diriges iustum: scrutans corda & renes Deus.

Iustum adiutorium meum à Domino: qui saluos facit

Rit. Rom. N.

L

rectos

rectos corde.

Deus iudex iustus, fortis, & patiens: numquid irascitur per singulos dies?

Nisi conuersi fueritis, gladium suum vibrabit: arcum suum tetendit, & parauit illum.

Et in eo parauit vasa mortis: sagittas suas ardentibus effecit.

Ecce parturit iniustitiam: concepit dolorem, & peperit iniquitatem.

Lacum aperuit, & effodit eum: & incidit in foueam quam fecit.

Conuertetur dolor eius in caput eius: & in verticem ipsius iniquitas eius descendet.

Confitebor Domino secundum iustitiam eius: & psallam nomini Domini Altissimi.

Requiem æternam: dona eis Domine.

Et lux perpetua luceat eis.

Antiphona. Ne quãdo rapiat vt le o a mam

me am, dum non est qui re di mat, neque qui

saluum faciat. **A** por ta in fe ri.

Officium Defunctorum.

155

Re. Erue Do mi ne ani mase orum.

Pater noster. totum secreto.

Lectiones leguntur sine Absolutione, & Benedictionibus, & Titulo. *Leccio j.* *Job. 7. c*

PArce mihi Domine: nihil enim sunt dies mei. Quid est homo, quia magnificas eum? aut quid apponis erga eum cor tuum? Visitas eum diluculo, & subito probas illum. Usquequo non parcis mihi nec dimittis me, ut glutiam salivam meam? Peccaui: quid faciam tibi, o custos hominum? Quare posuisti me contrarium tibi, & factus sum mihi metipsi gravis? Cur non tollis peccatum meum, & quare non auferis iniquitatem meam? Ecce nunc in pulvere dormiam, & si mane me quaesieris, non subsistam.

Lectiones terminantur sine Tu autē. vel alia cōclusionē.

Re. Cre do quod redēptor me us vi uir,

& in nouissimo di e de ter ra surre-

ctu rus sum: Et in car neme a vi-

L 2 debo

Et in carne.

Lectio ij.

Iob. 10.

Tædet animam meam vitæ meæ: dimittam aduersum me eloquium meum. Loquar in amaritudine animæ meæ, dicam Deo: Noli me condemnare. Indica mihi, cur me ita iudices? Numquid bonum tibi videtur, si calumnieris me, & opprimas me opus manuum tuarum, & consilium impiorum adiuues? Numquid oculi carnei tibi sunt, aut sicut videt homo, & tu videbis? Numquid sicut dies hominis dies tui, & anni tui sicut humana sunt tempora, vt quæras iniquitatem meam, & peccatum meum scruteris? Et scias quia nihil impium fecerim, cum sit nemo qui de manu tua posset eruere.

Officium Defunctorum.

157

Re. Qui La za rú re su sei ta sti à monu-
mento fœtidum: *T*ue is Domine dona requiẽ,
& locum indulgen tiæ. *✠* Qui vēturus es
iu di ca re vi uos & mōr tu os, & sæculum
per i guem. *T*ue is.

Lectio iij.

Job 10. b

MAnus tuæ Domine fecerunt me, & plasmauerunt
me totum in circuitu, & sic repẽte præcipitas me?
Memento quẽso, quod sicut lutũ feceris me, & in pulue
rem reducẽs me. Nõ ne sicut lac mulstisti me, & sicut ca
seum me coagulasti? Pelle & carnib⁹ vestisti me, ossib⁹
& nervis compegisti me. Vitam & misericordiam tri
buiisti mihi, & visitatio tua custodiuit spiritum meum.

✠. Domine, quãdo ve neris iu di ca re terrã?

L 3

vbi

ubi me abscondam à vultu irati tui?

Quia peccaui nimis in vita mea.

Commissa mea paueſco, & ante te erubescō:

dum veneris iudicare, noli me condemnare.

Quia peccaui. Requiem eternam dona eis

Domine: & lux perpetua luceat

eis.

Quia peccaui.

IN SECVNDO NOCTVRNO.

Antiphona.

In loco pascuæ

Evovæ.

Psal.

Officium Defunctorum.

159

Psalmus 12.

Dominus regit me, & nihil mihi deerit: in loco pascuæ ibi me collocauit.

Super aquam refectiois educauit me: animam meam conuertit.

Deduxit me super semitas iustitiæ: propter nomen suum.

Nam, & si ambulauero in medio umbræ mortis, non timebo mala: quoniam tu mecum es.

Virga tua, & baculus tuus: ipsa me consolata sunt.

Parasti in conspectu meo mensam: aduersus eos qui tribulant me.

Impinguasti in oleo caput meum: & calix meus inebrians quàm præclarus est!

Et misericordia tua subsequetur me: omnibus diebus vitæ meæ.

Et vt inhabitem in domo Domini: in longitudinem dierum. **R**equiem æternam.

Antiphona. In loco pascuæ ibi me collocauit.

Antiphona. Delicta. Evovae.

Psalmus 24.

Ad te Domine leuaui animam meam: Deus meus in te confido, non erubescam.

Neque irrideant me inimici mei: etenim vniuersi, qui sustinent te, non confundentur.

L 4

Col.

Confundantur omnes iniqui agentes: superuacue:

Vias tuas Domine demonstra mihi: & semitas tuas edoce me.

Dirige me in veritate tua, & doce me: quia tu es Deus saluator meus, & te sustinui tota die.

Reminiscere miserationum tuarum Domine: & misericordiarum tuarum, quæ à sæculo sunt.

Delicta iuuentutis meæ: & ignorantias meas ne memineris.

Secundum misericordiam tuam memento mei tu: propter bonitatem tuam Domine.

Dulcis, & rectus Dominus: propter hoc legem dabit delinquentibus in via.

Diriget mansuetos in iudicio: docebit mites vias suas

Vniuersæ viæ Domini misericordia & veritas: requirẽtibus testamentum eius, & testimonia eius.

Propter nomen tuum Domine propitiaberis peccato meo: multum est enim.

Quis est homo qui timet Dominum? legem statuit ei in via, quam elegit.

Anima eius in bonis demorabitur: & semen eius hereditabit terram.

Firmamentum est Dominus timentibus eum: & testamentum ipsius, vt manifestetur illis.

Oculi mei semper ad Dominum: quoniam ipse euellet de laqueo pedes meos.

Respice in me, & miserere mei: quia vnicus & pauper sum ego.

Tribulationes cordis mei multiplicatæ sunt: de necessi-

rati-

Officium Defunctorum.

161

atibus meis erue me.

Vide humilitatem meam & laborem meum: & dimitte
vniuersa delicta mea.

Respice inimicos meos, quoniam multiplicati sunt: &
odio iniquo oderunt me.

Custodi animam meam, & erue me: non erubescam
quoniam speraui in te.

Innocentes & recti adheferunt mihi: quia sustinui te.

Libera Deus Israel: ex omnibus tribulationibus suis.

Requiem æternam.

Antiphona. De li cta iuuentutis meæ, & igno-

ranti as me as ne memineris Do mine.

Antiphona. Credo vide re. E v o v i a c.

Psalmus 26.

Dominus illuminatio mea, & salus mea: quem ti-
mebo?

Dominus protector viæ meæ: à quo trepidabo?

Dû appropiant super me nocētes: vt edât carnes meas.

Qui tribulant me inimici mei: ipsi infirmati sunt, &
ceciderunt.

Si consistant aduersum me castra: non timebit cor
meum

meum.

Si exurgat aduersum me praelium: in hoc ego sperabo.

Vnam petij à Domino, hanc requiram: vt inhabitem in domo Domini omnibus diebus vitæ meæ.

Vt videam voluptatē Domini: & visitem templum eius.

Quoniam abscondit me in tabernaculo suo: in die malorum protexit me in abscondito tabernaculi sui.

In petra exaltauit me: & nunc exaltauit caput meum super inimicos meos.

Circuiui, & immolaui in tabernaculo eius hostiam vociferationis: cantabo, & psalmum dicam Domine.

Exaudi Domine vocem meam, qua clamaui ad te: miserere mei, & exaudi me.

Tibi dixit cor meum, exquisiuit te facies mea: faciem tuam Domine requiram.

Ne auertas faciem tuam à me: ne declines in ira à seruo tuo.

Adiutor meus esto: ne derelinquas me, neque despicias me Deus salutaris meus.

Quoniam pater meus, & mater mea dereliquerunt me: Dominus autem assumpsit me.

Legem pone mihi Domine in via tua: & dirige me in semitam rectam propter inimicos meos.

Ne tradideris me in animas tribulantium me: quoniam insurrexerunt in me testes iniqui, & mentita est iniquitas sibi.

Credo videre bona Domini: in terra viuentium.

Expecta Dominum, viriliter age: & confortetur cor tuum sustine Dominum. **R**equiem æternam.

Anti-

Officium Defunctorum.

163

Antiphona.

Credo vide re bona Domini in

ter ra vi ven ti um.

Collocet eos Dominus cum principi bus.

Cum principibus populi su i.

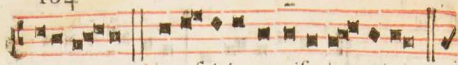
Pater noster. *totum secreto.*

Lectio iiii.

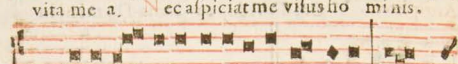
Iob. 13. d.

Responde mihi: quantas habeo iniquitates & peccata, scelera mea & delicta ostende mihi. Cur faciem tuam abscondis, & arbitraris me inimicum tuum? Contra folium, quod vento rapitur, ostendis potentiam tuam, & stipulam siccam persequeris. Scribis enim contra me amaritudines, & consumere me vis peccatis adolescentie mee. Posuisti in nervo pedem meum, & observasti omnes semitas meas, & vestigia pedum meorum considerasti. Qui quasi putredo consumendus sum, & quasi vestimentum quod comeditur à tinea.

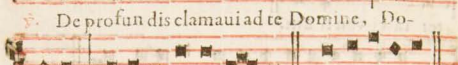
Memento me i De us, quia venturus est
vita

vita me a. **N**ec aspiciat me visus hominis.

R. De profundis clamaui ad te Domine, Do-

mine exaudi vocem meam. **N**ec aspiciat.

Lectio quinta.

Iob 14.

Homo natus de muliere, breui viuens tempore, repletur multis miserijs. Qui quasi flos egreditur & conteritur, & fugit velut umbra, & numquam in eodem statu permanet. Et dignum ducis super huiusmodi aperire oculos tuos, & adducere eum tecum in iudicium? Quis potest facere mundum de immundo conceptum femine? nonne tu qui solus es? Breues dies hominis sunt, numerus mensium eius apud te est: constituisti terminos eius, qui prateriri non poterun. Recede paululum ab eo, ut quiescat donec optata veniat, sicut mercenarij dies eius.

R. Hei mihi Domine, quia peccavi

iniquis in vita mea: quid faciam mi-

fer? vbi fu gi am, ni si ad te Deus me us?

Mi se re re me i, dum ve ne ris in no-

uis si mo di c.

A nima mea turbata est val de, sed tu

Domine succurre e i. **M** i se re re.

Leſtio vj.

Iob 14. c

Q Vis mihi hoc tribuat, vt in inferno protegas me, & abſcōdas me, donec pertrāſeat furor tuus, & conſti-
tuas mihi tēpus, in quo recorderis mei? Putas ne mortu-
us homo rursū viuat? Cūctis dieb⁹, quib⁹ nūc milito, ex-
pecto donec veniat immutatio mea. Vocabis me, & ego
reſpōdebo tibi: operi manuū tuarū poriges dexterā. Tu
quidē gres⁹ meos dinumerasti: sed parce peccatis meis.

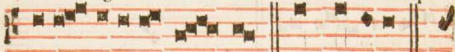
R. Ne recorde ris pec ca ta mea Do mi ne,
Dum

Dū veneris iudica re sculū per ignem.

ψ. Di rige Domine De us me us in conspe-

ctu o vi am me am. **D**um veneris.

ψ. Re quiem eternam dona e is Domine: & lux

perpe tua lu ceat e is. **D**um veneris.

IN TERTIO NOCTVRNO.

Antiphona.

Complaceat. E v o v a e.

Psalmus 39.

EXpectans expectaui Dominum: & intendit mihi.

Et exaudiuit preces meas: & eduxit me de lacum miseriae, & de luto facis.

Et statuit super petram pedes meos: & direxit gressus meos.

E

Officium Defunctorum.

167

Et immisit in os meum canticum nouum : carmen Deo nostro .

Videbunt multi , & timebunt : & sperabunt in Domino .

Beatus vir , cuius est nomen Domini spes eius : & non respexit in vanitates , & insanias falsas .

Multa fecisti tu Domine Deus meus mirabilia tua : & cogitationibus tuis non est qui similis sit tibi .

Annuntiaui , & locutus sum : multiplicati sunt super numerum .

Sacrificium , & oblationem noluisti : aures autem perfecisti mihi .

Holocaustum & pro peccato non postulasti : tunc dixi , Ecce venio .

In capite libri scriptum est de me , vt facerem voluntatem tuam : Deus meus volui , & legem tuam in medio cordis mei .

Annunciaui iustitiam tuam in ecclesia magna : ecce labia mea non prohibebo , Domine tu scisti .

Iustitiam tuam non abscondi in corde meo : veritatem tuam , & salutare tuum dixi .

Non abscondi misericordiam tuam , & veritatem tuam : à concilio multo .

Tu autem Domine ne longe facias miserationes tuas à me : misericordia tua , & veritas tua sèper susceperunt me .

Quoniam circumdederunt me mala , quorum non est numerus : comprehenderunt me iniquitates meæ & nō potui vt viderem .

Multiplicatæ sunt super capillos capitis mei : & cor meum dereliquit me .

Com-

Complaceat tibi Domine, vt eruas me: Domine ad adiuuandum me respice.

Confundantur & reuereantur simul qui quærent animam meam: vt auferant eam.

Conuertantur retrorsum, & reuereantur: qui volunt mihi mala.

Ferant confestim confusionem suam: qui dicunt mihi, Euge, euge.

Exultent, & lætentur super te omnes quærentes te: & dicant semper, Magnificetur Dominus, qui diligunt salutare tuum.

Ego autem medicus sum, & pauper: Dominus sollicitus est mei.

Adiutor meus, & protector meus tu es: Deus meus ne tardaueris.

Requiem æternam.

Antiphona.

Complaceat tibi Domine, vt eri-

pias me: Domine ad adiuuandum me respice.

Antiphona.

Sana Domine. E u o v a e.

Beatus qui intelligit super egenum & pauperem: in die mala liberabit eum Dominus.

Domi

Dominus conseruet eum, & viuificet eum, & beatum faciat eum in terra: & non tradat eum in animam inimicorum eius.

Dominus opem ferat illi super lectum doloris eius: vniuersum stratum eius versasti in infirmitate eius.

Ego dixi, Domine miserere mei: sana animam meam, quia peccaui tibi.

Inimici mei dixerunt mala mihi: Quando morietur, & peribit nomen eius?

Et si ingrediebatur vt videret, vana loquebatur: cor eius congregauit iniquitatem sibi.

Egrediebatur foras: & loquebatur in idipsum.

Adversum me susurrabant omnes inimici mei: aduersum me cogitabant mihi mala.

Verbum iniquum constituerunt aduersum me: Numquid qui dormit, non adiciet vt resurgat?

Etenim homo pacis meæ, in quo speraui: qui edebat panes meos, magnificauit super me supplantationem,

Tu autem Domine miserere mei, & resuscita me: & retribuas eis.

In hoc cognoui, quoniam voluisti me: quoniam non gaudebit inimicus meus super me.

Me autem propter innocentiam suscepisti: & confirmaisti me in conspectu tuo in æternum.

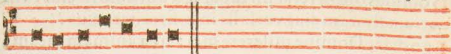
Benedictus Dominus Deus Israel à sæculo, & vsque in sæculum: fiat, fiat.

Requiem æternam: dona eis Domine.

Et lux perpetua: luceat eis.

Antiphona. Sa na Do mi ne a nimam meam,

quia pec ca ui ti bi.

Antiphona. Si ti uit. E v o v a e.

Psalms 41.

Quemadmodum desiderat ceruus ad fontes aquarum: ita desiderat anima mea ad te Deus.

Sitiuit anima mea ad Deum fortem viuum: quando veniam, & apparebo ante faciem Dei?

Fuerunt mihi lacrimæ meæ panes die, ac nocte: dum dicitur mihi quotidie, Vbi est Deus tuus?

Hæc recordatus sum, & effudi in me animam meam: quoniam transibo in locum tabernaculi admirabilis, vsque ad domum Dei.

In voce exultationis, & confessionis: sonus epulantis.

Quare tristis es anima mea: & quare conturbas me?

Spera in Deo, quoniam adhuc confitebor illi: salutare vultus mei, & Deus meus.

Ad me ipsum anima mea conturbata est: propterea memor ero tui de terra Iordanis, & Hemonij à monte modico.

Abysus abyssum inuocat: in voce cataractarum tuarum.

Om-

Officium Defunctorum.

171

Omnia excelsa tua, & fluctus tui: super me transierunt.
In die mandauit Dominus misericordiam suam: & no-
cte canticum eius.

Apud me oratio Deo vitæ meæ: dicam Deo, Susceptor
meus es.

Quare oblitus es mei? & quare cōtristatus incedo, dum
affligit me inimicus?

Dum confringuntur ossa mea, exprobrauerunt mihi:
qui tribulant me inimici mei.

Dum dicunt mihi per singulos dies, Vbi est Deus tuus?
quare tristis es anima mea, & quare conturbas me?

Spera in Deo quoniam adhuc confitebor illi: salutare
vultus mei, & Deus meus.

Requiem æternam.

Antiphona. Siti uit a ni ma mea ad Deū for-

tem viuum: quando ve ni am, & ap pa re bo

ante faciem Do mini?

Ne trada s be sti js ani mas con fi ten tes ti bi.

Re. Et animas pauperum tuorum ne obliuiscaris in finem.

Pater noster. totum secrete. Lectio vij. Job 17.

Spiritus meus attenuabitur, dies mei breuiabuntur, & solum mihi superest sepulcrum. Non peccaui, & in amaritudinibus moratur oculus meus. Libera me Domine, & pone me iuxta te, & cuiusuis manus pugnet contra me. Dies mei transierunt, cogitationes meae dissipatae sunt, torquentes cor meum. Noctem verterunt in diem & rursum post tenebras spero lucem. Si sustinero, infernus domus mea est, & in tenebris stravi lectulum meum. Putredini dixi, Pater meus es: mater mea, & soror mea, vermibus. Vbi est ergo nunc praestolatio mea, & patientia mea? Tu es Domine Deus meus.

Re. Peccantem me quo tibi de, & nō me poenitentem, tibi mors conturbat me:

Quia in inferno nulla est redemptio,

Officium Defunctorum.

173

mi se re re me i De us & sal ua me.

De us in nomine tuo saluū me fac, & in

vir tu te tu a li be ra me.

Quia.

Lectio viij.

Iob 19. c

Pelli meæ, consumptis carnibus, adhæsit os meum, & derelicta sunt tantūmodo labia circa dētes meos. Misere mini mei, misere mini mei, saltem vos amici mei, quia manus Dñi terigit me. Quare persequimini me si cut Deus, & carnibus meis saturamini? Quis mihi tribu at, vt scribantur sermones mei? quis mihi det, vt exarē tur in libro stylo ferreo, & plumbi lamina, vel ceste secul pantur in filice? Scio enim quod Redemptor meus vi uit, & in nouissimo die de terra surrecturus sum: & rur sū circūdabor pelle mea, & ī carne mea videbo Deū Sal uatorē meū. Quē visur⁹ sū ego ipse, & oculi mei cōspe cturi sūt, & nō ali⁹: repōsita est hęc spes mea ī sinu meo,

Domine, secundū actum meum noli me

in di ca re: nihil dignū in conspectu tuo e gi:

M 3

ideo

i deo de precormaie statem tu am.

V t tu Deus de leas iniquitatem me am.

Amplius la ua me Domine ab

in iu sti ti a me a, & à de li cto me o

munda me. V t tu Deus.

Lectio ix.

Job 10. d

Q Vare de vulua eduxisti me? qui utinā consumptus
 essem, ne oculus me videret. Fuissem quasi nō es-
 sem, de vtero translatus ad tumulū. Numquid non pau-
 citas dierum meorum finietur breui? Dimitte me ergo,
 ut plāgam paululum dolorem meum: antequā vadam,
 & non reuertar, ad terram tenebrosā, & opertā mortis
 caliginē: terram miserię & tenebrarum, vbi vmbra mor-
 tis, & nullus ordo, sed sempiternus horror inhabitat.

Officium Defunctorum.

175

✠. Libera me Do mi ne de vi js in fer ni, qui

portas æ re as con fregi sti, & vi si ta sti inter-

num & dedi sti e is lumen, vt vi de rent te:

Qui e rant in pœ nis te ne bra rum.

✠. Clamantes, & di cen tes, ad ue ni sti

redemptor no ster. Qui erant.

✠. Requiem æternā dona e is Domine: & lux

perpetu a lu ceat e is. Qui erant.

Aliud Responsorium, videlicet, *L*ibera me Domine.
quod dicitur in die Cômémorationis omnium Defûcto-
rû, & quando dicuntur noue Lektionen. requirere fol. 130

A D L A V D E S,
absolute incipitur Antiphona.

Exultabunt Domino. Ev o v a c.
Psalmus. Misere mei Deus. *vs supra.* fol. 76.

Antiphona. Exultabunt Domino o ssa hu mi li a.

Antiphona. Exaudi Domine. Ev o v a c.

Psalmus 64.

TE decet hymnus Deus in Sion: & tibi reddetur
votum in Ierusalem.

Exaudi orationem meam: ad te omnis caro veniet.

Verba iniquorum præualuerunt super nos: & impieta-
tibus nostris tu propitiaberis.

Beatus quem elegisti, & assumpxisti: in habitabit in
atrijs tuis.

Replebimur in bonis domus tuæ: sanctum est templu
tuum, mirabile in æquitate.

Exaudi nos Deus salutaris noster: spes omnium finis
terræ, & in mari longe.

Preparans montes in virtute tua, accinctus potentia:
qui conturbas profundum maris, sonum fluctuū eius.

Turbabuntur gentes, & timebunt qui habitant terminos à signis tuis. exitus matutini & vespere delectabis.

Visitasti terram, & inebriasti eam: multiplicasti locupletare eam.

Flumen Dei repletum est aquis, parasti cibum illorum: quoniam ita est præparatio eius.

Riuos eius inebria, multiplica gelimina eius: in stillicidijs eius letabitur germinans.

Benedices coronæ anni benignitatis tuæ: & campi tui replebuntur vbertate.

Pinguescent speciosa deserti: & exultatione colles accingentur.

Induti sunt arietes ouium, & valles abundabunt frumēto: clamabunt, etenim hymnum dicent.

Requiem æternam: dona eis domine.

Et lux perpetua: luceat eis.

Anaphora. Exaudi Domine orationē meam,

ad te omnis caro veniet.

Anaphora. Me suscipe. *Ev o v a c.*

Psal.

DEus Deus meus : ad te de luce vigilo .

Sitiuit in te anima mea : quàm multipliciter tibi caro mea .

In terra deserta , & inuia , & inaquosa : sic in sancto apparui tibi , vt viderem virtutem tuam , & gloriam tuam .

Quoniam melior est misericordia tua super vitas : labia mea laudabunt te .

Sic benedicam te in vita mea : & in nomine tuo leuabo manus meas .

Sicut adipe & pinguedine repleatur anima mea : & labijs exultationis laudabit os meum .

Si memor fui tui super stratum meum , in matutinis meditabor in te : quia fuisti adiutor meus .

Et in velamento alarum tuarum exultabo , adhæsit anima mea post te : me suscepit dextera tua .

Ipsi verò in vanum quæsierunt animam meam , introibunt in inferiora terræ : tradentur in manus gladij , partes vulpium erunt .

Rex verò latabitur in Deo , laudabuntur omnes qui iurant in eo : quia obstructum est os loquentium iniqua .

DEus misereatur nostri , & benedicat nobis : illuminet vultum suum super nos , & misereatur nostri .

Vt cognoscamus in terra viam tuam : in omnibus gentibus salutare tuum .

Confiteantur tibi populi Deus : confiteantur tibi populi omnes .

Lætentur & exultent gentes: quoniam iudicas populos in æquitate, & gentes in terra dirigis.

Confiteantur tibi populi Deus, confiteantur tibi populi omnes: terra dedit fructum suum.

Benedicat nos Deus, Deus noster, benedicat nos Deus: & metuant eum omnes fines terræ.

Requiem æternam, &c.

Antiphona. Me suscipe pit dextera tua Domine.

Antiphona. A porta inferi. E v o v a e.

Canticum Ezechie.

Isa. 38.

Ego dixi, In dimidio dierum meorum: vadam ad portas inferi.

Quæsiui residuum annorum meorum: dixi, Non videbo Dominum Deum in terra viventium.

Non aspiciam hominem ultra: & habitatorem quietis.

Generatio mea ablata est, & conuoluta est à me: quasi tabernaculum pastorum,

Præcisa est velut à texente vita mea, dum adhuc ordier, succidit me: de mane vsque ad vesperam finies me.

Sperabam vsque ad mane: quasi leo sic contriuit omnia ossa mea.

De mane vsque ad vesperam finies me: sicut pullus hircundinis sic clamabo, meditabor vt columba.

Atenuati sunt oculi mei: suspicientes in excelsum.

Do-

Domine vim patior, responde pro me: quid dicam, aut quid respondebit mihi, cum ipse fecerit?

Recogitabo tibi omnes annos meos: in amaritudine animæ meæ.

Domine si sic viuitur, & in talibus vita spiritus mei, corripies me, & viuificabis me: ecce in pace amaritudo mea amarissima.

Tu autem eruisti animam meam vt non periret: proiecisti post tergum tuum omnia peccata mea.

Quia non infernus confitebitur tibi, neque mors laudabit te: non expectabunt, qui descendunt in lacum, veritatem tuam.

Viuens viuens ipse cōfitebitur tibi, sicut & ego hodie: pater filijs notam faciet veritatem tuam.

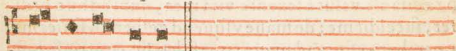
Domine saluum me fac: & psalmos nostros cantabimus cunctis diebus vitæ nostræ in domo Domini.

Requiem æternam: dona eis Domine.

Et lux perpetua: luceat eis.

Antiphona. Apor ta in feri, e ru e Domine

a nimam meam.

Antiphona. Omnis spi ri tus. E v o v a c.

Psal-

Officium Defunctorum.

181

Psalmus 148.

Laudate Dominum de cælis: laudate eum in excelsis.

Laudate eum omnes Angeli eius: laudate eum omnes virtutes eius.

Laudate eum sol, & luna: laudate eum omnes stellæ, & lumen.

Laudate eum cæli cælorum: & aquæ omnes quæ super cælos sunt, laudent nomen Domini.

Quia ipse dixit, & facta sunt: ipse mandauit, & creata sunt.

Statuit eam in æternum, & in sæculum sæculi: præceptum posuit, & non præteribit.

Laudate Dominum de terra: dracones, & omnes abyssi.

Ignis, grandos, nix, glacies, spiritus procellarum: quæ faciunt verbum eius.

Montes & omnes colles: ligna fructifera, & omnes cedri.

Bestiarum, & vniuersa pecora: serpentes, & volucres pennatarum.

Reges terræ, & omnes populi: principes, & omnes iudices terræ.

Iuuenes, & virgines, senes cum iunioribus, laudent nomen Domini: qui exaltatum est nomen eius solius.

Confessio eius super cælum & terram: & exaltauit cornu populi sui.

Hymnus omnibus sanctis eius: filiis Israel, populo appropinquanti sibi.

Psalmus

Cantate Domino canticum nouum: laus eius in Ecclesia sanctorum.

Lætetur Israel in eo, qui fecit eum: & filij Sion exultent in rege suo.

Laudent nomen eius in choro: in tympano & psalterio psallant ei.

Quia beneplacitum est Domino in populo suo: & exaltabit mansuetos in salutem.

Exultabũt sancti in gloria: lætabũtur in cubilibus suis.

Exaltationes Dei in gutture eorum: & gladij ancipites in manibus eorum.

Ad faciendam vindictam in nationibus: increpationes in populis.

Ad alligandos reges eorum in compedibus: & nobiles eorum in manicis ferreis.

Vt faciant in eis iudicium conscriptum: gloria hæc est omnibus sanctis eius.

Psalmus 150.

Laudate Dominum in sanctis eius: laudate eum in firmamento virtutis eius.

Laudate eum in virtutibus eius: laudate eum secundum multitudinem magnitudinis eius.

Laudate eum in sono tubæ: laudate eum in psalterio & cithara.

Laudate eum in tympano & choro: laudate eum in chordis & organo:

Laudate eum in cymbalis benesonantibus, laudate eum in cymbalis iubilationis: omnis spiritus laudet Dñm.

Requiem æternam, &c.

Anti-

Officium Defunctorum.

183

Antiphona. Omnis spi ritus laudet Dominum.

✱. Audi uiu o cem de cæ lo dicē tē mi hi.

✱. Be a ti mor tui, qui in Do mi no mo ri un tur.

Antiphona. Ego sum. E u o v a c.

Canticum Zachariae.

Benedictus Dominus Deus Israel: quia visitauit, & fecit redemptionem plebis suæ.

Et erexit cornu salutis nobis: in domo David pueri sui. Sicut locutus est per os sanctorum: quia sæculo sunt, prophetarum eius.

Salutem ex inimicis nostris: & de manu omnium, qui oderunt nos.

Ad faciendam misericordiam cum patribus nostris: & memorari testamenti sui sancti.

Iusiurandum quod iurauit ad Abraham patrem nostrum: daturum se nobis.

Vt sine timore de manu inimicorum nostrorum liberati: seruiamus illi.

In sanctitate & iustitia coram ipso: omnibus diebus nostris.

stris.

Et tu puer propheta Altissimi vocaberis: præbis enim ante faciem Domini, parare vias eius.

Ad dandam scientiam salutis plebi eius: in remissione peccatorum eorum.

Per viscera misericordiae Dei nostri: in quibus visitauit nos oriens ex alto.

Illuminare his qui in tenebris, & in umbra mortis sedent: ad dirigendos pedes nostros in viam pacis.

Requiem æternam, &c.

Antiphona. Ego sum resurrecti o, & vi ta: qui

cre dit in me, e tiam si mor tu us fu e rit,

viuet: & om nis qui vi uit, & cre dit in me,

non mo ri etur in æ ter num.

Deinde **P**ater noster. **Psalmus.** De profundis fol. 137.
cum precibus, & **O**rationibus **O**fficio congruentibus,
ut supra in Vesper.

Officium Defunctorum.

185

DE OFFICIO FACIENDO IN EXEQUIIS,
absente corpore defuncti, & in die tertio, septi-
mo, trigésimo, & anniuersario.

SI faciendæ sint exequiæ absente corpore, eo die, quò
bene visum fuerit, in Ecclesia dicatur officium Mor-
tiorum, cū tribus Nocturnis, & Laudibus, & Antiph.
duplicatis, vel saltem vnum Nocturnum cum tribus
Lectiōibus, & Laudibus, & Missa. Post Missam cele-
brans deponit manipulum, & planetam, accipit plu-
uiale nigri coloris, & præcedentibus Subdiacono cum
Cruce, & Clero, & duobus Ceroferarijs cum luminari-
bus accensis, & duobus Acolythis, vno cum manica
incensi, & thuribulo, & altero cum vasculo aquæ bene-
dictæ, & aspersorio, & hoc libro Rituali accedit cum
Diacono à sinistris ad locum tumuli, & ibi à circum-
stante Clero cantatur Resp. Libera me Domine, & c
vt supra. Interim ministratur incensum, benedicitur, &
imponitur in thuribulum. Postea dicitur, Kyrie elei-
son. Christe eleison. Kyrie eleison. Sacerdos dicit.
Pater noster, &c. & dum secr. dicitur, accipit asperso-
rium circū tumbam aspergens, deinde incēlat eadem
modo, vt dictum est. Postea dicit. *ψ* Et ne nos inducas
in tentationem. *℞*. Sed libera nos à malo. *ψ* A porta
infern. *℞*. Erue Domine animam eius.
ψ. Requiescat in pace. *℞*. Amen.
ψ. Domine exaudi orationem meam.
℞. Et clamor meus ad te veniat.
ψ. Dominus vobiscum.
℞. Et cum spiritu tuo.

Rit. Rom. N.

N

Oremus

O remus.

Absolue, quæsumus Domine, animam famuli tui, *vel* famulæ tuæ, ut defunctus, *vel* defuncta sæculo tibi uiuat, & peccata, quæ per fragilitatem carnis humana conuersatione commisit, tu uenia misericordissimæ pietatis absterge. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Vel dicatur oratio, quæ dicta est in Missa, vel alia conueniens. y. Requiem æternam dona eis Domine.

z. Et lux perpetua luceat ei. y. Requiescat in pace.

z. Amen.

Si officiû fuerit pro pluribus defunctis, oratio, & versus dicantur in plurali numero, si fuerit mulier in genere femino; si fuerit Sacerdos; vel Episcopus, in oratione exprimitur nomen dignitatis, &c.

Prædictus autem officij ritus pro defunctis adultis tam Sacerdotibus & Clericis, quàm secularibus, & laicis seruari debet in officio sepulturæ in die depositionis, siue in die tertio, septimo, trigésimo, & anniuersario.

DE EXEQUIIS PARVVLORVM.

IN primis admonendi sunt Parochi, ut iuxta vetustâ & laudabilem Ecclesiarum consuetudinem, paruulorum corpuscula non sepeliantur in communibus, & promiscuis cœmeteriorum, & ecclesiarum sepulturis; sed ut pro illis in Parochialibus ecclesijs, aut illarum cœmeterijs, quatenus cōmodè fieri potest, speciales, & separatos ab alijs loculos, & sepulturas habeant, seu fieri curent, in quibus nō sepeliantur, nisi qui baptizati

Officium Defunctorum.

187

zati fuerint infantes, vel pueri, qui ante annos discretio-
nis obierunt.

In funere paruulorum, vt plurimum non pulsantur
campanæ: quod si pulsantur non sono lugubri, sed po-
tius festiuo pulsari debent.

ORDO SEPELIENDI PARVULOS.

Cum igitur infans, vel puer baptizatus defunctus
fuerit ante vltimum rationis, induitur iuxta ætatem,
& imponitur ei corona de floribus, seu de herbis aroma-
ticis, & odoriferis in signum integritatis carnis, & vir-
ginitatis, & Parochus superpelliceo, & stola alba indu-
tus, & alij de Clero, si adsint, præcedente Cruce, quæ
sine hasta deferitur, accedunt ad domum defuncti cum
clerico aspersorium deferente, Sacerdos aspergit cor-
pus, deinde dicit.

Antiphona. Sit nomen Domini. E v o v a e.

Psalmus 112.

Laudate pueri Dominum, laudate nomen Domini.
Sit nomen Domini benedictum: ex hoc nunc &
vsque in sæculum.

A solis ortu vsque ad occasum: laudabile nomen Do-
mini.

Excelsus super omnes gentes Dominus: & super cælos
gloria eius.

Quis sicut Dominus Deus noster, qui in altis habitat:
& humilia respicit in cælo & in terra?

N 2

Susci-

Suscitans à terra inopē: & de stercore erigens pauperē.
Vt collocet eum cum principibus: cum principibus
 populi sui.

Qui habitare facit sterilem in domo: matrem filiorum
 latentem.

Gloria Patri, & Filio: & Spiritui sancto.

Antiphona. Sit nomen Do mini be nedictū, ex

hoc nunc, & vs que in saculum.

Dona portatur ad Ecclesiam dicatur Psalmus. **Beati**
 immaculati, &c. & si tempus superest, dici potest Psal.
 Laudate Dominum de cælis. cum alijs duobus sequen-
 ribus, & infine Gloria Patri, &c.

Cum autem peruenit ad Ecclesiam dicatur.

Antiphona. Hic ac ci pi et. E v o v a c.

Psalmus 23.

Domini est terra, & plenitudo eius: orbis terrarum,
 & vniuersi qui habitant in eo.

Quia ipse super maria fundauit eum: & super flumina
 præparauit eum.

Quis ascendet in montem Domini: aut quis stabit in
 loco sancto eius?

Officium Defunctorum.

189

Innocens manibus, & mundo corde: qui non accepit in vano animam suam, nec iuravit in dolo proximo suo.

Hic accipiet benedictionem à Domino: & misericordiam à Deo salutari suo.

Hæc est generatio quærentium eum: quærentium faciem Dei Iacob.

Attollite portas principes vestras, & eleuamini portæ æternales: & introibit Rex gloriæ.

Quis est iste Rex gloriæ? Dominus fortis & potens, Dominus potens in prælio.

Attollite portas principes vestras, & eleuamini portæ æternales: & introibit Rex gloriæ.

Quis est iste Rex gloriæ? Dominus virtutum ipse est Rex gloriæ.

Gloria Patri, & Filio: & Spiritui sancto.

Antiphona. Hic accipiet benedictionem à Do-

mino, & misericordiā à Deo salutari suo, quia

hæc est generatio quærentium Dominū,

Postea dicitur. Kyrie eleison. **C**hriste eleison. **Kyrie eleison.** **A**ter noster. **Secreto, interim corpus aspergitur.**

V. Et ne nos inducas in tentationem. **R.** Sed libera nos

N 3

à malo

à malo. *✠* Me autem propter innocentiam suscepisti.

✠ Et confirmasti me in conspectu tuo in æternum.

✠ Dominus vobiscum. *✠* Et cum spiritu tuo.

O remus.

Omnipotens, & mitissime Deus, qui omnibus parvulis renatis fonte baptismatis dum migrant à sæculo sine ullis eorum meritis vitam illico largiris æternam, sicut animæ huius parvuli hodie credimus te fecisse, fac nos quæsumus Domine, per intercessionem Beatæ Mariæ semper Virginis, & omnium Sanctorum tuorum hic purificatis tibi mentibus famulari, & in Paradiso cum beatis parvulis perenniter sociari. Per Christum Dominum nostrum. *✠* Amen.

Dum portatur ad tumulum, & etiam si tunc non portetur, dicitur.

Antiphona. Iu uenes, & virgines. *E v o v a c.*
Psalmus Laudate Dominum de celis, &c. *ut sup. f. 181.*
& in fine Gloria Patri, &c. *& repetitur Antiphona.*

Iu uenes, & virgines, se nes cum iu ni o-

ri bus laudent nomen Domini.

Kyrie eleison. **C**hriste eleison. **K**yrie eleison.

Pater

Officium Defunctorum.

191

Pater noster, &c. *✠* Et ne nos inducas in tentationē.
✠ Sed libera nos à malo.
✠ Sinite paruulos venire ad me.
✠ Talium est enim regnum cælorum.
✠ Dominus vobiscum.
✠ Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Omnipotens sempiterne Deus, sanctæ puritatis amator, qui animam huius paruuli ad cælorum regnū hodie misericorditer vocare dignatus es, digneris etiā Domine ita nobiscum misericorditer agere, vt meritis tuæ sanctissimæ Passionis, & intercessione Beatæ Mariæ semper Virginis, & omnium sanctorum tuorum in eodem regno nos cum omnibus sanctis, & electis tuis semper facias congaudere. Qui viuīs, & regnas cum Deo Patre in vnitāte Spiritus sancti Deus, per omnia sæcula sæculorum. *✠* Amen.

Deinde Sacerdos corpus aspergat aqua benedicta, & thurificet similiter & tumulum, postea sepeliatur.

Cum autem à sepultura reuertuntur in Ecclesiam, dicatur.

Antiphona. Benedi ci te. E v o v a e.

Canticum trium puerorum.

Dan. 3.

Benedicite omnia opera Domini Domino: laudate & super exaltate eum in sæcula.

Benedicite Angeli Domini Domino: benedicite cali-

N 4

Dom-

Domino.

Benedicite aquæ omnes, quæ super calos sunt, Domino: benedicite omnes virtutes Domini Domino.

Benedicite sol & luna Domino: benedicite stellæ cæli Domino.

Benedicite omnis imber & ros Domino: benedicite omnes spiritus Dei Domino.

Benedicite ignis & æstus Domino: benedicite frigus & æstas Domino.

Benedicite rores & pruina Domino: benedicite gelu & frigus Domino.

Benedicite glacies & niues Domino: benedicite noctes & dies Domino.

Benedicite lux & tenebræ Domino: benedicite fulgura & nubes Domino.

Benedicat terra Dominum: laudet & superexaltet eum cum in sæcula.

Benedicite montes & colles Domino: benedicite vniuersa germinantia in terra Domino.

Benedicite fontes Domino: benedicite maria & flumina Domino.

Benedicite cete, & omnia quæ mouentur in aquis, Domino: benedicite omnes volucres cæli Domino.

Benedicite omnes bestias & pecora Domino: benedicite filij hominum Domino.

Benedicat Israel Dominum: laudet & superexaltet eum in sæcula.

Benedicite sacerdotes Domini Domino: benedicite serui Domini Domino.

Officium Defunctorum.

193

Benedicite spiritus & animæ iustorum Domino: benedicite sancti & humiles corde Domino.

Benedicite, Anania, Azaria, Misael Domino: laudate & superexaltate eum in sæcula.

Benedicamus Patrem & Filium cū sancto Spiritu: laudemus & superexaltemus eum in sæcula.

Benedictus es Domine in firmamento cæli: & laudabilis, & gloriosus, & superexaltatus in sæcula.

Antiphona. Benedi cite Do mi num omnes

e lecti eius, a gi te di es læ ti ti x,

& con fi te mi ni il li.

Deinde ante Altare dicit Sacerdos. Dominus vobiscum. **Re.** Et cum spiritu tuo.

Oremus.

DEus qui miro ordine Angelorum ministeria, hominumq; dispensas, concede propitius, ut à quibus tibi ministrantibus in cælo semper assistitur, ab his in terra vita nostra muniat. Per Christum Dominaū nostrum. **Re.** Amen.

DE

DE SACRAMENTO MATRIMONII.

Parochus admonitus de aliquo matrimonio in sua parochia contrahendo, primum cognoscat ex his ad quos spectat, qui, & quales sint, qui matrimonium contrahere volunt, an inter eos sit aliquod canonicum impedimentum: Vtrum sponte, libere, & secundum honestatem sacramenti velint contrahere: Vtrum sint in ætate legitima, vt vir scilicet quatuordecim, mulier vero duodecim annos expleuerit, & yterque sciat rudimenta fidei, cum ea deinde filios suos docere debeant.

Nouerit ex probatis auctoribus, quæ sint canonica impedimenta matrimonij contrahendi, & quæ contractum dirimant; & qui sint gradus consanguinitatis, & affinitatis; & item cognationis spiritualis ex Baptismi, vel Confirmationis Sacramento contractæ.

Habeat in primis ipse bene cognita præcepta illa omnia, quæ in matrimonijs rite conficiendis seruari oportere, sacri Canones, & præcipue sancta Synodus Triditina iussit; dabitque operam, vt in illa Parochia sua accurate, exacteque, seruentur.

Præsertim vero meminerit, matrimonia inter raptorem, & raptam, dum ipsa in raptoris potestate manserit, irrita, necnon clandestina, & qualibet matrimonia, quæ aliter, quam præsentem Parocho, vel alio Sacerdote de ipsius Parochi, vel Ordinarij licentia, & duobus, vel tribus testibus contrahuntur, ex ipsius Concilij decretis, irrita omnino, ac nulla esse.

Est autem proprius Parochus, qui adesse debet, is, in cuius parochia matrimonium celebratur, siue viri, siue mulieris.

Cauet præterea Parochus, ne facile ad contrahendum matrimonium admittat vagos, & peregrinos, & qui incertas habent sedes; neque item eos, qui antea coniungati fuerunt, vt sunt vxores militum, vel captiuorum, vel aliorum qui peregrinantur, nisi diligenter de ijs omnibus facta inquisitione, & re ad Ordinarium delata, ab eoq; habita de eiusmodi matrimonij celebrandi licentia, quæ gratis concedatur.

De Sacram. Matrimonij.

195

Antequam matrimonium contrahatur, ter à proprio contrahentium Parocho continuis diebus festis in Ecclesia intra Missarum solemniam ad ipsius Concilij præscriptum publice denunciatur, inter quos matrimonium sit contrahendum.

Si vero vir, & mulier parochia sint diuersæ, in utraque Parochia fiant denunciationes: quibus denunciationibus factis, si nullum legitimum apponatur impedimentum, ad celebrationem matrimonij procedant. Sed si quid obstat, ultra Parochus non procedat.

Quod si aliquando probabilis fuerit suspicio, vel alia rationalis causa subsit, arbitrio Episcopi, matrimonium malitiose impediri posse, si tot præcesserint denunciationes; tunc de licentia Ordinarij, vel vna tantum hac denuntiatio, vel saltem Parocho, & duobus, vel tribus testibus presentibus matrimonium celebretur. Deinde ante illius consummationem denunciationes in Ecclesia fiant, ut si aliqua subsunt impedimenta, facilius detegant, nisi aliter Ordinarius iose expedire iudicauerit.

Has autem denunciationes Parochus facere non aggrediatur, nisi prius de utriusq; contrahentis libero consensu sibi bene constet.

Si vero infra duos menses post factas denunciationes matrimonium non contrahatur, denunciationes repetantur, nisi aliter Episcopo videatur.

Denunciationes autem fiant hoc modo. Inter Missarum solemniam Parochus populum admonet in hanc sententiam vulgari sermone.

Norum sit omnibus hic presentibus, quod N. vir, & N. mulier, ex tali, vel tali familia, & parochia Deo adiuvante, intendunt inter, se contrahere matrimonium. Proinde admonemus omnes, & singulos, ut si quis nouerit aliquod consanguinitatis, vel affinitatis, aut cognationis spiritualis, vel quoduis aliud impedimentum inter eos esse, quod matrimonium contrahendum inuicem impediatur, illud quamprimum nobis denunciare debeat, & hoc admonemus primò, si fuerit prima; vel secundò, si fuerit secunda; vel tertio, si fuerit tertia denuntiatio.

Moneat Parochus coniuges, ut ante benedictionem Sacerdotalem in templo suscipiendam in eadem domo non cohabitent, neque matrimonium consumment, nec etiam simul maneant, nisi aliquibus propinquis, vel alijs presentibus; quæ benedictio à nullo alio, quàm ab ipso Parocho seu ab alio Sacerdote de ipsius Parochi, vel Ordinarij licentia fieri debet.

Caveat etiam Parochus, ne quando coniuges in primis nuptijs benedictionem acceptint, eos in secundis benedicat, siue mulier, siue etiam vir ad secundas nuptias transeat. Sed ubi ea viget consuetudo, ut si mulier nemini vquam nupserit, etiam si vir aliam uxorem habuerit, nuptiæ benedicantur, ea seruanda est. Sed viduæ nuptias non benedicat, etiam si eius vir nunquam uxorem duxerit.

Matrimonium in ecclesia maxime celebrari decet; sed si domi celebratum fuerit, præsertim Parocho, & testibus, sponsi veniant ad ecclesiam benedictionem accepturi, & tunc caueat Sacerdos, ne iterum à contrahentibus consensum exigat, sed tantum benedictionem illis conferat, celebrata Missa, ut infra dicitur.

Admoncantur præterea coniuges, ut antequam contrahant sua peccata diligenter confiteantur, & ad sanctissimam Eucharistiam, atq; ad matrimonij sacramentum suscipiendum pie accedant, & quomodo in eo recte, & Christiane conuersari debeant, diligenter instruantur ex diuina scriptura, exemplo Tobie, & Saræ, verbisq; Angeli Raphaelis eos docentis, quam sancte coniuges debeant coniuere.

Potremo meminerint Parochi, à Dominica prima aduentus vsque ad diem Epiphaniæ, & à feria quarta cinerum, vsq; ad octauam Paschæ inclusive, solemnitates nuptiarum prohibitas esse: ut nuptias benedicere, sponsam traducere, nuptialia celebrare conuiuium Matrimonium autem omni tempore contrahi potest. Nuptiæ vero quæ decet modestia, & honestate fiant, sancta enim res est matrimonium, sancteque tractandum.

Quæ omnia fere ex sacri Concilij Tridentini decretis desumpta, & nem aliæ, quæ ibi de matrimonio rite contrahendo præcipiuntur, sunt diligenter seruanda.

RITVS

RITVS CELEBRANDI

Matrimonij Sacramentum.

Prochus igitur matrimonium celebraturus, publicationibus factis tribus diebus festis, vt dictum est, si nullum obstat legitimum impedimentum, in Ecclesia superpelliceo, & alba stola indutus, adhibito vno saltem clerico superpelliceo pariter induto, quilibet, & vas aquæ benedictæ cum aspersorio deferat coram tribus, aut duobus testibus; virū, & mulierem, quos parentū vel propinquorū suorum præsentia cohonestari decet, de consensu in matrimonium interroget, vtumque sigillatim in hunc modum vulgari sermone:

N. Vis accipere **N.** hic præsentem in tuam legitimam uxorem iuxta ritum Sanctæ Matris Ecclesiæ? **Respondet sponsus.** Volo. **Mox Sacerdos sponfam interroget N.** Vis accipere **N.** hic præsentem in tuum legitimum maritum, iuxta ritum Sanctæ Matris Ecclesiæ? **Respondet.** Volo. **Nec sufficit consensus vnus sed debet esse amborum, & expressus aliquo signo sensibili, siue fiat per se siue per procuratorem. Mutuo igitur contrahentium cōsensu intellecto, Sacerdos iubeat eos inuicē iungere dexteras, dicens:** Ego coniungo vos in matrimonium. **In nomine Patris, & Filij & Spiritus sancti, Amen.** **vel alijs vtatur verbis iuxta receptū vniuscuiusq. Pronunciæ ritū, postea eos aspergat aqua benedicta, mox benedicat annulum.**

¶ **Benedictio Annuli.**

Adiutorium nostrum in nomine Domini.
Qui fecit cælum, & terram.

q. Domine exaudi orationem meam.

R. Et clamor meus ad te veniat.

Y. Dominus vobiscum.

R. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Benedic *✠* Domine, annulum hunc, quem nos in tuo nomine benedicimus *✠* ut quæ cum gesta fuerit, fidelitatem integram suo sponso tenens, in pace, & voluntate tua permaneat, atque in mutua charitate semper viuat. Per Christum Dominum nostrum.

R. Amen.

Deinde Sacerdos aspergat annulum aqua benedicta in modum crucis, & sponsus acceptum annulum de manu Sacerdotis imponit in digito annulari sinistrae manus sponsæ, Sacerdote dicente. In nomine Patris, *✠* & Filij, & Spiritus sancti, Amen. *mox subiungat. Y.* Confirma hoc Deus, quod operatus es in nobis *R.* A templo sancto tuo, quod est in Ierusalem. *K* yrie eleison. *C*hriste eleison. *K* yrie eleison. *P*ater noster, &c.

Y. Et ne nos inducas in tentatione. *R.* Sed libera nos à malo. *Y.* Saluos fac seruos tuos.

R. Deus meus sperantes in te. *Y.* Mitte eis Domine auxilium de sancto. *R.* Et de Sion tuere eos. *Y.* Esto eis Domine turris fortitudinis. *R.* A facie inimici. *Y.* Domine exaudi orationem meam. *R.* Et clamor meus ad te veniat. *Y.* Dominus vobiscum. *R.* Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Espice, quæsumus Domine, super hos famulos tuos, & institutis tuis, quibus propagationem hu-

mani

mani generis ordinasti, benignus assiste, vt qui te aucto
re iunguntur, te auxiliante seruentur. Per Christū Do-
minum nostrum. Amen.

Hæc expletis, si benedicendæ sint nuptiæ, Parochus Mis-
sam pro sponso, & sponsa, vt in Missali Romano, cele-
bret, seruatis omnibus, quæ ibi præscribuntur.

Ceterum, si quæ Provinciæ alijs, vltra prædictas, lau-
dabilibus consuetudinibus, & cæremonijs in celebra-
do matrimonij Sacramento vtuntur, eas Sancta Tridē-
tina Synodus optat retineri.

Peractis omnibus, Parochus manu sua describat in li-
bro matrimoniorum nomina coniugum, & testium, &
alia iuxta formulam præscriptam: idque licet alius Sa-
cerdos, vel à se, vel ab Ordinario delegatus matrimo-
nium celebrauerit.

DE BENEDICTIONE MVLIERIS

post partum.

Si qua puerpera post partum iuxta piam, ac laudabi-
lem cōsuetudinem ad ecclesiam venire voluerit pro
incolamitate sua Deo gratias actura, petieritque à Sa-
cerdote benedictionē, ipse superpelliceo, & stola alba
indutus, cū ministro aspergillum deferente, ad fores ec-
clesiæ accedat, vbi istam foris ad limina genuflectentem,
& candelam accensam in manu tenentem, aqua benedi-
ctā aspergat, deinde dicat. *ψ.* Adiutorium nostrum in
nomine Domini. *re.* Qui fecit cælum, & terram. *Añā.*
Hæc accipiet benedictionem à Domino. *Psal.* Domini
est terra, & plenitudo eius, orbis terrarum, & vniuersi,
qui habitant in eo, &c. *tpus velupra.* f. 183. Gloria

Patri,

Patri, & Filio, &c. Hæc accipiet benedictionem à Domino, & misericordiam à Deo salutari suo: quia hæc est generatio quærentium Dominum.

Deinde porrigens ad manum mulieris extremam partem stolæ, eam introducit in ecclesiam dicens: Ingredere in templum Dei, adora filium Beatæ Mariæ Virginis, qui tibi fecunditatem tribuit prolis.

Eripta ingressa genuflectit coram Altari, & orat, gratias agens Deo de beneficijs sibi collatis: & Sacerdos dicit: Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison.

Pater noster. *Secreto.* Et ne nos inducas in tétationē. Sed libera nos à malo. Saluam fac ancillam tuam Domine. Deus meus sperantem in te. Mitte ei Domine auxilium de sancto. Et de Sion tuere eam.

Nihil proficiat inimicus in ea. Et filius iniquitatis non apponat nocere ei. Domine exaudi orationem meam. Et clamor meus, &c. Dominus vobiscum. Et cum spiritu tuo. Oramus.

Omnipotens sempiterne Deus, qui per Beatæ Mariæ Virginis partum fidelium parientium dolores in gaudium vertisti: respice propitius super hanc famulam tuam, ad templum sanctum tuum pro gratiarum actione lætam accedentem: & præsta, vt post hanc vitam eiusdem Beatæ Mariæ meritis, & intercessione, ad æternę beatitudinis gaudia cū prole sua peruenire mereatur. Per Christum Dñm nostrum. Amen.

Deinde illam aspergit iterum aqua benedicta in nomolum crucis, dicens: Pax, & benedictio Dei omnipotentis Patris & Filij, & Spiritus sancti descendat super te

&c

& maneat semper. Amen.

DE BENEDICTIONIBVS

Regulae generales.

Nouerit Sacerdos, quarum rerum benedictiones ad ipsum, & quae ad Episcopum suo iure pertineant, ne maioris dignitatis munera temere, aut inopente unquam usurpet propria auctoritate.

In omni benedictione extra Missam, Sacerdos saltem superpelliceo, & stola pro ratione temporis utatur, nisi aliter in Missali notetur.

Stando semper benedicat, & aperto capite.

In principio cuiusque benedictionis dicat. *ψ*. Adiutoriū nostrū in nomine Domini. *℣*. Qui fecit calum, & terram. *ψ*. Dominus vobiscum. *℣*. Et cum spiritu tuo. deinde dicatur oratio propria una, vel plures, prout loco notatum fuerit.

Postea rem aspergat aqua benedicta: & vbi notatum fuerit, pariter incenset nihil dicendo.

Cum Sacerdos aliquid benedicturus est, habeat minimum eum vase aquae benedictae, & aspergillo, & cum hoc Rituale libro, seu Missali.

Caveat ne benedictionis causa ponat aliquid indecens super altare, veluti eteulenta: sed quod eiusmodi est, ponatur super mensam, commodo loco paratam.

ORDO AD FACIEN DAM AQVAM BENEDICTAM.

Diebus Dominicis, & quodocunque opus fuerit, præparato sale, & aqua munda benedicenda in Ecclesia, vel in Sacristia, Sacerdos cum superpelliceto, & stola violacea indutus, primò dicit: *℣. Adiutorium nostrum in nomine Dñi. ℞. Qui fecit cælum, & terram.* Deinde absolute incipit exorcismum salis.

Exorcizo te creatura salis per Deum *✠* viuum, per Deum *✠* verum, per Deum *✠* sanctum, per Deum qui te per Elisæum prophetam in aquam mitti iussit, vt sanaretur sterelitas aquæ: vt efficiaris sal exorcizatum ī salutem credentium: & sis omnibus sumentibus te sanitas nimæ, & corporis: & effugiat atque discedat à loco, in quo aspersum fueris, omnis phantasia, & nequitia, vel per sutia diabolicæ fraudis, omnisq; spiritus immundus adiuratus per eum, qui venturus est iudicare viuos, & mortuos, & seculum per ignē. *℞. Am̃. Oremus Oratio.*

Immensam clementiam tuam, omnipotens æternæ Deus, humiliter imploramus, vt hanc creaturam salis, quam in vsum generis humani tribulisti, benedicere, & sanctificare *✠* tua pietate digneris, vt sit omnis sumentibus salus mentis, & corporis, & quicquid ex eo tactum, vel respersum fuerit, careat omni immunitia, omnique impugnatione spiritalis nequitie. Per Iesum Christum Dominum nostrum. *℞. Amen.*

℣. Exorcismus aquæ, & dicitur sine Oremus.

Rit. Rom. N.

O

orcize

EXorcizo te creatura aquæ, in nomine Dei **✠** Patris omnipotentis, & in nomine Iesu **✠** Christi Filij eius Domini nostri, & in virtute Spiritus **✠** sancti, ut fias aqua exorcizata ad effugandam omnem potestatem inimici, & ipsum inimicum eradicare, & explantare valeas cum Angelis suis apostaticis: per virtutem eiusdem Domini nostri Iesu Christi, qui venturus est iudicare viuos, & mortuos, & sæculum per ignem. **R.** Amen.

Oremus.

Oratio.

DEus, qui ad salutem humani generis maxima queque Sacramenta in aquarum substantia condidisti: adesto propitius inuocationibus nostris, & elemento huic multimodis purificationibus præparato, virtutem tuæ benedictionis **✠** infunde, ut creatura tua mysterijs tuis seruiens ad abigendos demones, morbosque pellendos diuinæ gratiæ sumat effectum, ut quidquid in domibus, vel in locis fidelium hæc vnda resperferit, careat omni immunditia, liberetur à noxa: non illic resideat spiritus pestilens, non aura corrumpens; discedant omnes insidiæ latentis inimici: & si quid est, quod aut incolumitati habitantium inuidet, aut qui scuieti, aspersione huius aquæ effugiat, ut salubriter inuocationem sancti tui nominis expetita, ab omnibus sit impugnationibus defensa. Per Dominum nostrum &c. **Hic mittat sal in aquam in modum cisternæ, dicendo semel.** Commixtio salis, & aquæ pariter fiet in nomine Patris **✠** & Filij **✠** & Spiritus **✠** sancti. **R.** Amen.

V. Dominus vobiscum. **R.** Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Oremus.

DEus, inuictæ virtutis auctor, & insuperabilis imperij Rex, ac semper magnificus triumphator: qui aduersæ dominationis vires reprimis: qui inimici rugientis seuitiam superas: qui hostiles nequitias potenter expugnas, te Domine, trementes, & supplices deprecamur, ac petimus; vt hanc creaturam salis, & aquæ dignanter aspicias, benignus illustres, pietatis tuæ rore sanctifices, vt vbicumque fuerit aspersa, per inuocationem sancti tui nominis, omnis infestatio immundi spiritus abigatur: terrorque venenosi serpentis procul pellatur: & præsentia sancti Spiritus nobis misericordiam tuam poscentibus vbique adesse dignetur. Per Dominum nostrum, &c. in vnitatem eiusdem Spiritus sancti, &c.

Post benedictionem aquæ Sacerdos Dominicis diebus antequam incipiat Missam, aspergit altare, deinde se, & ministros, ac populum, prout in Missali præscribit.

Postea Christi fideles possunt de ipsa aqua benedicta in vasculis suis accipere, & secum deferre ad aspergendos ægros, domos, agros, vineas, & alia, & ad eam habendam in cubiculis suis vt ea quotidie, & sæpius aspergi possint.

¶ Benedictio Candelarum extra diem Purificationibus Beatæ Mariæ Virginis.

¶ Adiutoriū nostrum in nomine Domini. Qui fecit cælum, & terram. Dominus vobiscum. Et cum spiritu tuo. Oremus.

Domine Iesu Christe Filius Dei viui, benedixisti candelas istas supplicationibus nostris, infunde eis Domine per virtutem sanctæ Crucis benedictionem celestem, qui eas ad repellendas tenebras humano generi tribuisti

tribuisti: talemq. benedictionem signaculo sanctæ Cru-
cis **✠** accipiant, vt quibuscumq. locis accensæ, siue po-
sitæ fuerint, discedant principes tenebrarum, & contre-
miscant, & fugiant pauidi cum omnibus ministris suis
ab habitationibus illis: nec præsumant amplius inquieta-
re, aut molestare seruientes tibi omnipotenti Deo. Qui
vuius, & regnas in sæcula sæculorum. **℟. Amen.**

Postmodum alpergantur aqua benedicta.

Benedictio domorum in Sabbato Sancto Paschæ.
Parochus, seu alius Sacerdos superpelliceo, & stola
alba indutus cum ministro deferente vas aquæ ex
benedictione fontium ante perfusionem Chrismatis ac-
ceptæ, visitat domos suæ parochiæ, aspergens eas eadē
aqua benedicta. Ingrediens domum dicit: Pax huic do-
mui, & habitantibus in ea.

Deinde aspergens loca præcipua domus, & eos qui ha-
bitant in ea, dicit Antiphonam: Vidi aquam egreden-
tem de templo à latere dextro, Alleluia. Et omnes, ad
quos peruenit aqua ista, salui facti sunt. Alleluia, alle-
luia. **Psalmus.** Confitemini Domino quoniam bonus:
quoniam in sæculum misericordia eius. **G**loria Patri, &
Filio, & Spiritui sancto. **S**icut erat, &c. **repetit Antiph.**
Vidi aquam, &c. **deinde dicit: ℣.** Ostende nobis Domi-
ne misericordiā tuā. Allel. **℟.** Et salutare tuū da nobis,
Allel. **℣.** Dñe exaudi orationem meā. **℟.** Et clamor meus
ad te veniat. **℣.** Dñs vobisc. **℟.** Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Oratio.

Exaudi nos Domine sancte, Pater omnipotens, eter-
ne Deus, & sicut domos Hebræorum in exitu de

Ægypto

Egypto agni sanguine linitas (quod Pascha nostrum, in quo immolatus est Christus, figurabat) ab Angelo percutiente custodisti, ita mittere digneris sanctum Angelum tuum de cælis, qui custodiat, foueat, protegat, visitet, atque defendat omnes habitantes in hoc habitaculo. Per eundem Christum Dominum nostrum.

Re. Amen.

¶ Alia benedictio domorum alio tempore faciendæ cum aspersione aquæ benedictæ.

Petrochus, seu alij Sacerdotes volentes aliquam particularem domorum, vel generaliter domos fidelium alio tempore infra annum aspergere aqua benedicta, ingredienti domum dicant. Pax huic domui, & omnibus habitantibus in ea. Deinde loca aspergendo dicant.

Antiph. Asperges me Domine hyssopo, & mundabor, lauabis me, & super niuem dealbabor. *Psalm.* Misere-re mei Deus, secundum magnam misericordiam tuam.

Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto. Sicut erat, &c.

& reperitur Antiph. Asperges me Domine, &c.

Y. Domine exaudi orationem meam.

Re. Et clamor meus ad te veniat.

Y. Dominus vobiscum.

Re. Et cum spiritu tuo. Oremus.

Oratio.

Exaudi nos Domine sancte, Pater omnipotens, eter-ne Deus, & mittere digneris sanctum Angelum tuum de cælis, qui custodiat, foueat, protegat, visitet, atque defendat omnes habitantes in hoc habitaculo. Per Christum Dominum nostrum. *Re. Amen.*

Deinde aspergat aqua benedicta.

¶ *Benedictio loci.*

¶ *Adiutorium nostrum in nomine Domini. Re. Qui fecit celum, & terram. V. Domine exaudi orationē meā. Re. Et clamor meus ad te veniat. V. Dominus vobiscum. Re. Et cum spiritu tuo.*

O remus.

Oratio.

Benedic⁺ Domine Deus omnipotens locum istū, *vel* domū istam, vt sit in eo *vel* in ea sanitas, castitas, victoria, virtus, humilitas, bonitas, & mansuetudo, plenitudo legis, & gratiarum actio Deo Patri, & Filio, & Spiritui sancto, & hæc benedictio maneat super hūc locum, & super habitantes in eo nunc, & semper.

Re. Amen. et aspergat aqua benedicta.

¶ *Alia Benedictio domus nouæ.*

¶ *Adiutoriū nostrum in nomine Domini. Re. Qui fecit celum, & terram. V. Dominus vobiscum. Re. Et cum spiritu tuo.*

O remus.

TE Deum Patrem omnipotentem suppliciter exoramus pro hac domo, & habitatoribus eius, ac rebus: vt eā benedicere⁺ & sanctificare, ⁺ ac bonis omnibus ampliare digneris: tribue eis, Domine, de rore celi abundantiam, & de pinguedine terræ vitæ substantiam, & desideria voti eorum ad effectū tuæ miserationis perducas. Ad introitum ergo nostrum benedicere⁺ & sanctificare⁺ digneris hanc domum, sicut benedicere dignatus es domum Abraham, Isaac, & Iacob: & intra parietes domus istius Angeli tuę lucis inhabitent, eamque & eius habitatores custodiant. Per Christum Dominum. *Re. Amen. Deinde aspergat aqua benedicta.*

¶ *Be-*

De benedictionibus.

207

¶ *Benedictio Thalami.*

✠ *Adiutorium nostrum in nomine Domini. R. Qui fecit cælum, & terram. V. Dominus vobiscum. R. Et cum spiritu tuo.*

Oremus.

Benedic ✠ Domine thalamum hūc, vt omnes habitantes in eo in tua pace consistant, & in tua voluntate permaneant, & senescant, & multiplicetur in longitudine dierum, & ad regna cælorum perueniant. Per Christum Dominum nostrum. *R. Amen.*

Postea aspergatur thalamus aqua benedicta.

¶ *Benedictio nouæ Nauis.*

✠ *Adiutorium nostrum in nomine Domini. R. Qui fecit cælum, & terram. V. Dominus vobiscum. R. Et cum spiritu tuo.*

Oremus.

Propitiare Domine supplicationibus nostris, & benedic ✠ nauem istam dextera tua sancta, & omnes, qui in ea vehentur, sicut dignatus es benedicere arcam Noe ambulantem in diluuio: porrige eis Domine dexteram tuam, sicut portextisti beato Petro ambulanti supra mare: & mitte sanctum Angelum tuum de cælis qui liberet, & custodiat eam semper à periculis vniuersis, cū omnibus, q̄ in ea erunt: & famulos tuos repulsis aduersitatibus portu semper optabili, cursuq; tràquillo tuearis, transactisq; ac rectè perfectis negotijs omnibus iterato tpe ad propria cū omni gaudio reuocare digneris. Qui viuis & regnas, &c. *Aspergat nauis aqua benedicta.*

¶ *Benedictio communis super fruges, & vineas.*

✠ *Adiutorium nostrum in nomine Domini. R. Qui fecit cælum, & terram. V. Domine exaudi orationem meam.*

O 4 *R. Et*

R. Et clamor meus ad te veniat. **V.** Dominus vobiscum.
R. Et cum spiritu tuo. **O** remus.

O Ramus pietatem tuam omnipotens Deus, ut has primicias creaturæ tuæ, quas aeris & pluviæ temperamento nutrire dignatus es, benedictionis tuæ imbre perfundas; & fructus terræ tuæ usque ad maturitatem producas. Tribuas quoque populo tuo de tuis muneribus tibi semper gratias agere, ut à fertilitate terræ esurientium animas bonis affluentibus repleas, & egenus & pauper laudent nomen gloriæ tuæ. Per Christum Dominum nostrum. **R.** Amen.

Aspergat illa aqua benedicta.

**¶ Benedictio Peregrinorum ad loca sancta
 prodeuntium.**

Peregrini, ad loca sancta profecturi, antequam discedant, iuxta veteris Ecclesiæ institutū, deberent accipere patentes, seu commendatitias litteras à suo Ordinario, seu Parocho. Quibus obtētis, & rebus suis dispositis, facta peccatorum suorum confessione, & audita Missa, in qua dicitur Oratio pro peregrinantibus, sanctissimam Eucharistiā deuotè suscipiūt. Expleta Missa, Sacerdos super eos genu flexos dicit sequētes preces.

Antiphona. In viam pacis. Benedictus Dominus Deus Israel, &c. **ut sup.** fol. 183. **in fine Gloria Patri. Reperitur Antiph.** In viam pacis; & prosperitatis dirigat vos omnipotens, & misericors Dominus, & Angelus Raphael comitetur vobiscum in via, ut cum pace, salute, & gaudio reuertatis ad propria. **K** yrie eleison. **C**hriste eleison. **K** yrie eleison. **P**ater noster, &c. **V.** Et ne nos

inducas in tētarionem. *℞.* Sed libera nos a malo. *℥.* Sal-
uos fac seruos tuos. *℞.* Deus meus sperātes in te. *℥.* Mit-
te eis Domine auxilium de Sancto. *℞.* Et de Sion tuere
eos. *℥.* Esto eis Domine turris fortitudinis. *℞.* A facie
inimici. *℥.* Nihil proficiat inimicus in eis. *℞.* Et filius
iniquitatis non apponat nocere eis. *℥.* Benedictus Do-
minus die quotidie. *℞.* Prosperū iter faciat vobis Deus
salutarium nostrorum. *℥.* Vias tuas Domine demōstra
nobis. *℞.* Et semitas tuas edoce nos. *℥.* Vtinam dirigā-
tur viā nostrę. *℞.* Ad custodiendas iustificationes tuas.
℥. Erunt praua in directa. *℞.* Et aspera in vias planas.
℥. Angelis suis Deus mandauit de te. *℞.* Vt custodiant
te in omnibus vijs tuis. *℥.* Domine exaudi orationem
meam. *℞.* Et clamor meus ad te veniat. *℥.* Dominus vo-
biscum. *℞.* Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Oratio.

Deus, qui filios Israel per maris mediū sicco vesti-
gio ire fecisti, quique tribus Magis iter ad te stella
duce pandisti; tribue eis, quæ minus, iter prosperum,
tempusq; tranquillū, vt Angelo tuo sancto comite,
ad eum, quo pergunt locum, ac demum ad æternæ sa-
lutis portum feliciter valeant peruenire.

Deus, qui Abraham puerum tuum de Vr Chaldæo-
rum eductum, per omnes suæ peregrinationis vias
illæsum custodisti: quæsumus, vt hos famulos tuos cu-
stodire digneris: Esto eis Domine in procinctu suffra-
gium, in via solatium, in æstu umbraculum, in plu-
uia, & frigore tegumentum, in lassitudine vehiculum,
in aduersitate præsidium, in lubrico baculus, in naufra-
gio

gio portus; vt te duce, quo tendūt, prospere perueniāt,
& demum incolumes ad propria reuertantur.

Adesto, quæsumus, Domine, supplicationibus nostris, & viam famulorū tuorum in salutis tuę prosperitate dispone, vt inter omnes vię, & vitę huius varietates, tuo semper protegantur auxilio.

Præsta, quæsumus, omnipotens Deus, vt familia tua per viam salutis incedat, & Beati Ioannis præcursoris hortamēta sectando, ad eū, quem prædixit, secura perueniat Dominū nostrum Iesum Christum filium tuū.

Exaudi Domine preces nostras, & iter famulorū tuorum propitius comitare, atq; misericordiam tuā, sicut vbiq; es, ita vbiq; largire, quatenus à cūctis aduersitatibus tua opitulatione defensi, gratiarū tibi referant actionem. Per Christum Dominum nostrū. *R.* Amen.

Pax. & benedictio *✠* Dei omnipotentis, Patris, & Filij, & Spiritus sãcti descēdat super vos, & maneat semper.

Amen. Deinde aspergantur aqua benedicta. Quod si vnus fuerit peregrinaturus, omnia dicuntur in numero singulari, ac si Sacerdos ipse, qui benedicit, fuerit socius peregrinationis, dicat in plōna prima numeri pluralis, quatenus congruere videbitur.

¶ Benedictio Peregrinorum, post reditum.

¶ Adiutorium nostrum in nomine Domini. R. Qui fecit cælum, & terram. Antiphona. Ecce sic benedicetur homo, qui timet Dominum. Psal. 127.

Beatī omnes qui timent Dominum: qui ambulant in vijs eius.

Labores manuum tuarum quia manducabis: beatus es, & be-

& bene tibi erit.

Vxor tua sicut vitis abundans: in lateribus domus tuæ.

Filij tui sicut nouellæ oliuarum: in circuitu mensæ tuæ.

Ecce sic benedicetur homo: qui timet Dominum.

Benedicat tibi Dominus ex Sion: & videas bona Ierusalem omnibus diebus vitæ tuæ.

Et videas filios filiorum tuorum: pacem super Israel.

Gloria Patri, &c. **Antiphona.** Ecce sic benedicetur ho-

mo, qui timet Dominum. **K** yrie eleison. **C**hriste elei-

son. **K** yrie eleison. **P**ater noster, &c. **ψ.** Et ne nos indu-

cas in tētationem. **℟.** Sed libera nos à malo. **ψ.** Benedi-

cti qui veniunt in nomine Domini. **℟.** Benedicti vos à

Domino, qui fecit cælum, & terram. **ψ.** Respice Domi-

ne in seruos tuos, & in opera tua. **℟.** Et dirige eos in viā

mandatorum tuorum. **ψ.** Domine exaudi orationem

meam. **℟.** Et clamor meus ad te veniat. **ψ.** Dominus vo-

biscum. **℟.** Et cum spiritu tuo. **O**remus.

Largire quæsumus Domine famulis tuis indulgentiam placatus, & pacē, vt pariter ab omnibus munden-
dentur offensis, & secura tibi mente deseruiant.

Omnipotens sempiterne Deus nostrorum temporum, vitæq; dispositior, famulis tuis continuæ tranquillitatis largire subsidium, vt quos incolumes proprijs laboribus reddidisti, tua facias protectione securos.

Deus humilium visitator, qui nos fraterna dilectione consolaris, prætende societati nostræ gratiam tuam, vt per eos, in quibus habitas, tuum nobis sentiamus aduētum. Per Dominum nostrum, &c.

Deinde alpergatur aqua benedicta à Sacerdote dicēte.

Pax,

Pax, & benedictio ✠ Dei omnipotentis Patris, & Filij, & Spiritus sancti descendat super vos, & maneat semper. Amen.

BENEDICTIONES ESCULENTORVM,
præsertim in Pascha.

¶ **Benedictio Agni Paschalis.**

✠ Adiutoriū nostrum in nomine Domini. *R.* Qui fecit cælum, & terram. *V.* Dominus vobiscum. *R.* Et cum spiritu tuo. *Oremus.*

DEus, qui per famulum tuum Moysen, in liberatione populi tui de Ægypto, agnum occidi iussisti, in similitudinem Domini nostri Iesu Christi, & utrosque postes domorum de sanguine eiusdem Agni perungi præcepisti: ita benedicere ✠ & sanctificare ✠ digneris hanc creaturā carnis, quam nos famuli tui ad laudem tuam sumere desideramus, per resurrectionem eiusdem Domini nostri Iesu Christi. Qui tecum viuit, & regnat in sæcula sæculorum. *R.* Amen.

Et mox aspergat aqua benedicta.

¶ **Benedictio ouorum.**

✠ Adiutorium nostrum in nomine Domini.
R. Qui fecit cælum, & terram. *V.* Dominus vobiscum.
R. Et cum spiritu tuo. *Oremus.*

Subueniat, quæsumus Domine, tuę benedictionis ✠ gratia huic ouorū creaturæ, ut cibis salubris fiat fidelibus tuis in tuarum gratiarum actione fumentibus, ob resurrectionē Domini nostri Iesu Christi, qui tecum viuit, & regnat in sæcula sæculorum. *R.* Amen.

Aspergetur aqua benedicta.

¶ **Benedictio panis.**

¶ **Adiutorium nostrum in nomine Domini.**

Qui fecit cælum, & terram. ¶ Dominus vobiscum.

Et cum spiritu tuo. O remus.

Domine Iesu Christe panis Angelorū, panis viuus æterne vitæ, benedicere ✙ dignare panem istum, sicut benedixisti quinque panes in deserto, vt omnes ex eo gustantes, inde corporis, & animę percipiant sanitatem. Qui viuus, & regnas in sæcula sæculorum. **Am.**

Et aspergat aqua benedicta.

¶ **Alia benedictio panis.**

¶ **Adiutorium nostrum in nomine Domini.** **Qui fecit cælum, & terram.** ¶ Dominus vobiscum.

& cum spiritu tuo. O remus.

Domine sancte, pater omnipotens, æterne Deus, benedicere ✙ digneris hunc panem tua sancta spiritali benedictione: vt sit omnibus sumentibus salus mentis, & corporis, atque contra omnes morbos, & vniuersas inimicorum insidias tutamen. Per Dñm nostrum Iesum Christum Filium tuum, panem viuū, qui de cælo descendit & dat vitam, & salutem mundo: & tecū viuit, & regnat in vnitæte Spiritus sancti Deus, per omnia sæcula sæculorum. **Amen. Aspergat aqua benedicta.**

¶ **Benedictio nouorum fructum.**

¶ **Adiutorium nostrum in nomine Domini**

Qui fecit cælum, & terram. ¶ Dominus vobiscum.

Et cum spiritu tuo. O remus.

Benedic ✙ Domine hos nouos fructus **N** & præsta: vt qui ex eis in tuo sancto nomine vescantur, corporis,

ris, & animæ salute potiantur. Per Christum Dominū nostrum. *R.* Amen. *Et aspergat aqua benedicta.*

Benedictio ad quodcumque comestibile.

✠ Adiutoriū nr̄m in noīe Dñi. *R.* Qui fecit cælū, & terrā. *✠* Dñs vobiscum. *R.* Et cum spiritu tuo. *O*remus.

Benedic *✠* Domine creaturam istam. *N* vt sit remedium salutare generi humano: & præsta per inuocationem sancti nominis tui, vt quicumque ex ea sumperint, corporis sanitatē, & animæ tutelam percipiat. Per Christum Dominum nostrum. *R.* Amen.

Aspergat aqua benedicta.

Benedictio olei simplicis.

✠ Adiutorium nostrum in nomine Domini.

R. Qui fecit cælum, & terram.

Exorcismus.

Exorcizo te creatura olei per Deum Patrem *✠* omnipotentem, qui fecit cælum, & terram, mare, & omnia, quæ in eis sūt. Omnis virtus aduersarij, omnis exercitus diaboli, & omnis incurfus, omne phantasma satanæ eradicare, & effugare ab hac creatura olei, vt fiat omnibus, qui eo vsuri sūt, salus mentis, & corporis in nomine Dei Patris *✠* omnipotentis, & Iesu *✠* Christi Filij eius Domini nostri, & Spiritus sancti *✠* paracliti, & in charitate eiusdē Dñi nr̄i Iesu Christi, qui vêturus est iudicare viuos, & mortuos, & sæculū perignē. *R.* Amē.

✠ Dñe exaudi orationē meam. *R.* Et clamor meus ad te veniat. *✠* Dominus vobiscum: *R.* Et cum spiritu tuo.

*O*remus.

Oratio.

Domine Deus omnipotens, cui astat exercitus Angelorum cum tremore, quorum seruitiū spiritua

le

De benedictionibus.

215

le cognoscitur, dignare respicere, & benedicere. **✠** sanctificare **✠** hanc creaturam olei, quam ex oliuarum succo eduxisti, & ex eo infirmos inungi mandasti, quatenus sanitate percepta, tibi Deo uiuo, & vero gratias agerent: præsta quæsumus, ut hi, qui hoc oleo, quod in tuo nomine benedicimus **✠** vsi fuerint, ab omni languore, omniq. infirmitate, atq. cunctis insidijs inimici liberentur, & cunctę aduersitates separentur à plasmate tuo, quod pretioso sanguine Filij tui redemisti: ut numquam lædatur à morfu serpentis antiqui. Per eundem Dominum nostrum Iesum Christum filium tuum, qui tecum uiuit, & regnat in unitate, &c.

Aspergat oleum aqua benedicta.

BENEDICTIONES AB EPISCOPIS,
vel alijs facultatem habentibus
faciendę.

Benedictio Sacerdotalium indumentorū in gen.

✠ Adiutorium nostrum in nomine Domini. **✠** Qui fecit cælum, & terram. **✠** Dominus uobiscum. **✠** Et cum spiritu tuo. **✠** remus.

Omnipotens sempiterne Deus, qui per Moysen famulū tuum Pontificalia, & Sacerdotalia, seu Leuitica vestimenta ad explendum in conspectu tuo ministerium eorum ad honorem, & decorem nominis tui fieri decreuisti: adesto propitius inuocationibus nostris, & hæc indumenta sacerdotalia desuper irrigante gratia tua ingenti benedictione p. nostrę humilitatis seruitiū purificare **✠** benedicere **✠** & consecrare **✠** digneris: ut diuinis cultib⁹, & sacris mysterijs apta, & benedicta existant:

existant: his quod. sacris vestibus Pontifices, & Sacerdotes, seu Leuitę tui iduti, ab omnibus impulsionebus, seu tentationibus malignorum spirituum muniti, & defēsi esse mereantur, tuisq. mysterijs aptē, & condignē seruire, & inharere, atque in his tibi placitē, & deuotē perseuerare tribue. Per Christum Dominum nostrum.

Amen.

Gemus.

Deus iuictę virtutis triumphator, & omniū rerum creator, ac sanctificator: intende propitius preces nostras, & hęc indumenta leuiticę sacerdotalis, & pontificalis glorię ministris tuis fruēda tuo ore proprio benedicere ✠ sanctificare ✠ & cōsecrare ✠ digneris: omnesq. eis vtentes, tuis mysterijs aptos, & tibi i eis deuotē, ac laudabiliter seruiētes, gratos efficere digneris. Per Dominum nostrum Iesum Christum, &c. **Gemus.**

Domine Deus omnipotēs, qui vestimenta Pontificibus Sacerdotibus, & Leuitis in vsum tabernaculi fēderis necessaria Moysē famulum tuum agere iussisti: eumque spiritu sapientię ad id peragendum repleuisti: hęc vestimēta in vsum, & cultum mysterij tui benedicere ✠ sanctificare ✠ & consecrare ✠ digneris atq: ministros altaris tui, qui ea induerint, septiformis spiritus grā dignāter repleri, atq; castitatis stola beata facias eū bonorum fructu operū ministerij congruētis immortalitate vestiri. Per Christum Dñm nostrū. ✠ Amen.

Deinde aspergit ipsa indumenta aqua benedicta.

§ Benedictio mapparum, siue lintheaminum Altaris.

A diutorium nostrum in nomine Domini. ✠ Qui fecit cælum, & terram. ✠ Dominus vobiscum. ✠ Etcum spiritu

Spiritu tuo.

Oremus.

Exaudi Domine preces nostras, & hæc lintheamina sacri altaris vsui præparata benedicere & sanctificare digneris. Per Christum Dominum nostrum. *Am. Oremus.*

Domine Deus omnipotens, qui Moysen famulum tuum, ornamenta, & lintheamina facere per quadraginta dies docuisti, quæ etiã Maria texuit, & fecit in usum ministerij, & tabernaculi fœderis: benedicere & sanctificare & consecrare digneris hæc lintheamina ad tegendum, inuoluendumq; altare gloriosissimi Filij tui Domini nostri Iesu Christi. Qui tecum uiuit, & regnat in unitate Spiritus sancti Deus, per omnia sæcula sæculorum. *Am. Deinde aspergite ea aqua benedicta.*

Benedictio Corporalium.

Adiutorium nostrum in nomine Domini.

Qui fecit cælum, & terram. Dominus vobiscum.

Et cum spiritu tuo. Oremus.

Clemenissime Domine, cuius inenarrabilis est virtus, cuius mysteria arcanis mirabilibus celebrantur: tribue, quæsumus, ut hoc lintheamen tuæ propitiationis benedictione sanctificetur ad consecrandum super illud corpus, & sanguinem Dei, & Domini nostri Iesu Christi Filij tui. Qui tecum uiuit, & regnat in unitate Spiritus sancti Deus, per omnia sæcula sæculorum. *Amen.*

Oremus.

Omnipotens sempiterne Deus, benedicere & sanctificare & consecrare digneris lintheamen istud ad regendum, inuoluendumque corpus, & sanguinem Domini nostri Iesu Christi Filij tui. Qui tecum vi-

Rit. Rom. N.

P

uit,

uit, & regnat. *R.* Amen.

*O*remus.

Omnipotens Deus, manibus nostris opem tuæ benedictionis infunde: vt per nostram benedictionem

✠ hoc linteamen sanctificetur, & corporis, ac sanguinis Redemptoris nostri nouum sudarium Spiritus sancti gratia efficiatur. Per eundem, & c. in vnitatem eiusdem Spiritus sancti. *R.* Amen. *Et aspergit aqua benedicta.*

✠ *Benedictio tabernaculi, seu vasculi pro Sacrosanctæ Eucharistia conseruanda.*

✠ Adiutorium nostrum in nomine Domini. *R.* Qui fecit cælum, & terram. ✠ Dominus vobiscum. *R.* Et cum spiritu tuo. *O*remus.

Omnipotens sempiterne Deus, Maiestatem tuam supplices deprecamur, vt vasculum hoc pro corpore Filij tui Domini nostri Iesu Christi in eo condendo fabricatū benedictionis ✠ tuæ gratia dicere digneris. Per eundem Christum Dominum nostrum.

Deinde aspergit illud aqua benedicta.

✠ *Benedictio nouæ Crucis.*

✠ Adiutorium nostrum in nomine Domini. *R.* Qui fecit cælū, & terram. ✠ Domine exaudi orationē meam. *R.* Et clamor meus ad te veniat. ✠ Dominus vobiscum. *R.* Et cum spiritu tuo. *O*remus.

Rogamus te Domine sancte, Pater omnipotens, æterne Deus, vt digneris benedicere ✠ hoc signum Crucis, vt sit remedium salutare generi humano, sit soliditas fidei, profectus bonorum operum, redemptio animarum, sit solamen, & protectio, ac tutela contra euas iacula inimicorū. Per Christum Dominum nostrum.

R. Amen.

Amen.

Alia Oratio ad idem.

Benedic ✠ Domine hanc Crucem tuam, per quam eripuisti mūdum à dēmonum potestate, & superasti passionē tuā suggestorē peccati, qui gaudebat in peruariatione primi hominis per ligni vetiti sumptionē. **Hic aspergat aqua benedicta.** Sanctificetur hoc signū Crucis in nomine Patris ✠ & Filij ✠ & Spiritus sancti ✠ ut orantes, inclinantesq; se propter Dominum ante istam Crucem inueniant corporis, & animæ sanitatem. Per Christum Dominum nostrum. ✠ Amen.

Postea Sacerdos genuflexus ante Crucē deuotē adorat, & osculatur, & idem faciunt quicumq; voluerint.

BENEDICTIO IMAGINVM IESV

Christi Domini Nostri, Beatæ Virginis Mariæ & aliorum Sanctorum.

✠ Adiutorium nostrum in nomine Domini. ✠ Qui fecit cælum, & terram. ✠ Dominus vobiscum. ✠ Et cum spiritu tuo. **Oremus.** **Oratio.**

Omnipotens sempiternus Deus, qui Sanctorum tuorum imagines, **siue** effigies sculpi, aut pingi non reprobas, ut quoties illas oculis corporis intuemur, toties eorum actus, & sanctitatem ad imitandum memoriæ oculis meditemur: hanc, quæsumus, imaginem, **seu** sculpturam in honorem, & memoriam vnigeniti Filij tui Domini Nostri Iesu Christi, **vel** Beatissimæ Virginis Mariæ Matris Domini nostri Iesu Christi, **vel** Beati N. Apostoli tui, **vel** Martyris, **vel** Confessoris, **aut** Pontificis, **aut** Virginis adaptatam benedicere ✠ & sanctificare

ficare **✠** digneris: & præsta, vt quicumque coram illa vnigenitum Filium tuum, **vel** Beatissimam Virginem, **vel** gloriosum Apostolum, **sive** Martyrem, **sive** Confessorem, **aut** Virginem suppliciter colere, & honorare studuerit; illius meritis, & obtentu à te gratiâ in presenti, & æternam gloriam obtineat in futurum. Per eundem Christum Dominum nostrum. **✠** Amen.

Vltimo aspergat aqua benedicta.

RITVS BENEDICENDI, ET IMPONENDI
 primarium lapidem pro Ecclesia ædifican-
 da seruandus à Sacerdote facultatem
 habente ab Episcopo.

Ecclesiam ex Episcopi auctoritate tantum, iuxta sacrorum Canonum decreta, ædificari fas est. Si verò Sacerdos eius ædificationis primarium lapidem benedicendi potestatem habens, eiusmodi functionem peragat, hunc ritum seruabit.

Pridie quam primarius lapis benedicatur, ligneâ crucem in loco, vbi debet esse altare, figat ipse, vel alius Sacerdos. Sequenti verò die lapis in Ecclesiæ foundatione ponendus, qui debet esse quadratus, & angularis, benedicatur hoc modo.

Sacerdos induit^r amictu, alba, cingulo, stola, & pluuiâ li albi coloris, adhibitis aliquot Sacerdotib⁹ & Clericis, salē, & aquam benedicit, nisi prius in promptu habeat iam benedictam ordinaria, benedictione vt supra. & interim dum cantatur à Clericis Antiphona cum Psalmo sequenti, aspergit locum, vbi crux posita est, eâ aqua benedicta. **Antiph.** Signum salutis pone Domine Iesu
 Chri-

De benedictionibus.

22 P

Christe, in loco isto, & non permittas introire angelum percutientem.

Plalmus 83.

Quam dilecta tabernacula tua Domine virtutum : concupiscit, & deficit anima in atria Domini.

Cor meum, & caro mea: exultauerunt in Deum viuum.

Etenim passer inuenit sibi domum: & turtur nidum sibi, vbi ponat pullos suos.

Alteria tua Domine virtutum: rex meus & Deus meus.

Beati qui habitant in domo tua Domine: in secula seculorum laudabunt te.

Beatus vir cuius est auxiliū abste: ascensiones in corde suo disposuit, in valle lacrymarum, in loco quē posuit.

Etenim benedictionem dabit legislator, ibunt de virtute in virtutem: videbitur Deus deorum in Sion.

Domine Deus virtutum exaudi orationem meam: auribus percipe Deus Iacob.

Protector nū aspice Deus: & respice in faciē Christi tui.

Quia melior est dies vna in atrijs tuis: super millia.

Elegi abiectus esse in domo Dei mei: magis quā habitarē in tabernaculis peccatorum.

Quia misericordiam & veritatem diligit Deus: gratiam & gloriam dabit Dominus.

Non priuabit bonis eos qui ambulant in innocentia : Domine virtutum, beatus homo qui sperat in te.

Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto. **Sicut erat, &c.**

Finis Plalmo Sacerdos versus ad locum per eum al-
persum dicit. **Oremus.**

Domine Deus, qui licet cælo, & terra non capiaris, domum tamen dignare habere in terris, vbi nomē

tuum iugiter inuocetur, locum hunc, quæsumus, Beate Mariæ semper Virginis, & B. N. (nominando Sactum, vel Sanctam, in cuius honorẽ, ac nomẽ fundabitur Ecclesia) omniumq; Sanctorũ intercedẽtibus meritis, sereno pietatis tuæ intuitu visita, & per infusionem gratiæ tuę ab omni inquinamento purifica, purificatumq; cõserua, & qui dilecti tui David deuotionem ī filij sui Salomonis opere cõpleuisti, in hoc opere desideria nostra perficere digneris; effugiantq; omnes hinc nequitie spirituales. Per Dominum nostrũ Iesum Christum Filium tuum, qui tecũ uiuit, & regnat, in vnitate Spiritus sancti Deus, per omnia sæcula sæculorum. *R.* Amen.

Postea stans benedicit primarium lapidem dicens.

✠ Adiutorium nostrum in nomine Domini. *R.* Qui fecit cælum, & terram. ✠ Sit nomen Domini benedictũ. *R.* Ex hoc nunc & vsque in sæculum. ✠ Lapidem, quem reprobauerunt ædificantes. *R.* Hic factus est in caput anguli. ✠ Tu es Petrus. *R.* Et super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam. ✠ Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto. *R.* Sicut erat in principio, & nũc, & semper, & in sæcula sæculorum. Amen.

Oremus.

Domine Iesu Christe Fili Dei uiui, qui es verus omnipotens Deus, splendor, & imago æterni Patris, & vita æterna, qui es lapis angularis de monte sine manibus abscissus, & immutabile fundamentum, hunc lapidem collocandum in tuo nomine confirma, & tu, qui es principium, & finis, in quo principio Deus Pater ab initio cuncta creauit, sis, quæsumus, principium, & incrementum, & consummatio ipsius operis, quod debet

ad

ad laudem, & gloriam tui nominis inchoari. Qui cum Patre, & Spiritu sancto vivis, & regnas Deus per omnia secula seculorum. *℞. Amen.*

Tunc aspergit lapidem ipsum aqua benedicta, & accepto cultro per singulas partes sculpsit in eo signum crucis dicens. In nomine Patris, *✠* & Filij, *✠* & Spiritus *✠* sancti. *℞. Amen. quo tacto dicit. O remus.*

Benedic *✠* Domine creaturam istam lapidis, & præsta p inuocationē Sācti tui nomini, vt quicumq. ad hanc Ecclesiam ædificandam pura mente auxilium dederint, corporis sanitatem, & animę medelā percipiāt. Per Christum Dominum nostrum. *℞. Amen.*

Postea dicantur Litanie ordinariæ sine orationibus in fine positis, quib⁹ dictis, parato cæmento, & cēmētario. assistēte, Sacerdos inchoat, Clericis prolequētib⁹ Antiphonam. Mane surgens Iacob erigebat lapidem in titulum, fundens oleum desuper: votum vouit Domino: Verè locus iste sanctus est, & ego nesciebam.

Psalmus 126.

Nisi Dominus ædificauerit domum: in vanum laborauerunt qui ædificant eam.

Nisi Dominus custodierit ciuitatem: frustra vigilat qui custodit eam.

Vanum est vobis ante lucem surgere: surgite postquam federitis, qui manducatis panem doloris.

Cum dederit dilectis suis somnum: ecce hereditas Domini, filij; merces, fructus ventris.

Sicut sagittæ in manu potentis: ita filij ex cussorum.

Beatus vir, qui impleuit desiderium suum ex ipsis: non

confundetur cum loquetur inimicis suis in porta.

Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto. *Sicut erat, &c.*

Quo dicto, Sacerdos stans tangit, & ponit ipsum primarium lapidem in fundamento dicens.

In fide Iesu Christi collocamus Lapidem istum primarium in hoc fundamēto. In nomine Patris **+** & Filij **+** & Spiritus **+** sancti, ut vigeat vera fides hic, & timor Dei, fraternaq; dilectio; & sit hic locus destinatus orationi, & ad inuocandū, & laudandū nomen eiusdē Dñi nostri Iesu Christi, qui cum Patre, & Spiritu sancto viuit, & regnat Deus per omnia sæcula sæculorum. **+** Amen.

Interim cémentarius locat ipsum lapidē cum cémento, postea Sacerdos spargit super lapidem aqua benedictam dicens: Asperges me Domine hyssopo, & munda-
bor, lauabis me, & super niuem dealbabor. *Psal. M*
iserere mei Deus secundum magnam, &c. ut supra fol. 76.
dicatur totius cū Gloria Patri. Quo dicto Sacerdos spar-
git aquam benedictam per omnia fundamenta, si sunt
aperta: si verò nō sunt aperta, circuit aspergēdo funda-
mēta ecclesię designata. Et incipiens aspergere inchoat
Añam, Clero psequēte. O quā metuēdus est locus iste,
vere nō est hic aliud, nisi domus Dei, & porta celi. P 86.

Fundamenta eius in montibus sanctis: diligit Domi-
nus portas Sion super omnia tabernacula Iacob.

Gloriosa dicta sunt de te: ciuitas Dei.

Memor ero Rahab & Babylonis: scientium me.

Ecce alienigenæ, & Tyrus, & populus Æthiopum:
hi fuerunt illic.

Numquid Sion dicet, Homo, & homo natus est in ea:
et ipse

& ipse fundauit eam Altissimus?

Dominus narrabit in scripturis populorum, & principum: horum qui fuerunt in ea.

Sicut latantium omnium: habitatio est in te.

Gloria Patri.

Antiph. O quam metuendus est locus iste, vere non est hic aliud; nisi domus Dei, & porta cæli. *Interim aspergendo procedit vsque ad fundamenta aperta, seu designata & repetita Antiph. stans dicit.* **O** remus. **Ministri.**

Flectamus genua. *Leuate.*

Omnipotens, & misericors Deus, qui Sacerdotibus tuis tantam præ ceteris gratiâ contulisti, vt quidquid in tuo nomine dignè, perfectèq; ab eis agitur, à te fieri credatur, quæsumus immensam clementiam tuam, vt quidquid modo visitaturi sumus, visites: & quidquid benedicturi sumus, bene *†* dicas, sitq; ad nostræ humilitatis introitû, sãctorû tuorum meritis, fuga demonû, Angeli pacis ingressus. Per Christû Dñm nostrû. *†* Am.

Deus, qui ex omnium cohabitatione Sanctorum æternum Maieitati tuæ cõdis habitaculum, da edificatiõis tuæ incremẽta celestia, vt quod te iubẽte fundatur, te largiẽte perficiatur. Per Christum Dominum nostrum. *†* Amen.

RITVS BENEDICENDI NOVAM

Ecclesiam, seu Oratorium publicum, vt ibi sanctissimum Missæ sacrificium celebrari possit.

Sacerdos nouam Ecclesiam delictentia Episcopi benedicturus, vt in ea diuinum sacrificium Missæ ritè cele-

celebretur, stola, ac pluuiali albi coloris indutus, aliquos Sacerdotibus, & Clericis adhibitis, prælata cruce media inter duos Clericos deferentes cereos accensos, mane procedit ad primariam Ecclesiæ, vel Oratorij ianuam, ubi stans capite aperto, conuersus ad eam dicit absolutæ orationem.

Actiones nostras, quæsumus, Domine, aspirando præueni, & adiuuando prosequere: vt cuncta nostra oratio, & operatio à te semper incipiat, & per te cæpta finiatur. Per Christum Dominum nostrum. Amē. *Deinde inchoat. Antiphonam* Asperges me Domine, &c. & *Clerus alternatim dicit Psalm.* Miserere mei Deus. *in fine Gloria Patri.* Interim circumdant exterius Ecclesiam (quæ intus debet esse vacua, & nuda, & pariter altaria nuda, excluso populo, donec abloluta sit benedictio) & Sacerdos accepto aspergillo ex herba hyssopi ad eius dexteram se conuertens, parietes ecclesiæ, in superiori parte, & in fundamentis: cum aqua benedicta aspergit dicens: Asperges me Domine hyssopo, & mundabor, lauabis me, & super niuem dealbabor. Reuerli ad locum, vnde processio initium habuit, repetita Antiphona à Clero, Sacerdos stas vt prius versus Ecclesiam dicit. Oremus. & Ministri. Flectamus genua. *Leuate.*

Oratio.

Domine Deus, qui licet cælo, & terra non capiaris, domum tamen dignaris habere in terris; ubi nomen tuum iugiter inuocetur, locum hunc, quæsumus, Beatæ Mariæ semper Virginis, & Beati **N**omniumque Sanctorum intercedentibus meritis, sereno pietatis tuæ

in--

intuitu visita, & per infusionem gratiæ tuæ ab omni inquinamento purifica, purificatumq; cōserua; & qui dilecti tui Dauid deuotionem in filij tui Salomonis opere compleuisti, in hoc opere desideria nostra perficere digneris, effugiantque omnes hinc nequitia spirituales. Per Dominum nostrum, &c.

Quia finita oratione, omnes hinc in ecclesiam intrātes ad altare maius procedunt, Litanias decantantes.

Vbi dictum fuerit. Vt omnibus fidelibus defunctis requiem eternā donare digneris, Te rogamus audi nos.

Surgit Sacerdos, & intelligibili voce dicit.

Vt hanc Ecclesiam, & altare ad honorem tuum, & nomen Sancti tui **N.** purgare, & benedicere **✠** digneris. Te rogamus audi nos. *cum dicit, benedicere nana dextera benedicit Ecclesiam, & altare, deinde vt prius genuflectit, donec perficiantur Litanie, & Cantores sequuntur.*

Vt nos exaudire digneris, Te rogamus audi nos.

Fili Dei, Te rogamus audi nos. Agnus Dei, &c.

Dicto ultimo Kyrie eleison, Sacerdos stās dicit. Oremus. Ministri. Flectamus genua. **✠.** Leuate.

P Reueniat nos quesumus Domine, misericordia tua, & intercedentibus omnibus sanctis tuis, voces nostras clementia tuæ propitiationis anticipet. Per Christum Dominum nostrum. **✠.** Amen.

Tum distās ab altari congruenti spatio genuflexus, & se signans dicit. Deus in adiutorium meum intende. *& statim surgit Clero respondente:* Domine ad adiuuandum me festina. *ipse verò stās dicit:* Gloria Patri, & Fi-

& Filio, & Spiritui sancto. *Chorus respondet:* sicut erat in principio, &c. *Postea Sacerdos dicit.* Oremus.

Ministri. Flectamus genua. &c. *Leuate.*

Oratio.

OMnipotens, & misericors Deus, qui Sacerdotibus tuis tantā prae ceteris gratiam contulisti, ut quidquid in tuo nomine dignè, perfectèq; ab eis agitur, à te fieri credatur, quāsumus immensam clemētiā tuam, ut quidquid modò visitaturi sumus, visites, & quidquid benedicturi sumus, benedicas. ✠ sitq; ad nostrae humilitatis introitum, Sanctorum tuorum meritis, fuga demonum, Angeli pacis ingressus. Per Dominum nostrū Iesum Christum Filium tuum, &c.

His dictis inchoat Antiphonam. Benedic Domine domū istam nomini tuo edificatam. *cum tribus Psalmis sequentibus videlicet.* *Psalm. 119.*

AD Dominum cum tribularet clamaui: & exaudiuit me.

Domine libera animam meam à labijs iniquis: & à lingua dolosa.

Quid detur tibi, aut quid apponatur tibi: ad linguam dolosam?

Sagittae potentis acutae: cum carbonibus desolatorijs.

Heu mihi, quia incolatus meus prolongatus est, habitavi cum habitantibus Cedar: multum incola fuit anima mea.

Cum his qui oderunt pacem, eram pacificus: cum loquebar illis, impugnabant me gratis.

Gloria Patri, &c.

Psalm. 120.

le-

Leuauit oculos meos in montes: unde veniet auxilium mihi.

Auxilium meum à Domino: qui fecit cælum & terram.

Non det in commotionem pedem tuum: neque dormitet qui custodit te.

Ecce non dormitabit, neque dormiet: qui custodit Israel.

Dominus custodit te: Dominus protectio tua super manum dexteram tuam.

Per diem sol non vret te: neque luna per noctem.

Dominus custodit te ab omni malo: custodiat animam tuam Dominus.

Dominus custodiat introitum tuum, & exitum tuum: ex hoc nunc & vsque in sæculum.

Gloria Patri, &c.

Psalmus 124.

Lætatus sum in his, quæ dicta sunt mihi: in domum Domini ibimus.

Stantes erant pedes nostri: in atrijs tuis Ierusalem.

Ierusalem, quæ ædificatur vt ciuitas: cuius participatio eius in idipsum.

Illuc enim ascenderunt tribus, tribus Domini: testimonium Israel ad confitendum nomini Domini.

Quia illic federunt sedes in iudicio: sedes super domum Dauid.

Rogate quæ ad pacem sunt Ierusalem: & abundantia diligentibus te.

Fiat pax in virtute tua: & abundantia in turribus tuis.

Propter fratres meos, & proximos meos: loquebar pacem de te.

Propter domum Domini Dei nostri: quesui bonā tibi.
Gloria Patri, &c.

Antiph. Benedic Domine domum istam nomini tuo
 edificatam.

Interim aspergit interius parietes in parte superiori, &
 inferiori inchoās asperisionem à parte Euangelij, dicēs:
 Asperges me Domine, &c. tum ad altere reuertus, dicit.

Oremus. Flectamus genua. *Leuate.*

Deus, qui loca nomini tuo dicāda sanctificas, effun-
 de super hanc orationis domum gratiam tuam, vt
 ab omnibus hic nomen tuum inuocantibus auxilium
 tuæ misericordiæ sentiatur. Per Dominum nostrum le-
 sum Christum Filium tuum, &c.

His peractis dicitur Missa de tempore occurrenti, vt
 de Sancto.

Ecclēsia verò quamuis à simplice Sacerdote, vt sup̄, pra-
 sit benedicta, ab Episcopo tamen consecranda est.

RITVS RECONCILIANDI ECCLESIAM
 violatam, si nondum erat ab Epi-
 scopo consecrata.

Ecclēsiæ violatæ reconciliatio per Sacerdotem ab
 Episcopo delegatum fiat hoc modo. Altare ecclē-
 siæ omnino nudetur, prouideaturque vt ecclēsia possit
 liberè circumiri tam exterius, quàm interius, si fieri po-
 test. paretur vasculum cum aqua benedicta, & asper-
 gillum de herba hyssopo factum. Sacerdos indutus
 amictu, alba, cingulo, stola, & pluuiali albo, adhibitis
 aliquot Sacerdotibus, & Clericis procedit ad primariā
 Ecclēsiæ portam, vbi stans Antiphonam incipit, dicēs

Clero

Clero prosequente. Asperges me Domine hyssopo, & mundabor, lauabis me, & super niuem dealbabor. **Psalmos.** Misere mei Deus. totus cum Gloria Patri. Quo finite, Antiphona repetitur. Interim dum Antiphona, & Psalmus dicuntur, Sacerdos cum aqua benedicta aspergit in circuitu extrinsecus Ecclesiam, & Cœmeterium simul aspergendo alternatim ad parietes Ecclesiæ, ad terram Cœmeterij, præsertim ad loca contaminata. Quo facto, redit ad locum, ubi incepit aspergere, & stans dicit.

Oremus.

Omnipotens, & misericors Deus, qui Sacerdotibus tuis tantam præ cæteris gratiam contulisti, ut quidquid in tuo nomine dignè, perfectèq; ab eis agitur, à te fieri credatur, quesumus immensam clementiam tuam, ut quod modò visitaturi sumus, visites, & quidquid benedicturi sumus benedicas, sitq; ad nostræ humilitatis introitum, Sæctorum tuorum meritis fuga dæmonum, Angeli pacis ingressus. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Deinde Sacerdos incipit Litanias, & ingreditur Ecclesiam cum Clero cantando eas: acceditque ante altare maius, coram quo genuflectit, cumque dictum fuerit.

Ut omnibus fidelibus defunctis requiem æternam, &c. Te rogamus audi nos. Sacerdos iurgit, & clara voce dicit: Vt hanc Ecclesiam, altare hoc, & cœmeterium purgare & reconciliare digneris. Te rogamus, &c.

Quibus dictis rursus genuflectit, & Litanie perficiuntur. Quibus finitis, Sacerdos versus ad dictum alta-

edicat. O remus. & Ministri. Flectamus genua.

R. Leuate.

Praueniat nos, quaesumus Domine, misericordia tua, & intercedentibus omnibus Sanctis tuis, voces nostras clemencia tua propitiationis anticipet. Per Christum Dominum nostrum. *R. Amen.* *Deinde Sacerdos genuflectit ante altare; & te ligno crucis muniens,*

clara voce dicit. Deus in adiutorium meum intende. tum surgit, & chorus, seu astantes Clerici respondent.

Domine ad adiuuandum me festina. & Sacerdos stans dicit. Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto. Sic ut erat in principio & nunc, & semper, & in secula seculorum.

Amen. Quo dicto Sacerdos inchoat. Clero prosequente, Antiphona. Exurgat Deus, & dissipentur inimici eius, & fugiant qui oderunt eum a facie eius. Psalm.

In Ecclesijs benedicite Deo Domino: de fontibus Israel.

reperitur Antiphona.

Ibi Benjamin adolescentulus in mentis excessu.

reperitur Antiphona.

Principes Iuda, duces eorum: principes Zabulon, principes Nephtali.

reperitur Antiphona.

Manda Deus virtuti tuae: confirma hoc Deus, quod operatus es in nobis.

reperitur Antiphona.

A templo sancto tuo in Ierusalem: tibi offerent reges munera.

reperitur Antiphona.

Increpa feras arundinis, congregatio taurorum in vacis populorum: ut excludant eos, qui probati sunt argento.

reperitur Antiphona.

Dissipa gentes, quae bella volunt: venient legati ex Aegy-

De benedictionibus.

233

Egypto: Æthiopia præueniet manus eius Deo.

repetitur Antiphona.

Regna terræ eantate Deo: psallite Dño. *repetitur Antiph.*
Psallite Deo, qui ascendit super cælum cæli: ad orientem.
repetitur Antiphona.

Ecce dabit voci suę vocem virtutis: date gloriam Deo
super Israel: magnificetia eius, & virtus eius in nubib⁹.
repetitur Antiphona.

Mirabilis Deus in Sãctis suis, Deus Israel, ipse dabit virtutem, & fortitudinem plebi suę: benedictus Deus. *Et non dicitur Gloria Patri, sed Antiph. repetitur. Interim dñ Antiph. & Psalmus prædicti dicunt r, Sacerdos circuit Ecclesiam intrinsecus aspergendo, alpergit etiam specialiter loca cõtraminata, quo facto stans in presbyterio versus ad altare, dicit.*

Deus, qui in omni loco dominationis tuę clemens, & benignus purificator assistis, exaudi nos, quesumus, & concede, vt in posterum inuiolabilis huius loci permaneat benedictio, & tui muneris beneficia, vniuersitas fidelium, quę supplicat, percipere mereatur. Per Christum Dominum nostrum. *R. Amen.*

Deinde dicitur Missa de die occurrenti.

Simplex Sacerdos, tñ ex privilegio Sedis Apostolicę, potest Ecclesiam ab Episcopo consecratã reconciliare. Et tñc vtatur ritu in Pontificali præscripto. Procedatq; in dñt⁹ amictu, alba, cingulo, stola, & pluuiiali albi coloris. adhibitis secũ alijs Presbyteris, & Clericis superpelliceis indutis, cum aqua ab Episcopo ad hunc vñm tñc benedicta.

Rit. Rom. N.

Q

RI.

RITVS BENEDICENDI NOVV

Cæmeterium per Sacerdotem ab Epō delegatum.

Pridie quam fiat benedictio, ponitur in medio Cæmeterio benedicendo lignea Crux alta ad staturam hominis, & ante ipsam Crucem in terra figitur paxillus tridens ligneus altus ad cubitum vnum, aptus ad affigendum illi tres candelas.

Sequēti die, mane Sacerdos i Sacristia parat^r amictu, alba, cingulo, stola, & pluuiali albi coloris, adhibitis aliquot Sacerdotibus, & Clericis indutis superpelliceis, quod deferāt vasculū aquæ benedictæ, aspergillū, & thuribullū cū incensi nauicula, & hoc Rituali libro, & tribus cadelis cereis, procedit ad Cæmeterium benedicendū ante Crucem in medio positā, & affiguntur, & accedunt tres candelæ super ligneū paxillū, & Sacerdos ante Crucem, & cadelas stans discoperto capite dicit. **Oremus.**

Omnipotens Deus, qui es custos animarū, & tutela salutis, fides credentiū, respice propitius ad nostræ seruitutis officium, & ad introitum nostrū purgetur⁺ benedicatur⁺ & sanctificetur⁺ hoc Cæmeterium, vbi humana corpora hic post vitæ cursum quiescētia, in magno iudicij die simul cū felicibus animab⁹ mereātur ad pisci vitæ perēnis gaudia. Per Christū Dñm nr̄m. **Am̄.**

Mox ante ipsam Crucē omnes, genibus flexis, dicūt Litanias ordinarias, incipiente Cānore, ceteris respōdentibus, & cum dictū fuerit. Vt omnibus fidelibus defunctis, &c. Te rogamus audi nos. Sacerdos surgit, & clara voce dicit pducens manu signū Crucis. Vt hoc Cæmeteriū purgare, & benedicere⁺ digneris. Te rogam⁹ &c.

De-

De benedictionibus.

235

Deinde Sacerdos, vt prius genuflectit, & Litanie perficiuntur.

Quibus finitis, surgūt omnes, & Sacerdos Crucē aspergit aqua benedicta dicēs **Añam**. Asperges me Domine hyssopo, & mundabor, lauabis me, & super niuē dealbabor. **Miserere mei Deus, &c. dicitur totus ab astantibus cum Gloria Patri, &c. vt sup fol. 74.** quo dicto reperitur Antiph. Dū dicitur Psalmus, Sacerdos circuit, & perambulat totum Cœmeterium incipiens ad eius dexteram aspergens vbique aqua benedicta, quo facto, redit ante Crucem, & ad ipsam respiciēs dicit. Oremus.

DEus, qui es totius Orbis conditor, & humani generis redemptor, cunctarūque creaturarum visibilium, & inuisibilium perfectus dispositō, te supplici voce, ac puro corde exposcimus, vt hoc Cœmeteriū, in quo famulorum, famularūque tuarū corpora quiescere debent, post curricula huius vitæ labentia, purgare, & benedicere, & sanctificare digneris: quique remissionem omnium peccatorum per tuam magnam misericordiam in te cōfidentibus præstitisti, corporibus quoque eorū in hoc Cœmeterio quiescentibus, & tubam primi Archangeli expectantibus consolationem perpetuam largiter impartire. Per Christū Dominum, & Amen.

Tunc figit in summitate Crucis vnā ex tribus candelis ardentibus, & alias duas similiter ardentes in duobus brachijs eiusdem Crucis. Deinde incensat ipsam Crucem, & aspergens aqua benedicta redit cum ministris in sacristia.

ORDO RECONCILIANDI COEMETERIVM
violatum, siue Ecclesiæ contiguum sit, siue separatum, vbi Ecclesia non est polluta.

M Ane diei, qua faciēda est reconciliatio, Sacerdos, si ab Episcopo facultatem habeat, adhibitis alijs, Sacerdotibus, & Clericis indutis superpelliceis, in sacristia, aut alio decenti loco vestitus amictu, alba cingulo, stola, & plauiali albi coloris accedit ad medium Cœmeterij, Clerico vasculum aquæ benedictæ, & aspergillum deferēte, & ibi super tape te genuflectit vna cum ministris, & Cantores, alijq; omnes genibus flexis, dicūt Litanias. In quibus cum dictum fuerit. Vt omnibus fidelibus defunctis, &c. Te rogamus audi nos. Sacerdos surgit, & manu dextra producens signum Crucis super Cœmeterium, clara voce dicit.

Vt hoc Cœmeterium recōciliare, & sanctificare digneris. Te rogamus audi nos. Quibus dictis, vt prius genuflectit, Cantoribus Litanias perficientibus. Quibus finitis, surgūt omnes, & Sacerdos accepto aspergillo cū aqua benedicta inchoat Antiph. Asperges, me Domine hyssopo, Clero prosequente, & mandabor, lauabis me, & super niuē dealbabor Psal. Miferere mei Deus, &c. dicitur totus sine Gloria Patri. in fine repetitur Antiph. Asperges. Dum hæc dicuntur Sacerdos circuit totū Cœmeterium incipiens ad eius dexteram aspergens vbique aqua benedicta, præsertim in loco, vbi violatio commissæ est. Quo peracto, redit ad locum, vbi Litanie dictæ fuerunt, & ibi stans dicit. Oremus.

& Ministri. Flectamus genua. Leuate.

Deemi-

Domine pie, qui agrum figuli pretio Sanguinis tui in sepulturam peregrinorū comparari voluisti, quesumus, dignanter reminiscere clementissimi huius mysterij tui. Tu es enim Domine, figulus noster, tu quietis nostræ ager, tu agri huius pretium; Tu dedisti etiam, & suscepisti: Tu de pretio tui viuifici Sanguinis nos requiescere donasti. Tu ergo Domine, q̄ es offensionis nostræ clementissimus indultor, expectatissimus iudicator, iudicij tui superabundantissimus miserator, iudicium tuę iustissimæ seueritatis abscondens post miserationem tuæ pię redemptionis adesto exauditor, & effector nostræ recōciliationis: hocq; Cæmeterium peregrinorū tuorum celestis patriæ incolatum expectantium, benignus purifica, & reconcilia; & hic tumultorum, & tumultandorum corpora de potentia, & pietate tuæ resurrectionis ad gloriam incorruptionis non damnans, sed glorificans resuscita. Qui venturus es iudicare viuos, & mortuos, & sæculum per ignem. Amen.

D E

PROCESSIONIBVS.

Publicæ, sacræq; Processiones, seu Supplicationes, quibus ex antiquissimo Sanctorum Patrum instituto, Catholica Ecclesia, vel ad excitandam fidelium pietatem, vel ad commemoranda Dei beneficia, easq; gratias agendas, vel ad diuinum auxilium implorandum vti consuevit, quæ par est religione celebrari debent: continent enim magna, ac diuina mysteria, & salutes Christianæ pietatis fructus eas pie exequentes à Deo consequuntur: de quibus fideles premonere, & erudire, quo tempore magis opportunum fuerit, Parecliorum officium est.

ideant imprimis Sacerdotes, alijsq; Ecclesiastici ordinis, vt in his Processionibus ea

Q 3 modo-

modestia, ac reuerentia, tum ab ipsis, tum ab alijs adhibeatur, quæ pijs, & religiosis huiusmodi actionibus maximè debetur.

¶ Omnes decenti habitu, superpelliceis, vel alijs sacris vestibus, si ne galerijs, nisi pluvia eogente, induti, grauitèr, modèstè, ac deuotè bini suo loco procedentes, sacris precibus ita sint intenti, vt remoto risu, mutuoq. colloquio, & vago oculorum aspectu, populum etiam ad piè, deuotèque precandum inuitent.

Laici à Clericis, foemina à viris separatè orantes prosequantur.

Præferatur Crux, & vbi fuerit consuetudo, vexillum sacris Imaginibus insignitum; non tamen factum militari, seu triangulari forma.

Edendi, ac bibendi abusum, secumve esculenta, & poculenta deferendi in sacris Processionibus, agrisq. lutrandis, & suburbanis Ecclesijs visitandis, tollere Parochi studeant: ac fideles, præsertim die Dominica, quæ proximè Rogationum ante cedit, quam hæc dedecet corruptela, sæpius admoneant.

Processiones prius fieri debent, deinde Missa solemniter celebrari: nisi aliter ob grauem causam interdum Ordinario, vel Clero videatur.

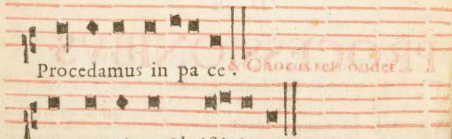
Processiones autem quadam sunt ordinariæ, quæ sunt certis diebus per annum, vt in festo Purificationis Beatæ Mariæ semper Virginis, & in Dominica Palmarum, & in Litanijs maioribus in festo Sancti Marci, & in minoribus Rogationum triduo ante Ascensionem Domini, & in die festo Corporis Christi, vel alijs diebus pro consuetudine Ecclesiarum.

Quædam verò sunt extraordinariæ, vt quæ varijs, ac publicis Ecclesiæ de causis in diebus dicuntur.

DE PROCESSIONE IN DIE FESTO

Purificationis Beatæ Mariæ semper Virginis.

Completa benedictione, & distributione candelarum, vt in Missali Romano reformato: sit processio. Et primò celebrans imponit incensum in thuribulum: deinde Diaconus vertens se ad populum dicit.

Procedamus in pace. & Chorus respondet.

In no mi ne Christi, Amen.

Præcedit thuriferarius cum thuribulo fumigante: deinde Subdiaconus paratus deferens Crucem medius in-

De Proceſſionibus.

ter duos Acolythos cum candelabris, & candelis accē-
ſis: ſequitur Clerus per ordinem, vltimò celebrans cum
Diacono à ſiniſtris, omnes cum candelis accēſis in ma-
nibus: & cantantur Antiphonæ ſequentes.

Ant. A dor na tha lamum tuum Si on, &

ſuſcipe Regem Chriſtum: amplectere Ma ri am,

quę eſt cęleſtis porta: ipſa enim portat Regē glorię,

noſui luminis: Subſiſtit Virgo, adducens manibus

Filiũ ante Lu ciferum ge nitum, quę accipiens

Simcon in vlnas ſu as prædicauit populis Domi nũ

cum eſſe vi tæ, & mortis, Saluato rem mundi.

Alia Añā. Responſum accepit Simeon à Spiritu

ſancto, non viſurum ſe mortem, niſi videret Chri-

ſtum Domini: & cum inducerent puerum in tem-

plū, accepit eum in vlnas ſuas, & benedixit Deū, &

dixit. Nūc dimittis ſeruum tuum Domine in pace.

★ Cum inducerent puerum Ieſum parentes eius,

vt facerēt ſecundū conſuetudinem legis pro eo:

& ingredien-

do Eccleſiam

cantatur.

ipſe accepit eum in vlnas ſuas.

Obtulerūt Dño parviturum, a ut duos pullos

columbarum, Sicut scriptū est in lege Domini.

Postquam impleti sunt dies purgationis Mariæ

secundum legem Moysi, tulerunt Iesum in

Ierusalē, ut sisteret eum Domino. Sicut scriptū.

Gloria Patri, & Filio, & Spi-

ritui sancto. Sicut scriptum.

Finita Processione, celebrans, & Ministri, depositis violaceis, accipit paramēta alba pro Missa. Et candelas tenens in manibus accensas, dū legitur Evangelium, & iterum ad elevationem Sacramenti usque ad Communionem.

DE PROCESSIONE

In die Palmarum.

IN Dominica Palmarum facta benedictione, & distributione Palmarum, seu Oliuarum, post vltimam orationem. Omnipotens sempiterne Deus, &c.

Fit processio, ac primum celebrans imponit incensum in thuribulum, & Diaconus vertens se ad populū dicit:

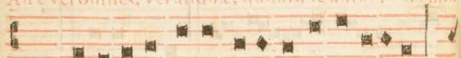

Procedamus in pace. & Chorus respondet,

In no mi ne Chri sti, Amen.

Præcedit thuriferarius cū thuribulo fumigāte: deinde Subdiaconus paratus deferēs Crucē medius inter duos Acolythos eū cādelabris, & cādelis accēsis sequitur Cle-
tus per ordinē, vltimò celebrās cum Diacono a sinistris, omnes cum ramis in manibus: & cantantur sequentes
Añe vel omnes, vel aliquæ, quousque durat Processio.

Añe. Cū appropinquaret Dominus Ierosolymam,

misit duos ex discipulis suis dicens: Ite in Castellū,

quod

quod contra vos est, & inueni e tis pullum a si na

al li ga tū, super quē nullus hominū se dit: solu ite,

& adducite mihi: Si quis vos interrogauerit, dicite:

opus Domino est. Soluētes adduxerūt ad Iesum,

& imposuerunt illi vestimenta sua, & sedit super

eum: alij expandebant vestimēta sua in via: alij

ramos de arboribus sternebant; & qui sequebatur,

clamabāt: Hosanna, benedictus qui venit in nomi-

ne Domini: benediſtū regnū patris noſtri David.

Hofanna in excelsis: miſerere no bis ſi li Da uid.

Alia Añā. Cum audiſſet populus, quia Ieſus ve nit

Ieroſo lymā acceperunt ramos palmarū, & exie-

rūt ei obuiā, & clamabant pueri dicentes: Hic

eſt, qui vēturus eſt in ſalutē populi. Hic eſt ſalus no-

ſtra, & redemptio Iſrael. Quātus eſt iſte, cui Thro-

ni, & Dominatio nes occurrūt? Noli timere filia

Sion,

Sion, ecce Rex tuus venit tibi sedens super pullū

asinae: sicut scriptum est. Salve Rex fabricator

mundi, qui venisti redimere nos. *Alia Antiphona.*

ante sex dies solemnis Paschæ, quando venit

Dominus in ciuitatē Ierusalē, occurrerūt ei pueri:

& in manibus portabāt ramos palmarū, & clama-

bāt vocem magna dicentes: Hosanna in excelsis,

benedictus, qui venisti in multitudine misericor-

diæ tu æ. Hofanna in ex cel sis.

Alia Ana.

Occurrunt turbæ cum floribus, & palmis Redem-

ptoribus, & iero ri triuphâti digna dāt

obsequia: Fi li um De i o re gentes prædicat:

& in laudem Christi voce to nant per nu bi la.

Hofanna in ex cel sis.

Alia Antiphona.

Cum Angelis, & pueris fi deles inueniamur, triupha-

tori mortis clamâtes, Hofanna in excelsis.

Alia Ana.

Tur-

De Processionibus.

247

Turba multa, quæ conuenierat ad diem festum,
clamabat Domino: Benedictus, qui venit in nomi-
ne Do mi ni. Hosanna in ex cel sis.

*In reuerſione Processionis duo, vel quatuor Cantores
intranſip Eccleſiam, & clauſo oſtío ſtantes verſa facie
ad Processionem, incipiunt. ꝑ. Gloria, laus & decantant
duos primos verſus. Sacerdos verò cum alijs extra Ec-
cleſiam repetit eodem. Deinde qui ſunt intruſ cantant
verſus ſequentes, vel omnes, vel partem, prout videbi-
tur: & qui ſunt extra, ad quolibet duos verſus reſpon-
dent: Gloria, laus ſicut à principio. ꝑ.*

Gloria, laus, & honor tibi ſit Rex Chriſte redēptor:

Cui pa e ri le de cus prompſit Hoſanna pium.

Israel es tu Rex, Dauidis inclyta proles: Nomine
qui.

qui in Domini, Rex benedicte venis.

Glo ri a.

Catus in ex cel sis te lau dat cælicus omnis: Et

mortalis homo, & cūcta creata simul.

Glo ria.

Plebs Hebræa ti bi cū palmis. obui a venit: Cū

prece, vo to, hymnis, adsumus ecce tibi.

Glo ria.

Hi tibi passu ro soluebat munia laudis: Nos ti bi

regnanti pan gimuse cæmelos.

Glo ria.

Hi pla cuere tibi. pla ceat deo ti e nostra. Rex

bone,

bone, Rex clemēs, cui bona cūcta placēt **G** loria.

Postea Subdiaconus hastili Crucis percutit portam,
qua statim aperta, processio intrat Ecclesiam cantando
Respons.

Ingrédiente Domino in sanctam Ciuitatem,
Hebræorum pueri resurrectionem vitæ
pronunciantes. Cum ramis palmarum, Hosanna
clamabant in excelsis. Cum audisset popu-
lus, quod Iesus veniret Ierosolymam exierunt
obuiam ei. Cum ramis.

Et non dicitur Gloria Patri. Deinde dicitur Missa, & rami tenentur in manibus, dum cantatur Passio, & Euangelium tantum.

ORDO SERVANDVS IN LITANIARVM
maiorum Processione, quæ die festo
S. Marci celebratur.

Clerus, & Populus hora itatura, mane in Ecclesia congregati, omnes cōtrito, & humili corde Deum flexis genibus paulisper precentur. Sacerdos pluuiali cum ministris, vel saltē superpelliceo, & stola violacei coloris sit indutus: cuius coloris habitum in reliquis Processionibus semper utatur, præterquam in Processionibus Corporis Christi, & quæ sunt solemnibus diebus, vel in gratiarum actionem, quibus diebus utitur colore propriæ sollemnitati congruenti. Ceteri vero Sacerdotes, & Clerici superpelliceis induti sequentem Antiphonam stantes concinant.

Ant. Exurge Domine adiuua nos, & libera

nos propter nomen tuum.

Psalm.

Deus au ribus no stris au di uimus: Patres nostri

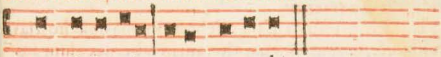
De Processionibus.

251

annuncia ue runt no bis Glo ria.

repetitur Antiphona: Exurge Domine, &c: Deinde genuflectant omnes, & deo Clerici ante Altare maius genuflexi deuote Litanias cantare incipiant, ceteris eadem voce respondentibus. Cum autem cantatum erit.

S ancta Maria o ra pro no bis.

Surgunt omnes, & ordinatim procedunt, egredientes, Litaniasque prosequentes, præcedente Cruce, & sequente Clero, ultimo loco Sacerdos paratus, ut supra dictum est, cum ministris, prout res, vel locus postulet, sacris vestibus indutis.

Si processio sit longior, vel repetantur Litaniz, vel Litaniz absolutis usque ad preces exclusiue, dicantur aliqui Psalmi ex Pœnitentialibus, seu Gradualibus. Hymni verò, vel Cantica lætitiæ in ijs, vel in Rogationibus, aut alijs pœnitentiæ causa institutis Processionibus non dicantur.

Si ad vnam, vel plures Ecclesias in via sit diuertendum, ingressis Ecclesiâ, intermissisq; Litaniz, vel Psalmis cantatur Añna cum versu & oratione Sancti Patroni illius Ecclesiæ. Deinde egredientes, resumptis precibus, eodem ordine procedunt usque ad Ecclesiam, ubi cum precibus, & Orationibus omnibus Processio terminatur, ut in fine Breuiarij Romani post Psalmos Pœnitentiales.

R 2

In

In Litanijis minoribus Rogationum feruētur omnia,
vt supra in Litanijis maioribus.

DE PROCESSIONE IN FESTO SANCTISSIMI
Corporis Christi.

Decenter ornentur Ecclēsia, & parietes viarum, per
quas est trāseundum, tapetibus & aulais, & sacris
imaginibus, non autem profanis, aut vanis figuris, seu
indignis ornamentis.

Sacerdos primū Missam celebret, in qua duas hostias
consecreret, & sumpta vna, alteram in tabernaculum in
processione deferendum ita reponat, vt per vitrum seu
cristallum, quo ipsum tabernaculum circumseptum es-
se debet, exterius adorātib⁹ appareat, veloq; operiatur,
donec auferatur ab altari. Peracto autem sacrificio, &
Processione iam inchoata, ordine quo iam supra dictū
est in Litanijis maioribus, Sacerdos pluuiali albo īdutus
ter incenset Sacramentum genu flexus.

Deinde Diaconus oblongum, ac decens velum cir-
cūponit scapulis Sacerdotis, qui parte veli ante pectus
pendente, vtraque manu cooperta ostensorium, seu ta-
bernaculum à Diaconō sibi porrectum reuerenter su-
scipit in supremo altaris gradu, mox ad Altare ascēdit,
& Sacramentum ante faciem tenens vertit se ad popu-
lum, inde descendit sub vmbellam comitantibus. Mi-
nistris, & duo Acōlythi, vel Clerici cum thuribulis ef-
fumantibus præcedunt.

Omnes præcedunt nudo capite accensos cereos gestā-
tes, & sequentes Hymnos pro longitudine Processionis
deuotē sōcinētes. Dū verò Sacerdos discedit ab Altari,

Cle-

De Processionibus.

455

Clerus, vel Sacerdos cantare incipit sequentem Hymnum.

P An lingua gloriosi, Corporis mysterium,
Sanguinisque pretiosi, Quæ in mundi pretium,
Fructus ventris generosi, Rex effudit genum.
Nobis datus, nobis natus Et si sensus deficit:
Ex intacta Virgine: Ad firmandum cor sincerum
Et in mundo conuersatus, Sola fides sufficit.
Sparso verbi semine, **T**antum ergo Sacramentum
Sui moras incolatus Veneremur cernui:
Miro clausit ordine. Et antiquum documentum
In supremæ nocte cænæ Nouo cedat ritui:
Recubens cum fratribus, Præstet fides supplementum
Observata lege plene Sensuum defectui.
Cibis in legalibus: **G**enitori genitoque
Cibum turbæ duodenæ Laus, & iubilatio,
Sedat sævis manibus. Salus, honor, virtus quoque
Verbum caro, panem verum Sit & benedictio:
Verbo carnem efficit: Procedenti ab utroque
Fitque Sanguis Christi me- Compar sit laudatio.
rum, Amen.

R 3

Hym-

Hymnus.

S Acris solemnij*s* iuncta sint gaudia, Et ex præ-
cordijs sonent præconia: Recedant vetera, noua
sint omnia, Corda, voces, & opera.

Noctis recolitur cœna nouissima,
Qua Christus creditur agnum, & azyma
Dedisse fratribus iuxta legitima
Priscis indulta patribus.

Post agnum typicum expletis epulis,
Corpus Dominicum datum discipulis:
Sic totum omnibus, quod totum singulis,
Eius fatemur manibus.

Dedit fragilibus corporis ferculum,
Dedit & tristibus sanguinem.

nis poculum:
Dicentes, accipite quod tradidimus vasculum,
Omnes ex eo bibite.

Sic sacrificium istud instituit,
Cuius officium committi voluit

Solis presbyteris, quibus sic congruit,
Vt sumant, & dant ceteris.

Panis angelicus fit panis hominum:

Dat panis cœlicus figuræ terminum:

Ores mirabilis, manducat Dominum

Pauper, seruus, & humilis.

T. c.

Te trina Deus, vnaq. po-
scimus,
Sic nos tu visita, sicut te
colimus,

Per tuas semitas duc nos
quò tendimus,
Ad lucem quam inhabi-
tas. Amen.

Hymnus.

Verbum su per num prodiens, Nec patris

linquens dexte ram: Ad opus su um e xi ens

Ve nit ad vi ta ve iperam.

In mortem à discipulo
Suis tradendus æmulis,
Prius in vitæ ferculo,
Se tradidit discipulis.

Quibus sub bina specie
Carnem dedit & sangui-
nem:

Vt duplicis substantiæ
Totum cibaret homi-
nem.

Se nascens dedit focium,
Conuescens in edulium

Semoriens in pretium,
Se regnans dat in præ-
mium.

O salutaris hostia,
Quæ cælis pandis ostium
Bella premunt hostilia,
Da robur, fer auxilium.

Vni, trinoque Domino
Sit sempiterna gloria;
Qui vitam sine termino
Nobis donet in patria.
Amen.

Quæ te vicit clementia, Ipsa te cogat pietas,
Vt ferres nostra crimina Vt mala nostra superes,
Crudelem mortē patiens, Parcendo, & voti cōpotes
Vt nos à morte tolleres. Nos tuo vultu faties.
Inferni claustra penetrās, Tu esto nostrum gaudiū,
Tuos captiuos redimens, Quies futurus prēmium,
Victor triumpho nobili, Sit nostra in te gloria,
Ad dextrā Patris residēs. Per cūcta sēp sēcula. An

Hymnus.

Scandens tribunal dextere
Patris potestas omnium,
Collata Iesu cælitus
Quæ nõ erat humanitus.

Vtrina rerum machina
Cælestium, terrestrium,
Et inferorum condita
Flectat genu iam subdita.

Tremunt vidētes Angeli,
Versa vice mortalium:
Culpat caro, purgat carō,
Regnat Deus, Dei caro.

Tu esto nostrum gaudiū,
Manēs olympo præditū;
Te Deum laudamus, &c.

Magnificat, &c.

Peracta Processione, & Sanctissimo Sacramento ad
Ecclesiam reportato, & super altare deposito, om-
nes Ecclesiastici, qui ad sint, hinc inde ordine genu flexi
illud reuerenter adorantes, dum Sacerdos de more in-
censat, sequentem Hymni partem concinant:

Antū ergo Sacramētū
Veneremur cernui:
Et antiquum documentū
Nouo cedat ritui,
Præstet fides supplemētū
Sensuum defectui.

Postea duo Clerici dicāt. ✠ Panē de cælo præstitisti eis,
Alleluia. ✠ Omne delectamētū in se habentē, Alleluia.

Mūdi regis qui fabricam,
Mundana vincēs gaudia.

Hinc te precātes q̄sumus,
Ignosce culpis omnibus,
Et corda sursum subleuā
Ad te superna gratia.

Vt cum repente cœperis
Clarere nube iudicis,
Pœnas repellas debitas,
Reddas coronas perditas.

Gloria tibi Domine,
Qui scandis super sidera;
Cū Patre, & sãcto Spiritu
In sēpiterna sēcula. Am.

Benedictus Dominus Deus

Genitori genitoq;

Laus, & iubilatio, (que
Salus, honor, virtus quo-
Sit, & benedictio,
Procedenti ab utroque
Cōpar sit laudatio. Am.

De-

Deinde Sacerdos stans dicit: Dominus vobiscum.

Et cum spiritu tuo.

Oremus.

DEus, qui nobis sub Sacramento mirabili passionis tue memoriam reliquisti: tribue quesumus, ita nos corporis, & Sanguinis tui sacra mysteria venerari: vt redēptionis tue fructū in nobis iugiter sētiāmus. Qui viuīs, & regnas per omnia secula seculorum. Amen.

Tunc Sacerdos tacta genuflexione, cum Sacramento semel benedicat populū in modum crucis, nihil dicens, postea illud reuerenter reponat.

Hic autem modus benedicendi seruatur etiam in alijs Processionibus faciendis cum Sanctissimo Sacramēto:

DE PROCESSIONE

ad petendam pluuiam.

Aguntur omnia, vt supra in Litanijis maioribus vtque ad finem Litaniarū, in quarū precibus bis dī. Vt congruentem pluuiam fidelibus tuis concedere digneris, Terogamus audi nos. In fine postea dicitur.

Pater noster. *secreto.* Et ne nos inducas in tentationem. Sed libera nos à malo. *Psalmus 146*

Laudate Dominum, quoniam bonus est psalmus: Deo nostro sit iucunda, decoraque laudatio.

Edificans Ierusalem Dominus: dispersiones Israelis congregabit.

Qui sanat cōmotos cordes: & alligat contritiones eorum.

Qui numerat multitudinem stellarum: & omnibus eis nomina vocat.

Magnus Dominus noster, & magna virtus eius: & sapientie eius non est numerus.

Susci-

Suscipiens mansuetos Dominus: humiliās autem peccatores vsque ad terram.

Precinite Domino in confessione: psallite Deo nostro in cithara.

Qui operit cælum nubibus: & parat terrę pluuiam.

Qui pducit i mōtib⁹ fœnū: & herbā seruituti hominū.

Qui dat iumentis escam ipsorum: & pullis coruorum inuocantibus eum.

Non in fortitudine equi voluntatem habebit: nec in tibijs viri beneplacitum erit ei.

Beneplacitum est Domino super timentes eum: & in eis qui sperant super misericordia eius. **G**loria Patri.

Quo fiant dicantur **Preces.** ✠. Operi Domine cælum nubibus. ✠. Et para terrę pluuiam. ✠. Vt producat in montibus fœnum. ✠. Et herbam seruituti hominum. ✠. Riga montes de superioribus tuis. ✠. Et de fructu operum tuorum satiabitur terra. ✠. Domine exaudi orationem meam. ✠. Et clamor meus ad te veniat. ✠. Dominus vobiscum. ✠. Et cum spiritu tuo. **O**remus. **Oratio.**

Deus, in quo viuimus, mouemur, & sumus, pluuiam nobis tribue congruentem, vt presentibus auxilijs sufficiēter adiuti, sempiterna fiducialius appetamus.

Oratio.

Presta, quæsumus omnipotens Deus, vt qui in afflictione nostra de tua pietate confidimus, contra aduersa omnia tua semper protectione muniamur.

Oratio.

DA nobis, quæsumus Domine, pluuiam salutarem, & aridam terrę faciem fluētis cēlestibus dignanter

ter infunde. Per Dominum nostrum.

✠ Dominus vobiscum. ✠ Et cum spiritu tuo. ✠ Benedicamus Domino. ✠ Deo gratias. ✠ Exaudiat nos omnipotens, & misericors Dñs. ✠ Amē. ✠ Fidelium animę per misericordiā Dei, requiescant in pace. ✠ Amen.

PROCESSIO AD POSTVLANDAM serenitatem.

Omnia fiant vt supra in Litanijis maioribus, & in Litaniarū precibus bis dicatur. Vt fidelibus tuis aeris serenitatem concedere digneris. Te rogamus audi nos.

Ad finem obsecrationum dicitur Pater noster, &c. ✠ Et ne nos inducas in tentationem. *Psalmus 66.*

Deus misereatur nostri, & benedicat nobis: illuminet vultum suum super nos, & misereatur nostri.

✠ Et cognoscamus in terra viam tuam: in omnibus gentibus salutare tuum.

Confiteantur tibi populi Deus: cōfiteantur tibi populi omnes.

Lætentur & exultent gentes: quoniam iudicas populos in æquitate, & gentes in terra dirigis.

Confiteantur tibi populi Deus, cōfiteantur tibi populi omnes: terra dedit fructum suum.

Benedicat nos Deus, Deus noster, benedicat nos Deus: & metuant cum omnes fines terræ. *Gloria Patri.*

✠ Adduxisti Domine Spiritum tuum super terram.

✠ Et prohibita sunt pluuię de cælo. ✠ Cum obduxero nubibus cælum. ✠ Apparebit arcus meus, & recordabor fœderis mei. ✠ Illustra faciem tuam Domine super seruos tuos. ✠ Et benedic sperantes in te. ✠ Domine exau-

exaudi orationem meam. Et clamor meus ad te veniat. Dominus vobiscum. Et cum spiritu tuo.

O remus. Oratio

Deus qui culpa offenderis, pœnitentia placaris, preces populi tui supplicantis propitius respice: & flagella tuæ iracundiæ, quæ pro peccatis nostris meremur, auerte.

Oratio.

Ad te nos Domine, clamantes exaudi, & aeris ferocitatem nobis tribue supplicantibus, ut qui iuste pro peccatis nostris affligimur, misericordia tua preueniente, clementiam sentiamus.

Oratio.

Quæsumus omnipotens Deus, clementiam tuam, ut inundatiam coerceas imbrium, & hilaritatem vultus tui nobis impertiri digneris. Per Dominum.

PRECES AD REPELLENDAM

tempestatem.

Pulsantur campanæ, & qui adesse possunt, in Ecclesiam conuocatis, dicuntur Litanie ordinariæ, in quibus bis dicitur. A fulgure, & tempestate. post Litanias. Orationem; Dominicam. Psalmus 147.

Lauda Ierusalem Dominum: lauda Deum tuum Sion. Quoniam confortauit seras portarum tuarum: benedixit filiis tuis in te.

Qui posuit fines tuos pacem: & adipe frumeti satiat te.

Qui emittit eloquium suum terræ: velociter currit sermo eius.

Qui dat niuem sicut lanam: nebulam sicut cinerem spargit.

Mittit crystallum suum sicut buccellas: ante faciem frigoris

goris eius quis sustinebit?

Emittet verbum suum, & liquefaciet ea: flabit spiritus eius, & fluent aquæ.

Qui annuntiat verbum suum Iacob: iustitias & iudicia sua Israel.

Non fecit taliter omni nationi: & iudicia sua non manifestavit eis. **G**loria Patri.

✠ Adiutorium nostrum in nomine Domini. **✠** Qui fecit cælum, & terram. **✠** Ostende nobis Domine misericordiam tuam. **✠** Et salutare tuum da nobis. **✠** Adiuua nos Deus salutaris noster. **✠** Et propter gloriam nominis tui Dñe libera nos. **✠** Nihil proficiat inimicus in nobis. **✠** Et filius iniquitatis non apponat nocere nobis. **✠** Fiat misericordia tua Domine super nos. **✠** Quem admodum sperauimus in te. **✠** Saluum fac populum tuum Dñe. **✠** Et benedic hereditati tuæ. **✠** Non priuabis bonis eos, qui ambulant in innocentia. **✠** Dñe Deus virtutū, beatus homo, qui sperat in te. **✠** Domine exaudi orationē meam. **✠** Et clamor meus ad te veniat. **✠** Dominus vobiscum. **✠** Et cum spiritu tuo. **O** remus. **Oro.**

Deus, qui culpa offenderis, pœnitētia placaris, precibus populi tui supplicātis propitius respice, & flagella tuę iracundię, quę pro peccatis nostris meremur, auerte.

Oratio.

A Domo tua, quærsumus Domine, spirituales nequitie repellantur, & aerearum discedat malignitas tempestarum.

Oratio.

O Mnipotens sempiterne Deus, parce metuentibus, propitiare supplicibus; vt post noxios ignes nubium,

bium, & vim procellarum in miſericordiam tranſcat
laudis comminatio tempeſtatum. **Oratio.**

Domine Ieſu, qui imperaſti ventis, & mari, & facta
fuit tranquillitas magna, exaudi preces familie tue,
& præſta, vt hoc ſigno ſanctæ Crucis ✝ omnis diſcedat
ſcruitia tempeſtatum. **Oratio.**

Omnipotens, & miſericors Deus, qui nos & caſtigā-
do ſanas, & ignoſcendo conſeruas: præſta ſuppli-
cibus tuis; vt & tranquillitatibus optatę conſolationis
lætetur, & dono tuę pietatis ſemper vtamur. Per Dñm.

Aspergatur aqua benedicta.

PRECES DICENDAE TEMPORE

penurię, & famis.

Aguntur omnia, vt ſupra in Litanijs maioribus uſq;
ad finē Litaniarum, in quarū precib⁹ bis dicitur.

Vt fructus terrę dare, & conſeruare digneris. **Post Lita-
nias dicitur.** I ater noſter, &c. **Psalm.** Dñs regit me, &c.

uſq; fol. 159. ✝ Domine non ſecundum peccata no-
ſtra facias nobis. ✝ Neque ſecundum iniquitates no-
ſtras retribuas nobis. ✝ Oculi omnium in te ſperāt Do-
mine. ✝ Et tu das illis eſcam in tempore opportuno. ✝
Memento congregationis tuę. ✝ Quam poſſediſti ab
inicio. ✝ Dominus dabit benignitatē. ✝ Et terra noſtra
dabit fructum ſuum. ✝ Domine exaudi orationem
meam. ✝ Et clamor meus ad te veniat. ✝ Dominus vo-
biſcum. ✝ Et cum ſpiritu tuo. **Oratio.**

Ineſſabilem nobis Domine, miſericordiam tuam ele-
menter oſtende, vt ſimul nos & à peccatis omnibus
exuas, & à pœnis, quas pro his meremur eripias: **Oro.**

Ita

DA nobis, quesumus Domine, pie supplicationis effectum, & famem propitius auerte; vt mortaliu corda cognoscant, & te indignante talia flagella prodire, & te miserante cessare.

Oratio.

POpulum tibi subditum pro peccatis suis fame laborantem ad te Domine conuerte propitius, qui querentibus regnum tuum omnia adiicienda esse dixisti. Qui viuis, & regnas cum Deo Patre, &c.

PROCESSIONE TEMPORE
mortalitatis, & pestis.

Fiat vt supra in Litanij maiorib⁹, & in Litaniaru precibus dicatur bis. A peste, & fame Libera nos Dñe. & infra suo loco Vt à pestilentiæ flagello nos liberare digneris, &c. In fine Litaniaru dicitur, Pater noster, &c. Et ne nos inducas, &c. *Psalm.* Domine ne in furore tuo arguas me, &c. *vt sup fol. 73.* ¶ Domine non secundum peccata nostra facias nobis. ✠ Neq; secundum iniquitates nostras retribuas nobis. ✠ Adiua nos Deus salutaris noster. ✠ Et propter gloriam nominis tui Domine libera nos. ✠ Domine ne memineris iniquitatum nostrarum antiquarum. ✠ Cito anticipent nos misericordie tue, quia pauperes facti sumus nimis. ✠ Ora p nobis Sancte Sebastiane. ✠ Vt digni efficiamur promissionibus Christi. ✠ Domine exaudi orationem meam. ✠ Et clamor meus ad te veniat. ✠ Dominus vobiscum. ✠ Et cum spiritu tuo.

Oremus.

EXaudi nos Deus salutaris noster, & intercedete Beata & gloriosa Dei genitrice Maria semper Virgine, & beato Sebastiano martyre tuo, & omnib⁹ Sanctis, populum

pulum tuum ab iracundiæ tuæ terroribus libera, & miſericordiæ tuæ ſac largitate ſecurum. *Oratio.*

Propitiare Dñe, ſupplicationibus noſtris, & animarum, & corporum medere læguoribus, vt remiſſione percepta in tua ſemper benedictione latemur. *Oratio.*

DA nobis, quæſumus Domine, piæ petitionis effectum, & peſtilentiam, mortalitatemque propitiæ tuæ auerte, vt mortaliū corda cognoscant & te indignante talia flagella prodire, & te miſerante ceſſare. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum, &c.

PRECES DICENDÆ IN

Litanijs tempore belli.

Peractis omnibus, vt ſupra in Litanijs maioribus, ad finē Litaniarū dicitur. Pater noſter, &c. Et ne nos inducas in tērationē. *ps.* Sed libera nos à malo. *Psal. 45.*

DEus noſter reſugium & virtus: adiutor in tribulationibus, quæ inuenerunt nos nimis.

Propterea non timebimus dum turbabitur terra: & transferentur montes in cor maris.

Sonuerunt, & turbatæ ſunt aquæ eorum: conturbati ſunt montes in fortitudine eius.

Fluminis impetus latificat ciuitatem Dei: ſanctificauit tabernaculum ſuum Altiffimus.

Deus in medio eius, non commouebitur: adiuuabit eū Deus mane dilaculo.

Conturbatæ ſunt gentes, & inclinata ſunt regna: dedit vocem ſuam, mota eſt terra.

Dñs virtutum nobiſcum ſuſceptor noſter Deus Iacob.

Venite, & videte oſa Domini, quæ poſuit prodigia ſu-

per terram: auferens bella usque ad finem terræ.

Arcum cōteret, & confringet arma: & scuta comburent igni.

Vacate, & videte quoniam ego sum Deus: exaltabor in gentibus, & exaltabor in terra.

Dñs virtutum nobiscum: susceptor noster Deus Iacob.

Gloria Patri, & Filio, & Spiritui, &c.

✠ Exurge Domine adiuua nos. **✠** Et libera nos propter nomen tuum. **✠** Saluum fac populum tuum Domine.

✠ Deus meus sperantem in te. **✠** Fiat pax in virtute tua.

✠ Et abundantia in turribus tuis. **✠** Esto nobis Domine

turre fortitudinis. **✠** A facie inimici. **✠** Arcum contere,

& confringe arma. **✠** Et scuta cōbure igni. **✠** Mittere nobis Domine auxilium de Sācto. **✠** Et de Sion tue

re nos. **✠** Domine exaudi orationem meam. **✠** Et clamor tuus ad te veniat. **✠** Dominus vobiscum. **✠** Et cū

spiritu tuo. **O**remus.

Deus, qui conteris bella, & impugnatores in te sperantium potētia tuæ defensionis expugnas, auxiliare famulis tuis implorātibus misericordiam tuam, ut inimicorum suorū feritate depressa, incessabili te gratiarum actione laudemus.

Oratio.

Deus, à quo sancta desideria, recta consilia, & iusta sunt opera, da seruis tuis illam, quam mundus dare non potest, pacē, ut & corda nostra mandatis tuis dedita, & hostium sublata formidine, tempora sint tuæ protectione tranquilla.

Oratio.

Hostium nostrorum, quæsumus Dñe elide superbiam, & eorum contumaciam dexterę tuę virtute

pro-

prosterne. Per Dominum nostrum Iesum Christum. &c.
Siverò bellum est contra Turcas, & alios infideles, vel
Hæreticos, inter preces Litaniarum bis dicatur. Vt ini-
micos S. Ecclesiæ humiliare digneris, Te rogamus audi
nos. & addatur. Vt Turcarum, vel Hæreticorum con-
tus reprimere, & ad nihilum redigere digneris, Te ro-
gamus, &c. & dicto Pater noster, dicatur. Psalmus 78.

Deus venerunt gentes in hereditatem tuam, pollue-
 runt templum sanctum tuum : posuerunt Ierusa-

lem in pomorum custodiam.
Posuerunt morticina servorum tuorum escas volatili-

bus cæli : carnes sanctorum tuorum bestiis terræ.
Effuderunt sanguinem eorum tamquam aquam in cir-

cuitu Ierusalem : & non erat qui sepeliret.
Facti sumus opprobrium vicinis nostris : subsannatio

& illusio his qui in circuitu nostro sunt.
Vsquequo Domine irasceris in finem : accendetur velut

ignis zelus tuus?
Effunde iram tuam in gentes, quæ te non noverunt : &

in regna, quæ nomen tuum non inuocaverunt.
Quia comederunt Iacob : & locum eius desolaverunt.

Ne memineris iniquitatum nostrarum antiquarum, cito anti-

cipiet nos misericordie tue : quia pauper facti sumus nimis.
Ad diuina nos Deus salutaris noster, & propter gloriam

nominis tui Domine libera nos : & propitius esto pec-

catis nostris propter nomen tuum.
Ne forte dicant in gentibus, Vbi est Deus eorum? & in-

notescat in nationibus coram oculis nostris.
Vltio sanguinis servorum tuorum qui effusus est : introeat

In conspectu tuo gemitus compeditorum.
Secundum magnitudinem brachij tui : posside filios
 mortificatorum.

Et redde vicinis nostris septuplū in sinu eorū ; improprium ipsorum, quod ex probrauerunt tibi Domine.

Nos autem populus tuus, & oves pascuæ tuæ : confitebimur tibi in sæculum.

In generationem & generationem : annūciabimus laudem tuam. **G**loria Patri.

✠ Saluos fac seruos tuos. ✠ Deus meus sperantes in te.

✠ Esto nobis Domine turris fortitudinis. ✠ A facie inimici. ✠ Nihil proficiat inimicus in nobis. ✠ Et filius iniquitatis nō apponat nocere nobis. ✠ Hostium nominis tui Dñe elide superbiam. ✠ Et eorū contumaciam dexteræ tuæ virtute prosterne. ✠ Fiať tamquam pulvis ante faciem vēti. ✠ Et Angelus Domini persequatur eos.

✠ Effunde iram tuam in gētes, quæ te nō nouerūt. ✠ Et in regna, quæ nomē tuū non inuocauerūt. ✠ Mitte nobis Dñe auxiliū de Sācto. ✠ Et de Siō tuere nos. ✠ Dñe.

exaudi orationē meam. ✠ Et clamor meus ad te veniat.

✠ Dñs vobiscū. ✠ Et cū spiritu tuo. **O**remus. **O**ratio.

DA quæsumus, Ecclesiæ tuæ misericors Deus, vt sācto Spiritu congregata, hostili nullatenus incur-

sione turbetur.

Oratio.

DEus, qui culpa offenderis, pœnitentia placaris, preces populi tui supplicantis propitius respice : & flagella tuæ iracūdiæ, quæ pro peccatis nostris meremur, auerte.

Ora-

De Processionibus.

269

Oratio.

OMnipotens sempiterne Deus, in cuius manu sunt omnium potestates, & omniū iura regnorū, respice in auxilium Christianorum, vt gētes Turcarum, seu Hæreticorū, quæ in sua feritate confidunt, dextera tua potentia conterantur. Per Dominum nostrum Iesum Christum, &c. Exaudiat nos Dominus. Amen.

PROCESSIO IN QUACVMQVE

tribulatione.

Seruatis omnibus, vt supra in Litanij maioribus: *si-
nitisq; te Litanij dicitur, Pater noster, &c. Et ne
nos inducas intentationem. Sed libera nos à malo.*

Psalmus 121.

Exaudiat te Dominus in die tribulationis: protegat te nomen Dei Iacob.

Mittat tibi auxilium de sancto: & de Sion tueatur te.

Memor sit omnis sacrificij tui: & holocaustum tuum pingue fiat.

Tribuat tibi secundum cor tuum: & omne consilium tuum confirmet.

Lætabimur in salutari tuo: & in nomine Dei nostri magnificabimur.

Impleat Dominus omnes petitiones tuas: nunc cognoui quoniam saluum fecit Dominus Christum suum.

Exaudiet illum de cælo sancto suo: in potētatibus salus dextera eius.

Hi in curribus, & hi in equis nos autem in nomine Domini Dei nostri inuocabimus.

S 3

1) pfi

Oratio

Ipsi obligati sunt, & ceciderunt: nos autem surreximus, & erecti sumus.

Domine saluum fac regem: & exaudi nos in die, qua inuocauerimus te.

Gloria Patri.

Vel Psal. Qui habitat in adiutorio, & c. *vt sup* fol. 97.

Quo finito dicuntur versus. Deus refugium nostrum, & virtus. *R.* Adiutor in tribulationibus. *V.* Saluos fac seruos tuos Domine. *R.* Deus meus sperantes in te. *V.* Sanctus Deus, sanctus fortis, sanctus, & immortalis. *R.* Misereere nobis. *V.* Adiuua nos Deus salutaris, noster. *R.* Et propter gloriam nominis tui Domine, libera nos. *V.* Domine exaudi orationem meam. *R.* Et clamor meus ad te veniat. *V.* Dominus vobiscum. *R.* Et cum spiritu tuo. *O* remus. *Oratio.*

Ne despicias omnipotens Deus, populum tuum in afflictione clamantem, sed propter gloriam nominis tui tribulatis succurre placatus. *Oratio.*

Ineffabilem misericordiam tuam, Domine nobis clementer ostende, vt simul nos & à peccatis omnibus exuas, & à pœnis, quas pro his meremur, eripias.

Oratio.

Concede nos famulos tuos, quæsumus Domine Deo, perpetua mentis, & corporis sanitate gaudere, & gloriosa Beatæ Mariæ semper Virginis intercessione, præsentis liberari tristitia, & æterna perfrui lætitia.

Oratio.

Tribulationem nostram, quæsumus Domine, propitius respice, & iram tuæ indignationis, quam iustit

ste

ste meremur, auerte.

Oratio.

Deus refugium nostrum & virtus, adesto pijs Eccle-
siae tuae precibus auctor ipse pietatis, & presta, vt
quod fideliter petimus, efficaciter consequamur. Per
Dominum nostrum Iesum Christum, &c.

PRECES DICENDÆ IN PROCESSIONE
pro gratiarum actione.

Initio Processionis cantatur Hymnus.

TE Deum laudamus: te Dominum confitemur.

Te aeternum Patrem: omnis terra veneratur.

Tibi omnes Angeli: tibi celi, & vniuersæ potestates.

Tibi Cherubim & Seraphim: incessabili voce proclamât

Sanctus, **S**anctus, **S**anctus: Dominus Deus sabaoth.

Pleni sunt celi, & terra; maiestatis gloriæ tuæ.

Te gloriosus Apostolorum chorus.

Te Prophetarum laudabilis numerus.

Te Martyrum candidatus laudat exercitus.

Te per orbem terrarum, sancta confitetur Ecclesia.

Patrem immensæ maiestatis.

Venerandum tuum verum, & vnicum Filium.

Sanctum quoque paraclitum Spiritum.

Tu rex gloriæ Christe.

Tu Patris sempiternus es Filius.

Tu ad liberandum suscepturus hominem: non horruisti
Virginis uterum.

Tu deuictor mortis aculeo: aperuisti credentibus regna
cælorum.

Tu ad dexteram Dei sedes: in gloria Patris.

Iudex crederis esse venturus.

S 4 T 6

Te ergo quesumus, tuis famulis subueni: quos pretioso sanguine redemisti.

Aterna fac cum sanctis tuis: gloria munerari.

Saluū fac populum tuū Dñe: & benedic hereditati tuæ.

Et rege eos: & extolle illos vsque in æternum.

Per singulos dies benedicimus te.

Et laudamus nomen tuū in seculū: & in seculum seculi.

Dignare Domine die isto: sine peccato nos custodire.

Miserere nostri Domine: miserere nostri.

Fiat misericordia tua Domine super nos: quemadmodum sperauimus in te.

In te Domine speraui: non confundat in æternum.

Deinde dici poterunt Psalmi, qui sequuntur, prout tempus feret. Psalmus 65.

Iubilare Deo omnis terrā, psalmū dicite nomini eius: date gloriam laudi eius.

Dicite Deo, quam terribilia sunt opera tua Domine in maiestudine virtutis tuæ: mentientur tibi inimici tui.

Omnis terra adoret te, & psallat tibi: psalmum dicat nomini tuo.

Venite, & videte opera Dei: terribilis in consilijs super filios hominum.

Qui conuertit mare in aridam, in flumine pertransibunt pedes: ibi lætabimur in ipso.

Qui dominatur in virtute sua in æternum, oculi eius super gentes respiciunt: qui ex æsperant, non exaltentur in semetipsis.

Benedicite gentes Deum nostrum: & audiam faciem vocem laudis eius.

Qui

Qui poſuit animam meam ad vitam: & non dedit in
commotionem pedes meos.

Quoniam probaſti nos Deus: igne nos examinaſti, ſi-
cut examinatur argentum.

Induxiſti nos in laqueū, poſuiſti tribulationes in dorſo
noſtro: impoſuiſti homines ſuper capita noſtra.

Tranſiuimus per ignem & aquam: & eduxiſti nos in
refrigerium.

Introibo in domum tuam in holocauſtis: reddam tibi
vota mea, quæ diſtinxerunt labia mea.

Et locutum eſt os meum: in tribulatione mea.

Holocauſta medullata offeram tibi cum incenſo arie-
tum: offeram tibi boues cum hircis.

Venite, audite, & narrabo omnes qui timetis Deum:
quanta fecit animæ meæ.

Adipſum ore meo clamaui: & exaltaui ſub lingua mea.

Iniquitatem ſi aſpexi in corde meo: non exaudiet Dñs.

Propterea exaudiuit Deus: & attendi voci deprecationis
meæ.

Benedictus Deus: qui non amouit orationem meam, &
miſericordiam ſuam à me. **G**loria Patri. **Psalmus 80.**

Exultate Deo adiutori noſtro: iubilate Deo Iacob.

Esomite psalmum, & date tympanum: psalterium
iucundum cum cithara.

Buccinate in Neomeſia tuba: in inſigni die ſolemnita-
tis veſtræ.

Quia præceptum in Iſrael eſt: & iudicium Deo Iacob.

Teſtimonium in Ioseph poſuit illud, cum exiret de ter-
ra Aegypti: linguam, quam non annouerat, audiuit.

Qui **D**ixer-

Diuertit ab oneribus dorsum eius: manus eius in cophino seruierunt.

In tribulatione inuocasti me, & liberaui te: exaudiui te in abscondito tempestatis, probaui te apud aquam contradictionis.

Audi populus meus, & contestabor te: Israel si audieris me, non erit in te deus recens, neque adorabis deum alienum.

Ego enim sum Dominus Deus tuus, qui eduxi te de terra Aegypti: dilata os tuum, & implebo illud.

Et non audiuit populus meus vocem meam: & Israel non intendit mihi.

Et dimisi eos secundum desideria cordis eorum: ibunt in adinventionibus suis.

Si populus meus audisset me: Israel si in vijs meis ambulasset.

Pro nihilo forsitan inimicos eorum humiliassem: & super tribulantes eos misissem manum meam.

Inimici Dñi mentiti sunt ei: & erit tēpus eorū in secula.

Et cibauit eos ex adipe frumenti: & de petra, melle saturauit eos. **Gloria Patri.**

Psalmus 95.

Cantate Domino canticum nouum: cantate Domino omnis terra.

Cantate Domino, & benedicite nomini eius: annunciate de die in diem salutare eius.

Annunciate inter gentes gloriam eius: in omnibus populis mirabilia eius.

Quoniam magnus Dominus, & laudabilis nimis: terribilis est super omnes deos.

Quo-

Quoniam omnes dii gentium daemonia: Dominus autem carlos fecit.

Confessio, & pulchritudo in conspectu eius: sanctimonia, & magnificentia in sanctificatione eius.

Afferte Domino patriæ gentium, afferte Domino gloriam, & honorem: afferte Domino gloriam nomini eius.

Tollite hostias, & introite in atria eius: adorare Dominum in atrio sancto eius.

Commoueaturn à facie eius vniuersa terra: dicite in gentibus, quia Dominus regnavit.

Etenim correxit orbem terre, qui non commouebitur: iudicabit populos in æquitate.

Lætentur cæli, & exaltet terra, commoueaturn mare, & plenitudo eius: gaudebunt campi, & omnia quæ in eis sunt.

Tunc exultabunt omnia ligna silvarum à facie Domini, quia venit: quoniam venit iudicare terram.

Iudicabit orbem terræ in æquitate: & populos in veritate sua. **G**loria Patri.

Psalmus 99.

Iubilate Deo omnis terra: seruite Domino in lætitia.

Introite in conspectu eius: in exultatione.

Scitote quoniam Dominus ipse est Deus: ipse fecit nos, & non ipsi nos.

Populus eius, & oves pascuæ eius: introite portas eius in confessione, atria eius in hymnis, confitemini illi.

Laudate nomen eius, quoniam suavis est Dominus, in æternum misericordia eius: & usque in generationem & generationem veritas eius. **G**loria Patri.

Benedic anima mea Domino: & omnia quæ intra me
sunt, nomini sancto eius.

Benedic anima mea Domino: & noli obliuisci omnes
retributiones eius.

Qui propitiatur omnibus iniquitatibus tuis: qui sanat
omnes infirmitates tuas.

Qui redimit de interitu vitam tuam: qui coronat te in
misericordia & miserationibus.

Qui replet in bonis desiderium tuum: renouabitur vi-
ta aquilæ iuuentus tua.

Faciens misericordias Dominus: & iudicium omnibus
iniuriam patientibus.

Notas fecit vias suas Moyse: filijs Israel voluntates suas.

Miserator, & misericors Dominus: longanimis, & mul-
tum misericors.

Non in perpetuum irascetur: neque in æternum com-
minabitur.

Non secundum peccata nostra fecit nobis: neque secun-
dum iniquitates nostras retribuit nobis.

Quoniam secundum altitudinem cæli à terra: corrobora-
uit misericordiam suam super timentes se.

Quam distat ortus ab occidente: longe fecit à nobis
iniquitates nostras.

Quomodo miseretur pater filiorum, misertus est Domi-
nus timentibus se: quoniam ipse cognouit figmentum
nostrum.

Recordatus est, quoniam pulvis sumus: homo sicut for-
um dies eius, tamquam flos agri sic efflorescit.

Quo-

Quoniam spiritus pertransibit in illo, & nō subsistet: & non cognosceat amplius locum suum.

Misericordia autem Domini ab æterno: & vsque in æternum super timentes eum.

Et iustitia illius in filios filiorum: his qui seruant testamentum eius.

Et memores sunt mandatorum ipsius: ad faciendum ea.

Dominus in cælo parauit sedem suam: & regnum ipsius omnibus dominabitur.

Benedicite Domino omnes Angeli eius: potētes virtute, facientes verbum illius, ad audiendam vocem sermonum eius.

Benedicite Domino omnes virtutes eius: ministri eius, qui facitis voluntatem eius.

Benedicite Domino omnia opera eius: in omni loco dominationis eius, benedic anima mea Domino.

Gloria Patri. *Psalmus 116*

Laudate Dominum omnes gentes: laudate eum omnes populi.

Quoniam confirmata est super nos misericordia eius: & veritas Domini manet in æternum.

Gloria Patri.

Psalmus. Laudate Dominum de cælis. cum duobus sequentibus vt supra. fol. 181.

Canticū. Benedicite omnia opera Domini, &c. vt supra fol. 191.

Canticum. Benedictus Dominus Deus Israel, &c. vt supra fol. 183.

Hæc autem prædicta prout lōgītudo itineris postulauerit,

uerit, vel omnia, vel ex parte cantari possunt. Deinde
 in ecclesia, vbi sit statio, ante altare dicuntur sequente
 versus, & orationes. *℣.* Benedictus es Domine Deus pa-
 trum nostrorum. *℟.* Et laudabilis, & gloriosus in secula.
℣. Benedicamus Patrem, & Filium cum sancto Spi-
 ritu. *℟.* Laudemus, & superexaltemus eum in secula.
℣. Benedictus es Domine Deus in firmamento cæli.
℟. Et laudabilis, & gloriosus, & superexaltatus in secula.
℣. Benedic anima mea Domino. *℟.* Et noli obliuisci
 omnes retributiones eius. *℣.* Domine exaudi orationem
 meam. *℟.* Et clamor meus ad te veniat. *℣.* Dominus vo-
 biscum. *℟.* Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Oratio.

Deus, cuius misericordiæ non est numerus, & boni-
 tatis infinitus est thesaurus: pijsimæ maiestati tue
 pro collatis donis gratias agimus, tuam semper clemen-
 tiam exorantes: vt qui petentibus postulata concedis,
 eosdem non deserens ad præmia futura disponas.

Oratio.

Deus, qui corda fidelium, sancti Spiritus illustratio-
 ne docuisti; da nobis in eodem spiritu recta sape-
 re, & de eius semper consolatione gaudere.

Oratio.

Deus, qui neminem in te sperantem nimium affligi
 permittis; sed pium precibus præstas auditum, pro
 postulationibus nostris, votisque susceptis gratias agi-
 mus, te pijsime deprecantes, vt à cunctis semper mu-
 niatur aduersis. Per Dominum nostrum Iesum Chri-
 stum Filium tuum, &c.

D E

DE PROCESSIONE IN TRANSLATIONE
sacrarum Reliquiarum insignium.

Ecclēsia, & viā, per quas transeundum est, quā fieri potest, decentius ornent. Sacerdotes, & ministri vestibus induti albi, vel rubei coloris, prout Sācti, quorum Reliquiā transferuntur, exposcunt, & cum luminaribus accensis omnes procedant, decantantes Litanias cum inuocatione Sāctorum, quorum reliquiā deferuntur; & Hymnum. Te Deum &c. & Psalmum. Laudate Dominum de cēlis, cum duobus seqq. & alios Psalmos, & Hymnos de proprio, vel de communi corū sanctorum, quorum reliquiā transferuntur.

D E

EXORCIZANDIS

obsessis à dæmonio.

Acerdos, seu quiuis alius legitimus Ecclesiæ minister, vexatus à dæmone exorcizatus, ea qua par est pietate, prudentia, ac vitæ integritate pradius esse debet: qui non sua, sed diuina fretus virtute, ab omni rerum humanarum cupiditate alienus tam pium opus ex charitate constanter, & humiliter exequatur. Hunc præterea maturæ ætatis esse decet, & non solum officio, sed etiam morum grauitate reuerendum.

Vt igitur suo munere recte fungatur, cum alia multa sibi vtilia documenta, quæ breuitatis gratia hoc loco prætermittitur, ex probatis au-

toribus, & ex vfu nosse studeat; tum hæc pauca magis necessaria diligenter obseruabit.

In primis ne facile credat, aliquem à dæmone obsessum esse; sed nota habeat ea signa, quibus obsessus dignoscitur ab ijs, qui vel atrabile, vel morbo aliquo laborat. Signa autem obsessi dæmonis sunt: ignota lingua loqui pluribus verbis, vel loquentem intelligere: distantia, & occulta patescere vires supra ætatis, seu conditionis naturam ostendere; & id genus alia, quæ cum plurima concurrunt, maiora sunt indicia.

Hæc autem vt magis cognoscat, post vnum, aut alterum exorcismum interroget obsessum, quid senserit in animo, vel in corpore, vt sciat etiam ad quenam verba magis diaboli conturbentur; vt ea deinceps magis inculcet, ac repetat.

Aduertat, quibus artibus, ac deceptionibus vtantur dæmones ad Exorcismum decipien- dum: solent enim vt plurimum fallaciter respondere, & difficile se manifestare, vt Exorcizati diu defatigati decubant, aut infirmus videatur non esse à dæmonio vexatus. Aliquando postquam

Postquam sunt manifesti; abscondunt se, & relinquunt corpus quasi liberum ab omni molestia, ut infirmus putet se omnino esse liberatum: sed cessare non debet Exorcisma, donec viderit signa liberationis. Aliquando etiam demones ponunt quęcunque possunt impedimenta, ne infirmus se subijciat exorcismis, vel conantur persuadere infirmo iratem esse naturalem; interdum in medio exorcismi faciunt dormire infirmum, & ei visum aliquando ostendunt, subtrahendo se, ut infirmus liberatus videatur. Aliqui ostendunt sibi diuinitatem, & a quibus sit factum, & modum ad illud dissipandum; sed caueat, ne ob hoc ad nagos, vel ad sagas, vel ad alios, quam ad Ecclesię ministros confugiat, aut vlla superstitione, aut alio modo illicito utatur. Quandoque diabolus infirmum quiescere, & suscipere sanctissimam Eucharistiam permittit, ut discessisse se videatur. Denique innumerabiles sunt artes, & fraudes diaboli ad decipiendum hominem, quibus ne fallatur, exorcista cauet se debet.

Quare memor, Dominum nostrum dixisse, genus esse dæmoniorum, quod non eijcitur, nisi per orationem, & ieiunium; [Math. 17.] hac duo potissimum remedia ad impetrandum diuinum auxilium, dæmonesque pellendos, exemplo Sanctorum Patrum, quoad eum fieri poterit, tum per se, tum per alios curet adhiberi.

In ecclesiam, si commode fieri potest, vel in alium religiosum, & honestum locum secusum a multitudine perducitur, emergentibus exorcizetur; sed si fuerit egrotus, vel persona nobilis, vel alia honesta de causa in domo priuata exorcizari poterit.

Admoneatur obsessus, si mente, & corpore valeret, ut pro se eret Deum, ac ieiunet, & sacra confessione, & communione sepius ad arbitrium Sacerdotis se communit; & dum exorcizatur, totum se colligat, & ad Deum conuertatur, ac firma fide saluē ab eo deposcat cum omni humilitate. Et cum vehementius vexatur, patienter sustineat, nihil diffidens de auxilio Dei. Habeat premanibus, vel in conspectu Crucifixum, Reliquia quoque Sanctorum, ubi haberi possint, decenter, ac tuto colligat, & cooperat ad pedes, vel ad caput obsessi reuoluerent ad moueantur: sed caueatur, ne res sacrę indigne trahantur, aut iis de quibus vbi fiat iniuria. Sanctissima vero Eucharistia super caput obsessi, aut alterius cuius corpori adprehensione ob irreuerentia periculum.

Exorcisma ne vagetur in multile quō, aut superuacaneis, vel curiosis interrogationibus, praesertim de rebus futuris, & occultis ad suum munus non pertinentibus; sed habeat in animo spiritum tacere, & ad interrogata tantum respondere, ac ne ei credatur, si danti emularet se esse animam alicuius Sancti, vel defuncti, vel Angelum bonum.

Necessariae vero interrogationes sunt, ut de nomine, & nomine spirituum obsessum, de tempore, quo ingressi sunt de causa, & alijs huiusmodi. Ceteras autem de rebus repa- ratis, & ineptas. Exorcista cohibeat, aut contemnat, & cum illis, qui poe, efficitur, admoneat, ne hec curent, neque ipsi interrogent obsessum; sed potius humiliter, & cum Deum pro eo precantur.

Exorcismos vero faciat, ac legat cum imperio, & auctoritate, magna fide, & humilitate, atque seruiore; & cum viderit spiritum valde torqueri, tunc magis insistet, & urgeat; & quoties viderit obsessum in aliqua corporis parte commoueri, aut iungi, aut tueri, aut aliquid apparere, bi faciat signum Crucis, & aqua benedicta aspergat, quam exorcizando in prom- ptu habeat.

Obsistat etiam ad quę verba demones magis contemiscant, & ea sepius repetat, & quando perueniret ad comminationem, cam iterum, & sepius proferat, semper panam augendo, ac si videat se proficere in ipsa persecutione per duas, tres, quatuor horas, & amplius, prout poterit, de nec victoriam consequatur.

Caveat proinde Exorcista ne vllam medicinam si firmo, vel obsessio prebeat, aut suadet, sed hanc curam medicis relinquat.

Mulierem exorcizans, semper secum habeat honestas personas, quę obsequium teneant, & si exagitatur a dæmone, quę quidem persone sint patienti, si fieri potest, cognatione proxi-

De Exorcizatiōe obsessi a dæmō. 281

ma. atq. honestatis memor Exorcista caueat, ne quid dicat, vel faciat, quod sibi, aut alijs dæ-
cuso esse possit prauæ cogitationis.

Dum exorcizatur vtriusque scripturæ verbis potius, quam suis, aut alienis. Iub. earg. de-
monem dicere, an detineatur in illo corpore ob aliquam operam magicam, aut maleficam si-
gna, vel instrumenta, quæ si obsessus ore sumpsit, euomat, vel si alibi extra corpus fuerint,
ea reuelet, & inuenta comburantur. Moneatur etiam obsessus, vt tentationes suas omnes,
Exorcistæ patefaciat.

Si vero obsessus liberatus fuerit, moneatur, vt diligenter sibi caueat à peccatis, ne occa-
sionem dæmoni præbeat in ipsum reuertendi, ne fiant nouissima hominis illius peiora
prioribus.

Itaq. Sacerdos, siue alius Exorcista rite cōfessus, aut sal-
te corde peccata sua detestans, peracto, si cōmode fieri
potest Sanctissimo Missæ sacrificio, diuinoq. auxilio pijs
precibus implorato, super pelliceo, & stola violacea, cū
ius extrema pars ad obsessi collum circūponatur indu-
tus, & coram se habēs obsessum ligatum, si fuerit pericu-
lum, eū, sc. & astantes communiat signo Crucis, & asper-
gat aqua benedicta, & genibus flexis, alijs respōdētib⁹,
dicat Litanias ordinarias vsq. ad p̄ces exclusiue. In fine
Antiphona Ne reminiscaris Domine delicta nostra, vt
parētum nostrorum, neq. vindictam sumas de peccatis
nostris. **P**ater noster, &c. **Et** ne nos inducas in tenta-
tionem. **Sed libera nos à malo. Psalmus 33.**

Deus in nomine tuo saluum me fac: & in virtute tua
iudica me.

Deus exaudi oīem meā: auribus percipe verba oris mei.

Quoniam alieni insurrexerunt aduersum me, & fortes
quæsierunt animam meam: & non prospuerunt Deū
ante conspectum suum.

Ecce enim Deus adiuuat me: & Dominus susceptor est
animæ meę.

Auerte mala inimicis meis: & ī veritate tua dispde illos.

Voluntarie sacrificabo tibi: & confitebor nomini tuo

Rit. Rom. N.

T

Domi-

Domine, quoniam bonum est.

Quoniam ex omni tribulatione eripuisti me: & super inimicos meos despexit oculus meus.

Gloria Patri, &c.

Saluum fac seruum tuum. Deus meus sperantem in te. Esto ei Dñe turris fortitudinis. A facie inimici. Nihil proficiat inimicus in eo. Et filius iniquitatis non apponat nocere ei. Mitte ei Dñe auxilium de sancto. Et de Sion tuere eum. Domine exaudi orationem meam. Et clamor meus ad te veniat. Dñs vobiscum. Et cum spiritu tuo. Oremus. Oratio

Deus, cui proprium est misereri semper, & parcere, suscipe deprecationē nostram, & ut hunc famulum tuum, vel famulam tuam, quem, vel quam delictorum catena cōstringit, miseratione tuæ pietatis clementer absoluat.

Oratio.

Domine sancte, Pater omnipotens, eterne Deus, Pater Domini nostri Iesu Christi, qui illum refugam tyrannū, & apostatam gehennę ignibus deputasti, qui- que vnigenitum tuum in hunc mundum misisti; ve illū rugientem cōtereret, velociter attende, accelera, ut eripias hominem ad imaginem, & similitudinē tuam creatum, à ruina, & demonio meridiano. Da Dñe terrorem tuum super bestiam, quæ exterminat vineam tuam. Da fiduciam servis tuis cōtra nequissimum draconem pugnare fortissime, ne cōternat sperātes in te, & ne dicat, sicut ī Pharaone, qui iā dixit, Deū nō noui, nec Israel dimitto. Urgeat illū dextera tua potēs, discedere à famulo

MO. N. vel à famula tua N. ne diutius psumat captiuitū

reue-

tenere, quæ tu ad imaginem tuam facere dignatus es, & i filio tuo redemisti, qui tecum uiuit, & regnat, & c. *Amē.*

Deinde præcipiat dæmoni hunc in modum.

P Ræcipio tibi, quicumque es, spiritus immunde, & omnibus socijs tuis hunc Dei famulum obsidentibus, ut per mysteria Incarnationis, Passionis, Resurrectionis, & Ascensionis Domini nostri Iesu Christi, per missionem Spiritus sancti, & per aduentum eiusdem Domini nostri ad iudicium, dicas mihi nomen tuum, diem, & horam exitus tui, cum aliquo signo; & ut mihi Dei ministro, licet indigno, prorsus in omnibus obedias: neque hanc creaturam Dei, vel circumstantes, aut eorum bona ullo modo offendas.

Deinde legatur super obsessum hæc Euangelia, vel unum, aut alterum. Lectio sancti Euangelij secundum Ioanem hæc dicens signat se, & obsessum in fronte, ore, & pectore.

In principio erat verbum, & c. ut supra fol 98.

Lectio sancti Euangelij secundum Marcum. Mar. 16.

I N illo tempore dixit Iesus discipulis suis: Euntes in mundum uniuersum prædicate Euangelium omni creaturæ. Qui crediderit, & baptizatus fuerit, saluus erit: qui uero non crediderit, condemnabitur. Signa autem eos, qui crediderint, hæc sequentur: in nomine meo demonia eijcient: linguis loquentur nouis: serpentes tollent, & si mortiferum quid biberint, non eis nocebit: super ægros manus imponent, & bene habebunt.

Lectio sancti Euangelij secundum Lucam. Luc. 10.

I N illo tempore: Reuersi sunt septuaginta duo cum gaudio dicentes ad Iesum: Domine, etiam demonia subiiciunt nobis in nomine tuo. Et ait illis. Videbam Satanam sicut

fulgur de caelo cadentē. Ecce dedis vobis potestatem calcandi supra serpentes, & scorpiones, & super omnē virtutem inimici, & nihil vobis nocebit: verū tamen in hoc nolite gaudere, quia spiritus vobis subiiciuntur, gaude-
te autem, quod nomina vestra scripta sunt in celis.

Lectio Sancti Euangelij secundum Lucam. Luc. 11.

In illo tēpore, Erat Iesus eijciens dēmonium, & illud erat mutum, & cum eiecisset dēmonium, locutus est mutus, & admiratē sunt turbę. Quidam autem ex eis dixerunt: In Beelzebub principe dēmoniorū, eijcit dēmonia. & alij tentantes signum de caelo querebāt ab eo. Ipse autē vt vidit cogitationes eorum, dixit eis. Omne regnum in seipsum diuisum desolabitur, & domus supra domum cadet. Si autē & Saranas in seipsum diuisus est, quomodo stabit regnum eius? quia dicitis i Beelzebub me eijcere dēmonia. Si autē ego in Beelzebub eijcio dēmonia, filij vestri in quo eijciūt? ideo ipsi iudices vestri erunt. Porro si in digito Dei eijcio dēmonia, profecto peruenit in vos regnū Dei. Cum fortis armatus custodit atrium suum, in pace sūt ea, quę possidet, si autē fortior eo superueniēs vicerit eum, vniuersa arma eius auferet, in quibus cōfidebat, & spolia ei⁹ distribuet. **✠ Domine exaudi orationē meam. ✠ Et clamor meus ad tē veniat.**

✠ Dominus vobiscum. ✠ Et cum spiritu tuo. O remus.

OMnipotens Dñe, Verbum Dei Patris, Christe Iesu Deus, & Dominus vniuersę creaturę, qui sanctis Apostolistuis dedisti potestatem calcandi super serpētes, & scorpiones, qui inter cetera mirabilium tuorū p̄cepta dignatus es dicere: dēmones effugate: cui⁹ virtute

motus

motus tamquam fulgur de cælo ſatanas cecidit: tu ſan-
ctum nomē cum timore, & tremore ſuppliciter depre-
cor, vt indigniſſimo mihi ſeruo tuo, data venia omniū
delictorū meorum, cōſtantem fidem, & poteſtatem do-
nare digneris: vt hunc crudelē dēmonē, brachij tui ſan-
cti munitus potentia, fidēter, & ſecurus aggrediar, p te
Ieſu Chriſte, Dñe Deus noſter, qui venturus es iudicare
vivos, & mortuos, & ſæculum per ignem. ✠ Amen.

Deinde munit ſe, & obſellum ligno crucis, circūpoſi-
ta parte ſtole ad collum eius, & dextera manu ſua capiti
eius impoſita conſtauter, & magna cū fide dicat ea, quę
ſequentur. ✠ Ecce Crucem Dñi, fugite partes aduerſę.

✠ Vicit leo de tribu Iuda radix Dauid. ✠ Dñe exaudi
orationem meā. ✠ Et clamor meus ad te veniat. ✠ Do-
minus vobiscum. ✠ Et cum ſpiritu tuo. O remus. Oro.

Deus, & Pater Domini noſtri Ieſu Chriſti, inuoco
nomen ſanctum tuum, & clementiam tuam ſup-
plex expoſco, vt aduerſus hunc, & omnē immundū ſpi-
ritum, qui vexat hoc pſalma tuū, mihi auxilium pſtare
digneris. Per eundem Dñm noſtrum Ieſum Chriſtum
Filium tuum, qui tecum vivit, & regnat in vnitate Spiri-
tus ſancti Deus, per omnia ſæcula ſæculorum. ✠ Amen.

¶ Exorcismus.

Exorcizo te, immundiſſime ſpiritus, omnis incurſio
aduerſarij, omne phāſma, omnis legio, ī nomine
Dñi noſtri Ieſu Chriſti ✠ eradicare, & effugare ab hoc
plasmate Dei ✠ ipſe tibi imperat, q te de ſupernis celo-
rū in inferiora terrę demergi præcepit. Ipſe tibi imperat,
qui mari, vērīs, & tēpeſtatibus imperavit. Audi ergo, &

time Satana, inimice fidei, hostis generis humani, mortis adductor, vitæ raptor, iustitiæ declinator, malorû radix, fomes vitiôrû, seductor hominû, proditor gētîû, incitator iuidiæ, origo auaritię, causa discordię, excitator dolorû: quid stas, & resistis, cū scias, Chrm Dñm vires tuas pdere? illû metue, qui in Isaac immolatus est, in Ioseph venundatus, in agno occisus, in homine crucifix⁹, deinde inferni triûphator fuit. *Sequētes Cruces fiāt in fronte obfessi* Recede ergo in nomine Patris ✠ & Filij ✠ & Spiritus sancti ✠ da locum Spiritui sancto, p hoc signum ✠ Crucis Iesu Christi Domini nostri. Qui cum Patre, & eodem Spiritu sancto viuît, & regnat Deus, per omnia sēcula sēculorum. *℞.* Amen. *℣.* Domine exaudi orationem meā. *℞.* Et clamor meus ad te veniat. *℣.* Dominus vobiscum. *℞.* Et cum spiritu tuo. *Oremus. Oŕo.*

Deus conditor, & defensor generis humani, qui hominem ad imaginem tuam formasti, respice super hunc famulum tuum *N. vel hanc famulam tuā N.* qui, *vel* quæ, dolis immundi spiritus appetitur, quem vetus aduersarius, antiquus hostis terræ, formidinis horrore circumuolat, & sensû mentis humanæ stupore defigit, terrore conturbat, & metu trepidi timoris exagitat. Repelle Dñe virtutē diaboli, fallacesq; eius insidias amoue: pcul impi⁹ tētator aufugiat. sit nominis tui signo ✠ (*in fronte*) famulus tuus munitus, & in aīa tut⁹, & corpore.

Tres Cruces sequentes fiant in pectore demoniaci.

Tu pectoris ✠ huius interna custodias. Tu viscera ✠ regas. Tu ✠ cor cōfirmes. in anima aduersatricis potestatis tentamenta euanescent. Da Dñe ad hanc inuoca-

tionem

nem Sāctissimi nominis tui grātiā, vt qui hucusq;
terrebat, territus aufugiat, & vict⁹ abscedat, tibi q. possit
hic famulus tuus, & corde firmatus, & mente sincerus
debitum præbere famulatum. Per Dominum nostrum
Iesum Christum Filium tuum, qui tecum, &c. **Amē.**

¶ **Exorcismus.**

A Diuro te serpens antique, per iudicem viuorum, &
mortuorum, per factorē tuum, per factorē mūdi,
per eum, qui habet potestatem mittendi te in gehennā,
vt ab hoc famulo Dei **N** qui ad Ecclesiā sinū recurrit;
cū metu, & exercitu furoris tui festin⁹ discedat. Adiuro
te iterum **✠ (in fronte)** non mea infirmitate, sed virtute
Spiritus sancti, vt ex eas ab hoc famulo Dei **N** quē om-
nipotens Deus ad imaginē suam fecit. Cede igitur, cede
nō mihi, sed ministro Christi. Illius enim te vrget pote-
stas, qui te Cruci suę subiugauit. Illius brachium cōtre-
misce, qui deuictis gemitibus inferni, animas ad lucem
perduxit. Sit tibi terror corpus hominis **✠ (in pedore)**
sit tibi formido imago Dei **✠ (in fronte)** Non resistas,
nec moreris discedere ab homine isto, quoniam cōpla-
cuit Christo in homine habitare. Et ne contemnendum
putes, dum me peccatorem nimis esse cognoscis. Impe-
rat tibi De⁹ **✠** Imperat tibi Maestas Christi **✠** Imperat
tibi De⁹ Pater **✠** Imperat tibi Deus Filius **✠** Imperat ti-
bi Deus Spir. t. s. sanctus **✠** Imperat tibi Sacramentum
Crucis **✠** Imperat tibi fides Sāctorū Apostolorū Petri,
& Pauli, & ceterorū Sāctorū **✠** Imperat tibi Martyrū
Sāguis **✠** Imperat tibi cōtinentia Cōfessorū **✠** Impe-
rat tibi pia Sāctorū & Sanctarum omnium intercessio

✠ Imperat tibi Christianæ fidei mysteriorū virtus. ✠
 Exi ergo trāsgressor. Exi seductor, plene omni dolo, &
 fallacia, virtutis inimice, innocentū persecutor. Da lo-
 cum dirissime; Da locū impijsimæ; Da locū Christo, in
 quo nihil iūenisti de operibus tuis, qui te spoliavit, qui
 regnum tuū destruxit, qui te victum ligauit, & vasa tua
 diripuit, qui te ꝓiecit in tenebras exteriores, vbi tibi cū
 ministris tuis erit præparatus iateritus. Sed quid trucu-
 lente retineris? quid temerarie detrectas? Reus es omni-
 potēti Deo, cuius statuta trāsgressus es. Reus es Filio ei⁹
 Iesu Christo Dño nostro, quem tentare ausus es, & cru-
 cifigere præsumpsisti. Reus es humano generi, cui tuis
 ꝓsuasionibus mortis venenum propinasti:

A diuro ergo te, draco nequissime in nomine Agni ✠
 immaculati, qui ambulauit super aspidem, & basiliscū,
 qui conculcauit leonē, & draconem, vt discedas ab hoc
 homine. ✠ (*fiat i fronte*) discedas ab Ecclesia Dei. ✠ (*fiat*
signū Crucis super circumstantes) cōtremisce, & essu-
 ge, inuocato nomine Dñi illius, quē inferi tremunt, cui
 virtutes cēlorū, & Potestates, & Dñationes subiectę sūt;
 quē Cherubim, & Seraphim indefessis vocibus laudant
 dicētes, Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dñs Deus Sabaoth.
 Imperat tibi verbum ✠ Caro factū. Imperat tibi natus
 ✠ ex Virgine. Imperat tibi Iesus ✠ Nazaren⁹, qui te, cū
 discipulos eius contēneres, elisum, atq. prostratū exire
 præcepit ab homine, quo præsentem cum te ab homine
 separasset, nec porcorum gregem ingredi præsumebas.
 Recede ergo nūc adiuratus in nomine ✠ eius ab homi-
 ne, quem ipse ꝓsalmavit. Durum est tibi velle resistere.

✠ Du-

✠ Durum est tibi contra stimulum calcitrare. ✠ Quia quanto tardius exis, tanto magis tibi supplicium crescit, quia non homines cōtemnis, sed illum, qui dominatur viuorū, & mortuorū, qui vēturus est iudicare viuos, & mortuos, & sæculum per ignem. *Re. Amen.* ✠ Domine exaudi orationē meam. *Re. Et clamor meus ad te veniat.*

✠ Dominus vobiscum. *Re. Et cū spiritu tuo.* O remus.

Deus cæli, Deus terrę, Deus Angelorū, Deus Archangelorum, Deus Prophetarum, Deus Apostolorū, Deus Martyrum, Deus Virginū, Deus qui potestatē habes donare vitā post mortē, requiē post laborem, quia nō est alius Deus pręter te, necesse poterit verus, nisi tu creator cęli, & terrę, qui verus Rex es, & cuius Regni nō erit finis; humiliter maiestati glorię tuę supplico, vt hunc famulum tuū de immundis spiritibus liberare digneris. Per Christum Dominum nostrum. *Re. Amen.*

¶ Exorcismus.

A Diuro ergo te omnis immūdiſſime spiritus, omne phantasma, omnis incurſio ſatanę, in nomine Ieſu Chriſti ✠ Nazarenī, qui poſt lauacrum Iordanis in deſertum ductus eſt, & te in tuis ſedibus vicit, vt quē ille de limo terrę ad honorem glorię ſuę formauit, tu deſinas impugnare, & in homine miſerabili non humanam fragilitatem, ſed imaginē omnipotentis Dei contremiſcas. Cede ergo Deo, ✠ qui te, & malitiā tuā in Pharaone, & in exercitu eius per Moysen ſeruū ſuū in abyſſum demerſit. Cede Deo, ✠ qui te per fideliffimum ſeruū ſuum Dauid de Rege Saule ſpiritualibus Canticis pulſum fugauit. Cede Deo, ✠ qui te ī Iuda Iſcariote pro-

proditorē damnavit. Ille enim te divinis ✠ verberibus tangit, in cuius conspectu cum tuis legionibus tremēs, & clamans dixisti: Quid nobis, & tibi Iesu Fili Dei Altissimi? Venisti hunc ante tempus torquere nos? ille te perpetuis flammis vrget, qui in fine tēporum dicturus est impijs: Discedite à me maledicti in ignem æternum, qui paratus est diabolo, & angelis eius. Tibi enim impie, & angelis tuis vermes erunt, qui numquam moriētur. Tibi, & angelis tuis inextinguibile præparatur incendiū, quia tu es princeps maledicti homicidij; tu auctor incestus, tu sacrilegorum caput, tu actionum pessimarum magister: tu hæreticorum doctor, tu totius obsecrationis inuentor. Exi ergo ✠ impie, exi ✠ scelerate. Exi cum omnia fallacia tua, qui hominem templum suum esse voluit Deus. Sed quid diutius moraris hic? Da honorem Deo Patri omnipotenti ✠ cui omne genus nuflectitur. Da locum Domino Iesu Christo ✠ qui pro homine sanguinem suum sacratissimum fudit. Da locum Spiritui ✠ sancto, qui per beatum Apostolum suū Petrum te manifeste stravit in Simone mago: qui fallaciam tuam in Anania, & Saphira cōdemnavit, qui te in Herode Rege honorem Deo non danti percussit; qui te in mago Elima per Apostolum suum Paulum cecitatis caligine perdidit, & per eundem de Phytionissa verbo imperans exire præcepit. Discede ergo nuno ✠ discede ✠ seductor. Tibi cremus sedes est. Tibi habitatio serpens est: humiliare, & prosternere. Iam non est differendi tempus. Ecce enim Dominator Dominus proximo cito, & ignis a: debet ante ipsum, & præcedet, & inflammabit

mabit in circuitu inimicos eius. Si enim hominem se fel-
teris, Deum non poteris irridere. Ille te eiicit, cuius ocu-
lis nihil occultū est. Ille te expellit, cuius virtuti vniver-
sa subiecta sunt. Ille te excludit, qui tibi, & angelis tuis
præparauit æternam gehēnam: de cuius ore exhibit gla-
dius acutus; qui vêturus est iudicare viuos, & mortuos,
& sæculum per ignem. Amen.

Prædicta omnia, quatenus opus fuerit repeti possunt,
donec obsessus sit omninò liberatus.

Iuuabit præterea plurimum, hæc, quæ infra notantur,
super obsessam deuote dicere, sæpeque repetere.

Pater noster, &c. Ave Maria, &c. Credo, &c.

Canticum B. Mariæ Virginis.

Luc. 1.

Magnificat: anima mea Dominum.

Et exultauit spiritus meus: in Deo salutari meo.

Quia respexit humilitatem ancillæ suæ: ecce enim ex
hoc beatam me dicent omnes generationes.

Quia fecit mihi magna, qui potens est: & sanctum no-
men eius.

Et misericordia eius à pgenie in pgenies: timētib⁹ eū.

Fecit potentiam in brachio suo: dispersit superbos me-
te cordis sui.

Deposuit potentes de sede: & exaltauit humiles.

Esurientes impleuit bonis: & diuites dimisit inanes.

Suscepit Israel puerū suū: recordatus misericordiæ suæ.

Sicut locutus est ad patres nostros: Abrahamā, & semini
eius in sæcula. Gloria Patri.

Canticum. Benedictus Dominus Deus Israel. vt supra.

f. 183.

Sym-

Credo in Deum, Patrem omnipotentem, creatorem
 celi, & terre. Et in Iesum Christum, filium eius uni-
 cum, Dominum nostrum. Qui conceptus est de Spiritu sã-
 cto, natus ex Maria Virgine. Passus sub Põcio Pilato, cru-
 cifixus, mortuus, & sepultus. Descendit ad inferos, tertia
 die resurrexit à mortuis. Ascendit ad celos, sedet ad dexte-
 ram Dei Patris omnipotentis. Inde vēturus est iudicare
 viuos, & mortuos. Credo ī Spiritum sanctum, sanctam Ecce-
 siam catholicam: Sanctorum communionem. Remissionem
 peccatorum. Carnis resurrectionem. Vitam eternam. Amē.

Symbolum Sancti Athanasij.

Qicumque vult saluus esse: ante omnia opus est vt
 teneat catholicam fidem.

Quam nisi quisque integram, inuiolatamque seruaue-
 rit: absque dubio in æternum peribit.

Fides autem catholica hæc est, vt vnum Deum in Tri-
 nitate: & Trinitatem in vnitatem veneremur.

Neque confundentes personas: neq; substantiam separantes.

Alia est enim persona Patris, alia Filij: alia Spiritus sancti.

Sed Patris & Filij, & Spiritus sancti vna est diuinitas:
 æqualis gloria, coæterna maiestas.

Qualis Pater, talis Filius: talis Spiritus sanctus

Increatus Pater, increatus Filius: increatus Spiritus sanctus.

Immensus Pater, immensus Filius: immensus Spiritus
 sanctus.

Æternus Pater, æternus Filius: æternus Spiritus sanctus.

Et tamen non tres æterni: sed vnus æternus.

Sicut non tres increati, nec tres immensi: sed vnus in-
 crea-

creatus, & vnus immensus.

Similiter omnipotens Pater, omnipotens Filium: omnipotens Spiritus sanctus.

Et tamen non tres omnipotentes: sed vnus omnipotens.

Ita Deus Pater, Deus Filius: Deus Spiritus Sanctus.

Et tamen non tres Dij: sed vnus est Deus.

Ita Dominus Pater, Dñs Filius: Dominus Spirit⁹ sãct⁹.

Et tamen non tres Domini: sed vnus est Dominus.

Quia sicut singillatim vnamquamque personam Deū ac Dominum confiteri Christiana veritate cōpellimur: ita tres Deos, aut Dominos dicere, catholica religione prohibemur.

Pater à nullo est factus: nec creatus, nec genitus.

Filius à Patre solo est: nō factus, nec creatus, sed genit⁹.

Spiritus sanctus à Patre, & Filio: nō factus, nec creatus, nec genitus, sed procedens.

Vnus ergo Pater, non tres Patres, vnus Filius, non tres Filij: vnus Spiritus sanctus, non tres Spiritus sancti.

Et in hac Trinitate nihil prius aut posterius, nihil maius aut minus: sed totæ tres personæ coeternæ sibi sunt, & coæquales.

Ita vt per omnia, sicut iam supra dictum est, & vnitas in Trinitate: & Trinitas in vnitatem veneranda sit.

Qui vult ergo saluus esse: ita de Trinitate sentiat.

Sed necessarium est ad eternam salutem: vt incarnationem quoq. Domini nostri Iesu Christi fideliter credat.

Est ergo fides recta, vt credamus & confiteamur: quia Dominus noster Iesus Christus Dei Filius, Deus, & homo est.

Deus

Deus est ex substantia Patris ante secula genitus: & homo est ex substantia Matris in seculo natus.

Perfectus Deus, perfectus homo: ex anima rationali, & humana carne subsistens.

Aqualis Patri secundum diuinitatem: minor Patre secundum humanitatem.

Qui licet Deus sit, & homo: non duo tamen, sed vnus est Christus.

Vnus autem non cōuersione diuinitatis in carnem: sed assumptione humanitatis in Deum.

Vnus omnino non confusione substantiæ: sed vnitatem personæ.

Nam sicut anima rationalis & caro vnus est homo: ita Deus & homo vnus est Christus.

Qui passus est pro salute nostra, descendit ad inferos: tertia die resurrexit à mortuis.

Ascendit ad cælos, sedet ad dexteram Dei Patris omnipotentis: inde venturus est iudicare viuos & mortuos.

Ad cuius aduentum omnes homines resurgere habent cum corporibus suis: & reddituri sunt de factis proprijs rationem.

Et qui bona egerunt, ibunt in vitam æternam: qui vero mala, in ignem æternum.

Hæc est fides catholica: quam nisi quisque fideliter firmiterque crediderit, saluus esse non poterit. **G**loria Patri.

Psal. **Q**ui habitat in adiutorio, &c. **vt sup** f. 97. **Psal** 67.

Exurgat Deus, & dissipentur inimici eius: & fugiāt, qui oderunt eum, à facie eius.

Sicut deficit sumus, deficiāt: sicut fluit cera à facie ignis,

hic pereant peccatores à facie Dei.

Exultate epulentur, & exultent in conspectu Dei: & delectentur in lætitia.

Cantate Deo, psalmum dicite nomini eius: iter facite ei qui ascendit super occasum, Dominus nomen illi.

Exultate in conspectu eius: turbabūtur à facie eius, patris orphanorum, & iudicis viduarum.

Deus in loco sancto suo: Deus, qui inhabitare facit vnius moris in domo.

Qui educit vinctos in fortitudine: similiter eos qui exasperant, qui habitant in sepulchris.

Deus cum egredereris in conspectu populi tui: cū pertransires in deserto.

Terra mota est, etenim cæli distillauerūt à facie Dei Sinai: à facie Dei Israel.

Plauriam voluntariam segregabis Deus hereditati tuæ, & infirmata est: tu vero perfecisti eam.

Animalia tua habitabunt in ea: parasti in dulcedine tua pauperi Deus.

Dominus dabit verbū euangelizantibus: virtute multa.

Rex virtutum dilecti dilecti: speciei domus diuidere spolia.

Si dormiatis inter medios cleros, pennæ columbæ deargentatæ: & posteriora dorsi eius in pallore auri.

Dum discernit cælestis reges super eam; niue dealbabitur in Selmon: mons Dei, mons pinguis.

Mons coagulatus, mons pinguis: ut quid suspicamini montes coagulatos?

Mons, in quo beneplacitum est Deo habitare in eo: cre-

nam Dominus habitabit in finem.

Currus Dei decem millibus multiplex, millia lætantiū:
Dominus in eis in Sina in sancto.

Ascendisti in altum, cepisti captiuitatem: accepisti dona in hominibus.

Etenim non credentes: inhabitare Dominum Deum.

Benedictus Dominus die quotidie: prosperum iter faciet nobis Deus salutarium nostrorum.

Deus noster, Deus saluos faciendi: & Domini Domini exitus mortis.

Veruntamen Deus confringet capita inimicorum suorum: verticem capilli perambulantium in delictis suis.

Dixit Dominus, Ex Bafan conuertam: conuertam in profundum maris.

Vt intingatur per tuus in sanguine: lingua canum tuorum ex inimicis ab ipso.

Viderunt ingressus tuos Deus: ingressus Dei mei, regis mei, qui est in sancto.

Frauerunt principes coniuncti psallentibus: in medio iuuenularum tympanistriarum.

In ecclesijs benedicite Deo Domino: de fontibus Israel.

Ibi Benjamin adulescentulus: in mentis excessu.

Principes Iuda, duces eorum: principes Zabulon, principes Nephtali.

Manda Deus virtuti tuæ: confirma hoc Deus, qui operatus es in nobis.

A templo tuo in Ierusalem: tibi offerent reges munera.

Increpa feras arundinis, congregatio taurorum in vaccis populorum: ut excludant eos, qui probati sunt argēto.

Dissipa

De Exorcizan. obsess. a dem. 297

Dissipantes, quæ bella volunt, venient legati ex Ægypto: Æthiopia præueniet manus eius Deo.

Regna terræ cantate Deo: psallite Domino.

Psallite Deo, qui ascendit super cælum cæli: ad orientē.

Ecce dabit voci suę vocē virtutis, date gloriam Deo super Israel: magnificentia eius, & virtus eius in nubibus.

Mirabilis Deus in sanctis suis, Deus Israel ipsa dabit virtutem & fortitudinem plebi suæ: benedictus Deus.

Gloria Patri.

Psal. Deus in adiutorium meū intende, &c. **vt sup** f. 84

Ps. Deus in nomine tuo saluū me fac, &c. **vt sup** f. 281

Psal. Confitemini Dño, quoniam bonus. **vt sup** f. 116

Psalmus 34.

Iudica Domine nocentes me: expugna impugnantes me.

Apprehēde arma & scutū: & exurge in adiutoriū mihi.

Effunde frameam, & conclude aduersus eos, qui persequuntur me: dic animę meę, Salus tua ego sum.

Confundantur & reuereantur: quærētes animam meā.

Auertantur retrorsum, & confundantur: cogitātes mihi mala.

Fiant tamquam pulvis ante faciem venti: & Angelus Domini coarctans eos.

Fiat via illorum tenebrę & lubricum: & Angelus Domini persequens eos.

Quoniam gratis absconderunt mihi interitum laquei sui: superuacue exprobrauerunt animam meam.

Veniat illi laqueus quem ignorat, & captio quam abscondit, apprehendat eum: & in laqueum cadat in ipsum.

Rit. Rom. N.

V

Ani-

Anima autem mea exultabit in Domino: & delectabitur super salutari suo.

Omnia ossa mea dicent: Domine, quis similis tibi?

Eripiens inopem de manu fortiorum eius: egenum & pauperem à diripientibus eum.

Surgētes testes iniqui: quæ ignorabā, interrogabāt me.

Retribuebant mihi mala pro bonis: sterilitatem animæ meæ.

Ego autem cum mihi molesti essent: induebar cilicio.

Humiliabam in ieiunio animam meam: & oratio mea in sinu meo conuertetur.

Quasi proximum, & quasi fratrem nostrum, sic complacebam: quasi lugens & contristatus sic humiliabar.

Et aduersum me letati sunt, & conuenerunt: cōgregati sunt super me flagella & ignoraui.

Dissipati sunt, nec compuncti, tentauerūt me, subinauerunt me subsaunatione: frenduerunt super me dentibus suis.

Domine quando respicies? restitue animam meam à malignitate eorum, à leonibus vnicam meam.

Confitebor tibi in ecclesia magna: in populo graui laudabo te.

Non supergaudeāt mihi qui aduersantur mihi inique: qui oderunt me gratis, & annuunt oculis.

Quoniam mihi quidem pacifice loquebātur: & in iracundia terre loquentes, dolos cogitabant.

Et dilatauerunt super me os suum: dixerunt, Euge, euge, viderunt oculi nostri.

Vidisti Domine, ne sileas: Domine ne discedas à me.

Exur-

De Exorcizan. obsess. à dæm. 299

Exurge, & intende iudicio meo: Deus meus & Dominus meus in causam meam.

Iudica me secūdū iustitiam tuam Domine Deus meus: & non supergaudeant mihi.

Non dicant in cordibus suis, Euge, euge, anime nostre: nec dicant, Deuorauimus eum.

Erubescant & reuereātur simul: qui gratulantur mali meis.

Induantur confusione & reuerētia: qui magna loquuntur super me.

Exultent & lætentur qui volunt iustitiam meam: & dicant semper, Magnificetur Dominus, qui volūt pacem serui eius.

Et lingua mea meditabitur iustitiam tuam: tota die laudem tuam. Gloria Patri. **Psalmus 30.**

In te Domine speraui, non confundar in eternum: in iustitia tua libera me.

Inclina ad me aurem tuam: accelera vt eruas me.

Esto mihi in Deum protectorem, & i domum refugij: vt saluum me facias.

Quoniam fortitudo mea & refugium meum es tu: & propter nomen tuum deduces me, & enutries me.

Educes me de laqueo hoc, quem absconderunt mihi: quoniam tu es protector meus.

In manus tuas commendo spiritum meum: redemisti me Domine Deus veritatis.

Odisti obseruantes vanitates: superuacue.

Ego autem in Domino speraui: exultabo, & lætabor in misericordia tua.

Quoniam respexisti humilitatem meam : saluasti de necessitatibus animam meam.

Nec conclusisti me in manibus inimici : statuisti in loco spatioſo pedes meos.

Miserere mei Domine, quoniam tribulor: conturbatus est in ira oculus meus, anima mea, & venter meus.

Quoniam defecit in dolore vita mea: & anni mei in gemitibus.

Infirmata est in paupertate virtus mea: & ossa mea conturbata sunt.

Super omnes inimicos meos factus sum opprobrium & vicinis mei valde: & timor notis meis.

Qui videbant me foras fugerunt à me: obliuioni datus sum tamquam mortuus à corde.

Factum sum tamquam vas perditum: quoniam audiui vituperationem multorum commorantium in circuitu.

In eo dum conuenirent simul aduersum me: accipere animam meam consiliati sunt.

Ego autem in te speraui Domine: dixi, Deus meus es tu, in manibus tuis sortes meę.

Eripe me de manu inimicorū meorum: & à persequentibus me.

Illustra faciem tuam super seruū tuum, saluum me fac in misericordia tua: Domine non confundar, quoniam inuocauite.

Erubescant impij, & deducantur in infernum: mutant labia dolosa.

Quę loquuntur aduersus iustum iniquitatem: in superbia, & in abusione.

Quam

De Exorcizan. obsess. à dæm. 301

Quam magna multitudo dulcedinis tue Domine: quam abscondisti timentibus te:

Perfecisti eis, qui sperant in te: in conspectu filiorum hominum.

Abscondes eos in abscondito faciei tue: à conturbatione hominum.

Proteges eos in tabernaculo tuo: à contradictione linguarum.

Benedictus Dominus: quoniam mirificauit misericordiam suam mihi in ciuitate munita.

Ego autem dixi in excessu mentis mee. Proiectus sum à facie oculorum tuorum.

Ideo exaudisti vocem orationis mee: dū clamarē ad te.

Diligite Dominum omnes sancti eius: quoniam veritatem requirit Dominus, & retribuet abundanter facientibus superbiam.

Viriliter agite, & confortetur cor vestrum: omnes qui speratis in Domino. **G**loria Patri. **Psalmus 2. r.**

Deus Deus meus, respice in me, quare me dereliquisti? longe à salute mea verba delictorum meorum.

Deus meus clamabo per diem, & non exaudies: & nocte, & non ad insipientiam mihi.

Tu autem in sancto habitas: laus Israel.

In te sperauerūt patres nostri: spauerūt, & liberaisti eos.

Ad te clamauerūt, & salui facti sunt: in te sperauerunt, & non sunt confusi.

Ego autem sum vermis, & nō homo: opprobrium hominum, & abiectio plebis.

Omnes vidētes me, deriserunt me: locuti sunt labijs,

& mouerunt caput.

Sperauit in Domino, eripiat eum: saluum faciat eum, quoniam vult eum.

Quoniam tu es qui extraxisti me de ventre: spes mea ab vberibus matris meæ, in te projectus sum ex utero.

De ventre matris meę Deus meus es tu: ne discefferis à me.

Quoniam tribulatio proxima est: quoniam non est qui adiuet.

Circumdederunt me vituli multi: tauri pingues obsederunt me:

Aperuerunt super meos suū: sicut leo rapiens, & rugiēs.

Sicut aqua effusus sum: & dispersa sūt omnia ossa mea:

Factum est cor meum tamquam cera liquecēs: in medio ventris mei.

Aruit tamquam testa virtus mea, & lingua mea adhesit faucibus meis: & in puluerem mortis deduxisti me.

Quoniam circumdederunt me canes multi: concilium malignantium obsedit me.

Foderunt manus meas & pedes meos: dinumerauerunt orania ossa mea.

Ipsi vero considerauerunt & inspexerunt me: diuiserunt sibi vestimenta mea, & super vestē meā miserunt fortē.

Tu autem Domine ne elógaueris auxilium tuum à me: ad defensionem meam conspice.

Erue à framea Deus animam meam: & de manu canis vnicam meam.

Salua me ex ore leonis: & à cornibus vnicornium humilitatem meam.

De Exorcizan. obsess. à dem. 303

Narrabo nomē tuum fratribus meis: in medijs ecclesijs
laudabo te.

Qui timetis Dominum, laudate eum: vniuersum semen
Iacob glorificate eum.

Timeat eum omne semen Israel: quoniam non spreuit
neque despexit deprecationem pauperis.

Nec auertit faciem suam à me: & cum clamarem ad eū,
exaudiuit me.

Apus te laus mea in ecclesia magna: vota mea reddam
in conspectu timentium eum.

Edent pauperes, & saturabuntur, & laudabūt Dñm qui
requirunt eum: viuent corda eorum in seculum sæculi.

Reminiscantur, & conuertētur ad Dominum: vniuersi
fines terræ.

Et adorabunt in conspectu eius: vniuersæ familię gen-
tium.

Quoniam Domini est regnum: & ipse dominabitur
gentium.

Manducauerunt, & adorauerunt omnes pingues terre.
in conspectu eius cadēt omnes, qui descēdūt in terram.

Et anima mea illi viuet: & semen meum seruiet ipsi.

Annunciabitur Domino generatio ventura: & annun-
ciabunt celi iustitiam eius, populo qui nascetur, quem
fecit Dominus. **Gloria Patri.**

Psalmus 3

Domine, quid multiplicati sunt qui tribulant me:
multi insurgunt aduersum me.

Multi dicunt animæ meę: Nō est salus ipsi in Deo eius.

Tu autem Domine susceptor meus es: gloria mea, &
exaltans caput meum.

V 4

Voce

Voce mea ad Dominum clamaui: & exaudivit me de monte sancto suo.

Ego dormiui, & soporatus sum: & exurrexi, quia Dominus suscepit me.

Non timebo millia populi circūdantis me: exurge Domine, saluum me fac Deus meus.

Quoniam tu percussisti omnes aduersantes mihi sine causa: dentes peccatorum contriuisi.

Domini est salus: & super populum tuū benedictio tua gloria Patri.

IN Domino confido, quomodo dicitis animæ meæ: Transmigra in montem sicut passer?

Quoniam ecce peccatores intenderunt arcum, parauerunt sagittas suas in pharetra: ut sagittent in obscuro reclusos corde.

Quoniam quæ perfecisti destruxerunt: iustus autem quid fecit?

Dominus in templo sancto suo: Dominus in celo sedes eius.

Oculi eius in pauperem respiciūt: palpebræ eius interrogant filios hominum.

Dominus interrogat iustum & impium: qui autem diligit iniquitatem, odit animam suam.

Pluet super peccatores laqueos: ignis, & sulphur, & spiritus procellarum pars calicis eorum.

Quoniam iustus Dominus, & iustitias dilexit: æquitatē vidit vultus eius. Gloria. *Psalmus 12.*

Vsquequo Domine obliuisceris me in finē? vsquequo auertis faciem tuam à me?

Quam-

Quamdiu ponam consilia in anima mea: dolorem in corde meo per diem?

Vsquequo exaltabitur inimicus meus super me? respice, & exaudi me Domine Deus meus.

Illumina oculos meos, ne vnquam obdormiam in morte: ne quando dicat inimicus meus, Præualui aduersus eum.

Qui tribulant me, exultabunt si motus fuero: ego autē in misericordia tua speraui.

Exultabit cor meum in salutare tuo, cantabo Domino qui bona tribuit mihi: & psallam nomini Domini Altissimi. **G**loria Patri, &c.

Oratio post liberationem.

ORamus te Deus omnipotēs, vt spiritus iniquitatis amplius nō habeat potestatem in hoc famulo tuo **N**vel famula tua **N** sed vt fugiat, & non reuertatur Ingrediatur in eum **vel** in eam Domine, te iubente, bonitas, & pax Domini nostri Iesu Christi, per quem redempti sumus, & ab omni malo non timemus, quia Dominus nobiscum est. Qui viuit & regnat cum Deo Patre in vnitae Spiritus sancti Deus, per omnia sēcula sēculorum. **Re. Amen.**

FORMVLÆ SCRIBENDÆ IN LIBRIS
habendis apud Parochos, vt infra notatur.

Liber baptizatorum habeatur in Ecclesijs, in quibus confertur baptisma.

Liber confirmatorum habeatur in Ecclesijs, in quibus confertur Chrisma.

Liber

Liber Matrimoniorum.

Liber status animarum.

Liber defunctorum habeatur etiam
in omnibus Ecclesijs, in quibus
defuncti sepeliuntur.

His tres habeā-
tur à quolibet
Parocho.

Aduertat in primis Parochus, ut in libris tam Baptizato-
rum, & Confirmatorum, quàm Matrimoniorum, &
defunctorum, exprimat semper non solum nomen,
personarum; quæ ibi nominantur; sed etiam familiam.

FORMA DESCRIBENDI BAPTIZATOS
in primo libro.

Anno Domini Die Mensis Ego
N. Parochus huius Ecclesiæ **S. N.** Ciuitatis, **vel** loci **N.**
baptizauī infantem die natum, **vel** natam ex **N.** &
N. coniugibus huius, **vel** Parochiæ **S. N.** & ex tali pa-
tria, & familia, cui impositum est nomen **N.** Patrimi
fuerunt **N.** filius **N.** ex parochia, **seu** loco **A.** & **N.** cō-
iux **N.** filia **N.** ex parochia, **seu** loco **N.**

Si infans non fuerit ex legitimo matrimonio natus, no-
men saltem alterius parentis, de quo constat, scribatur,
(omnis tamen infamie vitetur occasio) si vero de neu-
tro constat, ita scribatur.

Baptizauī infantem, cuius parentes ignoratur, natum
die, & c. **ut supra.**

Si expositus sit infans, exprimat, quo die, ubi, & à
quo repertus, & quot dierum verisimiliter sit, & baptize-
tur sub conditione, si ignoratur fuisse baptizatum.

Si infans domi ob imminens mortis periculum ba-
ptizatus sit, tunc ita scribatur.

Anno

De Exorcizan. obsess. à dæm. 307

Anno die mensis Natus est **N.** filius **N.** & **N.** coniugum, &c. quem ob imminens mortis periculum in domo rite baptizauit **N.** obstetrix probata, **vel N.** filius **N.** ut mihi retulit **N.**

Si superuixerit infans, & ei adhibere sint in Ecclesia, sacre ceremonie, ita addatur.

Die eiusdem mensis ad Ecclesiam portatus est infans prædictus, ipsiq. ego Parochus sacras ceremonias, & preces adhibui, & **N.** nomen imposui.

Si forte non Parochus, sed alius baptizauerit, id exprimitur.

Si fuerit baptizatus sub conditione (si non es baptizatus, &c.) id pariter exprimitur.

FORMA DESCRIBENDI CONFIRMATOS
in secundo libro.

Anno die mensis, &c. Qui fuit dies, &c. **N.** filius **N.** & **N.** Coniugum, **vel N.** filia **N.** (& si fuerit nupta, addatur **Vxor N.**) Sacramentum Confirmationis accepit à Reuerendis. D. **N.** Episcopo **N.** in Ecclesia S. **N.** Ciuitatis, **vel loci N.** Compater fuit **N.** filius **N.** Parochie S. **N.** Ciuitatis **vel loci N.**

Marium descriptio in vna pagina, seu prima facie folij; feminarum vero in altera leuinctim notetur.

Si confirmatus nõ constet, an ex legitimo matrimonio genitus sit, vel parentes ignorentur, seruetur quod in libro baptizatorum præscriptum est.

FORMA SCRIBENDI CONIVGATOS
in tertio libro.

Anno Die Mensis denunciationibus præ-
missis tribus continuis diebus Festiuis, quarum prima
die secunda die tertia die inter Missæ Pa-
rochialis solemnia, habita est, nulloq; legitimo impe-
dimento detecto, ego **N.** Rector huius Ecclesiæ Pa-
rochialis **N.** Ciuitatis, *vel* loci **N.** filium **N.** Parochiæ **S.**
N. & **N.** filiam **N.** seu relictamq. **N.** (*si vidua fuerit*)
huius, seu Parochiæ **S.** **N.** in Ecclesia **N.** interrogau-
eorumq. mutuo consensu habito, solemniter per verba
de præsentim matrimonio coniunxi, præsentibus testibus
notis **N.** filio **N.** qui habitat in Parochia **S.** **N.** & **N.**
filio **N.** & c. & **N.** filio **N.** & c. postea eis ex ritu San-
ctæ Matris Ecclesiæ (*si tamen nuptias benedixerit*) in
Missæ celebratione benedixi. *Si unus ex ijs, qui matri-*
monium contrahere voluerint, alterius Parochiæ fue-
rit, antequam admittatur, Parochus, in cuius Ecclesia
matrimonium celebrari debet, denunciationum si eius
parochia rite factarum fidem scriptam habeat, quæ as-
seruetur, & res tota exprimat in ipsomet libro matri-
moniorum, hac ratione:

Denunciationes huius matrimonij factæ sunt etiam à
R. D. N. Parocho Ecclesiæ **S. N.** sub cuius cura dictus
N. *vel* dicta **N.** habitat, vt ex ipsius Parochi scripto
seruato apud me apparet. Denunciationum autem
prima facta est die secunda die tertia die
inter Missa parochialis solemnia, nullumque impedi-
mentum

De Exorcizand. & sess. à dam. 309

ntentum Canonicum detectum est.

Si autem alterute sit diuersę diœc. testimonium Parochi affirmantis denunciationes esse rite preestitas, nullius roboris censeatur, nisi ab Episcopo vel ab eius Vicario Generali illius diœcesis subscriptione, & sigillo comprobatum; & ab Episcopo, seu eius Vicario loci, vbi cõtrahitur matrimonium, recognitum sit, ab eoq; licetia contrahendi fuerit obtenta.

Vbi vero Ordinarij concessu (quod scripto constare debet) denunciationes aliquę differendę, aut omittendę interdum sint, ita notentur.

Anno Domini die mensis Denunciationum vna die rite facta, reliquis vero dilatis post matrimonij celebrationem ex facultate scripto concessa à Reuerendiss. **N** seu Vicario **N** sub die datis, &c. infra scripti tenoris, quam penes me seruo cum alijs huiusmodi facultatibus, nulloque prorsus impedimento allato. Ego, &c. **vt supra.**

Denunciationes vero, quę post cõtractum matrimonium fient, ita scribantur. Anno die mensis qui fuit Festus, &c. & sequenti, qui fuit Dominicus, &c. eiusdem mensis, Ego **N**. Rector huius Ecclesię S. **N**. inter Missarũ solemniam denunciationes habui matrimonij, iam præuia opportuna dispensatione initi inter **N**. & **N**. die prima huius mensis, nullum tamen Canonicum impedimentũ ab aliquo allatum est, quo minus huiusmodi matrimonium ratum, ac firmum esse debeat.

Si autem denunciationes omnes omittendę sint, aut differendę: ita scribatur. Denunciationibus omnibus
omis-

omissis **vel** dilatis &c. ex facultate, &c. Ego Rector, **N.**
&c. **vt supra**

Ceterum si alteri Presbytero ab Ordinario, vel à Paro-
cho ipso facultas facta sit coniungendi aliquos, id in li-
bro proprii Parochi sic adnotetur ipsius Parochi manu
N. Presbyter, **vel** Cappellanus Ecclesiæ **N.** de licentia
Reuerendissimi Episcopi **N** seu **N.** eius Vicarij loci **N.**
aut mea, quæ penes me extat **N** filium **N** & **N.** &c. ma-
trimonio coniunxit, &c. **vt supra.** Et ego **N.** Parochus
N subscripsi, & testor, rem ita se habere.

Quod si ex denunciationibus compertum sit, coniu-
ges aliquo consanguinitatis, aut affinitatis gradu cõiun-
ctos esse, nihilominus ad contrahendum fuerit cum io-
sis Apostolica auctoritate dispensarum, adnotetur gra-
dus consanguinitatis, vel affinitatis dispensatæ, & com-
pendium decreti super ea relati cum die, & anno, ac no-
tarij de illo rogati nomine hoc modo.

Anno Domini die mensis præmissis de-
nunciationibus, ac comperto impedimento secundi,
vel tertij, **aut** quarti gradus consanguinitatis, **vel** affini-
tatis, seu alio quouis, &c. inter **N** & **N.** &c. obtentoq;
per eos Apostolicæ Sedis mandato de dispensando, &
cum eis per Reuerendiss. Episcopum **N.** auctoritate di-
spensato sub die Anno **vt** constat ex actis notarij
offici prædicti Episcopi eos matrimonio coniunxi, &c.
vt in prædicta formula.

Denunciationes autem factæ in diuersis Parochijs spõ
si videlicet, & sponsæ ab utroq; Parocho in libro notari
debent, etiam si matrimonium non sequatur.

FORMA DESCRIBENDI STATVM
animarum in quarto libro.

Familia quęque distincte in libro notetur, intervallo relicto ab vnaquaque ad alteram sublequentem, in quo sigillatim scribantur nomen, cognomen, ætas singulorum, qui ex familia sunt, vel tamquam aduenæ in ea viuunt.

Qui vero ad sacram Communionem admissi sunt, hoc signum **C.** in margine è contra habeant.

Qui Sacramento Confirmationis sunt muniti, hoc signum habeant. **Chr.**

Qui ad alium locum habitandum accesserint, eorum nomina subducta linea notentur.

Hac igitur ratione fiat, videlicet.

Anno die mensis In via seu Platea, seu Pago, in proprijs ædibus Pauli **N.** vel in ædibus **N.** à Paulo conductis habitant.

Chr. Paulus **N.** Petri filius annorum, & c.

Chr. Apollonia eius vxor, filia Iacobi **N.** annorū, & c.

C. Dominicus eorum filius, annorum, & c. Lucia eorum filia, annorum, & c.

C. Chr. Antonius filius **N.** famulus, annorum, & c.

C. Catharina **N.** filia **N.** ancilla, annorum, & c.

✠ Martinus filius **N.** annorum, & c.

FORMA DESCRIBENDI DEFUNCTOS
in quinto libro.

Describatur quis, & quæ, & cui Sacramenta ministraverit, quâdo quis mortuus fuerit, & ubi sepultus, quod hoc pacto fieri poterit.

Anno die mensis **N.** filius **N.** ex loco **N.** ætatis **N.** (si hæc sciri possunt) in domo **N.** in communione Sanctę Matris Ecclesię animam Deo reddidit, cuius corpus die sepultum est in ecclesia **S.** **N.** mihi **N.** vel **N.** Confessario probato confessus die Sanctissimoq. viatico refectus die & sacri Olei vntione roboratus etiam per me die

LAVS DEO, Virginiq. Matri **MARIÆ.**
Amen.

F I N I S.

T R I D E N T I.

Apud Ioannem Albertum, & Ambrosium Licinum.
M. D C. X I X.

*Rituale Romanum ad
usum demum in
vniuersa Italia
anno 1674.*

*Conuentione
de Riga
anno 1674.*

INDEX ET ORDO PRÆCIPVARVM rerum, quę in hoc Rituali libro continentur.

*I*is, quę in Sacramen-
torum administratio-
ne generaliter seruan-
da sunt. pag. 1
De Sacramento Baptis-
mi rite administran-
do. 3

Ordo Baptismi paruulorum.	8
De Baptismo adultorum.	16
Ordo Baptismi adultorum.	17
Ordo supplendi omiffa super baptizatũ.	38
Ritus seruandus cum Episcopus baptizat.	40
pag.	40
Benedictio fontis Baptismi extra sabbatum sanctum Pascha, & Pentecostes cum aqua consecrata non habetur.	41
De Sacramento Penitentiae.	45
De absolutione ab excommunicatione in fo- ro exteriori.	48
Ritus absolucndi excommunicatum iam mortuum.	50
De modo absolucndi à suspensione, vel ab interdicto.	51
De Sanctissimo Eucharistie Sacramento.	52
Ordo administrandi sacram. communionem.	54
De communionem Paschali.	57
De communionem infirmorum.	58
De Sacram. extreme vnctionis.	65
Ordo administrandi sacramentum extreme vnctionis.	67
Septem Psalmi Penitentiales.	73
Litania.	81
De visitatione, & cura infirmorum.	83
Modus iun. in li morientes.	99
Ordo commendationis an. in.	101
De exequijs.	124

Quibus non licet dari ecclesi. sti. a sepul- crum.	125
Exequiarum ordo.	ibid.
Officium defunctorum.	136
De officio faciendo in exequijs absente corpore defuncti, & in die tertio, sep- timo, trigesimo, & anniuersario.	185
De exequijs paruulorum.	186
De Sacramento Matrimonij.	194
Ritus celebrandi Matrimonij sacramen- tum.	196
De Benedictione mulieris post partum.	198
De benedictionibus regulae generales.	200
Ordo ad faciendam aquam benedictam.	201
Benedictio candelarum extra diem Pur- ificationis B. M. Virg.	203
Benedictio domorum in Sabbato sancto Pascha.	204
Benedictio domorum alio tempore fa- cienda.	205
Benedictio loci.	206
Benedictio domus noua.	ibi.
Benedictio Thalami.	207
Benedictio Nauis.	207
Benedictio communis super fruges, & vinas.	ibid.
Benedictio peregrinorum ad loca sancta prodeuntium.	208
Benedictio peregrinorum post reditum.	210
Benedictiones esculentorum, praesertim in Pascha.	212
Benedictio Agni Paschalis.	ibid.
Benedictio Ouerum.	ibid.

Benedictio Panis.	213	per sacerdotem ab Episcopo delegatum.	
Benedictio nouorum fructuum.	ibi.		234
Benedictio ad quodcumque comestibile.		Ordo reconciliandi cimiterium violatum,	
214.		sive Ecclesie contiguum sit, sive separatum ubi Ecclesia non est polluta.	236
Benedictio olei simplicis.	ibid.	De Processionibus.	237
Benedictiones ab Episcopis, vel alijs facultatem habentibus, faciende.	215	De processione in die festo Purificationis B. Mariae Virg.	238
Benedictio sacerdotalium indumentorum in genere.	ibid.	De processione in die Palmarum.	242
Benedictio mapparum, seu linteaminum altaris.	216	Ordo seruandus in litaniarum maiorum Processiones, & Rogat.	250
Benedictio Corporalium.	217	De processione in festo Sanctissimi Corporis Christi.	52
Benedictio tabernaculi, seu vasculi pro sacrosancta Eucharistia seruanda.		De processione ad petendam pluiam.	258
218.		De processione ad postulandam serenitatem.	
Benedictio nouae Crucis.	ibid.		260
Benedictio imaginum Iesu Christi Domini nostri, B. V. Mariae, & aliorum Sanctorum.	219	Preces ad repellendam tempestatem.	261
Ritus benedicendi, & imponendi primum lapidem pro Ecclesia edificanda, seruandus a Sacerdote facultatem habente ab Episcopo.	220	Preces dicende tempore penuria, & famis.	
Ritus benedicendi nouam Ecclesiam, seu Oratorium publicum vt ibi sanctissimum Missae sacrificium celebrari possit.	225		263
Ritus reconciliandi Ecclesiam violatam, si nondum erat ab Episcopo consecrata.	230	Processio tempore mortalitatis, & pestis.	264
Ritus benedicendi nouum cimiterium		Preces dicende in litijs tempore belli.	265
		Processio in quacumque tribulatione.	269
		Preces dicende in processione pro gratiarum actione.	271
		De processione in translatione sacrarum Reliquiarum.	279
		De exorciz. ol' scissis a demonio.	ibid.
		Formula scribendi in libris habendis apud Parochos.	295

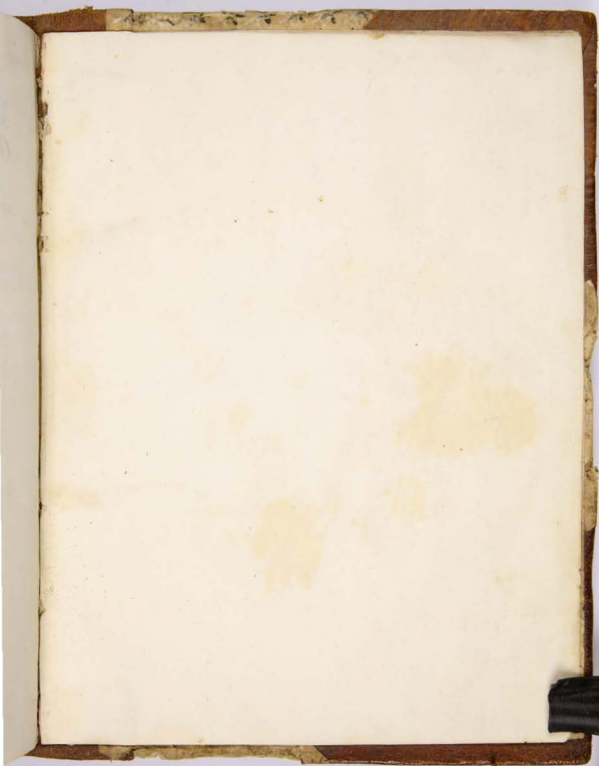
F I N I S.

x/1422

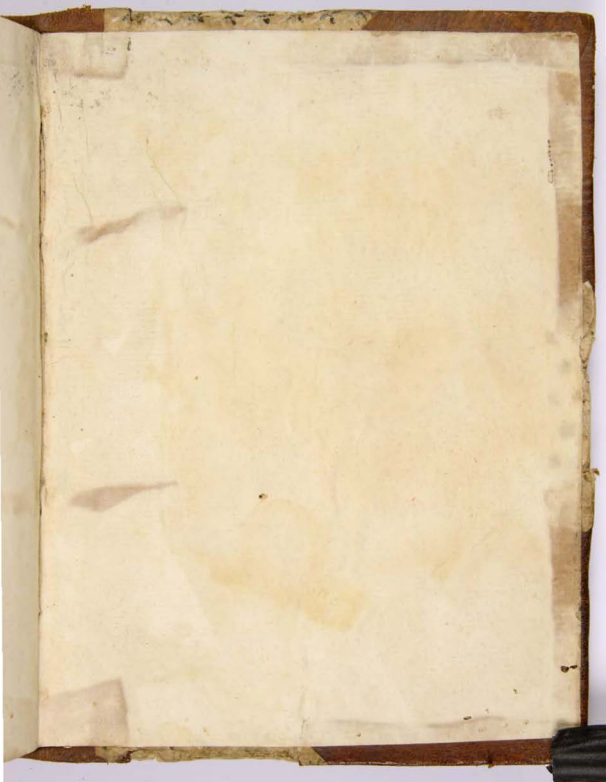
De Benedictione Mulieris post partum. 198
Ordo fac ad faciendam aquam benedictam. 203.

191
192

BIBLIOTECA
COMUNALE
TRENTO

TT

I

h

4

RITUALE

MAX:
M.

TRIDENTI MDCXIX.